

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΖ' - ΤΕΥΧΟΣ 11 - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2000

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Χαραμαντίδης

Διευθυντῆς Συντάξεως τοῦ Δελτίου
Εὐάγγελος Θεοδώρου
Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικὸν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Ἀρχισυντάκτης
Εὐάγγελος Π. Λέκκος, θεολόγος, νομικὸς

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας
Ἀρχιμ. Νεκτάριος Παρασκευάκος
Πρωτοπρ. **Δημήτριος Τζέρπος**

Συλλογὴ ὕλης
Ἀριστομένης Ματσάγγας, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Χρῆστος Καραγιάννης, M. Th.

Ἰω. Γενναδίου 14 - 115 21 Ἀθῆναι
Τηλ.: 72.18.308. Fax: 72.18.336
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail: iera-synodos@ath.forthnet.gr

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου
τῆς Ἐταιρείας Γραφικῶν Τεχνῶν "**ΑΒΕΛ**"
Μενελάου 2, Ἡλιούπολη, Τηλ. 97.11.877. Fax: 97.61.274

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

- Άρχιεπ. Ἀθηνῶν Χριστοδούλου,
Μήνυμα ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις 2000 990
Ἐγκύκλια Σημειώματα 991

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

- Ἱερᾶς Συνόδου,
Μήνυμα γιὰ τὴν Παγκόσμια Ἡμέρα κατὰ
τοῦ AIDS 995
Άρχιεπ. Ἀθηνῶν Χριστοδούλου,
Μήνυμα συμπόνοιας πρὸς τὰ θύματα τοῦ
AIDS 996
Μήνυμα γιὰ τὴν Ἡμέρα τὴν ἀφιερωμένη
στοὺς ἀνθρώπους μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες 998
Σ.Ε. Γιὰ τὰ Χριστιανικὰ Μνημεῖα 999
Σ.Ε. ἐπὶ τοῦ Μοναχικοῦ Βίου,
Ἰδρυση Ἱ. Μονῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυ-
ροῦ Κονίτισης 999
Σ.Ε. Χριστ. ἀγωγῆς καὶ νεότητος
Τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς 1001
Τῆς αὐτῆς,
Συγκρότησις καὶ Πεπραγμένα 1001
Κλάδου Ἐκδόσεων ΕΜΥΕΕ,
Ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας τὸ '40 καὶ τὴν
Κατοχὴν 1003

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑ- ΞΕΩΣ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ - ΕΚ- ΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ - ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἐπαγγέλου Δ. Θεοδώρου,

- “Δημοκρατία καὶ Ἐκκλησία” 1027
Ε.Δ.Θ.,
Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια 1031
Ε.Π.Α. (ἐπιμέλεια)
Ἐκκλησιαστικά Χρονικά 1038
Άρχμ. Κυρίλλου Μισιακούλη,
Τὰ περὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου – Ἡ
Μεῖζων ἐν Λευκωσίᾳ Σύνοδος (14-17 Νοεμ-
βρίου 2000) 1046
Άρχμ. Θεολόγου Ἀποστολίδη,
Λόγος ἐπὶ τῇ πρὸς Κύριον ἐκδημίᾳ τοῦ μα-
καριστοῦ ἐν Ἱεράρχαις Μητροπολίτου Κασσαν-
δρείας κυροῦ Συνεσίου 1052
Ἐπισκ. Θερμοπυλῶν Ἰωάννου,
Λόγος Χειροτονητήριος 1056

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ 1060

- Πράξεις συστάσεως Ἐκκλησιασ. Ἰδρυμάτων
(Κανονισμὸς Ἱ. Μονῆς Παμμ. Ταξιαρχῶν Ναυ-
πλίας) 1061

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1070

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΟΖ' (2000) 1073

- Οἱ κατὰ τὸ ἔτος 2000 Συνεργάται τῆς “Ἐκ-
κλησίας” 1080

**ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΣΥΝΟΔΙΚΑΙ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ**

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΗΝΥΜΑ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ 2000

Άδελφοί μου,

ΤΟΥΤΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ δέν μοιάζουν άλλιώτικα άπό τά προηγούμενα. Ό γιορταστικός περιγυρος εΐναι ό ίδιος, ή έγκόσμια τροφή πού τόν συνοδεύει άπαράλλακτη, ή κινητικότητα τής άγορᾶς και τής έπικοινωνίας άμείωτη. Κι όμως όλα αυτά δέν φαίνεται νά διασκεδάζουν τίς άνησυχίες μας για τήν έσωτερική μας κατάσταση, για τή διαπλοκή τής κακίας, για τά τεκταινόμενα. Τό γλυκό φῶς τής Βηθλεέμ καίει άμυδρά, μη μπορώντας νά διαλύσει τά σκοτάδια τῶν ψυχῶν. Μιά άδιόρατη άχλύς μᾶς περιβάλλει και κρύβει άπό τά μάτια μας τόν έλεύθερο όρίζοντα. Οί καρδιές σφίγγονται καθώς τά προβλήματα τής ζωής μας πολλαπλασιάζονται. Μιά παγκόσμια ήθική παρακμή και σήψη φαίνεται νά μᾶς έγγίζει.

* * *

ΤΟΥΤΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ᾶς προσευχηθοῦμε δυνατά για τήν ένότητα τοῦ κόσμου, για τήν άγάπη όλων τῶν ανθρώπων, για τά ανθρώπινα δικαιώματα πού βάνουσα καταπατοῦνται, για τή φτώχεια, τήν άνεργία, τήν πείνα, τήν άνηθικότητα, τό ρατσισμό, τίς διακρίσεις πού μάχονται τήν ανθρώπινη άξιοπρέπεια. ᾶς προσευχηθοῦμε με πάθος για τήν εΐρήνη, για τήν εὐσπλαχνία, για τήν άποδοχή τοῦ “άλλου”, για τή συγγνώμη στους πταίνοντας, για τήν όμόνοια τῶν καρδιῶν, για τήν εΐρήνευση τῶν συνειδήσεων. ᾶς προσευχηθοῦμε για τούς δυνατούς αὐτοῦ τοῦ κόσμου, για τήν άνάγκη παραδειγμάτων για τούς νέους, για τή διάσωση τής άνθρωπιᾶς μέσα μας.

* * *

ΤΟΥΤΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ᾶς προετοιμασθοῦμε καλύτερα για τήν ανθρώπινη άλλη-

λεγγύη, για τήν καταξίωση τοῦ προσώπου, για τήν καταπολέμηση τής βίας και τοῦ έγκλήματος, για τήν έξάλειψη τής προσφυγιάς, για τά θύματα τοῦ άλκοολισμού, τοῦ AIDS, τῶν ναρκωτικῶν, τής μοναξιάς και τής άπελπισίας. ᾶς θυμηθοῦμε τούς καταφρονημένους, τούς περιθωριακούς, τούς μικρούς άδελφούς τοῦ Χριστοῦ. ᾶς πάρουμε έπάνω μας τίς εὐθύνες πού μᾶς άνήκουν για τή διολίσθηση τοῦ κόσμου μας στόν άτομισμό, τή χρησιμοθηρία, στό συμφέρον. ᾶς αναλογισθοῦμε τί καλό μπορούσαμε νά κάνομε και δέν τό κάναμε. Χωρίς όλα αυτά στη θύμησή μας και στην έγνοια μας Χριστούγεννα δέν νοοῦνται.

* * *

ΤΟΥΤΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ᾶς γίνουμε όλοι άνθρωποι πιό ταπεινοί, πιό ευεργετικοί, πιό οϊκτίρμονες. ᾶς θυμηθοῦμε πῶς ό Χριστός γεννήθηκε ταπεινός για νά μᾶς ύψώσει, τέλειος Θεός για νά μᾶς θεώσει, όμοιος με έμᾶς άνθρωπος για νά μᾶς σώσει, Θεάνθρωπος για νά μᾶς τιμήσει. Κι ᾶς μετρήσουμε τό δικό μας άντάλλαγμα στη δική του “κένωση”. Τή θέλησή μας νά τόν άφήσουμε νά μᾶς μεταμορφώσει, νά μᾶς χαρίσει τήν καλή άλλοίωση. “Ό έφ’ άπαξ γεννηθείς άει γεννάται τοῖς θέλουσι”. ᾶφήστε τό Χριστό νά γεννηθεῖ και μέσα σας για νά σᾶς άναγεννήσει άφθαρτους, άδιάφθορους, καθαρούς, τίμιους, συνεπείς, άγίους. Πά νά σᾶς χαρίσει έλπίδα, φῶς, παρηγοριά. Τά έχουμε όλοι τόσο πολὺ άνάγκη.

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΑ

Ό Άρχιεπίσκοπος

† ό Άθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άριθμ. Πρωτ. 4664
 Διεκπ. 2361

Άθήνησι τῆ 20ῆ Νοεμβρίου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
 τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
 καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς 7ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐ.ἔ., γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ ῥηθείᾳ Συνεδρία Ἀύτης, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει: α) τὴν μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Σχολὰς φοιτῶντων μαθητῶν καὶ β) τὴν ὑποβάθμισιν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου αὐτῶν καὶ ἀποβλέπουσα εἰς τὴν θεραπείαν τῆς ὡς ἄνω λίαν ἀνησυχητικῆς καταστάσεως, ἣτις ἐνέχει σοβαροὺς κινδύνους, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς καταβαλλομένης ὑπὸ τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν προσπαθείας, ἐμπλουτισμοῦ Ἀύτης διὰ στελεχῶν ἱκανῶν, ἐχόντων εὐσέβειαν, ἦθος καὶ μόρφωσιν, ἵνα ἀναποκριθῶσι ἐπιτυχῶς εἰς τὰς ἠϋξημένας ποιμαντικὰς ἀνάγκας τῆς συγχρόνου ἐποχῆς, ἀπεφάσισεν

ὅπως, καταθέτουσα τοῖς Σεβασμιωτάτοις Μητροπολίταις τὴν ποιμαντικὴν ἀγωνίαν Ἀύτης διὰ τὴν θεραπείαν τοῦ ὡς εἴρηται προβλήματος, ὑπομνήσῃ ἐγκυκλίως ὅτι:

α. Παρίσταται ἀδήριτος ἢ ἀνάγκη, ὅπως ἐπιλεγῶσι καὶ προωθηθῶσι, τῇ μερίμνῃ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Σχολεῖα, πρόσωπα ἠϋξημένου ἐκκλησιαστικοῦ ἠθους, ἀναλόγου παιδείας καὶ ἀντιλήψεως, καθ' ὅσον ὁ χῶρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀποτελεῖ χῶρον προετοιμασίας καὶ παιδεύσεως τῶν μελλοντικῶν κληρικῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

β. Δέον, ὅπως καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια πρὸς διοργανῶσιν κατ' ἔτος ἐβδομάδος ἱερατικῶν κλήσεων, καθ' ἑκάστη Ἱερᾷ Μητροπόλει καθ' ἣν θέλει προβληθῇ ποικιλοτρόπως εἰς τοὺς ὑποψηφίους διακόνους τοῦ Ἱεροῦ Θυσιαστηρίου τὸ Μέγα τῆς Ἱερωσύνης Μυστήριον.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
 Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
 Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
 ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Άριθμ. Πρωτ. 5074
 Διεκπ. 2360

Άθήνησι τῆ 20ῆ Νοεμβρίου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
 τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
 καὶ τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις
 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ Συνοδικῆς Ἀποφάσεως, ληφθείσης ἐν τῇ

Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 7ης ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐ.ἔ., γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ ῥηθείᾳ Συνεδρία Ἀύτης, μεριμνῶσα καθηκόντως περὶ θεμάτων ἀφορῶντων εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν Ὁρθοδόξων Κληρικῶν καὶ ἐξετάσασα μετ' αἰσθήματος ποιμαντικῆς εὐθύνης καὶ ἀγωνίας τὸ ἐκ τῆς πλημμελοῦς

γνώσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ὑφιστάμενον ἐκ τῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ συστήματος γραφῆς πρόβλημα εἰς τινὰς τῶν Κληρικῶν, κυρίως τῶν νεωτέρων, οἵτινες μὴ διαδεχθέντες ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις, ἐν οἷς ἐφοίτων, τὸ πολυτονικὸν σύστημα ἀποδόσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἣτις διακρίνεται διὰ τὸν πλοῦτον τῶν λέξεων καὶ τῶν δομικῶν σχημάτων, τῶν δυναμένων ὅπως ἐκφράσωσι ὑψηλὰς ἐννοίας καὶ βαθύτατα νοήματα, εὐρίσκονται ἐν ἀδυναμίᾳ χρησιμοποίησεως εἰς τὸν γραπτὸν λόγον τοῦ παραδοσιακοῦ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν τρόπου γραφῆς, ἣχθη εἰς τὴν Ἀπόφασιν, ὅπως τῇ φιλοπόνῳ μερίμνῃ τῶν ἑκασταχοῦ Σεβα-

σμιωτάτων Μητροπολιτῶν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ἡμῶν, δημιουργηθῶσι ἐπιμορφωτικὰ σεμινάρια, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ἀρτιωτέρας διδασκαλίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τοὺς ὡς εἴρηται Κληρικούς.

Πρὸς τοῦτοις, σημειωθῆτω ὅτι ἡ Ἱερά Σύνοδος μελετᾷ τὴν ἀνά περιφερείας διοργάνωσιν εἰδικῶν φροντιστηρίων ἐκμαθήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης εἰς τὰ πλαίσια τῶν Προγραμμάτων ἐπιμορφώσεως τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 5006
Ἀριθμ. Διεκπ. 2390

Ἀθήνησι τῇ 24ῃ Νοεμβρίου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς
τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν
καὶ τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐνεκα τῆς παύσεως χορηγήσεως εἰς τοὺς Ἱεροκήρυκας ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Ν. 2470/1997 τοῦ νενομοθετημένου ἐπιδόματος παγίων ὀδοιπορικῶν ἐξόδων καὶ κατόπιν ἀλληλογραφίας ἐνίων Ἱερῶν Μητροπόλεων μετὰ τοῦ Ἑπιμελητηρίου Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ἱεροσημασμάτων, τὸ Ἑπιμελητήριον Οἰκονομικῶν (Γενικὸν Λογιστήριον τοῦ Κράτους) διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/43585/0022/19.7.2000 ἐγγράφου αὐτοῦ γνωρίζει εἰς τὸ Ἑπιμελητήριον Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ἱεροσημασμάτων ὅτι διὰ τῆς παραγρ. 1 ἑδαφ. στ' τοῦ ἀρθροῦ 10 τοῦ Ν. 2470/1997 διετηρήθησαν ἅπαντα τὰ χορηγούμενα

ἐξόδα κινήσεως Ὑπαλλήλων εἰς τὸ ὕψος εἰς τὸ ὁποῖον διεμορφώθησαν ἕως τῆς 31/12/1996 καὶ συνεπῶς διετηρήθη καὶ τὸ ἐπίδομα ὀδοιπορικῶν ἐξόδων τῶν Ἱεροκλήρυκων.

Ὅθεν διαπέμποντες ὑμῖν συνημμένως τὸ ὑπ' ἀριθμ. Α2/1303/31.10.2000 ἐγγράφον τοῦ Ἑπιμελητηρίου Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Ἱεροσημασμάτων μετὰ τοῦ προσηρητημένου αὐτῷ ἐγγράφου τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου τοῦ Κράτους παρακαλοῦμεν, ὅπως καταβάλητε ἀναδρομικῶς ἀπὸ 1.1.1997 τὸ πάγιον ἐπίδομα ὀδοιπορικῶν ἐξόδων, τὸ ὁποῖον ἐκ παραδρομῆς δὲν ἔχει συμπεριληφθῆ εἰς τὰς ἀποδοχὰς αὐτῶν, εἰς τοὺς παρ' ὑμῖν ὑπηρετοῦντας Ἱεροκήρυκας τοῦ Ν. 1811/1988 καὶ κατ' ἀναλογίαν αὐτῶν καὶ εἰς τοὺς Ἱεροκήρυκας τοῦ Ν. 817/1978.

Ἐντολῇ καὶ Ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΚΑΤΑ ΤΟΥ AIDS

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος σήμερα πού ἡ παγκόσμια προσοχή στρέφεται πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς ἀπὸ τὴ νόσο τοῦ Aids, αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκη νὰ ἀπευθύνει λόγον ἀληθείας, ἀγάπης καὶ εὐθύνης πρὸς πάντας.

Λόγον ἀληθείας ἐπισημαίνουσα κατ' ἀρχὴν ὅτι ἡ ἡ μάστιγα τοῦ αἰῶνος μας ὡς ὀνομάσθη, δὲν συνιστᾷ οὔτε τιμωρία τοῦ Θεοῦ, οὔτε ἔκφραση τῆς ὀργῆς του. Ὁ Θεὸς πλήρης ἀγάπης διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐπιθυμεῖ τὴ σωτηρία του καὶ μὲ ὄλο τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο Του ἔρχεται νὰ θεραπεύσει τὸν πεπτωκότα ἄνθρωπο. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ προσλαμβάνοντας τὴν ἀνθρώπινη φύση δὲν ἔρχεται νὰ κρίνει ἀλλὰ νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο. Ὁ ἄνθρωπος κρίνεται καὶ καταδικάζεται τὸν ἑαυτὸ του ἀρνούμενος τὴν θεραπεία καὶ τὸν φωτισμὸ πὸν προσφέρει ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Ἡ νόσος εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀνθρώπινης ἀποτυχίας, καρπὸς τῆς παραπληροφόρησης τὴν ὁποία ἀρμόδια ὄργανα καὶ πρόσωπα ἐνίοτε προσφέρουν καὶ ἐλλείψεως λόγου παρηγορίας καὶ εὐθύνης ἀπέναντι στοὺς νέους ἄνθρώπους.

Λόγον ἀγάπης καὶ συμπαθείας ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰ θύματα τῆς νόσου τὰ ὁποῖα ἐκτὸς ἀπὸ τὴν προσωπικὴ περιπέτεια τῆς υἰείας τους συναντοῦν τὴν κοινωνικὴ ἀπόρριψη, τὴν περιθωριοποίηση ἀκόμη καὶ τὴν δυσκολία στὴν ἰατρικὴ φροντίδα καθὼς ἀυξάνονται τὰ κρούσματα ἀρνησης ἀπὸ τὸ ἰατρικὸ καὶ τὸ νοσηλευτικὸ προσωπικὸ παροχῆς τῆς ἀναγκαίας νοσηλείας.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ θύματα τῆς νόσου καταφεύγουν πολλακίς στοὺς ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας ἀναζητῶντες στήριξη, ἐνίσχυση καὶ παρηγορία καὶ ἡ Ἐκκλησία προσφέρει εἰς αὐτοὺς σιωπηρὰ καὶ οὐσιαστικὰ τὴν συμπαράστασή της. Περισσότερον παντὸς ἄλλου οἱ ποιμένες τῆς Ἐκκλησίας γνωρίζουν ὅτι ἡ νόσος τοῦ Aids συνιστᾷ λεηλασία ὄχι μόνον τοῦ σώματος ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ αἰσθάνονται ἀκόμη μεγαλύτερα τὴν ὀδύνη γιὰ τοὺς ἀσθενεῖς οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν προσωπικὴ ὑπαιτιότητα γιὰ τὴν ἀσθένειά τους.

Αἰσθάνεται λοιπὸν τὴν ἀνάγκη νὰ διακηρύξει ὅτι καὶ ὁ ὀρθοθετικὸς ἀσθενὴς εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ ἐλάχιστος ἀδελφὸς τοῦ Κυρίου καὶ ἡ στάσις μας πρὸς αὐτὸν ἀναδεικνύεται σὲ κριτήριον τοῦ πολιτισμοῦ, τῆς ἀνθρωπιᾶς καὶ τῆς πνευματικότητός μας.

Ἐπισημαίνει ἐπίσης ὅτι ὁ κοινωνικὸς ρατσισμὸς ἀπέναντι στοὺς φορεῖς τῆς νόσου δείχνει τὴν ἀτοναίρεση μᾶς κοινωνίας ἀλλὰ καὶ τὴν ὑποκρισιὰ κάποιων φορέων εἰς αὐτήν, οἱ ὁποῖοι ἐνῶ ἐνθαρρύνουν τοὺς νέους ἄνθρώπους σὲ τρόπους ζωῆς ξένους πρὸς τὶς ἠθικὰς παραδόσεις τοῦ τόπου μας καὶ τὶς εὐαγγελικὰς διδαχὰς, ὀδηγοῦν ἐν συνεχείᾳ σὲ περιθωριοποίηση καὶ σὲ ἀποκλεισμὸ ἐκείνους πὸν ἀκολούθησαν τὶς διδαχὰς τους.

Σὲ ὅσους ὑπαιτίως ἢ ἀναίτιως δοκιμάζονται τοὺς περιβάλλει μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ τοὺς καλεῖ νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι τὸ νόημα τῆς ζωῆς πὸν ὁ Χριστὸς κομίζει στὸν ἄνθρωπο, ἡ διὰ τοῦ ἁγιασμοῦ ὑπέρβαση τοῦ θανάτου καὶ ἡ μετοχὴ στὴν ζωὴ τοῦ Θεοῦ τοὺς ἀφορᾷ καὶ εἶναι ἡ μοναδικὴ ἀλήθεια πὸν μπορεῖ νὰ νοηματίσει τὴν ζωὴ τους.

Λόγον εὐθύνης ἐν συνεχείᾳ ἀπευθύνει πρὸς πάντας ἐκφράζουσα τὴν ἔντονη ἀνησυχία της διὰ τὴν ραγδαία ἐξάπλωση τῆς νόσου στὴν χώρα μας καὶ μάλιστα ἐν ἀντιθέσει μὲ ἄλλες εὐρωπαϊκὰς χώρες, ἀλλὰ καὶ τὸν προβληματισμὸ της γιὰ ὅλους ἐκείνους πὸν ἀντὶ νὰ μιλήσουν τὴν γλῶσσα τῆς ἀληθείας καὶ τῆς εὐθύνης, χρησιμοποιοῦν μισόλογα καὶ μὴ στάση τόσο ἀνεύθυνη, ὥστε νὰ καταντᾷ ἐγκληματικὴ. Σήμερα δὲν σκοτῶνει μόνον τὸ Aids, σκοτῶνει πολλὰς φορὰς ἡ ἐπιπολαιότητα καὶ ἡ ἀνευθυνότητα.

Ἡ Ἐκκλησία “ἀληθεύουσα ἐν ἀγάπῃ” ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς νέους ἄνθρώπους τονίζοντας ὅτι ὁ καθένας εἶναι ἀσφαλῶς ἐλεύθερος νὰ κάνει τὶς ἐπιλογὰς του στὴν ζωὴ του, ἀλλὰ εἶναι ταυτόχρονα καὶ ὑπεύθυνος γι' αὐτὰς τὶς ἐπιλογὰς. Εἶναι σημαντικό λοιπὸν ἡ πορεία μέσα στὴ ζωὴ νὰ εἶναι πορεία ἐν ἐπιγνώσει.

Τὸ Aids καὶ ὁ τρόπος τῆς μετάδοσής του στέλ-

νουν ένα μήνυμα στον άνθρωπο και το μήνυμα είναι ξεκάθαρο. Έπιστροφή στην αγαπητική σχέση των ανθρώπων, επιστροφή στον αληθινό έρωτα, που βλέπει τον άνθρωπο, σαν **πρόσωπο αγάπης** και όχι σαν **αντικείμενο χρήσης**. Στέλνει το ξεκάθαρο μήνυμα ότι η αυτόνομηση της σεξουαλικότητας από την σύνολη ζωή του ανθρώπου συνιστά παραβίαση και διαστρόφη της φυσικής τάξης των πραγμάτων και η φύση παραβιαζόμενη πληρώνει με το ανάλογο τίμημα. Η ασκητική στάση ζωής και η έγκρατεια την όποια συνιστά η Έκκλησία είναι η πιστότητα στην αγάπη και η ευθύνη απέναντι στο ανθρώπινο πρόσωπο.

Η μόνη ουσιαστική και αναντικατάστατη προφύλαξη από την μάστιγα του αιώνα είναι, να προσφέρουμε στους νέους ανθρώπους την επιλογή της αγάπης αντί για την επιλογή του έρωτισμού και η αγάπη δεν σώζει απλά από κάποιον κίνδυνο, έστω κι αν αυτός ο κίνδυνος είναι ο θάνατος, αλλά κάνει να ανθίζει ολόκληρη η ζωή του ανθρώπου, τον οδηγεί σε μιὰ πληρότητα ουσιαστική.

(Έκ της Ίερᾶς Συνόδου)

ΚΑΙ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Η σημερινή ημέρα καλεῖ όλους μας να ρίξουμε μιὰ ματιὰ συμπόνιας πρὸς τὰ θύματα τῆς σύγχρονης μάστιγας, τοῦ Aids. Ὅμως μιὰ ματιὰ πού νά μὴν εἶναι ἀδιάφορη καὶ γεμάτη καταφρόνια πρὸς τοὺς πάσχοντες, ἀλλὰ γεμάτη ἀγάπη, στοργή καὶ ἐνδιαφέρον. Πρέπει ἀκόμη ὅσοι ἀνήκουν στὴν μικρὴ μειονότητα τῶν πλουσίων καὶ τῶν ἰσχυρῶν τοῦ πλανήτη μας νά σταματήσουν γιὰ λίγο τὴ φρενήρη διαδρομὴ τους πρὸς τὸ ἄγνωστο καὶ νά κοιτάξουν τοὺς πολλοὺς ἀδύναμους καὶ ἀσθενεῖς συνανθρώπους τους. Διότι ὅπως διαμορφώνεται ἡ σύγχρονη ζωὴ στὴν παγκοσμιοποιούμενη πλανητικὴ κοινωνία οἱ πλούσιοι ἀναπτύσσονται συνεχῶς καὶ περισσότερο, ἐνῶ οἱ φτωχοί, στὴ μεγάλη τους πλειοψηφία, μένουν στὸ ἔλεός τους καὶ στὴν ἀναζητούμενη μεγαλοψυχία τους. Καὶ μεγαλοψυχία δὲν εἶναι τὸ νά δώσει κάποιος, εἴτε πρόσωπο, εἴτε κράτος, ἀπὸ

τὰ πολλὰ του κέρδη καὶ τὰ ἀναρίθμητα πλούτη του ψυχία στὸν φτωχό, ὑποδεικνύοντάς του ἔτσι τὴν ὑπεροχὴ καὶ τὸν ὑπερφίαλο ἐγωϊσμό του. Μεγαλοψυχία εἶναι νά δεῖ τοὺς ὅπου γῆς πάσχοντας καὶ δεινοπαθοῦντας συνανθρώπους του, ἀλλὰ καὶ ὅλους ὅσοι ζοῦν στὴ φτώχεια καὶ τὴ δυστυχία ὡς πρόσωπα καὶ παιδιά τοῦ ἴδιου καὶ ὄχι ἐνὸς κατώτερου Θεοῦ, ὡς δηλαδὴ πραγματικούς ἀδελφούς του καὶ νά τοὺς βοηθήσει νά ξεφύγουν ἀπὸ τὴ μιζέρια, δείχνοντάς τους ταυτόχρονα ὅτι ἔχουν ἀξιοπρέπεια καὶ προσωπικότητα.

Ἡ ἐξάπλωση τῆς ἀσθενείας τοῦ Aids στὶς ὑπὸ ἀνάπτυξη περιοχὲς ἀποδεικνύει ἀκόμη ὅτι ἡ τεχνολογία καὶ ἡ ἐπιστῆμη εἶναι προνόμιο τῶν πλουσίων καὶ ἀνεπτυγμένων. Στὶς περιοχὲς τοῦ πλανήτη τίς ὅποιες βασανίζει ἡ φτώχεια, ἡ ἐξάπλωση εἶναι πλέον ἐφιαλτικὴ. Ἡ σύνδεση φτώχειας καὶ Aids δὲν εἶναι βέβαια ἀποκλειστικὴ. Μὲ τὸ Aids συνδέονται καὶ πλούσιοι λαοὶ πού ὅμως ζοῦν ἀσύδοτη σεξουαλικὴ ζωὴ. Σύμφωνα μὲ τὰ ἐπίσημα στοιχεία τοῦ Παγκοσμίου Ὄργανισμοῦ Ὑγείας κάθε μέρα στὶς φτωχὲς περιοχὲς μολύνονται μὲ τὸν συγκεκριμένο ἰὸ 16.000 ἄνθρωποι περίπου. Οἱ περισσότερες μολύνσεις ἀφοροῦν σὲ νέους, ἡλικίας 15 ἕως 24 ἐτῶν, ἐνῶ ἡ ἐπιδημία ἐξαπλώνεται ὅλο καὶ περισσότερο καὶ στὶς γυναῖκες. Ἐπίσης, μὲ βάση τὰ ἴδια στοιχεία, στὴν Ἀφρικὴ ἔχουν πεθάνει ἀπὸ Aids 14 ἑκατομμύρια ἄνθρωποι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους περισσότερα ἀπὸ δύο ἑκατομμύρια μέσα στὸ 2000. Οἱ φορεῖς σήμερα ξεπερνοῦν τὰ 23 ἑκατομμύρια. Τὸ 50 ἕως τὸ 80% τῶν κλινῶν τῶν νοσοκομείων στὴν Ἀκτὴ τοῦ Ἐλεφαντοστοῦ, τῆς Ζιμπάμπουε, τῆς Ζάμπια καὶ τῆς Οὐγκάντα εἶναι κατελημμένο ἀπὸ ἀσθενεῖς τοῦ Aids. Συνέπεια τῆς τόσο μεγάλης ἐξάπλωσης τῆς θανατηφόρας αὐτῆς ἀσθενείας, πού πλήττει κυρίως τοὺς νεότερους σὲ ἡλικία ἀνθρώπους εἶναι νά παρατηρεῖται ραγδαία μείωση τοῦ μέσου ὄρου ζωῆς σὲ πολλὲς ἀφρικανικὲς χῶρες. Ἀλλὰ καὶ στὴν Ἀσία ἡ κατάσταση δὲν εἶναι καλύτερη. Στὴ Μιανμάρ (πρῶην Βιρμανία) καὶ στὴν Καμπότζη περίπου τὸ 5% τῶν δοτῶν αἵματος βρέθηκε ὅτι εἶναι μολυσμένοι ἀπὸ AIDS. Στὴν Ἰνδία τὰ θύματα τῆς ἀσθενείας αὐτῆς ξεπερνοῦν τὰ τέσσερα ἑκατομμύρια, ἐνῶ καὶ στὴν Κίνα ἡ κατάσταση δὲν εἶναι εὐχάριστη. Στὴν Εὐρῶπη τὰ στοιχεία δεί-

χνουν ότι οί άνθρωποι σέ μεγάλο ποσοστό έξακολουθοϋν νά συμπεριφέρονται σεξουαλικά μέ επιπολαιότητα, άνευθυνότητα και σαρκολατρεία, γι' αυτό και τά θύματα άριθμοϋνται σέ έκατομμύρια. Ή ήρεμη, ήθική ζωή βέβαια εΐναι τό άποτελεσματικότερο προφυλακτικό κατά τής ασθένειας.

Ή περιγραφή τής έφιαλτικής πράγματι εικόνας πού ύπάρχει σήμερα στίς άναπτυσσόμενες χώρες πρέπει νά μās συγκλονίσει και νά μās όδηγήσει νά αλλάξουμε στάση ζωής. Νά παύσουμε τήν όμφαλοσκόπηση και τήν άπασχόληση μέ τά δευτερεύοντα τής ζωής μέσα στόν στενό μας περίγυρο. Μέ τήν εύκαιρία τής σημερινής ήμέρας τού AIDS καλούμεθα νά βγοϋμε άπό τόν μικρόκοσμό μας, νά δοϋμε

ώς πλησίον τόν κάθε άνθρωπο τού πλανήτη. Αυτή εΐναι ή οικουμενικότητα πού προτείνει ή Όρθοδοξία μέ γνώμονα και πυξίδα τήν άγάπη και τόν σεβασμό τού άλλου. Όχι ότι πρέπει νά άγνοήσουμε τούς πάσχοντες άπό AIDS συμπολίτες μας στήν Ελλάδα πού βρίσκονται στά νοσοκομεία, ή πού κάνουν θεραπεία στά σπίτια τους. Κάθε άλλο, ή άγάπη και τό ενδιαφέρον ξεκινοϋν άπό τά σπίτια μας, άπό τίς γειτονίες μας γιά νά έπεκταθοϋν στήν πατρίδα μας και νά δαχυθοϋν στήν Οίκουμένη. Αυτή ή έν Χριστῷ άγάπη εύχομαι νά γεμίσει τίς καρδιές όλων.

Μετά πατρικῶν εύχῶν
† Ό Άθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

**ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ ΤΗΝ ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΗ
ΣΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
(3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2000)**

Άγαπητοί μου,

Με ιδιαίτερη τιμή και πολλή αγάπη απευθύνο-
μαι σήμερα σέ σάς τούς συνανθρώπους μας με
ειδικές ανάγκες και επιθυμώ νά σάς διατυπώσω τις
καλλίτερες τών εϋχών μου για κάθε καλό και ό,τι
ελπιδοφόρο και εϋχάριστο στη ζωή σας.

Έπιτρέψτε μου μιά μικρή συνεισφορά στη δική
σας σημερινή ημέρα. Θά 'θελα νά σάς πώ ότι δέν μου
ἀρέσει ή λέξη πού λέγεται για σάς, "άτομα" με
ειδικές ανάγκες. Δέν είναι καθόλου δόκιμος ό όρος
"άτομα". Ό σωστός όρος είναι "πρόσωπα". Ξέρετε,
ή λέξη άτομο είναι πολύ ψυχρή, λογικοκρατική και
τυπική. Τό άτομο θυμίζει αριθμό, νούμερο, με άλλα
λόγια αλλοτρίωση τής μοναδικότητας του άνθρωπι-
νου προσώπου. Οί όροι πρόσωπο και άτομο δέν
είναι συνώνυμοι. Δέν είναι τό αυτό. Η έννοια του
προσώπου έχει άμεση σχέση με τή δημιουργία του
άνθρώπου από τό Θεό. Στο βιβλίο τής Γενέσεως δια-
βάζουμε: "Και έπλασεν ό Θεός τόν άνθρωπον, χον
από τής γής και ένεφύσησεν εις τό πρόσωπον αυτού
πνοήν ζωής και έγινετο ό άνθρωπος εις ψυχήν
ζώσαν" (Γεν. 2, 7). Ό άνθρωπος έτσι είναι ένα δν
σχέσεως με τόν Πλάστη Του, είναι πρόσωπο, (πρός +
ώψ = όψη) έχει τήν όψη προς τόν Θεόν, είναι σέ σχέ-
ση με τό Θεό γιατί είναι δημιουργημένος "κατ' εικό-
να" Θεού. Η πτώση του ανθρώπου στον Παράδει-
σο προκάλεσε τή σύγχυση και τή διαίρεση στη φύση
του. Ό άνθρωπος τής πτώσεως και τής άμαρτίας
δέν ζει ως άδελφός μετά τών συνανθρώπων του, ζει
ως άτομο με έγωϊστική επιδίωξη συνεχώς τών συμ-
φερόντων και μόνο, έρήμην τών συνανθρώπων του.
Εϋτυχώς, όμως, όπως υπέροχα λέγει ό Μ. Αθανά-
σιος: "ό Λόγος σάρξ έγινετο, ίνα τόν άνθρωπον δε-
κτικόν τής θεότητος ποιήση". Στο πρόσωπο του Χρι-
στού ανακαλύπτουμε και τό πρόσωπο τό δικό μας.
Και ενώ ή άμαρτία μās απομακρύνει από τόν Χρι-
στό, ό προσωπικός μας άγώνας για τήν απελευθέ-
ρωση από τά πάθη μας, ή έκούσια ένωση μαζί Του,
μās χαριτώνει και μās θεώνει. Έτσι ό άληθινός
άνθρωπος, ό άληθινός πιστός χριστιανός είναι

"άγιος, θεοφορών και θεοφορούμενος" κατά τήν
ώραία έκφραση του Κλήμεντος Άλεξανδρέα. Είμα-
στε λοιπόν όλοι πρόσωπα και όχι άτομα, μιά όρολο-
γία πού συχνά χρησιμοποιεί ή δυτική κουλτούρα.
Άλλά και κάτι άκόμη σπουδαίο. Τό πρόσωπο, ή
θαυμάσια αυτή έλληνική λέξη, συμβαίνει νά είναι
συγχρόνως αυτό πού βλέπει και αυτό πού βλέπεται.
Γ' αυτό, άγαπητοί μου φίλοι, στο πρόσωπό σας θά
'θελα νά βλέπω νά ζωγραφίζεται πάντοτε, όχι ή θλί-
ψη και ό πόνος, αλλά ή χαρά και ή έλπίδα, όχι ή απο-
γοήτευση, ή άπαισιοδοξία και ή άνυπομονησία,
άλλά ή αισιοδοξία, τό χαμόγελο, ή καρτερία και ή
ίλαρότητα, ή πνευματική μεταμόρφωση τής καρδιάς
σας. Διατηρείστε τήν ψυχική σας γαλήνη και χαρά.
Δείτε όλα τά γεγονότα τής ζωής και τής ιστορίας μ'
άλλη προοπτική, τήν προοπτική ότι μιά ημέρα θά δει
τό πρόσωπο τό δικό μας τό πρόσωπο του Θεού.

Θά 'θελα νά κλείσω τις λίγες αυτές γραμμές του
μηνύματός μου παραθέτοντας στην αγάπη σας τό
παρακάτω περιστατικό: Ό μεγάλος άσκητής τής
έρήμους, ό άγιος Άντώνιος, δοκιμαζόταν, ως γνω-
στόν, συχνά από σκληρούς και άγριους πειρα-
σμούς. Μετά από έναν τέτοιο μεγάλο πειρασμό
του Σατανά, τή στιγμή πού φοβόταν πώς θά λιπο-
ψυχήσει, τό κελλί του φωτίστηκε από μιά άκτίνα
υπερκόσμου και γλυκύτατου φωτός κι ό πειρα-
σμός σταμάτησε έντελώς ξαφνικά. Ποϋ ήσουν,
Θεέ μου, τόση ώρα; ρώτησε ό Μέγας Άντώνιος,
πού είχε πλέον γαληνέψει ή καρδιά του και ήταν
ήρεμος, γεμάτος χαρά. Έδω, ήμουν, Άντώνιε, δί-
πλα σου, άκουσε μιά φωνή νά του λέει. Άλλά περι-
μενα νά δώ πώς θά παλαίψεις, περιμενα και έβλε-
πα τήν καρτερία και ύπομονή σου! Τό περιστατικό
αυτό κάτι έχει νά μās πεί σήμερα.

Εϋχομαι μέσα από τά βάθη τής καρδιάς μου ό
Κύριος ήμών Ιησοϋς Χριστός νά σάς εϋλογεί και
νά σάς χαριτώνει και νά είναι πάντοτε συμπορευό-
μενος στη ζωή σας.

Μετ' εϋχών και αγάπης
† Ό Αθηνών ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ

Ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ διὰ τὰ Χριστιανικὰ Μνημεῖα, κατὰ τὴν Συνεδρίαν αὐτῆς, τῆς 11ης μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., ὁμοφώνως ἀπεφάσισε καὶ εἰσηγήθη πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὰ ὡς κάτωθι:

Α) Ὅπως ἀνετεθῆ εἰς τούς, ἐκ τῶν μελῶν τῆς, κ.κ. Νικόλαον Ζίαν, Καθηγητὴν Πανεπιστημίου καὶ Ἰσίδωρον Κακούρη, Ἀνώτερον Ὑπάλληλον τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, ἢ σύνταξις τοῦ συντόμου ἱστορικοῦ σημειώματος, τὸ ὁποῖον ἤδη ἔχει ἐγκρίνει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, κατὰ τὴν Συνεδρίαν Αὐτῆς τῆς 27ης Ἰουνίου ἐ.ἔ., δημοσιευθησομένου περιοδικῶς, εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Ἔντυπον «Φωνὴ Κυρίου», μέσω τοῦ ὁποῦ οἱ Χριστιανοὶ νὰ γνωρίσουν τὸν ὄρισμὸν τῶν Χριστιανικῶν Μνημείων καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἤδη ἀναλαμβάνει οὐσιαστικὴν πρωτοβουλίαν διὰ τὴν διάσωσιν καὶ συντήρησίν των.

Β) Ὅπως ζητηθοῦν ἀπὸ τὴν Διεύθυνσιν Ἀρχείου τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, ἀντίγραφα τῶν κατὰ καιροὺς δημοσιευθεισῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ, ὡς καὶ τὰ Φ.Ε.Κ. εἰς τὰ ὁποῖ αὐταὶ ἐδημο-

σιεύθησαν, δυνάμει τῶν ὁποίων ἔχει γίνεαι κήρυξις τῶν κατὰ Νομῶν Χριστιανικῶν Μνημείων, προκειμένου καὶ νὰ ἀποτελέσουν πολύτιμον ὑλικὸν διὰ τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ καὶ ἀποσταλοῦν, ἀφοῦ ἀποδελτιωθοῦν κατὰ Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπαρχίαν, πρὸς τοὺς ἑκασταχοῦ Σεβ. Μητροπολίτας, ὥστε νὰ γνωρίζουν λεπτομερῶς περὶ τῶν ἤδη κεκηρυγμένων Χριστιανικῶν Μνημείων εἰς τὴν περιφέρειάν των καὶ ἐπιλαμβάνονται καθικόντως περὶ αὐτῶν, ὡσάκις χρειάζεται.

Γ) Ὅπως ἀποσταλῆ Ἐγκύκλιον Σημείωμα, πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας, προκειμένου νὰ γνωρίσουν πρὸς τὴν Εἰδικὴν Συνοδικὴν Ἐπιτροπὴν, ποῖα ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ των Χριστιανικὰ Μνημεῖα, α) ἔχουν ἐνταχθῆ εἰς χρηματοδοτικὰ προγράμματα, ἐκ μέρους ἢ μέσω τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ, β) ποῖα ἐξ αὐτῶν ἤδη ἔχουν χρηματοδοτηθῆ καὶ γ) ποῖα ἐξ αὐτῶν ἤδη ἔχουν ἀναστηλωθῆ ἢ συντηρηθῆ.

(15.11.2000)

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Εἰδικῆς
Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς

Ἀρχμ. Δωρόθεος Πολυκανδριώτης

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΙΔΡΥΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν Συνεδρία τῆς στίς 6.10.2000 ἀπεφάσισε τὴν Ἰδρυση Γυναικείας Ἱερᾶς Μονῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στὴν θέση «Ἅγιος Κωνσταντῖνος» τοῦ Δημοτικοῦ Διαμερίσματος Καλλιθέας τοῦ Δήμου Κονίτσης.

Ἡ Ἀπόφαση ἐλήφθη ὕστερα ἀπὸ τὴν ὑποβολὴ σχετικοῦ αἰτήματος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης κ. Ἀνδρέου καὶ σχετικὴ εἰσήγησις τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Μοναχικοῦ βίου, ἢ ὁποῖα ἀσχολήθηκε μὲ τὸ ἐν λόγω θέμα στὴν συνεδρία τῆς στίς 2.10.2000. Στὴ νέα Ἱερὰ Μονὴ θὰ ἐγκαταβιῶσῃ Ἀδελφότης εὐσεβῶν Μοναζουσῶν

ποὺ διακρίνονται γιὰ τὴν εὐλάβειά τους, τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἦθος καὶ τὸν βαθύτατο πόθο γιὰ ἀφιέρωσή τους στὸ Θεὸ μέσα ἀπὸ τὴν ἄσκησι, τὴν ὑπομονή, τὴν ἐγκράτεια, τὴν ὑπακοή, τὴν ταπείνωσι καὶ τὴν ἀκτημοσύνη.

Ἡ παρουσία μιᾶς τέτοιας πνευματικῆς εὐλογίας στὴν ἀκριτικὴ Ἱερὰ Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καὶ Κονίτσης εἶναι μιὰ ἀκόμα μαρτυρία ὅτι ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία σὲ τόπους ἐθνικὰ εὐαίσθητους δίνει ζωντανὸ τὸ παρὸν τῆς προασπιζομένη τῶν Ἱερῶν καὶ τῶν Ὁσίων τοῦ Γένους μας.

Οἱ κτιριακὲς ἐγκαταστάσεις τῆς νέας Ἱερᾶς Μονῆς, θὰ γίνον ἐν γῶρῳ ποὺ παρεχώρησε στὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Δρυϊνουπόλεως γιὰ τὸν συγκεκριμένο σκοπὸ τὸ Δασαρχεῖο τῆς περιοχῆς.

Με τήν εύκαιρία αυτή σημειώνουμε ότι ένας μεγάλος αριθμός Ίερών Μονών και Ίερών Ήσυχαστηρίων άνθει σήμερα στον Όρθόδοξο Έλλαδικό χώρο. Συγκεκριμένα Ίερές Μονές: Άνδρῶες 206, Γυναικείες: 242. Ίερά Ήσυχαστήρια Άνδρῶα 6. Γυναικεία 84. Σύνολον 508 έν λειτουργία Ίερά Μοναστικά Καθιδρύματα (έκτός των Ίερών Μονών του Άγίου Όρους και εκείνων του κλίματος του Οικουμενικού Πατριαρχείου). Εύλογία μέσα στον σύγχρονο κόσμο, λιμάνια σωτηρίας, τόποι πνευματικής άναψυχής και παρηγοριάς, συνεχίζουν μέσα στο χρόνο τή ροή νά προσφέρουν άνεκτίμητες ύπηρεσίες στην Έκκλησία και τό Έθνος.

**Τό ένδιαφέρον τής Άγίας μας Έκκλησίας
για τους Μοναχούς μας.
(Άσφάλιση των Μοναχών για τήν έπαρκή
κάλυψη τής ιατροφαρμακευτικής τους
περιθάλψης).**

Ή Άγιωτάτη Έκκλησία τής Ελλάδος προσβλέπει πάντοτε με στοργή και άγάπη πρὸς τις Ίερές Μονές και τις Μοναστικές Άδελφότητες γιατί ὅπως χαρακτηριστικά έχει τονίσει ὁ Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος, «ὁ Όρθόδοξος Μοναχισμός μας αποτελεί τις προφυλακές τής Πίστews και οί Μοναχοί μας τους φρουκτωρούς επί των έπάλλξεων, τους άριστους τής παραδόσεώς μας...».

Έτσι, μετά από πρόταση του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Χριστοδούλου, ή Ίερά Σύνοδος τής Έκκλησίας

τής Ελλάδος στη συνεδρία της τής 7ης Νοεμβρίου 2000 άπεφάσισε νά αναθέσει στην Έκκλησιαστική Κεντρική Ύπηρεσία Οικονομικών τήν μελέτη του θέματος τής άσφάλισης των Μοναχών τής Έκκλησίας τής Ελλάδος. Ός γνωστόν οί Μοναχοί μας έχουν άσφάλιση μόνο του Ο.Γ.Α., ή ὁποία είναι άνεπαρκής για τήν ιατροφαρμακευτική περίθαλψή τους.

Ή πρόσθετη αυτή άσφάλιση των Μοναχών μας θά είναι μία προσφορά τής Άγίας μας Έκκλησίας πρὸς τους ανθρώπους αυτούς οί ὁποιοί άφιέρωσαν τήν ζωή τους, τήν ύπαρξή τους ὀλόκληρη στό Θεό, καιόμενοι ὡς πνευματικές λαμπάδες για τήν άγάπη του Κυρίου και για τήν σωτηρία των ανθρώπων και άναδεικνυόμενοι άκοίμητοι φρουροί τής Ίεράς Παραδόσεως, άφού πέρα από τήν ένάσκηση των πνευματικών ύποχρεώσεών τους νυχθημερόν φροντίζουν για τήν διατήρηση και τήν συντήρηση από τή φθορά του χρόνου των Ίερών μας Μονών, που άποτελοϋν φῶτα μέσα στα κοσμικά σκοτάδια και Ίερά Μνημεία ὄχι μόνο τής Έκκλησίας, αλλά και του Έθνους μας.

Ή Ε.Κ.Υ.Ο. θά έρευνήση λεπτομερῶς τό θέμα, θά έρωτηθοϋν διάφορες άσφαλιστικές εταιρείες πρὸς του κόστους και έν συνέχεια θά ύποβληθῆ σχετική εισήγηση στην Ίερά Σύνοδο.

Σύμφωνα με τά στοιχεία τά ὁποία έχει στη διάθεσή της ή Ίερά Σύνοδος ύστερα από έπικοινωνία με τις Ίερές Μητροπόλεις, οί Μοναχοί και Μοναχές που έγκαταβιώνουν σήμερα στις Ίερές Μονές και τά Ίερά Ήσυχαστήρια τής Άγιωτάτης Έκκλησίας τής Ελλάδος άνέρχονται σε 3.541.

(28.11.2000)

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Ἔργον τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος εἶναι:

1. Ἡ ὑποβοήθησις τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων εἰς τὸ ὑπ' αὐτῶν ἀσκούμενον Κατηχητικὸν ἔργον.

2. Ἡ διατύπωσις προτάσεων συντονισμοῦ καὶ προσαρμογῆς πρὸς τὰ νέα δεδομένα τῶν ἱεραποστολικῶν προσπαθειῶν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸν τόμῳ τῆς Κατηχήσεως.

3. Ἡ μελέτη διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἐκκλησιαστικῆς συνειδήσεως τῶν νέων μέσῳ τῆς Θείας Λατρείας, τῆς Κατηχήσεως καὶ τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων.

4. Ἡ μελέτη συγχρόνων μεθόδων Κατηχήσεως διὰ τῆς χρήσεως ἠλεκτρονικῶν μέσων, διασυνδέσεως τῶν νεανικῶν κινήσεων καὶ ἐπικοινωνίας διὰ τοῦ INTERNET, ὡς καὶ ἡ διερεῦνησις νέων τρόπων προσεγγίσεως τῶν νέων.

5. Ἡ μελέτη καὶ σύνταξις κατηχητικοῦ θεωρητικοῦ πλαισίου, ἐκάστοτε ἀνανεουμένου, ἐν ὄψει τῶν ἐπικρατουσῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν.

6. Ἡ εἰσήγησις περὶ διοργανώσεως πανελληνίων καὶ περιφερειακῶν Νεανικῶν Συνεδρίων καὶ Συνεδρίων στελεχῶν Νεότητος.

7. Ἡ εἰσήγησις περὶ τοῦ περιεχομένου τῶν βιβλίων τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν.

8. Ἡ συνεργασία μετ' ἄλλων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν ἐπιδιωκουσῶν ἀναλόγους σκοπούς.

9. Αἱ εἰσηγήσεις πρὸς τὴν Διαρκῆ Ἱεράν Σύνοδον περὶ τῶν παραινετικῶν ἐπεμβάσεων τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ ΜΜΕ καὶ τὸ Ραδιοτηλεοπτικὸν Συμβούλιον διὰ τὴν διόρθωσιν ἢ ἀποτροπὴν τῶν ἀντιπαιδαγωγικῶν, προπαγανδιστικῶν, ἀντιχριστιανικῶν καὶ παραθρησκευτικῶν μηνυμάτων τῶν παιδικῶν καὶ νεανικῶν ραδιοτηλεοπτικῶν ἐκπομπῶν, τῆς ἐκπαιδευτικῆς τηλεοράσεως κ.λπ.

10. Ἡ εἰσήγησις ἐπὶ παντὸς θέματος σχέσιν ἔχοντος μετὰ τὴν νεότητα καὶ τὰ προβλήματα αὐτῆς ὡς καὶ τὴν ποιμαντικὴν ἀντιμετώπισιν αὐτῶν.

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΥΠΟΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ 2004

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΙΣ ΚΑΙ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ

Ἡ Συνοδικὴ Ὑποεπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 2004 λειτουργοῦσα ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος συγκροτεῖται ἀπὸ τὰ κάτωθι μέλη:

1. Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Πρόεδρος.

2. Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργιος Μεταλληνός.

3. Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Κυριακὸς Τσουρός.

4. Αἰδεσιμολογιώτατος Οἰκονόμος κ. Ἀντώνιος Καλλιγέρης.

5. Ἐρίτιμος κ. Ἄννα Συνοδινού, Ἡθοποιός.

6. Ἐντιμ. κ. Γεώργιος Μαρινάκης, παλαιὸς πρω-

ταθλητῆς στίβου.

7. Ἐντιμ. κ. Ἰωάννης Κοΐνης, ἱατρός, παλαιὸς πρωταθλητῆς στίβου.

8. Ἐντιμ. κ. Σταῦρος Μακαρίου, Ἀξιωματικὸς Ἀεροπορίας Στρατοῦ.

9. Ἐντιμ. κ. Ἐμμανουήλ Μαυρομάτης, Δημοσιογράφος.

10. Ἐντιμ. κ. Ἀντώνιος Ἀντωνιάδης, Πρόεδρος Π.Σ.Α.Π.

11. Ἐντιμ. κ. Νικόλαος Βασιλειάδης, Μέλος Διεθνoῦς Ἐπιτροπῆς Pierre de Coubertin καὶ Πρόεδρος τοῦ Ἑλληνικοῦ Παραρτήματος αὐτῆς.

12. Ἐντιμ. κ. Σπυρίδων Ψαράκης, Δημοσιογράφος.

13. Έντιμ. κ. Εὐάγγελος Λέκκος, Θεολόγος, Νομικός, Δ/ντής Έκδόσεων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

14. Έντιμ. κ. Μιχαήλ Χατζηγιάννης, Θεολόγος, Δ/ντής τῆς Βιβλικῆς Ἐταιρείας.

Γραμματεὺς: Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Παῦλος Ἰωάννου.

Ἡ Συνοδική Ὑποεπιτροπή ιδρύθηκε με ἀπόφασιν τῆς Διαρκoῦς Ἱεραῦς Συνόδου τῆς 4ης Μαρτίου 1999 κατόπιν προτάσεως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ἀγωγῆς τῆς Νεότητος.

Σκοπὸς τῆς Ὑποεπιτροπῆς εἶναι νὰ προετοιμάσῃ τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 2004, νὰ ἀναδείξῃ τὴν συμβολὴν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καὶ παραδόσεως εἰς τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πνεύματος καὶ νὰ διοργανώσῃ ἐκδηλώσεις διὰ τῶν ὁποίων θὰ προβάλλεται ἡ ἀξία τῆς ἰσορροποῦ ἀσκήσεως σώματος καὶ πνεύματος.

Ἀπώτερος στόχος ἡ παρουσία τῆς Ἐκκλησίας νὰ λειτουργήσῃ θεραπευτικῶς ἐγγίζουσα τὸν χῶρον τοῦ ἀθλητισμοῦ, νὰ καλλιεργήσῃ τὸ ἀληθὲς ἀθλητικὸν πνεῦμα καὶ νὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν περιστολὴν καὶ καταπολέμησιν τῆς βίας, φραστικῆς καὶ σωματικῆς, ἐντὸς τῶν ἀθλητικῶν χώρων.

Ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις αὐτὰς δύναται νὰ ἀξιοποιηθῇ ἡ παιδαγωγικὴ ἀξία τοῦ ἀθλητισμοῦ ἐπ' ὠφελεία τῆς νεότητος.

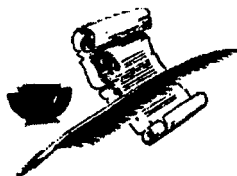
Ἡ Ὑποεπιτροπή τῆ ἐγκρίσει τῆς Ἱεραῦς Συνό-

δου διοργάνωσεν τὴν 13ην Μαΐου 2000 εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον DIVANI APOLLON PALACE, Ἡμερίδα Στελεχῶν Νεότητος τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων με θέμα: «Ἐκκλησία καὶ Ἀθλητισμὸς με ὄραμα τὴν τρίτη χιλιετία» ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ.

Σκοπὸς τῆς ἡμερίδος αὐτῆς ἦτο νὰ καταδειχθῇ ἡ σχέση Ἐκκλησίας καὶ Ἀθλητισμοῦ, νὰ διατυπωθoῦν οἱ προβληματισμοὶ ποὺ ὑπάρχουν γὰρ τὶς συνθήκες ὑπὸ τὶς ὁποῖες ἀναπτύσσεται σήμερα ὁ ἀθλητισμὸς καὶ νὰ προταθοῦν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τρόποι βελτιώσεως αὐτῶν, καθὼς καὶ νὰ ἀνιχνευθοῦν τρόποι συμπαραστάσεως τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν διοργάνωσιν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶνων τοῦ 2004.

Εἰς τὴν ἐκδήλωσιν αὐτὴν, τῆς ὁποίας χορηγὸς ἦτο ἡ κ. Αἰκατερίνη Παναγοπούλου, πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸν Ἀθλητισμὸν, τὴν Ἀνοχὴν καὶ τὸ «Εὖ Ἀγωνίζεσθαι», ἐκλήθησαν καὶ παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῆς Πολιτικῆς καὶ τῆς Ἀθλητικῆς ἡγεσίας, ἀθλητικοὶ παράγοντες, ὀλυμπιονίκες καὶ ἀθλητές.

Ἡ Ἐπιτροπή διοργάνωσε τὴν ὑποδοχὴν τῶν Ὀλυμπιονικῶν τῆς Ὀλυμπιάδος καὶ τῆς Παραολυμπιάδος τοῦ Σίδνεϋ εἰς τὴν Ἱεράν Σύνοδον καὶ ἤδη μελετᾷ τοὺς τρόπους συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν πολιτιστικὴν Ὀλυμπιάδα τοῦ 2004.

ΚΛΑΔΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΟ '40 ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ

Μέσα σὲ ἀτμόσφαιρα ποὺ τὴ διέκρινε βαθειὰ συγκίνηση καὶ ἔθνικὴ ἔξαρση, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, στὶς 26 Νοεμβρίου 2000, στὸ Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν, παρουσίασε τὸν Ἀφιερωματικὸ τόμο «**Μνήμες καὶ Μαρτυρίες ἀπὸ τὸ '40 καὶ τὴν Κατοχή**», ποὺ ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸν Κλάδο Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ τίμησε τὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση.

Πλήθος κόσμου, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνο Στεφανόπουλο, τοὺς Μακαριωτάτους Ἀρχιεπισκόπους Ἀθηνῶν κ. Χριστόδουλο, Κύπρου κ. Χρυσόστομο καὶ Τιράνων κ. Ἀναστάσιο, τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρο Εὐθυμίου, τὸν Ὑφυπουργὸ Ἐξωτερικῶν κ. Γρ. Νιώτη, τὸν τ. Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Χρ. Σαρτζετάκη, τὸν τ. Πρωθυπουργὸ κ. Γεώργιο Ράλλη, πολλοὺς Ἱεράρχες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Πολιτικὴ καὶ Στρατιωτικὴ Ἡγεσία τῆς χώρας, Πρέσβεις, Δημάρχους τῶν μαρτυρικῶν πόλεων, ἐκπροσώπους τῶν Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων, Ἐτεροδόξους, τὰ μέλη τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Ἰσραηλιτικῶν Κοινοτήτων Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης καὶ Βόλου, ἐκπροσώπους τοῦ Νομικοῦ καὶ Δικαστικοῦ Κλάδου, τῶν Ἀντιστασιακῶν Ὄργανώσεων, πλαισίωσε τὴν πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νὰ ἐκδώσει τὸν προαναφερόμενο ἀφιερωματικὸ Τόμο καὶ νὰ τιμήσει τοὺς ἐπιζῶντες καὶ τὴ μνήμη ὄσων κληρικῶν συνελήφθησαν, φυλακίσθησαν, βασανίσθησαν καὶ ἐκτελέσθησαν κατὰ τὴν περίοδο τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ Πολέμου καὶ τῶν χρόνων τῆς Κατοχῆς.

Ἡ ἐκδήλωση ἄρχισε μὲ χαιρετισμὸ τοῦ π. Ἀγαθαγγέλου Χαράμαντιδῆ, Διευθυντοῦ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων καὶ τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ὁ ὁποῖος ἀνέφερε τὰ ἑξῆς:

Ἐξοχότατε κ. Πρόεδρε τῆς Ἑλληνικῆς Δημο-

κρατίας,

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλε,

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Νέας Ἰουστινιανῆς καὶ πάσης Κύπρου κ. Χρυσόστομε,

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Τιράνων καὶ πάσης Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιε,

Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι,

Ἐξοχότατοι κ. Πρόεδροι,

Ἐξοχότατοι κ. Ὑπουργοί,

Ἐντιμότατοι ἐκπρόσωποι τῶν Δικαστικῶν ἀρχῶν,

Ἐντιμότατοι κ. Βουλευταί,

Ἐντιμότατοι κ. Ἐκπρόσωποι Κομμάτων,

Ἐντιμότατοι κ. Ἐκπρόσωποι τῶν Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν,

Ἐξοχότατοι κ. Πρέσβεις,

Ἐλλογμώτατοι κ. Ἀκαδημαϊκοί,

Ἐλλογμώτατε κ. Πρύτανη τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν,

Ἐλλογμώτατοι κ. Καθηγηταί,

Ἐντιμότατοι κ. Δήμαρχοι,

Σεβαστοὶ Πατέρες καὶ Ὀσιολογιώτατοι Μοναχοὶ καὶ Μοναχαί,

Ἐντιμότατοι κ. Πρόεδροι καὶ ἐκπρόσωποι Ἀντιστασιακῶν Ὄργανώσεων,

Ἐντιμότατοι κ. Πρόεδροι καὶ μέλη τοῦ Κεντρικοῦ Ἰσραηλικοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν Κοινοτήτων Ἀθηνῶν, Θεσσαλονίκης καὶ Βόλου,

Ἀγαπητοὶ προσκεκλημένοι, οἰκεῖοι τῶν Ἐθνομαρτύρων Κληρικῶν ἀπὸ κάθε γωνιὰ τῆς Πατρίδος μας.

Κυρίες καὶ Κύριοι,

Ἴσως κάποιος νὰ ἀναρωτηθῆ, γιατί ἡ Ἐκκλησία μας, κατόπιν προτάσεως τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, προχώρησε στὴν ἐκδοση, ὑπὸ τὸν τίτλο «ΜΝΗΜΕΣ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ '40 ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ»,

και απέφασε να τιμήσει τους Κληρικούς και τα Μοναστήρια, που αγωνίσθηκαν κατά την περίοδο του Έπους του Σαράντα και της μαύρης Κατοχής;

Έχουν περάσει τόσα χρόνια από τις ημέρες εκείνες, κατά τις οποίες ο ολοκληρωτισμός, που βρήκε την έκφρασή του στη ναζιστική θηριωδία με το άπάνθρωπο προσωπείο του, έπεχείρησε να σταματήσει την ιστορία, να εξαφανίσει τον βίο και τη βιοτή του ανθρώπου, να καταπνίξει κάθε διάθεση ελευθερίας, να ανατρέψει το ανθρώπινο πρόσωπο. Για μιὰ φορά ακόμη τούτος ο τόπος είδε κατάματα τον όλεθρο, βίωσε την οδύνη του έσχατου κινδύνου, ένωσε τη φρίκη της καταστροφής και του θανάτου. Τα γεγονότα αυτά, άμεσα συνδεδεμένα με την ιστορία μας, την οποία έρμηνεύουν και αποκαλύπτουν, ξυπνούν, καλλιεργούν και διαμορφώνουν την διαχρονική συνείδηση του λαού μας. Υπενθυμίζουν και συντηρούν στη μνήμη της καρδιάς μας, ότι έχουμε πορευθί «διά δόξης και άτιμίας, διά δυσφημίας και εϋφημίας, ως πλάνοι και άληθείς, ως άγνωστοί και έπιγνωσκόμοιοι, ως αποθνήσκοντες και ίδού ζώμεν, ως λυπούμενοι άεί δέ χαίροντες, ως μηδέν έχοντες και τα πάντα κατέχοντες».

Η έκδοση αυτή εκφράζει την καθημερινή μάχη της Έκκλησίας, του Λαού και του Έθνους μας, για να μην πάψουμε να θυμόμαστε και να μνημονεύουμε το μαρτύριο και την προσφορά των Πατέρων μας και Μαρτύρων του Γένους, όλων εκείνων που υπέφεραν και υπηρέτησαν την «κατ' άρετήν ενέργειαν» για να μην αφήσουμε την ιστορία να ξεχασθί· για να μην επιτρέψουμε να την παραλάβη ή τεχνητή άμνησία της πολιτικής.

Όμως, με την έκδοση αυτή, εκφράζουμε και το πάθος και την άγωνία μας, για μιὰ εποχή, κατά την οποία συντελούνται πολλά και κνοφορείται το σήμερα με όλο τον περίπλοκο και σύνθετο προβληματισμό του, τις οδύνες και τα άδιέξοδά του. Θυμόμαστε, για να σωθούμε.

Ο πολιτισμός μας είναι ένδεικτικός του κόσμου που έρχεται. Ήδη ζούμε, και ιδιαίτερα στον ευρωπαϊκό χώρο, τον άνωμαλο ψυχισμό, τη διαταραγμένη και άλλοτριωμένη συνείδηση των όπαδών του νεοναζισμού και των έθνικιστικών ιδεολογιών, βιώνουμε την καλλιέργεια της άπολυ-

τοποίησης των έθνικιστικών ιδιαιτεροτήτων, την άτροφική ιστορική συνείδηση πολλών που άδυνατούν ή δέν θέλουν να καταλάβουν και να αντίληφθούν, ότι υπάρχει άλήθεια και πέρα από τα δικά τους τιθέμενα, με άυθαίρετο τρόπο, όρια, όταν συζητούνται ή αναδιευθετούνται τα γεγονότα της ιστορίας. Η ιστορία δέν αυτοθεραπεύεται, ούτε ξεπερνάει το γνωστό έναντό της· όταν ξεχνάμε, τον επαναλαμβάνει και μάάλιστα σε μορφές άγριότητας που ξεπερνούν το παρελθόν. Δέν υπάρχει έγγύηση πώς το μέλλον δέ θα φέρει το χειρότερο. Όλα εξαρτώνται από το αν ή ανθρωπότητα βρίσκει τη θεραπευτική διαδικασία για τις δαιμονικές έμπειρίες του παρελθόντος και δέν ξεπέφτει πάλι σε μηχανισμούς που αναπόφευκτα οδηγούν στην κτηνωδία και στην βαρβαρότητα. Ο πόλεμος είναι όντως μιὰ άκραία κατάσταση, που θέτει στον άνθρωπο ένα πολυ βασικό έρώτημα: ποιά είναι ή ταυτότητά του, που άνήκει. Γιατί, όταν πρόκειται για την ζωή ή το θάνατο, τότε έχουμε το έσχατο κριτήριο για την ταυτότητά μας, για το ποιοί είμαστε.

Τα μαρτυρικά γεγονότα της εποχής εκείνης μας καλούν να αποκτήσουμε συνείδηση των άτελειών και των άδυναμιών μας και έτσι να ανασυνθέσουμε το άληθινό μας πρόσωπο και να φανερώσουμε την άλήθεια του. Και αυτό σημαίνει ήθος, ήθος ελευθερίας και θυσίας, ιδιαίτερα πολύτιμο σήμερα, που ή κυριαρχία των άπρόσωπων έξουσιών και δυνάμεων, θυσιάζει στα στυγνά της συμφέροντα την ζωή των ανθρώπων και των Λαών και άπειλεί να συντρίψει την προσωπική και κοινωνική ελευθερία.

Η Όρθοδοξία, πέρα από τα κοσμικά, πολιτικά και κοινωνικά άλλοθι, τις έπινοήσεις και τις διπλωματίες, τα ποικιλώνυμα συστήματα του φθιρόμενου κόσμου, αντιπαρατάσει την Εικόνα, την μόνη Εικόνα του Θεού, τον εν άκρα ταπεινώσει Θεάνθρωπο, ο Όποιος σώζει το ανθρώπινο πρόσωπο και εξαγιάζει τον άνθρωπο.

Κάθε έργο άγαθό, κάθε άντικειμενικό έπίτευγμα άρετής, δικαιώνεται από την Έκκλησία μόνο όταν άποβλέπει και κατορθώνει τη φανέρωση του Θεού, την άποκάλυψη της εικόνας του Θεού στον άνθρωπο. Για την Έκκλησία ή άγωνιστική διάθε-

ση και προσφορά, και στον πόλεμο και στην ειρήνη, είναι έργο «κοινωνίας» που συντελείται πρωταρχικά «ένδον» και εικονίζει στον άνθρωπο τό κάλλος τό άγιον του Τριαδικού Πρωτοτύπου.

Αυτή ακριβώς ή εικόνα ιστορείται μέσα από τά γεγονότα και τά περιστατικά του Τόμου που θα παρουσιασθή σε λίγο από Πανεπιστημιακούς διδασκάλους και ανθρώπους που έζησαν στη νιότη τους τά γεγονότα της εποχής.

Κατά τη συγγραφή άκολουθήσαμε την έπιστημονική δεοντολογία προσπαθώντας να αποφυγουμε τη χειραγώγηση του παρελθόντος από ιδεολογίες, αλλά και εκείνη τη μνήμη που μάς επιβάλλεται να θυμόμαστε αυτό και όχι εκείνο. Αυτό αποτελεί κάτι παραπάνω από ένα βασικό εργαλείο για τη θεμελίωση της διαφάνειας και της δεοντολογίας: αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ποιότητα όχι μόνο μιας εκδόσεως αλλά της ίδιας της ζωής, όχι μόνο της μνήμης αλλά και της ζωντανής παρουσίας, όταν ή Έκκλησία «λόγω καθέλλη τον Λόγον» και όταν «άναμιάκτω τομή Σώμα και Αίμα τέμνη Δεσποτικόν».

Με αυτές τις σκέψεις σās καλωσορίζουμε στην άποψινή εκδήλωση και Σās εύχαριστούμε για την πολύτιμη παρουσία Σας.

Άκολούθησαν οί χαιρετισμοί του Υπουργού Έθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Π. Εύθυμιού και του Δημάρχου Καλαβρύτων κ. Άθανασίου Παπαδοπούλου, Προέδρου του Δικτύου Μαρτυρικών Πόλεων, ή προσλαλιά του όποιου συγκίνησε βαθύτατα.

Στην συνέχεια παρουσιάσθηκε ό τόμος «Μνήμες και Μαρτυρίες από τό '40 και την Κατοχή», από τούς: Πρωτοπρεσβύτερο κ. Γεώργιο Μεταλληνό, Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών, κ. Μανώλη Γλέζο, Άντιστασιακό - τ. Βουλευτή, κ. Γεώργιο Μπαμπινιώτη, Πρύτανη του Πανεπιστημίου Άθηνών, κ. Χρήστο Πασαλάρη, δημοσιογράφο και κ. Βλάσιο Φειδά, Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών, οί όποιοι χαρακτήρισαν τον τόμο μνημειώδη, έπιστημονικά διαρθρωμένο, με πλούσια άρχαιακή, συστηματική έρευνα, άγνωστο φωτογραφικό υλικό, που προβάλλει όλο τό εύρος

της Άντίστασης και προσφορās της Έκκλησίας της Ελλάδος και των Κληρικών της στα δύσκολα εκείνα χρόνια. Οί όμιλητές στάθηκαν ιδιαίτερα στην συμβολή στην Έθνική Ένότητα και στην Άντίσταση στην παγκοσμιοποίηση και στην νέα εποχή (ιδίως οί κ. Γλέζος και Πασαλάρης), που γίνεται με την έκδοση του τόμου αυτού.

Συγγραφείς των διαφόρων κεφαλαίων του Τόμου είναι: ό Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Πατρών κ. Νικόδημος, οί Άρχιμανδρίτες κ. Θεολόγος Άποστολίδης, Άρχιγραμματεύς της Ίερας Συνόδου, κ. Χρυσόστομος Σκλήφας, Γραμματεύς της Ίερας Συνόδου, κ. Δωρόθεος Πολυκανδριώτης, Γραμματεύς της Συνοδικής Έπιτροπής Έκκλησιαστικής Τέχνης και Μουσικής και των Χριστιανικών Μνημείων, κ. Μακάριος Φιλοθέου, Διευθυντής Υπηρεσιών της Άποστολικής Διακονίας, κ. Χρυσόστομος Τριανταφύλλου, Ίεροκήρυξ, κ. Άγαθάγγελος Χαραμαντίδης, οί κ. Βλάσιος Φειδάς, Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Άθηνών, κ. Χρήστος Καραγιάννης, Θεολόγος, κ. Δημήτριος Παπαδάκης, Ίστορικός - Φιλολόγος, κ. Ίωάννης Χατζηουρανού, Θεολόγος και κ. Ίωάννης Χατζηφώτης, συγγραφέας - Διευθυντής Συντάξεως της Έφημερίδος «Η Άλήθεια».

Ό Τόμος, τον όποιο προλογίζει ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, περιλαμβάνει τά άκόλουθα κεφάλαια:

- α) «Η κήρυξη του Έλληνοϊταλικού Πολέμου»,
- β) «Η Γερμανική και Βουλγαρική Κατοχή»,
- γ) «Η Άντίσταση και τό Μαρτύριο του Ίερού Κλήρου»,
- δ) «Η προσφορά των Μονών της Πατρίδος μας στον Άγώνα»,
- ε) «Τό θαύμα της πίστης»,
- στ) «Η μέριμνα και συναντίληψη της Έκκλησίας προς τούς Έλληνες Έβραίους»,
- ζ) «Οί εκδηλώσεις συμπαράστασης των Όρθοδόξων Έκκλησιών»,
- η) «Η φωνή διαμαρτυρίας των Έτεροδόξων»,
- θ) «Η πολιτιστική καταστροφή που έγινε από τούς Κατακτητές», και τέλος,
- ι) «Τό Συναξάρι των Έθνομαρτύρων Κληρικών».

Οί Έπίσημοι στην πρώτη σειρά, παρακολουθοῦν μὲ ἐνδιαφέρον τὴν παρουσίαση τοῦ Τόμου.

Ἀκολούθησε ἡ ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου, ὑπὸ τὸν τίτλο:

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια ποὺ ἐπιχειρεῖται ἡ ἀνάδειξη τοῦ ρόλου ποὺ ἔπαιξε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὰ μαῦρα χρόνια τῆς Κατοχῆς (1941 - 1944), κυρίως στὰ μετόπισθεν, μέσα στίς πόλεις, προκινδυνεύουσα τοῦ ποιμνίου της καὶ ἀναλαμβάνουσα εὐθύνες γιὰ τὴν βιολογικὴ του πρωτίστως καὶ ὕστερα καὶ τὴν πνευματικὴ του ἐπιβίωση. Χωρὶς νὰ παραγνωρίζουμε τὴν σημασία τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα κατὰ τῶν κατακτητῶν ἐκ μέρους τῶν ἀνταρτικῶν ὁμάδων πάνω στὰ βουνά, στὸν ὁποῖον ἔχει τὴν μετοχὴ της καὶ ἡ Ἐκκλησία μὲ στελέχη της ὄλων τῶν βαθμίδων τοῦ Κλήρου, ἐπιθυμοῦμε νὰ ὑπομνήσουμε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ἐπίσημα καὶ ὑποβλητικὰ ὅτι

στὰ δύσκολα ἐκεῖνα χρόνια, ποὺ τὸ ἔθνος βασανιζόταν κάτω ἀπὸ μιὰ τριπλὴ Κατοχὴ, τὸν μεγάλο Σταυρὸ τοῦ Μαρτυρίου ἀνέλαβε νὰ τὸν φέρει στοὺς ὤμους της ἡ Ἐκκλησία ὡς χρέος ἀπέναντι τὴν ἱστορία της, καὶ ὡς δεῖγμα τῆς στοργῆς της πρὸς τὰ πάσχοντα παιδιὰ της. Καὶ εἶναι χρέος μας αὐτὴ τὴν ἀλήθεια νὰ τὴν διαλαλήσουμε γιὰ λόγους ἱστορικῆς δικαιοσύνης καὶ αἰωνίας μνήμης τῶν ἀθανάτων ἐκείνων μορφῶν ποὺ πρωταγωνίστησαν στὸν ἰδιότυπον ἀγώνα τῆς Ἐκκλησίας. Ὅπως περιγράφει ὁ Σουΐδας, ὅταν πρωτοεδιδάχθη τὸ δραματικὸ ἔργο τοῦ Αἰσχύλου «Οἱ Πέρσαι», οἱ νέοι ποὺ τὸ παρακολούθησαν, ποὺ ἦσαν τὰ παιδιὰ τῶν Σαλαμινομάχων, συγκλονίσθηκαν ἀπὸ τὴν διήγηση τῶν τροπαίων τῶν πατέρων τους, ἰδίως δὲ ὅταν ἄκουσαν ἀπὸ τὴν ἀφήγηση τοῦ ἀγγελιαφόρου στὰ Σοῦσα πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ βασιλέως, τὴν Ἄτασσαν, τὸν θαυμαστὸ πολεμικὸ παιᾶνα τῶν ναυμάχων: «᾿Ω παῖδες Ἑλλήνων ἴτε. Ἐλευθεροῦτε πατρίδα, ἐλευθεροῦτε δὲ παῖ-

Οί παρουσιαστές τοῦ τόμου (ἀπό ἀριστερά): Οί κύριοι Βλάσιος Φειδᾶς, Χρήστος Πασαλάρης, Μανώλης Γλέζος, Γεώργιος Μπαμπινιώτης καί ὁ Πρωτοπ. π. Γεώργιος Μεταλληνός.

δας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῶων τ' ἔθνη, θήκας τε προγόνων. Νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών», ὅλοι μαζί τότε ἐξεργάγησαν. Ὁρθιοὶ μέσα στοῦ θέατρο ἄρχισαν νὰ κραυγάζουν ἐπαναλαμβάνοντες ρυθμικά μία μόνο λέξη πού κλείνει μέσα της κάθε μεγαλειό: «Ἑλλάς. Ἑλλάς. Ἑλλάς». Εἶμαι βέβαιος ὅτι ὅταν οἱ νέοι μας μάθουν καί οἱ ὄρμοί μας ξαναθυμηθοῦν τί συνέβη στα χρόνια τῆς Κατοχῆς μὲ πρωταγωνίστρια τὴν Ἐκκλησία δὲν θὰ συγκρατηθοῦν, ἀλλὰ καί αὐτοὶ θὰ ἀρχίσουν νὰ ψάλλουν τὸ Ἀλληλοῦία καί νὰ ὑμνοῦν τὴν Ἑλλάδα πού ἀπὸ τοὺς κόλπους της ξεπηδοῦν κάθε τόσο ἡμίθειοι καί ἥρωες κάθε ἡλικίας καί κάθε ιδιότητος. Καί νὰ δοξάζουν τὸν Θεὸ πού ἐπροικοδότησε τὸ ἔθνος μας μὲ μιὰ Ἐκκλησία ζωντανή, ὀρθόδοξη, λαϊκή, μητρική καί πρόθυμη νὰ μοιράζεται πάντοτε τίς χαρὲς καί τίς λύπες τῶν παιδιῶν της.

Ἡ κατάληψη τῆς Χώρας μας ἀπὸ τίς δυνάμεις τῆς τριπλῆς Κατοχῆς ἐβύθισε στοῦ πένθος τοὺς Ἕλληνες, ἀλλὰ καί ἐπροκάλεσε τὴ φιλοτιμία τους.

Μετὰ τὸν νικηφόρο πόλεμο κατὰ τῶν Ἰταλῶν φασιστῶν, ἡ πολεμικὴ ἐπέμβαση τῆς πανίσχυρης Γερμανίας, πού εἶχε σαρώσει ὅλη τὴν Εὐρώπη καί εἶχε ὑποτάξει μεγάλα καί δυνατὰ κράτη, ἦταν βέβαιο ὅτι δὲν ἦταν εὐκόλο νὰ ἀναχαιτισθῆ. Παρὰ ταῦτα, ὅπως εἶναι γνωστό, τελικὰ τὰ ὄχρῳά μας στὴν Ἑλληνοβουλγαρικὴ μεθόρῳ δὲν ὑπέκυψαν, δὲν κατέρρευσαν καί δὲν κατελήφθησαν ἀπὸ τὸν ἐχθρό. Παρεκάμφθησαν καί ἐκνκλώθησαν, καθὼς οἱ Γερμανικὲς δυνάμεις εἰσήλασαν στὴν Χώρα ἀπὸ τὰ Ἑλληνογιουγκοσλαβικά σύνορα, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ Ἕλληνες μαχητὲς νὰ ἀναγκασθοῦν νὰ παύσουν τὸ πῦρ πρὸ τῆς διαμορφωθεῖσης καταστάσεως. Καί ἡ μὲν Ἑλλάς κατελήφθη τότε ἀπὸ τίς δυνάμεις τοῦ Ἀξονα, σύμπας ὅμως ὁ ἐλεύθερος κόσμος, ἀλλὰ καί αὐτὸς ὁ Χίτλερ, ἐξεδήλωναν τὸν θαυμασμό τους πρὸς τοὺς Ἕλληνες στρατιῶτες καί ὑπερασπιστὲς τῆς πατρίδας γῆς, ἀγνωρίζοντες τὴν πολεμικὴ ἀρετὴ τῶν πατέρων μας καί ὑποκλινόμενοι ἐνώπιόν της. Παράλληλα

ὅμως ἡ Κατοχὴ αὐτὴ γεννοῦσε στὰ στήθη τῶν σκλαβωμένων τὸν πόθο τῆς ἀπελευθέρωσης καὶ ἐξαπέλυε τὸ μήνυμα τῆς Ἀντίστατης στὴ βία καὶ στὴν ἀδικία. Σὲ 4 μόλις μῆνες μετὰ τὴν κατάληψη τῆς Χώρας, ἐμφανίζονταν τὰ πρῶτα ἔνοπλα τμήματα τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης, γιὰ νὰ ἀκολουθήσουν καὶ ἄλλα, ὑπὸ διάφορες ὀνομασίες, ποὺ δροῦσαν εἴτε στὰ βουνὰ ὡς Ἀνταρτικὰ Σώματα, εἴτε στὰ μετόπισθεν ὡς ὀμάδες δολιοφθορῶν σὲ βάρος τοῦ ἐχθροῦ, καὶ ἔγραψαν σὲ διάστημα 3 ἐτῶν ὑψηλόφρονες σελίδες δόξης καὶ μεγαλείου, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ὑποκλίνεται μὲ εὐλάβεια κάθε ἑλληνικὴ ψυχὴ.

Παράλληλα ὅμως, καὶ πολὺ πρὶν ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐκδήλωση τῆς ἔνοπλης ἀντιστασιακῆς δράσεως, ἡ Ἐκκλησία, ὡς θεματοφύλακας τῶν πνευματικῶν καὶ ἐθνικῶν μας ἀξιών, ὅπως πάντοτε, ἔσπευδε νὰ καταγράψῃ μὲ πράξεις ἡρωισμού καὶ ἀντίστασης τὴν ἀπροσκύνητη θέλησή της νὰ ἀποδείξῃ, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, τὸν ὑπερήφανο καὶ ἀγέρωχο χαρακτήρα τοῦ Ἑλληνα Πατριώτου.

Τιμοῦμε μαζὶ μὲ ὅλο τὸ Ἔθνος τὴν ἔνοπλη Ἐθνικὴ Ἀντίσταση στὰ βουνὰ καὶ στὶς πόλεις. Τιμοῦμε μαζὶ μὲ ὅλο τὸ ἔθνος τὴν ἀγάπη τῶν Ἑλλήνων στὴν Πατρίδα καὶ τὸν ἀσίγητο πόθο τους γιὰ τὴν ἐλευθερία, ποὺ ὀδήγησε τὰ βήματα πολλῶν στὸ νὰ ἐνταχθοῦν στὰ Ἀνταρτικὰ Σώματα. Τιμοῦμε μαζὶ μὲ ὅλο τὸ Ἔθνος τὴν γενναία πράξη τῆς καταβιάσεως τῆς γερμανικῆς σημαίας ἀπὸ τὸν ἱερὸ Βράχο τῆς Ἀκροπόλεως, μέσα στὸ Μάιο 1941, δηλαδὴ λίγες μόνο ἡμέρες μετὰ τὴν εἴσοδο στὴν πρωτεύουσα τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων, ἀπὸ μέρους τῶν δύο παλικαριῶν, τοῦ Μανώλη Γλέζου καὶ τοῦ Ἀπόστολου Σάντα, ποὺ εἶναι ἀπόψε ἐδῶ μαζὶ μας. Τιμοῦμε τὴν ἀνατίναξη τῆς γέφυρας τοῦ Γοργοποτάμου ἀπὸ Ἀνταρτικὲς Μονάδες τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. καὶ τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ὑπὸ τὴν καθοδήγηση Βρεταννοῦ Ἀξιωματικοῦ. Τιμοῦμε ὅλους ὅσοι ἔπασαν μαχόμενοι τὸν ἐχθρὸ καὶ προσευχόμεστε γιὰ τὴν ψυχὴ τους. Τὸ παράδειγμά τους ἐμψυχώνει ὅλο τὸ Ἔθνος, ἐμπλουτίζει τὴν διαχρονικὴ μας Ἱστορία, ἀποτελεῖ ἀφορμὴ γιὰ καύχησή μας.

Ὅμως ταυτόχρονα τιμοῦμε ἀξιοχρέως καὶ τὴν Ἐκκλησία μας, τοὺς Ἱεράρχες μας, τοὺς Κληρικούς μας, τοὺς Καλογέρους μας, τοὺς Λαϊκοὺς

συνεργάτες μας, ὅλους ὅσοι ἐνταγμένοι κάτω ἀπὸ τὰ λάβαρα τῆς Ἐκκλησίας ἐπραγματοποίησαν ἔργο θαυμαστὸ καὶ μεγάλο ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Ἑλλάδος. Τὸ ἔργο αὐτὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἀνεπτυγμένο τότε σὲ ὅλη τὴν Χώρα, μὲ ἐπίκεντρο πάντοτε τὴν Ἀθήνα, προσέλαβε τὶς διαστάσεις ἀληθινῆς ἐποποιΐας γενναίων πράξεων ἡρωισμού καὶ αὐταπάραξης, ποὺ ἄφησαν ἀνεξίτηλα τὰ ἴχνη τους στὶς συνειδήσεις τῶν Πανελλήνων.

Ὁ ἱστορικὸς τόμος, ποὺ παρουσιάσθηκε ἀπόψε στὴν διάρκεια τῆς λαμπρᾶς αὐτῆς ἐπετειακῆς ἐκδήλωσης, περιγράφει μὲ κάθε δυνατὴ ἀντικειμενικότητα καὶ σφαιρικότητα τὴν μεγαλειώδη προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Ἔθνος, τὴν ὁποίαν ἔχουν ἀναγνωρίσει μέχρι τώρα ἐξέχοντες πολιτικοί, ἱστορικοὶ καὶ συγγραφεῖς Ἕλληνες καὶ ξένοι, ποὺ ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ σύγγγγυς τὶς ἄθλιες συνθήκες ὑπὸ τις ὁποῖες ἦταν ἀναγκασμένη νὰ δρᾷ ἡ Ἐκκλησία κυριολεκτικὰ «κάτω ἀπὸ τὴν μύτη τοῦ κατακτητῆ» ἢ καὶ ἐνώπιόν του, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ διεκδικήσῃ γιὰ λογαριασμὸ τοῦ λαοῦ τὰ δίκαιά του. Καὶ εἶναι καὶ αὐτὴ μιὰ ἀκόμη ἀπόδειξη τοῦ γεγονότος ὅτι στὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολὴ Ἐκκλησία εἶναι ὁ Λαὸς καὶ Λαὸς εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ὁ ὄρος «Ἐκκλησία» τὸν ὁποῖο διάλεξε ὁ Χριστιανισμὸς γιὰ νὰ δηλώσῃ τὴν ἱστορικὴ ὑπόστασή του ὑπενθυμίζει τὴν πολιτικὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων. Ἡ λέξη «Ἐκκλησία» σημαίνει τὴν κατὰ τακτὰ διαστήματα συνέλευση τῶν πολιτῶν μιᾶς πόλεως γιὰ νὰ λάβουν σοβαρὰς ἀποφάσεις. Ἡ συγκεκριμένη μορφή τῆς πολιτειακῆς αὐτῆς συνείδησης τῶν πρώτων Χριστιανῶν ἦταν ἡ σύναξη γιὰ τὴν τέλεση τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ἡ σύναξη αὐτὴ ἦταν ἡ Ἐκκλησία τῶν Χριστιανῶν γιὰτὶ αὐτὴ καὶ μόνο αὐτὴ ἦταν ὁ χώρος στὸν ὁποῖον ἀποκοτοῦσαν τὴν ταυτότητά τους, τὰ πραγματικά τους πρόσωπα ποὺ τοὺς ἔδινε τὸ Βάπτισμα. Ἐκεῖ μπορούσαν νὰ ἀσκήσουν τὴν «παρηγορία» ποὺ ἀσκοῦσαν οἱ Ἕλληνες στὸν δῆμο τους (Μητροπολίτου Περγάμου Ἰωάννου, Ἑλληνισμὸς καὶ Χριστιανισμὸς, Ἡ συνάντηση τῶν δύο κόσμων). Αὐτὸς ἄλλωστε εἶναι καὶ ὁ λόγος ποὺ ὁ λαὸς μας αἰσθάνεται δική του τὴν Ἐκκλησία του, καὶ κάθε φορὰ ποὺ βιώνει τὸ μεγαλεῖο τῆς ἐπαναβεβαιώνει τὴν ταυτότητά του, κατὰ πὼς ἔγραφε ὁ Ὀδυσσεὺς Ἐλύτης. «Κάθε φορὰ ποὺ μπαίνω σὲ μιὰν ἀπὸ τὶς μισογκρεμισμένες καὶ μισοζωγραφισμένες ἐκεῖνες μικρὲς ἐκκλη-

σίες που απόμειναν ενσωματωμένες, ίδια βράχια, μέσα στο έλληνικό ύπαιθρο και με χτυπήσει ή μυρωδιά της υγρασίας των τοίχων, μου φαίνεται ότι ξερχομαι σε άμεση, σε δερματική σχεδόν επαφή με το σόι μου – λές κι έχω αποδείξεις ότι αυτό κρατάει ολόισια από το Βυζάντιο».

Αυτός ο στενός σύνδεσμος Έκκλησίας και Λαού έσμιλεύθη μέσα στους αιώνες κάτω από ποικίλες συγκυρίες, που και στην πιο άρνητική τους έκφανση δεν μπόρεσαν να αλλοιώσουν τον λαϊκό χαρακτήρα της Έκκλησίας και να δημιουργήσουν ασύνδετα επίπεδα στην καθημερινή εκδήλωση της ζωής τους. «Η Όρθοδοξία... είναι θρησκεία έθνική, συνυφασμένη άξεδιάλυτα με τα ήθη του έλληνικού λαού, και τον όμαδικό του χαρακτήρα, με το κλίμα και με το άρωμα του τόπου, με τα τοπία του, με την οικογενειακή του ζωή και με τα γυρίσματα των εποχών της χρονιάς... Αυτή ή θαλπωρή, αυτά τα ζεστά πνευματικά κύματα, που μεταδίδονται ακατάπαυστα σ' όλη την Ελλάδα, από τους όρθόδοξους ναούς κι από τις βυζαντινές τους ακολουθίες αποτελούν στοιχείο συστατικό εκ των ών ούκ άνευ της έλληνικής ζωής» θά παρατηρήσει ό Γιώργος Θεοτοκάς (Τά πεπρωμένα της Όρθοδοξίας). Και ή παρατήρηση αυτή είναι ή περιούσια κληρονομιά μας, ό ασίγηστος πόθος μας, ή πτέρωση των ελπίδων μας.

Τό αντίστασιακό προνοιακό και λαοσωτήριο έργο της Έκκλησίας μας στην διάρκεια της Κατοχής, καθώς κινήθηκε στον ίδιο φιλολαϊκό άξονα, υπήρξε μοναδικό σε όλόκληρη την κατεχόμενη Ευρώπη, σε καμμία χώρα της οποίας δεν μπορεί να συναντήση κανείς τις συμβολικές πράξεις των εκκλησιαστικών μας ήγετων, τις ήρωικές παρεμβάσεις των προς τις αρχές Κατοχής υπέρ όμηρων, κρατουμένων, διωκομένων και αντιστασιακών, την συμβολή τους στην έπιτυχία και αυτού του ένοπλου αντιστασιακού άγώνος. Τό έργο αυτό ήταν τό άπαύγασμα της ιστορικής πορείας και ευθύνης της Έκκλησίας σ' αυτό τον τόπο, που καθ' όλη την διάρκεια της ιστορίας της συνέδεσε την ζωή της με εκείνη του Λαού της, και διέθεσε υπέρ αυτού όχι μόνο τον υλικό της πλούτο, αλλά και τις ζωές των στελεχών της, θυσιάζοντας στον υπέρτατο βωμό του χρέους τις

υπερούσιες πνευματικές της δυνάμεις για τον άνθρωπο, χωρίς καμμία διάκριση έτερότητας ως προς την φυλή, τό θρήσκειο, την γλώσσα, την προέλευση.

Σε καμμία χώρα της κατεχόμενης Ευρώπης δεν συνέβη αυτό που έγινε στην Ζάκυνθο, όταν ό τότε Μητροπολίτης Χρυσόστομος Δημητρίου, κληθείς από τον Γερμανό Φύραρχο να του παραδώσει εντός 2 ήμερών τον πλήρη κατάλογο των Έβραίων της νήσου, μετέβη την όρισμένη ήμέρα στη Διοίκηση συνοδευόμενος από τον Δήμαρχο της πόλεως Καρρέρ και ένεχείρισε στον Γερμανό αξιωματικό ένα κλειστό φάκελλο. Ό φάκελλος περιείχε μιá κόλλα χαρτί. Μόλις την πήρε στα χέρια του ό ναζιστής αξιωματικός, έχασε τό χρώμα του. Στο χαρτί ήταν γραμμένα δύο όνόματα, του Μητροπολίτου και του Δημάρχου. Οι Έβραίοι της Ζακύνθου δεν έχασαν ούτε ένα μέλος της Κοινότητάς τους χάρη στους δύο αυτούς ήρωικούς άνδρες. "Ας είναι αιωνία ή μνήμη τους.

Σε καμμία χώρα της κατεχόμενης Ευρώπης δεν υπήρξε ένας Μητροπολίτης σαν τον Χαλκίδος Γρηγόριο, που έσωσε από βέβαιο θάνατο όχι μόνο Έβραίους της Χαλκίδος και άνεκηρύχθη Μέγας Έδεργέτης της εκεί Όσραηλιτικής Κοινότητας, αλλά και που προστάτευσε φτωχούς, παιδιά και γέροντες. "Η σαν τον Θεσσαλονίκης Γεννάδιο που ώργάνωσε συσσίτια και έσωσε πολλούς Πατριώτες από τον θάνατο, με σωτήριες παρεμβάσεις του στις Αρχές Κατοχής. "Η σαν τον Καρυστίας Παντελήμονα που ή αντίστασιακή του δράση έπικεφαλής ομάδος νέων περι αυτόν κληρικών, όπως των τότε Αρχιμανδριτών Φιλίππου Τσορβά, μετέπειτα Μητροπολίτου Δράμας, Παντελήμονος Καρανικόλα, νυν Μητροπολίτου Κορίνθου, Βαρνάβα Τζωρτζάτου, αργότερα Μητροπολίτου Κίτρους και άλλων, στην όργάνωση διαφυγής στη Μέση Ανατολή ξένων και Έλλήνων στρατιωτικών υπήρξε μυθική και πρωτόφαντη. "Η σαν τον Μητροπολίτη Καλαβρύτων και Αϊγιαλείας Θεόκλητο, τον μετέπειτα Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και τον Αρχιμανδριτή Κωνσταντίο Χρόνη, Τεροκήρυκα και μετέπειτα Μητροπολίτου Άλεξανδρουπόλεως, που με παρεμβάσεις τους έσωσαν από την καταστροφή την πόλη του Αίγιου. "Η σαν

τούς Ἀρχιμανδρίτες τότε Δαμασκηνό Χατζόπουλο, μετέπειτα Μητροπολίτη Λήμνου καὶ Τρίκκης, Μελέτιο Γαλανόπουλο, μετέπειτα Μητροπολίτη Κηθύρων, πού συνελήφθησαν γιὰ τὴν ἀντιστασιακὴ τους δράση καὶ ὠδηγήθησαν στὸ Νταχάου, ὅπου κατώρθωσαν νὰ ἐπιζήσουν παρ' ὅλες τὶς φρικτὲς ταλαιπωρίες τους.

Σὲ καμμία χώρα τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης δὲν ὑπῆρξαν Ἱεράρχης σὰν τὸν Δημητριάδος Ἰωακείμ, ὁ ὁποῖος ὄρων μεταξὺ Κατακτητῶν καὶ Ἀναρτῶν προωθοῦσε τὰ σχέδια γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ Λαοῦ ἀπὸ τὸν θάνατο καὶ τὴν ἐξαθλίωση. Σώζονται ἀκόμη καὶ ἐκτίθενται στὴν Ἐκθεση, πού ἔχει ἀναπτυχθῆ στὸ φουαγιὲ τοῦ Μεγάρου, ἀντικείμενα πού ἐχρησιμοποιήθησαν στὸν Βόλο γιὰ τὴν διατροφή τοῦ λιμώττοντος πληθυσμοῦ ὅπως π.χ. καζάνια, κοντάλες, πιάτα κ.λπ., πού ἐχρησιμοποιούνταν τότε γιὰ τὴν σίτιση τῶν πεινῶντων, τῶν φυλακισμένων στὴν Κίτρινη Ἀποθήκη, τῶν ὁμήρων ἀπὸ τὰ συσσίτια τῆς Μητροπόλεως, καθὼς καὶ γραπτὰ ντοκουμέντα γιὰ τὴν σωτηρία πολλῶν ἀπὸ τὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα. Ζῆ δὲ ἀκόμη ὁ Αἰδεσιμώτατος π. Ἀλέξανδρος Παπαποστόλου, τότε Διάκονος τοῦ Μητροπολίτου Ἰωακείμ, ὁ ὁποῖος συνῴδευε στίς φυλακές, κατ' ἐντολὴν τοῦ Μητροπολίτου του, κάθε μέρα τὸ καζάνι μὲ τὸ φαγητό, τὸ ὁποῖο διένεμε ὁ ἴδιος σὲ κάθε κρατούμενο Πατριώτη ἐνῶ ταυτόχρονα, ὑπὸ τὸ βλέμμα τοῦ ἀνυποψιάστου Γερμανοῦ στρατιώτου, μετέφερε ἀπὸ ἔξω πρὸς τὰ μέσα πληροφορίες σωτήριες καὶ ἀπὸ μέσα πρὸς τὰ ἔξω, ὡς ἐκεῖνη τοῦ φτωχοῦ τσαγκάρη τοῦ Ἀλμυροῦ, πού συλληφθεὶς ἀπὸ τὴν Γκεστάπο, δὲν πρόλαβε νὰ κάψῃ τὰ χαρτιά μὲ τὰ ὀνόματα Πατριωτῶν πού μετεῖχαν σὲ Ἀντιστασιακὴ ὀργάνωση, τὰ ὁποῖα εἶχε τοποθετήσῃ μέσα στὴν σόμπα τοῦ μαγαζιοῦ του. Τὸ εἶπε στὸν Διάκονο, ὁ ὁποῖος ἔσπενσε καὶ τὰ ἀφῆρεσε λίγες μόνον ὥρες πρὶν ἢ Γερμανικὴ Ἀστυνομία διενεργήσῃ ἔρευνα στὸ μαγαζὶ τοῦ καλοῦ αὐτοῦ Πατριώτου. Ὁ π. Ἀλέξανδρος εἶναι ἐδῶ μαζί μας καὶ θὰ τιμηθῆ σὲ λίγο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας.

Σὲ καμμία χώρα τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης δὲν ὑπῆρξαν ἱερεῖς σὰν τὸν π. Δημήτριο Βαστάκη τῆς Ἱ. Μητροπόλεως σήμερα Καρπενησίου, τὸν π.

Ἀθανάσιο Τόσκα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γρεβενῶν, τὸν π. Γεώργιο Λαδᾶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας, καὶ τόσοις ἄλλοις, πού εἴτε διέπρεψαν στίς μάχες, εἴτε ἐθουσιάσθησαν στὸν βωμὸ τοῦ χρέους, παραμείναντες κοντὰ στὰ ποιμνιά τους, ὅταν ἢ ἐκδικητικὴ μανία Γερμανῶν, Ἱταλῶν καὶ Βουλγάρων ἐξηγνλεῖτο σὲ φρικτὰ ἀντίποινα ἐναντίον ἀθῶων πολιτῶν. Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ παράδειγμα τοῦ π. Παναγιώτη ἢ παπα-Καλοῦ στὰ Καλάβρυτα πού δὲν δίστασε νὰ ἐμφανισθῆ στοὺς Γερμανοὺς γιὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὴν διαφαινόμενη καταστροφή τῆς πόλεως, θυσιασθεὶς καὶ αὐτὸς πρῶτος μαζί μὲ τὶς χιλιάδες τῶν ἀθῶων.

Σὲ καμμία χώρα τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης δὲν ὑπῆρξε τὸ φαινόμενο ἀνδρείας καὶ πίστεως, ἓνας Ἀύγουστινος Καντιώτης, ὁ ἐπιζῶν σήμερα Ἱεράρχης πρ. Φλωρίνης, ὁ ἀδάμαστος καὶ θηρλικὸς καὶ χειμαρρῶδης μουρολοτιέρης τῶν καρδιῶν, διαπρύσιος κήρυκας τῶν ἀθανάτων ἐθνικῶν μας δικαίων καὶ τῆς φλογερῆς ἀγάπης στὸ Χριστὸ καὶ στὴν Ἑλλάδα, διοργανωτὴς συσσιτίων, ἐμφυχωτῆς θλιβομένων, μαστιγωτῆς προσκνημένων, ἀθεράπευτος ἐραστὴς τῆς ἐλευθερίας, θαρραλέος στηλιτευτῆς τῆς ἀδικίας, μοναδικὸς ἐκφραστὴς τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, πατέρα καὶ προστάτης τῶν πτωχῶν, τῶν παιδιῶν, τῶν ἀρρώστων, πού ἀντίκρουσε ὄχι μία φορὰ τὴν ἀπειλὴ τοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος, χωρὶς νὰ λυγίσει, νὰ συμβιβασθεῖ ἢ νὰ μετριάσει ἔστω τὸν τόνο τῆς ἀντιστασιακῆς φωνῆς του.

Σὲ καμμία χώρα τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης δὲν ὑπῆρξαν Ἱεράρχες σὰν τὸν Ἡλείας Ἀντώνιο καὶ τὸν Κοζάνης Ἰωακείμ, πού ἀνέβηκαν στὸ βουνὸ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ ἐπροτίμησαν νὰ συγκακοπάθουν μὲ τὰ ἀγωνιζόμενα παιδιὰ τοῦ Λαοῦ, κάτω ἀπὸ τὴν σημαία τοῦ ἀντιστασιακοῦ Ε.Α.Μ., πού δροῦσε στίς περιοχὲς τους, ἐνθαρρύνοντας μὲ τὴν παρουσία τους τὰ μαχόμενα τέκνα τῆς πατρίδας. Τὸ ὄραμά τους γιὰ μιὰ ἐλεύθερη πατρίδα καὶ ὁ πόθος τους γιὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Ἀντιστασιακοῦ Κινήματος, χωρὶς κανενὸς εἶδους πολιτικὴ τοποθέτηση, ὠδήγησε ἐκεῖ τὰ βήματά τους, ὅπως τὸ ἴδιο συνέβη μὲ πολλοὺς ἄλλους Κληρικοὺς, ἓνας ἐκ τῶν ὁποίων ὑπῆρξε καὶ ὁ ἀείμνηστος τότε Ἀρχιμανδρίτης καὶ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κορίνθου κ. Παντελεήμων παραλαμβάνει ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο τὸ δίπλωμα καὶ τὸ Χρυσὸ Σταυρὸ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Σεραφεῖμ, ποῦ ποτὲ δὲν λησιμόνησε τὴν ἀντιστασιακὴν του δράση καὶ ιδιότητα στὶς τάξεις τοῦ Ε.Δ.Ε.Σ. γιὰ τὶς ὁποῖες καὶ δικαίως ἐκανχᾶτο. Ὁ Ἡλείας Ἀντώνιος, εἶναι γνωστὸν ὅτι καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς Κατοχῆς συγκακοπάθησε μὲ τὸ λαό, προεκινδύνευσε ὑπὲρ αὐτοῦ, ἔδωσε ἐπανειλημμένα στοὺς Γερμανοὺς κατακτητὲς προσωπικὲς ἐγγυήσεις προκειμένου νὰ σώσει ἀπὸ τὸν θάνατο συλληφθέντες πατριῶτες ἢ ἀπειλούμενες μὲ ἀντίποινα πόλεις τῆς Ἡλείας. Ὁ δὲ Κοζάνης Ἰωακείμ, εἶχε ἤδη πολὺ πρὸ τοῦ πολέμου ἐθνικὴ δράση καὶ εἶχε διακριθῆ ὡς Μητροπολίτης Μετρώων καὶ Ἀθύρων γιὰ τὴν προστασία τῶν ἐλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς ἐθναρχούσης Ἐκκλησίας καὶ τῆ διαφύλαξη τῆς ἐλληνορθόδοξης παράδοσης, καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Καὶ οἱ δύο ἀνέβησαν στὸ βογνὸ σὲ μιὰ δύσκολη καμπὴ τῆς ἐθνικῆς μας περιπέτειας, πάντως ὅμως στὴν διάρκεια τῆς Κα-

τοχῆς καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἀποχώρηση τῶν κατοχικῶν στρατευμάτων. Ἡ Ἐκκλησία, βέβαια, τοὺς δύο αὐτοὺς Ἱεράρχες τοὺς ἐτιμώρησε αὐστηρὰ, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση τὸ 1945, μὲ καθαίρεση καὶ ἔκπτωση. Ὅμως ἡ ἴδια ἀργότερα τοὺς ἀπένευμε χάριν καὶ τοὺς ἐπανεφέρε στὴν ἀρχιερωσύνη. Σήμερα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος μὲ ἀπόφασή της ληφθεῖσα στὶς 6.11.2000 προέβη στὴν πλήρη ἠθικὴ τους ἀποκατάσταση, κρίνοντας ὅτι ἡ παρέλευση 50 περίπου ἐτῶν ἀπὸ τότε δὲν δικαιολογεῖ τὴ συντήρηση ἐνὸς κλίματος διχασμοῦ καὶ δίδουσα ἔτσι πρὸς κάθε κατεύθυνση τὸ μήνυμα τῆς ἐθνικῆς ἐνότητας καὶ ὁμοψυχίας ποῦ ἐπιβάλλουν οἱ καιροί. Εἶναι πιά καιρὸς νὰ τιμήσουμε ἀπὸ κοινοῦ ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ μας ποῦ πολέμησαν τὸν κατακτητὴ, νὰ ἀνεγείρουμε πρὸς τιμὴν ὅλων ἀνεξαιρέτως ἓνα κοινὸ μνημεῖο ἐθνικῆς συμφιλίωσης, νὰ δείξουμε ὅτι σ' αὐτὴ τὴ χώρα τὸ μῖσος καὶ ἡ ἀλληλοεξόντωση ἐπέφεραν

όδυνηρότερα πλήγματα στο σώμα της Ελλάδος από εκείνα που της κατέφεραν οι έχθροί της. Και θα προχωρήσω ακόμη ένα βήμα, για να πω: Δεν δικαιολογούμεθα σήμερα, ύστερα από 50 χρόνια, να εξακολουθοῦμε να μετράμε το εὔρος του χάσματος που μετά την ἀπελευθέρωση ἄνοιξε μεταξύ μας ὁ ἰδεολογικὸς διχασμὸς καὶ ὁ ἀδελφοκτόνος πόλεμος. Ἡ Ἱστορία θὰ καταλογίσει, ἂν δὲν ἔχει ἤδη καταλογίσει, καὶ οἱ συνειδήσεις, ἀσφαλῶς γνωρίζουν, τίς εὐθύνες που ὑπάρχουν σὲ Ἕλληνες καὶ ξένους γιὰ τὴν ἀδικη ἐκείνη καὶ ἀδελφικὴ αἱματοχυσία. Αὐτὸ εἶναι τὸ χρέος τῆς ἀπέναντι στὴν ἀλήθεια καὶ στὶς θυσίες τῶν πατέρων μας. Ὅμως δικό μας χρέος εἶναι νὰ διδασκόμεθα ἀπὸ τὰ λάθη τῶν πατέρων μας, νὰ ἐμπνεόμεθα ἀπὸ τὰ ἦθη των καὶ νὰ ὑψώνουμε τὴν μεγαλειώδη σημαία τῆς συγγνώμης, τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ὁμοφροσύνης ἐμπρὸς στὶς διαφαινόμενες νέες ἀπειλές ἐναντίον μας. Καθῆκον μας εἶναι νὰ συμβάλουμε στὴν ἐπούλωση τῶν πληγῶν στοῦ σώμα τῆς Πατρίδας καὶ νὰ προσβλέψουμε πρὸς τὸ μέλλον μὲ τίς καρδιές ἐνωμένες, μὲ τὰ χέρια πιασμένα, μὲ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἀλήθεια.

Σὲ καμμία χώρα τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης δὲν ὑπῆρξεν ἔστω καὶ ἓνας Ἀρχιεπίσκοπος, σὰν τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Χρυσάνθο, πὸν ἀρνήθηκε, τὴν Κυριακὴ 27 Ἀπριλίου 1941 νὰ συμμετάσχει Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία στοῦ ὕψους τῶν Ἀμπελοκήπων ἐπρόκειτο νὰ παραδώσει συμβολικὰ στὰ εἰσερχόμενα στὴν πόλη τῶν Ἀθηνῶν γερμανικὰ στρατεύματα τὸ κλειδί τῆς πόλεώς μας, εἰπὼν ὅτι καθῆκον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου εἶναι ὄχι νὰ παραδίδει τὴν πρωτεύουσαν τοῦ κράτους στὸν ἐχθρό, ἀλλὰ νὰ ἀγωνίζεται νὰ τὴν ἀπελευθερώσει. Ἡ παράδοση ἔγινε, σύμφωνα μὲ τὰ Ἀπομνημονεῦματα τοῦ Χρυσάνθου, σὲ ἓνα καφενεῖο τῶν Ἀμπελοκήπων πρὸς ἓνα Γερμανὸ «ἀνθυπολοχαγίσκον». Καὶ μὰ καὶ ὁ λόγος εἶναι γιὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Χρυσάνθο πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος αὐτὸς ὑπῆρξε χωρὶς ἀμφιβολία ὁ πρῶτος Ἀντιστασιακός, διότι μετὰ τὴν πιὸ πάνω ἀρνήσή του, στὴ συνέχεια, ἀρνήθηκε νὰ λάβει μέρος τὴν ἐπομένη στὴν Δοξολογία πὸν οἱ ἐγκατασταθεῖσες πλέον ἐδῶ γερμανικὲς ἀρχές ἀξίωσαν νὰ τελεσθῆ στὸν Μητροπολιτικὸ ναό. Ἡ Δοξολογία μετὰ τὴν

ἀρνηση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐματαιώθη. Ὅταν δὲ ὁ Γερμανὸς Στρατάρχης Φὸν Στοῦμμε μετέβη στὴν Ἀρχιεπισκοπή, γιὰ νὰ γνωρίσει τὸν ἀτίθασο αὐτὸ Πρωθυεράρχη, αὐτὸς τὸν ὑπεδέχθη μὲν στοῦ Γραφεῖο του, ἀλλὰ τοῦ μίλησε μὲ παρηγορία καὶ σθένος, πὸν διδάσκει καὶ ἐπιμαρτυρεῖ τὸ ἀπτόητο ἐθνικὸ καὶ ἐθνικὸ φρόνημα καὶ μεγαλεῖο τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἐκκλησιαστικοῦ ἀνδρός. Δανεῖζομαι τὴν στιχομυθία μεταξὺ τῶν δύο ἀνδρῶν ἀπὸ τὰ Ἀπομνημονεῦματα τοῦ Χρυσάνθου.

– «Κύριε Στρατάρχα. Πρωτίστως ὁ στρατός σας εἰσέβαλεν εἰς ἓνα τόπον τοῦ ὁποίου ὁ Λαὸς ἠγωνίσθη διὰ τὴν ἐλευθερία του καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ πιστεύει εἰς τὰ ἰδανικά του. Καὶ ἔχω καθῆκον, ὡς ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, νὰ σᾶς συστήσω νὰ σεβασθῆ ἡ Γερμανικὴ Διοίκησης τὸν ἠρωϊκὸν Λαὸν τῆς χώρας αὐτῆς διὰ νὰ ἀποφευχθοῦν τὰ δυσάρεστα».

– «Ἐῦμεθα βέβαιοι –ἀπήντησεν ὁ Στρατάρχης– ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία θὰ συνεργασθῆ ἀρμονικὰ καὶ ἐγκάρδια μὲ τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς τῆς Κατοχῆς, ἀκριβῶς διὰ νὰ ἀποφευχθοῦν τὰ δυσάρεστα».

– «Νὰ εἴσθε βέβαιος ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δὲν θὰ λείψῃ νὰ πράξῃ τὸ καθῆκον τῆς καὶ κατὰ τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίοδον».

– «Κατερχόμενοι εἶδομεν τὰς καταστροφὰς πὸν ἐπροξένησαν εἰς τὴν χώραν σας οἱ Ἄγγλοι. Ποιὸς θὰ πληρώσει διὰ τὰς ζημίας αὐτάς;».

– «Θὰ πληρώσῃ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος θὰ χάσει τὸν πόλεμον», εἶπε μὲ νόημα καὶ πολιτικὴ διορατικότητα ὁ Χρυσάνθος.

Ὁ διάλογος αὐτὸς, ὁ ὁποῖος ἔγινε στὴν γερμανικὴ γλῶσσα, ἀπηχεῖ τὸ ἀντιστασιακὸ πνεῦμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, πὸν πάντοτε ἐμοιράσθη τὴν τύχη τῆς πατρίδος καὶ πάντοτε ἔλαβε μέρος σὲ ὅλους τοὺς ἐθνικοὺς ἀγῶνες. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσάνθος ἀρνήθηκε νὰ ὀρκισθῆ καὶ τὴν Κυβέρνηση Τσολάκογλου, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ παυθῆ ἀπὸ τὸ ἀξίωμα του καὶ νὰ ἀναγκασθῆ νὰ ἰδιωτεύσῃ στὴν μικρὴ κατοικία του στὴν Κυψέλη, ὅπου καθ' ὅλη τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς λειτουργοῦσε ἀντιστασιακὸς ἀσύρματος, ὁ γνωστὸς ὡς «Ἀσύρματος τοῦ Δεσπότη», πὸν παρ' ὅλες τίς προσπάθειες τῶν Γερμανῶν δὲν ἐντοπί-

σθηκε από τὰ ραδιογωνιόμετρα. Χρέος μας είναι νὰ ἀνεγείρουμε τὸν ἀδριάντα του στὸν πρὸ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ χώρο, γιὰ νὰ διαιωνίζεται ἡ μνήμη του καὶ νὰ διδάσκεται ὁ Λαὸς γιὰ τοὺς ἄξιους ποιμένες του.

Σὲ καμμία χώρα τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης δὲν ὑπῆρξεν ἕνας παπα-Ἀνυπόμονος, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γερμανὸς Δημάκος, τ. Ἡγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγάθωνος, πὸν ἔδρασε ἀντιστασιακὰ κατὰ τὴν ἱστορούμενη περίοδο 1941-1944 καὶ ἔφερε στὸ περιβάλλον τοῦ Ἄρη Βελουχιώτη τὴν ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὰ ἔνοπλα τμήματα τοῦ Ἀντιστασιακοῦ Ε.Α.Μ. Εἶναι καὶ αὐτὸς ἐδῶ ἀπόψε μαζί μας, γιὰ νὰ τιμηθῆ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, γιὰ ὅσα τότε προσέφερε σημαντικά.

Σὲ καμμία χώρα τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης δὲν ὑπῆρξαν τόσα Μοναστήρια πὸν ἔλαβαν μέρος στὴν Ἀντίσταση, πὸν χρησιμοποιήθησαν ὡς ὄρητῆρια τῶν ἐθνικῶν Ἀγωνιστῶν, πὸν κατεστράφησαν ἀπὸ τοὺς Κατακτητές, ἐλεηλατήθησαν, ἐπυρπολήθησαν, ἀνετινάχθησαν, ἐπειδὴ οἱ καλόγεροί τους ἦταν Πατριῶτες καὶ συνδύαζαν στὸ πρόσωπό τους τὴν βαθύτατη εὐλάβεια καὶ τὸν ἄδολο πατριωτισμό. Τέτοια μοναστήρια εἶναι τοῦ Φλαμουρίου καὶ τῆς Ξενιᾶς στὸν Βόλο, τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα στὴν Σπάρτη, τῆς Εἰκοσιφοίνισσας στὴν Δράμα, τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου καὶ τῆς Ἁγίας Λαύρας στὰ Καλάβρυτα κ.λπ. Κάθε σπιθαμὴ τῆς Ἑλληνικῆς Γῆς ἀπὸ τὸν Ἐβρο μέχρι τὴν Κρήτη καὶ ἀπὸ τὴν Κέρκυρα μέχρι τὴν Χίο καὶ τὰ Δωδεκάνησα ἔχει νὰ διηγηθῆ ἱστορίες ἀπαράμιλλου θάρρους τῶν Μοναχῶν πὸν θυσιάστησαν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος.

Σὲ καμμία χώρα τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης δὲν παρατηρήθη ἕνας τόσο ὀργανωμένος καὶ βαθύτατα θαρραλέος Λαὸς νὰ εἶναι ἐνταγμένος στὸ ἀντιστασιακὸ δίκτυο τῆς Ἐκκλησίας. Πρόκειται γιὰ στρατὸ ὀλόκληρο διανοομένων, οἰκογενειάρχων, νέων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν πὸν ἔδωσαν τὸ παρὸν καὶ δούλεψαν σκληρὰ, γιὰ νὰ ἀντιτάξουν στὴν καταστροφικὴ μανία τοῦ Κατακτητοῦ τὴν δύναμη τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, αὐτῆς πὸν «οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγκαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ».

Σὲ καμμία χώρα τῆς κατεχόμενης Εὐρώπης δὲν ὑπῆρξεν ἕνας Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ διαμετρήματος τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ τοῦ ἀφιερῶσω περισσότερα λόγια. Ὁ Δαμασκηνός, ὅπως γράφει γι' αὐτὸν ὁ Ἡλίας Βενέζης, ἔφερε μέσα του τὸ γερὸ κύτταρο τῆς ράτσας του. Ἐρχόταν ἀπὸ τὴν βουνίσια, τὴν ἀπλή, τὴν σχεδὸν πατριαρχικὴ ζωὴ τῶν βοσκῶν καὶ τῶν λατόμων τῆς ὀρεινῆς Ἑλλάδας, τῆς Ρούμελης. Ἐρχόταν ἀπὸ τὰ στρώματα τοῦ Λαοῦ μας, ἀπ' τὴν Ἑλληνικὴ περιοχὴ, ὅπου δὲν διδάσκεται ἀλλὰ ἀσκεῖται ἡ πίστη, ἀπ' τὴν περιοχὴ ὅπου νόμος εἶναι ἡ φτώχεια καὶ ἡ στέρηση καὶ ἡ καρτερία. Ὁ Δαμασκηνός δὲν εἶχε προγόνους του –ὅπως ὁ Χρῦσανθος– τοὺς Ἱεράρχες τοῦ Βυζαντίου, ἀλλὰ τοὺς Δεσποτάδες τοῦ 21. Εἶχε τὸ πάθος τους, τὴν πολιτικότητά τους καὶ τὴν ἀγωνιστικὴ του ιδιοσυγκρασία. Αὐτὸς, λοιπόν, ὁ ὀρητικὸς καὶ ταυτόχρονα καλωσυνάτος ἄνθρωπος, βρέθηκε στὰ δύσκολα χρόνια τῆς Κατοχῆς ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος εἶχε συστήσει στὰ χρόνια τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ Πολέμου τὴν Πρόνοια Στρατευομένων, μιὰ πολυπληθῆ φιλανθρωπικὴ ὀργάνωση, στὴν ὁποία πρωτοστατοῦσε ὁ τότε Ἀρχιμανδρίτης καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος, καὶ τῆς ὁποίας ἔργο ἦταν ἡ ποικίλη συμπαράσταση πρὸς τοὺς ἀγωνιζομένους στὸ μέτωπο στρατιῶτες μας καὶ στὶς οἰκογένειές τους. Κατὰ ἐπίσημα στατιστικὰ στοιχεῖα ἡ Πρόνοια αὐτὴ ἐξυπηρέτησε συνολικὰ τότε 61.235 οἰκογένειες, ἐνῶ διέτρεφε συνεχῶς τίς 10.178 ἀπὸ αὐτές, καὶ σὲ 15.753 οἰκογένειες ἔδωσε ρουχισμό, σὲ 14.425 βρῆκε δουλειά. Ἡ Ὑπηρεσία αὐτὴ χρησιμοποιοῦσε 1947 ἐθελόντριες γυναῖκες, ἐνῶ ἦταν ἐνταγμένοι σ' αὐτὴν καθηγητὲς Πανεπιστημίου ὅπως οἱ ἀείμνηστοι Γ. Ράμμος, Ἀλέξ. Τσιριντάνης, Κων. Τσάτσος, Ἰω. Θεοδωρακόπουλος κ.ἄ. Ἐξ ἄλλου μὲ ἀπόφαση τοῦ Χρυσάνθου ὅλα τὰ τιμαλφῆ τῶν ἱερῶν Ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς διετεθήσαν τότε γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῆς Ἀεροπορίας.

Ἐνα τέτοιο ἔργο βρῆκε ὁ Δαμασκηνός καὶ τὸ διεμόρφωσε κατάλληλα γιὰ νὰ ἀνταποκριθῆ πληρέστερα στὶς ἀνάγκες τῆς Κατοχῆς. Ἰδρυσε, μὲ τὴν σύμφωνη γνώμη τῆς τότε Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία ἔκρινε ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἦταν καταλληλότερη

Ο Ήγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίας Λαύρας Ἀρχιμ. κ. Φιλάρετος Κωνσταντακόπουλος παραλαμβάνει τὸ παράσημο ποὺ ἀπένευμε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, διὰ χειρῶν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσόστομου.

γιὰ τὸ ἔργο αὐτό, στὶς 4.11.1941, τὸν Ε.Ο.Χ.Α. (Ἐθνικὸ Ὄργανισμὸ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης) μὲ 3.000 παραρτήματα σὲ ὅλη τὴν Χώρα. Σπονδουλικὴ στήλη τοῦ νέου Ὄργανισμοῦ ὑπήρξεν ἡ Πρόνοια τοῦ Χρυσάνθου. Πρόεδρος τοῦ Ε.Ο.Χ.Α. ἦταν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνὸς μὲ ἀντιπρόεδρο τὸν τότε Μητροπολίτη Φιλίππων καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Χρυσόστομο. Ἐδῶ τώρα ἐνετάχθησαν καὶ ἄλλοι πατριῶτες ὅπως π.χ. ὁ Κλέαρχος Μανέας, ὁ Στρατηγὸς Γρανίτσας, ὁ Ἱ. Καρυδάκης, ἡ Ντόρα Στράτου, ὁ Ἱ. Κακριδῆς, ὁ Γεράσιμος Κονιδάρης. Ὁ Ε.Ο.Χ.Α. συνέστησε συσσίτια γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τὴν πείνα, ἴδρυνε γραφεῖο εὐρέσεως ἐργασίας στοὺς ἀποκλεισθέντες στὴν πρωτεύουσα, προσέφερε φάρμακα στοὺς ἀρρώστους, χρήματα στοὺς φτωχοὺς, θέρμανση στοὺς ἀνήμετους. Κατὰ τὸ 1942, ὁ Ε.Ο.Χ.Α. διένειμε 480.834 μερίδες γάλακτος καὶ φαγητοῦ, τὸ 1943 2.888.947 καὶ τὸ 1944 3.403.964

μερίδες. Τὸ δικαστικὸ του τμήμα ἀνελάμβανε ἀστικὲς καὶ ποινικὲς ὑποθέσεις φτωχῶν ἀνθρώπων, καθὼς καὶ τὴν ὑπεράσπιση Πατριωτῶν ἐνώπιον τῶν Γερμανικῶν στρατοδικείων. Στὴν θέση τοῦ συνηγόρου διεκρίθη τότε ὁ μετέπειτα καθηγητῆς Ἰω. Γεωργάκης, στενὸς συνεργάτης καὶ διερχομῆνός τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ὁ Ε.Ο.Χ.Α. ἄνοιξε σχολὲς ἐπαγγελματικὲς γιὰ τὴν ἐκπαίδευση νοσοκόμων, ὀρφανοτροφιακὲς Στέγες, οἴκους φοιτητῶν.

Ἀλλὰ ἐκεῖ ὅπου ἡ ἀντιστασιακὴ δράση τοῦ Δαμασκηνοῦ ξεπερνᾷ κάθε προηγούμενο ἦταν οἱ συνεχεῖς παρεμβάσεις του στὶς Ἀρχὲς Κατοχῆς ὑπὲρ τοῦ Λαοῦ καὶ τῶν συλλαμβανομένων Πατριωτῶν, καθὼς καὶ οἱ δυναμικὲς διεκδικήσεις του γιὰ μεγίστης σημασίας ἐθνικὰ μας θέματα. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς διηγηθῶ μόνον 3 συγκλονιστικὰ περιστατικὰ μὲ ἥρωα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Δαμασκηνοῦ καὶ τὶς παρεμβάσεις του στὶς Γερμα-

νικές Ἀρχές γιά τόν Λαό, πού σᾶς τὰ μεταφέρω ἀπό τό βιβλίό τοῦ Ἡλία Βενέζη «Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός. Οἱ χρόνοι τῆς δουλείας».

1. 4 Ἰουνίου 1942. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος καθὼς τελεῖ στήν Ἀθήνα τήν κηδεῖα τοῦ Μητροπολίτου Ἀργολίδος Ἱεροθέου, τήν ὥρα τοῦ Εὐαγγελίου βλέπει νά τοποθετεῖ μέσα στό Εὐαγγέλιο ὁ διάκονός του ἕνα Σημείωμα, πού ἔγραφε ὅτι οἱ Γερμανοὶ ἀπεφάσισαν ὡς ἀντίποινα γιά κάποιον σαμποτάζ σέ βάρος ἑνὸς γερμανικοῦ αὐτοκινήτου στήν ὁδὸ Κοραΐ, νά ἐκτελέσουν ὁμήρους Ἕλληνες ἀξιωματικούς, γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν ὁποίων εἶχε ἐνδιαφεροθῆ ὁ Δαμασκηνός. Ἡ κηδεῖα τελείωσε γρήγορα καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ζήτησε νά συναντηθῆ μέ τὸ Γερμανὸ Στρατηγὸ Ἀντρέ, γνωστό καί ὡς «δήμιος τῆς Κρήτης», πού ἀναπλήρωνε τὸν Στρατηγὸ Φέλμν, διοικητῆ τῆς Νοτίου Ἑλλάδος. Ἡ συνάντηση ὁρίσθη γιά τίς 5 τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας. Καί ἐπραγματοποιήθη ἐπὶ παρουσία τῶν δύο ἀνδρῶν, ἑνὸς Γερμανοῦ συνταγματάρχου τοῦ Βάνγκολντ καί τοῦ Ἑλληνα διερχομένου Ἰω. Γεωργιάκη.

«Ἐπληροφορήθην –λέγει ὁ Δαμασκηνός ἀύστηρᾶ– ὅτι πρόκειται νά γίνει ἐκτελέσεις ὁμήρων. Θέλω νά ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν τῶν Γερμανικῶν Ἀρχῶν ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ χαρακτήρος τῆς πράξεως καί τῶν συνεπειῶν πού θὰ ἔχει. Θεωρῶ τὴν ὁμηρείαν ὡς θεσμόν ἠθικῶς ἀπαράδεκτον. Δὲν εἶναι δυνατὸν νά ἐκτελεστοῦν ἄνθρωποι διὰ πράξεις πού δὲν ἔκαμαν. Πού βεβαιωμένως δὲν ἔκαμαν ἐφ' ὅσον ἦσαν εἰς τὰς φυλακάς. Ὁ ἀντικτυπος τῶν ἐκτελέσεων, ἂν τελικῶς γίνουν, θὰ πλημμυρίσει μέ μῖσος τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἔτσι ἡ πράξις θὰ ἀποδειχθῆ καί πολιτικῶς διὰ τοὺς Γερμανοὺς ἐπιβλαβής».

Ὁ Ἀντρέ ἀπαντᾷ κοφτὰ ὅτι ἡ ἀπόφασις εἶναι εἰλημμένη καί δὲν ἀλλάζει. Ἀπαντῶν στίς ἠθικὰς παραινέσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου παρατηρεῖ ὅτι θὰ μπορούσε νά πῆ ὅτι εἶναι ἄδικον νά σκοτώνωνται κατὰ χιλιάδες Γερμανοὶ στρατιῶται σ' ἕναν πόλεμον πού ἡ Γερμανία δὲν ἐπροκάλεσε καί τοῦ ὁποῖου οἱ Γερμανοὶ στρατιῶται εἶναι θύματα.

Ὁ Δαμασκηνός ἀπήντησε. «Ἄν ἰσχύη διὰ τοὺς Γερμανοὺς τὸ ὅτι εἶναι θύματα πολέμου, πράγμα πού εἶναι ζήτημα κρίσεως τῆς Ἱστορίας, αὐτὸ

ἰσχύει πολὺ περισσότερον κυρίως διὰ τὴν Ἑλλάδα, πού εἶναι θύμα μᾶς ἐπιθέσεως, τὴν μορφὴν τῆς ὁποίας οὔτε ἡ Γερμανία ἤμπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσῃ».

«Ἄν ἐπιθυμῆτε πράγματι τὴν γαλήνην –ἀπήντησεν ὁ Στρατηγὸς Ἀντρέ– ἰδοὺ μία εὐκαιρία διὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον. Νὰ καντηριάσει ἡ Ἐκκλησία τὰς πράξεις σαμποτάζ καί τὰς διαφυγὰς μαχητῶν στὴ Μέση Ἀνατολή καί νὰ λάβῃ κατασταλτικὰ μέτρα ἐναντίον τῶν σαμποτέρ καί τῶν κομμουνιστῶν ἀποβάλλοντάς τοὺς ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνία».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε: «Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος εἶναι εἰς θέσιν νά γνωρίζει καί νά πράττει τὸ καθήκον της, καθὼς τοῦτο ἀποδεικνύει τὸ ὅτι ὁ Προκαθήμενός της εὐρίσκειται αὐτὴν τὴν στιγμήν ἐδῶ. Ἀποκρούει κάθε ἔξωθεν ὁδηγίαν ἀπὸ ὁποῦδήποτε καί ἂν προέρχεται, καί μάλιστα ὅταν αἱ ὁδηγίαι αὗται φαίνονται νά ἀγνοοῦν τὰς ἀρχὰς τῆς Ὁρθοδοξίας. Οἱ ἔνοχοι τῶν τρομοκρατικῶν πράξεων δὲν εἶναι βεβαιωμένον ὅτι εἶναι Ἕλληνες. Δὲν εἶναι δυνατὸν νά ληφθοῦν ἠθικὰ μέτρα ἐναντίον ἀγνώστων. Ἐκτὸς αὐτοῦ αἱ ἀρχαὶ τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν ἐπιτρέπουν ἀποβολὴν χριστιανῶν ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ καταδικάσει μέ κριτήρια πολιτικά».

Ὁ Στρατηγὸς ἦταν ἀσυγκράτητος. «Διατί –εἶπε– δὲν καταδικάζετε ὅσους φεύγουν στὴ Μ. Ἀνατολή; Διατί θέλετε νά θεωρήσωμεν ἀθώους τοὺς ἀξιωματικούς πού θὰ ἐκτελεστοῦν; Τοὺς συνελάβαμεν ἀκριβῶς τὴν ὥρα πού ἐτοιμάζονταν νά φύγουν στὴν Αἴγυπτο διὰ νά πυκνώσουν τίς τάξεις τῶν ἐχθρῶν τῆς Γερμανίας καί νά σκοτώσουν Γερμανοὺς στρατιῶτας».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε: «Σεῖς τὸ βλέπετε μέ αὐτὸ τὸ πρίσμα. Ἐγὼ τὸ βλέπω μέ ἄλλο. Καί λυποῦμαι διότι σεῖς, πού εἰσθε ἀξιωματικός, δὲν τὸ βλέπετε. Ἐγὼ βλέπω ἀξιωματικούς Ἕλληνας πού ἐπήγαιναν νά κάμουν τὸ χρέος των πρὸς τὴν πατρίδα των».

Ἐκαμε πάλι μιὰ ἔκκλησις γιά τὴ σωτηρία τῶν μελλοθανάτων. Ὁ Ἀντρέ ἀρνήθηκε κατηγορηματικά. Καί τότε ὁ Δεσπότης σηκώθηκε. Τὸ πρόσωπό του ἦταν κάτωχρο. Σηκώθηκαν καί οἱ δύο Γερ-

μανοί συνομιλητές του. Καθώς δὲ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος προχωροῦσε βιαστικά πρὸς τὴν ἔξοδο, οἱ δύο Γερμανοὶ ἔσπευσαν νὰ τὸν προφθάσουν γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσουν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶχε φθάσει στὴν πόρτα. Τότε ἐστράφη ἀπότομα καὶ εἶπε στὸν διερχομῆνα:

«Πές τους ὅτι ἡ ὥρα μου ἐνθυμίζει τὴν σκητὴν τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ ὑψώνοντας τὸ χέρι κάτωχρος εἶπε: “Τὸ αἷμα αὐτῶν ἐφ’ ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν”. Οἱ δύο Γερμανοὶ σταμάτησαν στὴ μέση τοῦ γραφείου κεραυνωμένοι ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς κατάρας, πὸν ὅπως ἔλεγε στὶς ἡμέρες μας ὁ καθηγητὴς Γεωργιάκης, μετέφρασε παραχρῆμα. Δὲν ἔκαναν οὔτε ἓνα βῆμα πιά πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπο. Ὁ Δαμασκηνὸς βγῆκε καὶ ἔκλεισε μὲ ὄρμη τὴν πόρτα. Τὴν ἄλλη μέρα οἱ ὄμηροι ἐκτελέσθηκαν στὸ Σκοπευτήριον τῆς Καισαριανῆς. Μεταξύ τους ἦταν ὁ ἀντισμήναρχος Ἀκύλας, οἱ ὑποπλοίαρχοι Καζάκος καὶ Κωτούλας, οἱ ναυτικοὶ Γιαγκουδάκης καὶ Ἀναγνωστόπουλος, ὁ φοιτητὴς Κιοσῆς καὶ οἱ ἰδιῶτες Μοσχόπουλος καὶ Θυμαράς. Αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι εἶχαν καταδικασθῆ σὲ 5ετῆ φυλάκιση διότι συνελήφθησαν νὰ μοιράζονιν προκηρύξεις. Ἀπαντες ἐκοινωνήσαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων διὰ χειρῶν τοῦ ἱερέως Ἀντωνίου Ἀντωνοπούλου, ὁ ὁποῖος παρίστατο καὶ στὴν ἐκτέλεση καὶ μετέδωκεν ὅτι ὅλοι ἐστάθησαν μπροστὰ στὸ ἀπόσπασμα μὲ πρωτοφανῆ γενναιότητα ψάλλοντες τὸν Ἐθνικὸ μας Ὕμνον.

2. Τὸ 1943 ἐντάθηκαν οἱ πιέσεις τῶν Γερμανῶν πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον προκειμένον νὰ καταδικάσει τοὺς ἀντάρτες μάλιστα τοὺς κομμουνιστές. Ὁ Γερμανὸς μάλιστα πολιτικὸς πληρεξούσιος κόμης Ἀλτενμπουργκ ἔστειλε στὸν Ἀρχιεπίσκοπο καὶ ἓνα σχέδιο καταδίκης γιὰ νὰ τὸ ὑπογράψει. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐχρησιμοποίησε τὸ εὐφυῆς ἐπιχείρημα ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ κάνει τίποτε διότι θὰ ἐδημιουργοῦντο οἱ προϋποθέσεις ἀντιθηροσκευτικῆς προπαγάνδας στὴν Ἑλλάδα, ἐὰν ἡ Ἐκκλησία κατεδίκαζε τοὺς κομμουνιστές ὡς ἀθέους. Ἡ θέση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου στὸ ζήτημα αὐτὸ ἀνεκινήθη καὶ κατὰ τὴν συνάντησή του μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Κυβέρνησης κ. Λογοθετόπουλο στὶς 13 Φεβρουαρίου 1943. Εἶχε προηγηθῆ ἱστορικὴ διαμαρτυρία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἐπὶ κεφαλῆς τῆς πνευματικῆς

ἡγεσίας τοῦ ἔθνους γιὰ τὶς ἀθρόες ἐκτελέσεις ἀθῶων πολιτῶν καὶ τὴν σύλληψη τῶν νύχτες ἄλλων καὶ ἐζητεῖτο ἡ μεσολάβηση τῆς κυβέρνησης πρὸς τὶς κατοχικὲς Ἀρχὲς γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κατάστασης. Ὁ Πρωθυπουργὸς προσεπάθησε νὰ ἐκμαιεύσει τὴν συγκατάθεση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ τῶν παρισταμένων ἐκπροσώπων τῆς πνευματικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἡγεσίας τοῦ τόπου γιὰ τὴν καταδίκη τῶν ἀνταρτῶν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀντέστη μέχρι τέλους καὶ θέλοντας νὰ ἀποτρέψει καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους ἐκπροσώπους φορέων ἀπὸ τοῦ νὰ ὑποκύβουν στὶς πιέσεις τοὺς ὑπέμνησεν ὅτι τυχὸν συγκατάθεσή των γιὰ μιὰ τέτοια καταδίκη θὰ ἐκπροσωποῦσε μόνον τὰ πρόσωπα τῶν δηλούντων καὶ οὐδέποτε τὶς τάξεις πὸν ὁ καθένας τοὺς ἐκπροσωποῦσε. Καὶ προσέθεσε: «Ὅταν ἡ πατρίς ἐλευθερωθῆ, τότε θὰ τὰ βροῦμε μεταξύ μας». Καὶ ἔτσι ἀπεσοβήθη ἡ αἰτούμενη καταδίκη.

3. Περὶ τὰ μέσα Φεβρουαρίου 1943 διεδόθη ὅτι ἐπέκειτο πολιτικὴ ἐπιστράτευση γιὰ νὰ σταλοῦν ἐργατικά χέρια στὰ πολεμικὰ ἐργοστάσια τῆς Γερμανίας. Ἡ εἶδηση ξεσήκωσε τὸν κόσμον. Ἐγιναν συλλαλητήρια, διαδηλώσεις, ὁ κόσμος ἐπυρπόλησε τὸ κτίριον τοῦ Ὑπουργείου Ἐργασίας. Ὁ γερμανικὸς στρατὸς ἔρριξε στὸ φαχνὸ καὶ σκότωσε Ἑλληνας. Στὶς 25 Φεβρουαρίου ἐκήρυξαν ἀπεργία οἱ ὑπάλληλοι τῆς Τηλεφωνικῆς Ἐταιρείας. Ἀπεργία κήρυξαν καὶ οἱ μαθητὲς τῶν σχολείων. Τέλος στὶς 5 Μαρτίου κηρύχθηκε γενικὴ ἀπεργία. Ὁ κόσμος κατέβηκε στὸ πεζοδρόμιον. Οἱ Γερμανοὶ ἔρριξαν πάλι καὶ ἐσκότωσαν ἀρκετούς. Τὸ πρωῖ τῆς 5ης Μαρτίου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἔστειλε τὸ Νομικὸ του Σύμβουλον στὴ Γερμανικὴ Πρεσβεΐα ζητώντας συνάντηση μὲ τὸν πρέσβιν Ἀλτενμπουργκ. Οἱ ὄρες περνοῦσαν καὶ ἡ συνάντηση δὲν ὀρίζονταν. Τότε ὁ Δαμασκηνὸς καθόρισε ὅτι ἂν ὡς τὶς 7 Μαρτίου τὸ πρωῖ δὲν ἔχει ἀνασταλῆ ἡ πολιτικὴ ἐπιστράτευση, οἱ καμπάνες ὄλων τῶν ἐκκλησιῶν τῶν Ἀθηνῶν θὰ ἀρχίσουν νὰ κτυποῦν πένθημα, καὶ αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ σύνθημα γιὰ νὰ ἀρχίσει ὁ λαὸς μιὰ καθολικὴ ἀντίσταση μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἴδιον τὸν Ἀρχιεπίσκοπο. Ἡ συνάντηση μὲ τὸν Ἀλτενμπουργκ ὀρίσθηκε γιὰ τὸ ἴδιον βράδιν. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μίλησε σταράτα. Ἄν δὲν ἀνεκαλεῖτο ἡ

Ἡ πρεσβυτέρα Κονδυλία Ζήση, σύζυγος τοῦ ἐκτελεσθέντος ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς π. Σωτηρίου Ζήση, Ἐφημερί-
ου Διστόμου, δέχεται τὴν εὐλογία, καὶ τὸ παράσημο, ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιο.

ἀπόφαση θὰ ἐκήρυττε τὴν καθολικὴ ἀντίσταση τοῦ λαοῦ καὶ θὰ ἐτίθετο ἐπὶ κεφαλῆς του. Ὁ Γερμανὸς διπλωμάτης τοῦ εἶπε τότε ἐλαφρὰ ὑπομειδιῶν. «Τότε θὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ πῶ στοὺς στρατιωτικούς νὰ συλλάβουν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὡς ἀρχηγὸν στάσεως».

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐπανέλαβε: «Ἄν ὡς τὰς 7 Μαρτίου δὲν ἔχη ἐκδοθῆ ἐπίσημος διαβεβαίωσις περὶ τῆς ἀνακλήσεως τῆς πολιτικῆς ἐπιστρατεύσεως, οἱ καμπάνες τῶν ἐκκλησιῶν τῶν Ἀθηνῶν θὰ δώσουν τὸ σύνθημα ὅτι ἔφθασεν ἡ ὥρα τῆς τελικῆς ἀπογνώσεως».

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του ἔδειχνε ἀποφασισμένον ἄνδρα. Ὁ Ἀλτενμπουργκ θορυβήθηκε. Ἐζήτησε προθεσμία νὰ συνεννοηθῆ μὲ τὸ Βερολίνο. Ἐζήτησε δὲ ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο νὰ ἐκδώσει μιὰ καθησυχαστικὴ ἀνακοίνωσις πρὸς τὸ λαό. Ἀρνήθηκε εἰπὼν: «Τὴν μόνην ἀνακοίνωσιν ποὺ θὰ κάμω θὰ εἶναι ἡ ἀναγγελία τῆς ἀνακλήσεως τῆς

πολιτικῆς ἐπιστρατεύσεως». Τελικὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἐνίκησε. Οἱ Γερμανοὶ ἀνεκάλεσαν. Ἡ Ἐκκλησία εἶχε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ἐπιτελέσει τὸ ἐθνικὸ καὶ πατριωτικὸ καὶ φιλολαϊκὸ τῆς χρέος. Ἴδου ἡ ἀνακοίνωσις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου:

«Κατόπιν ἐπαφῆς μου μετὰ τῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς ἐξουσιοδοτήθην ὅπως ἀνακοινώσω ὅτι αἱ κυκλοφοροῦσαι φῆμαι αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἐπικειμένην ἐπιστράτευσιν στεροῦνται πάσης ὑποστάσεως. Ἡ κατηγορηματικὴ αὕτη διαβεβαίωσις τῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς μου παρέχει τὴν εὐχάριστον εὐκαιρίαν νὰ ἀπευθυνθῶ πρὸς τὰ ἀγαπητά μου πνευματικὰ τέκνα καὶ νὰ συστήσω εἰς αὐτὰ ὅπως ἐπανέλθουν ἡσυχᾶ εἰς τὰ ἔργα των. Εἰδικότερον δὲ ὡς πρὸς τὴν θέσιν τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἔσοχον ἐπίσης τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι αὕτη θὰ τύχη τῆς καλυτέρας δυνατῆς ἐνισχύσεως, θὰ παρακολουθηθῆ δὲ τὸ ζήτημὰ των μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν πατρικῆς μου στοργῆς».

Αὐτὸς ὑπῆρξε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός, πὸν ἐνσάρκωσε τὴν ἰδέα τοῦ Ἔθνους, καὶ ἀνεβίωσε στιγμὲς ἐθναρχικῆς στάσεως ἐμπρὸς σὲ δύσκολες, ἀλλὰ ἱστορικὲς ὥρες. Ὅταν μὲ τὴν συγκατάθεση ὄλου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς ἐποχῆς ἀνελάμβανε νὰ ἀσκήσῃ τὰ καθήκοντα τοῦ Ἀντιβασιλέως, ἐκεῖνη τὴν ὥρα χωρὶς νὰ μετακινηθῆ ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν του καθέδρα, ὀρθωνόταν στὸ ἐπίπεδο ἡμίθεου, πὸν ἐκαλεῖτο νὰ συμβάλει στὴν σωτηρία ἐνὸς καθημαγμένου τόπου. Δὲν ἐδίωξε νὰ παραβιάσῃ, χάριν τοῦ Ἔθνους καὶ τοῦ Λαοῦ, τὴν κανονικὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, πὸν ἀπαγορεύει στοὺς Κληρικοὺς νὰ ἀναλαμβάνουν κοσμικὰς φροντίδας καὶ ἀξιώματα, ἐφαρμόζοντας πρόσκαιρα τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Οἰκονομίαν. Ἄν τὸ ἐπεχείρησε εἶναι γιὰ τὸ ἐπεβλήθη ἀπὸ τὴν συνθήκην καὶ γιὰ τὸ ἀκολούθησε τὴν μακροαίωνα παράδοσιν αὐτοῦ τοῦ τόπου, πὸν θέλει τὴν Ἐκκλησίαν σὲ καιροὺς εἰρήνης νὰ συνεργάζεται μὲ τὸ Κράτος γιὰ τὸ καλὸν τοῦ Λαοῦ, σὲ καιρὸν δὲ πολέμου ἢ ἀνάγκης νὰ μάχεται στὸ πλευρὸν τοῦ Λαοῦ, νὰ εὐλογῆ ὅπλα τὰ ἱερά καὶ νὰ συγκαουχεῖται μὲ τὸ ποίμνιόν της. Ἀλλὰ καὶ νὰ «κενώνεται» δηλ. νὰ συγκαταβαίνει ἀπὸ στοργὴν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸ ἴδιον τὸ Ἔθνος καὶ πρὸς τὸν ἴδιον Λαόν.

Ἡ καθιέρωσις ἀπὸ 2ετίας μὲ ἀπόφασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ ἐορτασμοῦ, σὲ πανελληνία κλίμακα, ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μητροπόλιν, τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασιν τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξεν ἐξόφλησις ἐνὸς χρέους πρὸς τοὺς ἀειμνήστους Πατέρας μας, τοὺς Κληρικοὺς ὄλων τῶν βαθμῶν καὶ τοὺς Λαϊκοὺς συνεργάτας τους, τὰ Μοναστήρια καὶ τὴν Ἐνορίαν πὸν ἐπρομάχησαν μὲ τὸν δικόν τους τρόπο τῶν ἰδανικῶν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπιᾶς στὴν διάρκεια τῆς ξενικῆς Κατοχῆς τῆς χώρας μας. Παράλληλα μὲ τὰ παιδιὰ τοῦ Ἔθνους πὸν ἦσαν ἐνταγμένα στὴν ἐνοπλὴν Ἀντιστασιακὴν Ὄργανωσιν, ἡ Ἐκκλησία στὰ μετόπισθεν ἔκανε τὴν δικήν της Ἀντίστασιν προστατεύοντας τὸν ἄμαχον πληθυσμόν, μεσολαβώντας στὴν Ἀρχὴν Κατοχῆς ὑπὲρ φυλακισμένων καὶ ὀμήρων, παίρνοντας σοβαρὰς ἀποφάσεις καὶ προμαχώντας ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, ὅπως ἦσαν τὸ διάβημα τοῦ Δαμασκηνοῦ πρὸς τὸν Καγκελλάριον τῆς Γερμανίας Ἀδ. Χίτλερ γιὰ τὴν μὴ παράδοσιν τῆς Θεσσα-

λονίκης στὰ χέρια τῶν Βουλγάρων, ἀποσοβώντας τὴν ἐξόντωσιν τῶν Ἑβραίων, διευκολύνοντας τὴν διαφυγὴν τῶν Μέσων Ἀνατολῆς Ἀξιωματικῶν Ἑλλήνων καὶ ξένων, παρέχοντας στέγη καὶ προστασίαν σὲ καταδιωκόμενους Ἀγγλοὺς καὶ Νεοζηλανδοὺς, ἀλλὰ πρὸ πάντων κρατώντας ψηλὰ τὸ ἠθικὸν φρόνημα τοῦ Λαοῦ, καλλιεργώντας τὴν πίστη ἐπὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ διανοίγοντας παράθυρα ἐλπίδας μέσα στὴν σκοτεινίαν τῆς ἀπαίσιαν δουλείαν.

Αὕτη ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἴδια πὸν ἀπὸ τὸ 1453 μέχρι τὸ 1821 πύργωνε στὰ στήθη τῶν ὑποδούλων τὴν ἀποσταμένην ἐλπίδα, εἶναι ἡ ἴδια πὸν καὶ σήμερον στηρίζει τὸν Λαόν μὲ τὴν πίστην καὶ τὴν ἀγάπην. Εἶναι ἡ ἴδια πὸν προμαχεῖ τῶν Παραδόσεων τοῦ Ἔθνους μας, πὸν μάχεται γιὰ τὴν ἰδιοπροσωπείαν μας, πὸν ἀντιστέκεται στὸν νεοβαρβαρισμόν. Αὕτη ἡ Ἐκκλησία αὐτῆς τῆς Χώρας εἶναι γιὰ ὅλα αὐτὰ ἄξια τῆς ἐθνικῆς τιμῆς καὶ ἀναγνώρισιν. Οἱ ἀπανταχοῦ Ἕλληνες τὴν προσφέρουμε μὲ ἐπίγνωσιν καὶ προσδοκίαν. Ὅτι θὰ εἶναι πάντα ἡ Τροφὸς καὶ Μητέρα αὐτοῦ τοῦ Λαοῦ, ἡ ἀπροσμάχητη δύναμις του, ἡ ἀδιάφραστη ἀπαντοχὴ του.

Ἀκολούθως ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεολόγος Ἀποστολίδης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀνέγνωσε τὴν Συνοδικὴν Ἀπόφασιν, στὴν ὁποία περιέχεται τὸ σκεπτικὸν σχετικὰ μὲ τὴν ἀπονομὴν τῆς τιμητικῆς διάκρισιν σὲ ἀγωνισθέντες Κληρικοὺς καὶ σὲ Ἱερὰς Μονὰς κατὰ τὴν περίοδον 1940-1944:

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Συνελθούσης τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν τακτικὴν Αὐτῆς Συνεδρίαν, τὴν 7ην μηνὸς Νοεμβρίου σωτηρίου ἔτους δισχιλιοστοῦ καὶ τῆς προτάσει τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος Κυρίου ἡμῶν Κυρίου ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, τοῦ καὶ Προέδρου τοῦ Ἱεροῦ Σώματος καὶ τῆς συμφώνῳ γνώμῃ τῶν συμμετεχόντων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Λαγκαδᾶ κ. Σπυριδωνοῦ, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀποστόλου, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἀντωνίου, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκοπίου, Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς κ. Προκοπίου, Νε-

απόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονυσίου, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβροσίου, Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλεξίου, Ἀττικῆς κ. Παντελεήμονος, Καρπενησίου κ. Νικολάου, Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐσταθίου καὶ Ἡλείας κ. Γερμανοῦ, παρισταμένου καὶ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐτῆς, Ἀρχιμανδρίτου κ. Θεολόγου Ἀποστολίδου, ἐξετασάσης μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ καὶ τοῦ ἀπαιτουμένου αἰσθήματος εὐθύνης ἔναντι τῆς τε ἱστορικῆς μνήμης καὶ τῆς ἀληθείας τὴν μείζονος σημασίας προσφορὰν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου εἰς τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν Ἔθνος κατὰ τοὺς ζοφώδεις καὶ δυσχειμέρους τῆς κατὰ τὰ ἔτη 1941-1944 ὑπὸ τῶν ἀλλοτρίων Κατοχῆς καιροῦς, καθ' οὓς ἐφαλκιδεύθη τὸ ὕψιστον τῆς θεοσκεπάστου ἡμῶν Πατρίδος ἀγαθόν, δηλονότι ἡ ἐλευθερία, ἔκρινεν ἄξιον τιμῆσαι πάντας τοὺς φιλευσεβῶς πολυτίμους τῷ φιλοχρίστῳ τῶν Ἑλλήνων Γένει ὑπηρεσίας προσενεγκόντας εὐλαβεῖς Κληρικούς καὶ Σεπτὰς Μονὰς οἵτινες ἐπὶ τῆς γῆς φάλαγγα ἐπιλέκτων ἀπετέλεσαν καὶ παρ' ἀνθρώποις τίμοι ἐγενήθησαν, τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνισάμενοι καὶ τὸν ὀλβοφόρον δρόμον τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος τελέσαντες.

Ὅθεν, ἡμεῖς, οἱ ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἄνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης συγκροτοῦντες τὴν Διαρκῆ Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ἑκατοστῆς τεσσαρακοστῆς τετάρτης Συνδικτικῆς Περιόδου, οὓς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο Ἐπισκόπους καὶ Ποιμένας τοῦ Θεολέκτου καὶ περιουσίου Λαοῦ μᾶ ἡ γνώμη χρώμενοι, οἱ τῇ ἐκείνων προσφορᾷ καὶ τῷ θανάτῳ ἐλευθεροῦν νῦν ζῶντες, αἰεὶ μνημονεύοντες τῆς ὑπερόχου αὐτῶν θυσίας καὶ ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς αὐτῶν, ἐν εὐσήμεν τελετῇ διοργανωθησομένη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ κλεινῷ καὶ ἰσοστεφεῖ τῶν Ἀθηναίων Ἄστει, τῷ τῆς Ἑλλάδος παιδευτηρίῳ, εὐγνωμόνως καὶ ὀλοκαρδίως διέγνωμεν τιμῆσαι:

Α. Τοὺς Ἐπιζώντας Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας:

1. Κορίνθου κ. Παντελεήμονα,
2. Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεον,
3. πρ. Φλωρίνης, Πρεσπῶν καὶ Ἑορδαίας κ.

Αὐγουστίνον,

διὰ τῆς εἰς αὐτοὺς ἀπονομῆς τοῦ παρασήμου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Χρυσοῦ δηλονότι Σταυροῦ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἀνθ' ὧν εὐεργετικῶς καὶ ἀντιστασιακῶς ὑπὲρ τοῦ Λαοῦ ἐμόγησαν.

Β. Τοὺς κεκοιμημένους Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος:

1. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κυρὸν Χρῦσανθον.
2. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κυρὸν Δαμάσκηνον.
3. Ἰωαννίνων κυρὸν Σπυρίδωνα (μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος).
4. Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως κυρὸν Χρυσόστομον (μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος).
5. Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κυρὸν Ἰάκωβον (μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος).
6. Ἀρχιμανδρίτην Ἱερώνυμον Κοτσώνην (μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος).
7. Ἀρχιμανδρίτην Σεραφεῖμ Τίκαν (μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος).
8. Δημητριάδος κυρὸν Ἰωακείμ.
9. Ζακύνθου κυρὸν Χρυσόστομον.
10. Θεσσαλονίκης κυρὸν Γεννάδιον.
11. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κυρὸν Πολύκαρπον.
12. Κερκύρας καὶ Παξῶν κυρὸν Μεθόδιον.
13. Λευκάδος καὶ Ἰθάκης κυρὸν Δωρόθεον.
14. Μαρωνείας καὶ Θάσου κυρὸν Βασίλειον.
15. Μυτιλήνης κυρὸν Ἰάκωβον.
16. Χαλκίδος κυρὸν Γρηγόριον.
17. πρ. Ἡλείας κυρὸν Ἀντώνιον.
18. πρ. Σερβίων καὶ Κοζάνης κυρὸν Ἰωακείμ.
19. Ἀρχιμανδρίτην Μελέτιον Γαλανόπουλον (μετέπειτα Μητροπολίτην Κυθήρων).
20. Ἀρχιμανδρίτην Διονύσιον Χαραλάμπους (μετέπειτα Μητροπολίτην Τρίκκης καὶ Σταγῶν).
21. Ἀρχιμανδρίτην Διονύσιον Παπανικολόπουλον (μετέπειτα Μητροπολίτην Ἐδέσσης καὶ Πέλλης).
22. Ἀρχιμανδρίτην Δαμασκηνὸν Χατζόπουλον (μετέπειτα Μητροπολίτην Δημητριάδος).

Ἡ κ. Βασιλική Χούπη, ἀδελφή τοῦ ἐκτελεσθέντος ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς καὶ υἱοῦ τοῦ Πρωθυερέως Βασιλείου Χούπη, Ἐφημερίου Ἱ. Ν. Ἀγ. Εἰρήνης ὁδοῦ Αἰόλου, παραλαμβάνει τὴν τιμητικὴν διάκριση ἀπὸ τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀλβανίας κ. Ἀναστάσιο.

23. Ἀρχιμανδρίτην Χρυσόστομον Δεληγιαννόπουλον (μετέπειτα Μητροπολίτην Ἀργολίδος).

24. Ἀρχιμανδρίτην Κωνσταντῖνον Καρδαμένην (μετέπειτα Μητροπολίτην Σερρών καὶ Νιγρίτης).

25. Ἀρχιμανδρίτην Ἀντώνιον Κλαουδάτον (μετέπειτα Μητροπολίτην Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου).

26. Ἀρχιμανδρίτην Στυλιανὸν Κορνάρου (μετέπειτα Μητροπολίτην Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης).

27. Ἀρχιμανδρίτην Τίτον Ματθαϊάκην (μετέπειτα Μητροπολίτην Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου).

28. Ἀρχιμανδρίτην Τιμόθεον Ματθαϊάκην (μετέπειτα Μητροπολίτην Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας).

29. Ἀρχιμανδρίτην Κωνσταντῖνον Πλατῆν (μετέπειτα Μητροπολίτην Πατρῶν).

30. Ἀρχιμανδρίτην Φίλιππον Τσορβᾶν (μετέπειτα Μητροπολίτην Δράμας).

31. Ἀρχιμανδρίτην Ἐπιφάνιον Καλαφάτην (μετέπειτα Μητροπολίτην Παροναξίας).

32. Ἀρχιμανδρίτην Βαρνάβαν Τζωρτζᾶτον (μετέπειτα Μητροπολίτην Κίτρους).

33. Ἀρχιμανδρίτην Κωνσταντῖνον Χρόνην (μετέπειτα Μητροπολίτην Ἀλεξανδρουπόλεως).

34. Ἀρχιμανδρίτην Λεωνίδα Παρασκευόπουλον (μετέπειτα Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης),

διὰ τῆς μετὰ θάνατον ἀπονομῆς τοῦ αὐτοῦ παρασήμου ἀνθ' ὧν ὑπέμειναν θυσιῶν καὶ ποικίλων κακώσεων πιστοὶ διαμείναντες τῇ ὑψηλῇ Ἐκκλησιαστικῇ καὶ Ἐθνικῇ αὐτῶν ἀποστολῇ.

Γ. Τὰς ἐκ τῶν Ἱερῶν Μονῶν ἰδιαιτέρως διακριθείσας εἰς τὸν ἀντιστασιακὸν κατὰ τῶν κατακτητῶν ἀγῶνα:

1. Ἄνω Ξενίας (Ἱ. Μ. Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ).

2. Εἰκοσιφοινίσσης (Ἱ. Μ. Δράμας).

3. Ὁσίου Λουκά (Ἱ. Μ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας).

4. Βελλᾶς (Ἱ. Μ. Ἰωαννίνων).

5. Μεγάλου Σπηλαίου (Ἱ. Μ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας).

6. Ἁγίας Λαύρας (Ἱ. Μ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας).

7. Ἁγίου Ἰεροθέου Μεγάρων (Ἱ. Μ. Μεγάρων καὶ Σαλαμίνος).

8. Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Σπάρτης (Ἱ. Μ. Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης).

9. Ἁγίου Στεφάνου Μετεώρων (Ἱ. Μ. Σταγῶν καὶ Μετεώρων).

10. Σταγιάδων (Ἱ. Μ. Σταγῶν καὶ Μετεώρων).

11. Ἁγίου Βησσαρίωνος Δουσίκου (Ἱ. Μ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν).

12. Δαμάστας (Ἱ. Μ. Φθιώτιδος).

13. Ἀντινίτσης (Ἱ. Μ. Φθιώτιδος),

διὰ τῆς εἰς αὐτὰς ἀπονομῆς τοῦ αὐτοῦ παρασήμου.

Δ. Τοὺς Ἐπιζώντας Κληρικούς:

1. Ἀρχιμανδρίτην κ. Γερμανὸν Δημάκον (Ἱ. Μ. Φθιώτιδος),

2. Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἰωάννα Κωσταγιάννην (Ἱ. Μ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας).

3. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἀλέξανδρον Παπαποστόλου (Ἱ. Μ. Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ).

4. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Δημήτριον Χολέβαν (Ἱ. Μ. Φθιώτιδος),

διὰ τῆς εἰς αὐτοὺς ἀπονομῆς τοῦ αὐτοῦ παρασήμου.

Ε. Τοὺς Ἐκτελεσθέντας Κληρικούς:

1. Ἀρχιμανδρίτην Ἀγαθόνικον Καροῦζον (Ἱ. Μ. Φωκίδος).

2. Ἀρχιμανδρίτην Νεόφυτον Σάρρον (Ἱ. Μ. Ἐλασσῶνος).

3. Ἀρχιμανδρίτην Νικόδημον Ραφτογιάννην (Ἱ. Μ. Καρπενησίου).

4. Ἀρχιμανδρίτην Ἰωακείμ Λιούλιαν (Ἱ. Μ. Σερβίων καὶ Κοζάνης).

5. Ἱερέα Χρῆστον Θεοχάρην (Ἱ. Μ. Ἄρτης).

6. Ἱερέα Λάμπρον Σταμάτην (Ἱ. Μ. Ἄρτης).

7. Ἱερέα Ἀναστάσιον Πλαχιούρην (Ἱ. Μ. Γρεβενῶν).

8. Ἱερέα Δημήτριον Κουφόπουλον (Ἱ. Μ. Ἡλείας).

9. Ἱερέα Ἀχιλλέα Παπαποστόλου (Ἱ. Μ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων).

10. Ἱερέα Σωτήριον Ζήσην (Ἱ. Μ. Θηβῶν καὶ Λεβαδείας).

11. Ἱερέα Χρῆστον Κανελλόπουλον (Ἱ. Μ. Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας).

12. Ἱερέα Δημήτριον Βαστάκην (Ἱ. Μ. Καρπενησίου).

13. Ἱερέα Κωνσταντῖνον Κούσταν (Ἱ. Μ. Καστορίας).

14. Ἱερέα Μηνᾶν Παπαδόπουλον (Ἱ. Μ. Καστορίας).

15. Ἱερέα Ἀπόστολον Παπανικολάου (Ἱ. Μ. Καστορίας).

16. Ἱερέα Χρῆστον Παπαχρήστου (Ἱ. Μ. Καστορίας).

17. Ἱερέα Σεβαστιανὸν Νικοκάβουραν (Ἱ. Μ. Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων).

18. Ἱερέα Ἀλέξανδρον Περδικομιάτην (Ἱ. Μ. Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων).

19. Ἱερέα Χαράλαμπον Παπαδόπουλον (Ἱ. Μ. Λαρίσης καὶ Τυρνάβου).

20. Ἱερέα Μιχαὴλ Γεωργακόπουλον (Ἱ. Μ. Μεσσηνίας).

21. Ἱερέα Γεώργιον Τσιπουρίδην (Ἱ. Μ. Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου).

22. Ἱερέα Κωνσταντῖνον Τριανταφυλλίδην (Ἀρβανιτίδην) (Ἱ. Μ. Σερρών καὶ Νιγρίτης).

23. Ἱερέα Δημήτριον Χατζούδην (Ἱ. Μ. Σερρών καὶ Νιγρίτης).

24. Ἱερέα Πολυχρόνιον Δ. Θεοδοσίου (Ἱ. Μ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν).

25. Ἱερέα Δημήτριον Δημητρέσσαν (Ἱ. Μ. Φθιώτιδος).

26. Ἱερέα Δημήτριον Κουτσούμπαν (Ἱ. Μ. Φθιώτιδος).

27. Ἱερέα Παναζῆν Τσάραν (Ἱ. Μ. Φθιώτιδος).

28. Ἱερέα Δημήτριον Παπαναστασίου (Ἱ. Μ. Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου),

διὰ τῆς εἰς αὐτοὺς ἀπονομῆς τοῦ αὐτοῦ παρασήμου.

ΣΤ. Τοὺς Στρατιωτικούς Ἱερεῖς, τοὺς συλλη-

φθέντας, φυλακισθέντας καὶ ἐκδιωχθέντας Κληρικούς:

1. Ἀρχιμανδρίτην Σίλαν Κονδύλην (Ἰ. Μ. Καρυστίας καὶ Σκύρου).
  2. Ἀρχιμανδρίτην Εὐγένιον Χατζηλάμπρου (Ἰ. Μ. Μηθύμνης).
  3. Ἀρχιμανδρίτην Εὐλόγιον Μόρφην (Ἰ. Μ. Φθιώτιδος).
  4. Ἀρχιμανδρίτην Χριστοφόρον Γεραζούνην, Ἀδελφὸν Ἱερᾶς Μονῆς Μυρσινιδίου Βροντάδου (Ἰ. Μ. Χίου, Ψαρρῶν καὶ Οἰνουσσῶν).
  5. Ἱερέα Εὐστράτιον Νισσόπουλον (Ἰ. Μ. Μηθύμνης).
  6. Ἱερέα Ἰωάννην Θεοχαρίδην (Ἰ. Μ. Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου).
  7. Ἱερέα Νικόλαον Καρύδην (Ἰ. Μ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης).
  8. Ἱερέα Δημήτριον Λαμπρινίδην (Ἰ. Μ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης).
  9. Ἱερέα Χριστοφόρον Μιχαηλίδην (Ἰ. Μ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης).
  10. Ἱερέα Γεώργιον Παπαγεωργίου (Ἰ. Μ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης).
  11. Ἱερέα Εὐάγγελον Παπανικολάου (Ἰ. Μ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης).
  12. Ἱερέα Ἀπόστολον Παπαστεφάνου (Ἰ. Μ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης).
  13. Ἱερέα Ἀθανάσιον Τσακίρην (Ἰ. Μ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης).
  14. Ἱερέα Ἰωάννην Πάππον (Ἰ. Μ. Σερρῶν καὶ Νιγρίτης).
  15. Ἱερέα Δημήτριον Σαρακῦρον (Ἰ. Μ. Σιδηροκάστρου).
  16. Ἱερέα Ἐμμανουήλ Γρεασίδην (Ἰ. Μ. Σιδηροκάστρου).
  17. Ἱερέα Βλάσιον Βλαδένην (Ἰ. Μ. Σιδηροκάστρου).
  18. Οἰκονόμον Ἰωάννην Σκαλίγκον (Ἰ. Μ. Φθιώτιδος).
  19. Ἱερέα Κωνσταντῖνον Παπαλεβέντην (Ἰ. Μ. Φθιώτιδος).
  20. Ἱερέα Δῆμον Κόλλιαν (Ἰ. Μ. Φωκίδος).
- διὰ τῆς εἰς αὐτοὺς ἀπονομῆς τοῦ αὐτοῦ παρασήμου.

Ζ. Εἰς τὸ ἐκτελεσθὲν μέλος ἱερατικῆς οἰκογενείας:

Ἰωάννην Χούπην, υἱὸν Ἱερέως Βασιλείου Χούπη, Πρωθιερέως Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Εἰρήνης ὁδοῦ Αἰόλου (Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν),
διὰ τῆς εἰς αὐτὸν ἀπονομῆς τοῦ αὐτοῦ παρασήμου.

Οὗτοι οἱ γενναιόφρονες, Κληρικοί τε καὶ Μοναχοὶ καὶ Λαϊκοί, στοιχοῦντες τῇ μακροαίῳ τῆς Ὁρθοδοξίας Σταυρικῆ Παραδόσει, ἐπυρῶθησαν ὡς πυροῦται ὁ χρυσὸς ἐν χωνευτηρίῳ, ἐδεήθησαν τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἰσχύος τε καὶ ἀφάτου φιλανθρωπίας, ὠδηγήθησαν ἀπὸ νίκης εἰς νίκην καὶ ἀνήχθησαν ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν. Τῶν ἐξ αὐτῶν ἥρωϊκῶς πεσόντων ἢ βιαίως ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων ἀδίκῳ θανάτῳ τελειωθέντων τὰ πνεύματα, ὡς νέφος ἡμῖν ᾧδε περικεῖνται καὶ τῶν ἱερῶν ὀστέων αὐτῶν οἱ ὑψηνοὶ τύμβοι τὰ ὄρια τῆς πατρίδος γῆς φυλάττουσι, τὰ δὲ αὐτῶν τίμα αἵματα τὸ ἀγλαόκαρπον δένδρον τῆς πολυτιμότητος ἡμῶν ἐλευθερίας ἀρδεύουσιν.

Ἀθήνησι τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 2000

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
- † Ὁ Λαγκαδᾶ Σπυρίδων
- † Ὁ Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου Ἀπόστολος
- † Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἀντώνιος
- † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
- † Ὁ Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς Προκόπιος
- † Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Διονύσιος
- † Ὁ Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας Ἀμβρόσιος
- † Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Ἀλέξιος
- † Ὁ Ἀττικῆς Παντελεήμων
- † Ὁ Καρπενησίου Νικόλαος
- † Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Εὐστάθιος
- † Ὁ Ἡλείας Γερμανὸς

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης.

Ἡ ἐκδήλωση ἐκλείσει μὲ συναυλία τῆς Χορωδίας Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς ὑπὸ τῆ διεύθυνση τοῦ κ. Σταύρου Μπερῆ, ἡ ὁποία ἀπέδωσε ἐκκλησιαστικὸς ὕμνους καὶ ἔργα συνθετῶν.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀνωτέρω ἐκδήλωση, ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκδόθηκε στὶς 24 Νοεμβρίου καὶ τὸ ἀκόλουθο Δελτίο Τύπου:

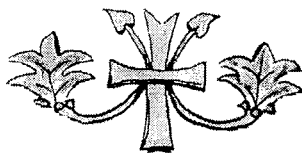
Ἐξ ἀφορμῆς ἀτυχοῦς δηλώσεως τῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων Π.Ε.Α.Ε.Α., Π.Ο.Α.Ε.Α. καὶ Π.Σ.Α.Ε.Ε.Α., ἡ ὁποία ἀναφέρεται στὴν ἐκδήλωση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ Μέγαρο Μουσικῆς Ἀθηνῶν τὴν Κυριακὴ 26ῆ λήγοντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐ.ἔ., μὲ θέμα: «Μνήμες καὶ Μαρτυρίες ἀπὸ τὸ '40 καὶ τὴν Κατοχή», κατὰ τὴν ὁποία θὰ βραβευθοῦν Κληρικοὶ καὶ Ἱερεῖς Μονῆς γιὰ τὴν συμμετοχὴ τους στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση καὶ θὰ παρουσιασθεῖ ὁ ἀφιερωματικὸς τόμος μὲ τὸν ἴδιον τίτλο, πὺν ἐπιμελήθηκε ὁ Κλάδος Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐξεδόθη ἢ ἀκόλουθη ἀνακοίνωση:

«Αυποῦμεθα διότι ἡ πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας νὰ βραβεύσει τὴν προσεχῆ Κυριακὴ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς Κληρικοὺς ἀντιστασιακοὺς τῆς περιόδου 1941-1944 δέχεται μίᾶ ἀρνητικὴ ἀντιμετώπιση ἀπὸ τρεῖς ἀντιστασιακῆς ὀργανώσεις. Ἡ ἐνέργεια αὐτῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σκοπεύει καὶ μόνο στὴν περαιτέρω προώθηση τῆς ἐνότητος καὶ τῆς

ὁμοψυχίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ στὴν ἠθικὴ ἀποκατάσταση ἀνθρώπων οἱ ὁποῖοι γιὰ τὶς πεποιθήσεις τους καὶ μόνον ὑπέστησαν πολλὰς ταλαιπωρίες ἐνῶ ἀγωνίσθησαν μὲ καθαρότητα ψυχῆς καὶ ἀγνότητα προθέσεων κατὰ τῶν Κατακτητῶν.

Πέραν αὐτῶν ὁ Μακαριώτατος τόλμησε νὰ διαμηνύσει πρὸς πάντας τὴν ἀνάγκη ἐθνικῆς ἐνότητος καὶ ὁμοψυχίας καὶ γιὰ τὴν ἄλλη περίοδο ὅταν «ὁ Τόπος βουτήχτηκε στὸ ἀδελφικὸ αἷμα». Σὲ αὐτὴ τὴν περίοδο ἀναφερόμενος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ζήτησε ἀπὸ ὅλους νὰ συγχωρήσουν. Ὁ λόγος τοῦ Μακαριωτάτου ὅτι «δὲν λησιμονοῦμε, ἀλλὰ συγχωροῦμε», ὁ ὁποῖος παρεξηγήθηκε, ἦταν βαθύτατα πνευματικὸς καὶ ἀπευθυνόταν πρὸς ὅλους τοὺς Ἕλληνες, ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἰδεολογικὴ ἢ κομματικὴ τοποθέτηση πὺν εἶχαν κατὰ τὴν περίοδο ἐκεῖνη.

Ὁ Μακαριώτατος ὑπενθύμισε τὴν πατερικὴ παραίνεση, ὅτι δηλαδὴ ὁ χριστιανὸς πρέπει νὰ θυμᾶται τὴν ἱστορία, ὄχι γιὰ νὰ μισεῖ, οὔτε γιὰ νὰ μελαγχολεῖ, ἀλλὰ γιὰ νὰ ταπεινοφρονεῖ, νὰ διδάσκει ἀπὸ τὰ σφάλματά του, νὰ μετανοεῖ γιὰ τὰ τυχὸν λάθη του καὶ νὰ συγχωρεῖ τὰ λάθη τῶν ἄλλων. Ἐλπίζουμε οἱ διευκρινίσεις αὐτὲς νὰ πείσουν ὅλους ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν διχάζει, ἀλλὰ ἀδελφώνει, προσευχομένη καὶ ἐργαζομένη "ὑπὲρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως".

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ
- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ
- ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
- ΔΙΑΦΟΡΑ

Τὸ ἄρθρον τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Συντάξεως**«ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ»****(Κριτική ἀξιολόγησις διακηρύξεως τῶν Καθηγητῶν κ.κ. Δ. Τσάτσου καὶ Κ. Τσουκαλά)****3. Στήριξις κυβερνητικῶν σχεδιασμῶν**

Τὸ μνημονευθὲν μανιφέστο τῶν δύο Καθηγητῶν περὶ τῆς σχέσεως «μῆς σύγχρονης δημοκρατικῆς Πολιτείας μὲ μίᾳ σύγχρονῃ Ἐκκλησίᾳ» (§1) προβάλλει τὸ αἴτημα τῆς περιθωριοποιήσεως τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὸ ἀπατηλὸν προσωπεῖον ἐνδιαφέροντος γὰρ τῆ διαφύλαξι τῆς «θρησκευτικῆς ἰδιαιτερότητος» τοῦ λαοῦ (§ 6) καὶ τῆς «ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς ἐπιλογῆς» (§ 6).

Ἄλλ' ὅμως ὁ προσεκτικὸς ἀναγνώστης εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς κατανοεῖ ὅτι τὸ μανιφέστο ἐγράφη ὄχι «μὲ

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

τῆ μεγαλύτερη δυνατὴ νηφαλιότητα» (Εἰσαγωγή), ἀλλὰ μὲ ἔκδηλη προκατάληψιν, ἢ ὅποια δημιουργεῖται ἐξ a priori ἀντιεκκλησιαστικῆς προδιαθέσεως καὶ μὲ τὴν συγκεκριμένην ad hoc πρόθεσιν πρὸς ἀνάμειξιν στὴν κρίσι, τὴν ὅποια διέρχεται τοὺς τελευταίους μῆνες ἢ σχέσις Ἐκκλησίας καὶ Κράτους. Τὸ timing τῆς συγγραφῆς τῆς διακηρύξεως τῶν δύο Καθηγητῶν ἀποδεικνύει ὅτι γενεσιουργὸς αἰτία καὶ σκοπὸς τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς εἶναι ἡ δικαίωσις καὶ στήριξις τῶν ἐχθρικῶν πρὸς τὴν Ἐκκλησίᾳ ἐπιλογῶν καὶ σχεδιασμῶν τοῦ συνοδοιποροῦντος πρὸς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν «προοδευτικοῦ» καὶ «ἐκσυγχρονιστικοῦ» πυρῆνος πολιτικῶν καὶ πολιτικῶν στελεχῶν τοῦ κυβερνῶντος κόμματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν ἀρκετὲς φωτεινὲς ἐξαιρέσεις στὶς ὁποῖες, ὡς μὴ ὄφελε, δὲν ἀνήκει ὁ εὐρωβουλευτὴς τοῦ ΠΑ.Σ.Ο.Κ. κ. Δ. Τσάτσος, ὁ ὁποῖος ὡς νέος ὑπῆρξε ἐκλεκτὸς καὶ προσφιλεῖς μαθητὴς τοῦ γράφοντος στὸ «Κολλέγιο Ἀθηνῶν». Ἄλλὰ τί ὑποστηρίζεται στὸ μανιφέστο, πού διετύπωσε μαζὶ μὲ τὸν κ. Κ. Τσουκαλά; Θὰ παραθέσωμε αὐτούσιες καὶ χωρὶς περικοπῆς τίς θέσεις τους, γὰρ νὰ ἀξιολογήσῃ ὁ ἀναγνώστης τὰ ἀκο-

λουθοῦντα κριτικὰ σχόλια, τὰ ὅποια ἀναφέρονται ὄχι στὶς διατυπώσεις τους, πού εἶναι σκιαμαχίαι γὰρ αὐτονόητα ζητήματα, γὰρ τὰ ὅποια ὅλοι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον συμφωνοῦν, ἀλλὰ στὰ σημεῖα ἐκεῖνα, γὰρ τὰ ὅποια πρέπει νὰ ἀκουσθῇ ἢ altera pars.

4. Παραθεώρησις τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος

Στὸ ἄρθρο (ἢ παράγραφο) 1 τῆς διακηρύξεώς τους οἱ κ.κ. Δ. Τσάτσος καὶ Κ. Τσουκαλάς λέγουν: «Τὸ πρόβλημα δὲν εἶναι ἢ ἐν γένει σχέση Κράτους καὶ Ἐκκλησίας. Ἔτσι τιθέμενο, ὡς ἀφηρημένο καὶ ὑπεριστορικὸ ζήτημα σχέσεως ἀνάμεσα σὲ δύο ἀπὸ κάθε ἄποψη διαφορετικὸς θεσμούς, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὀδηγήσῃ σὲ ἀπαντήσεις κρίσιμες γὰρ τὴ συνειδητὴ καὶ ὑπεύθυνη ἀντιμετώπιση τῆς κρίσεως πού διέρχεται ἡ σχέση σήμερον στὴν Ἑλλάδα. Ἡ ἀπόφασις περὶ «διακριτῶν ρόλων» τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἓνα ἄλλο ζήτημα, συγκεκριμένο καὶ ἱστορικὰ ὀριοθετήσιμο: εἶναι ἢ σχέση μῆς σύγχρονης δημοκρατικῆς Πολιτείας μὲ μίᾳ σύγχρονῃ Ἐκκλησίᾳ».

α) Στὶς διατυπώσεις αὐτὲς εἶναι προφανὴς ἢ αὐτοαναίρεσις τῶν δύο Καθηγητῶν. Ἐνῶ τονίζουν ὅτι ἡ θεώρησις τους εἶναι ὄχι ἀφηρημένη καὶ ὄχι ὑπεριστορικὴ, παραθεωροῦν τὰ ἱστορικὰ δεδομένα καὶ ὁμιλοῦν ὄχι κατὰ συγκεκριμένον τρόπο γὰρ τὴν ἱστορικὴν πραγματικότητα τῆς φορτισμένης μὲ ἱστορικὲς μνήμες καὶ μὲ παραδοσιακὰ στοιχεῖα Ἑλληνικῆς δημοκρατικῆς Πολιτείας ἢ τῆς Μητέρας τοῦ Ἔθνους Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἄορίστως καὶ κατὰ ἀφηρημένον τρόπον περὶ «σύγχρονης Δημοκρατίας» καὶ «σύγχρονης Ἐκκλησίας». Οἱ δύο συνάδελφοι στὸ ἄρθρο 1 τοῦ μανιφέστου των λησμονοῦν τὸν σημερινὸ πλουραλισμὸ τῶν δημοκρατικῶν Πολιτειῶν καὶ τῶν δημοκρατικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπερφαλαγγίσουν τὸν πλουραλισμὸν αὐτόν, ἐστιάζοντας τὴν προσοχήν τους ἀποκλειστικῶς στὴν διαμορφωμένη ἢ διαμορφουμένη συγκεκριμένη σχέσι τῆς δημοκρατικῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ὁρθοδό-

ξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

β) Ἐπειτα ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι πρόκειται γιὰ «δύο ἀπὸ κάθε ἄποψη διαφορετικούς θεσμούς» δὲν καθιστᾷ πειστικὴν τὴν ἀποψὶ τους περὶ πλήρους χωρισμοῦ των. Ὑπενθυμίζομε ὅτι κατὰ τὴν φιλοσοφικὴ ὄντολογία τὸ “ἄλλως εἶναι” δὲν σημαίνει κατὰ σχέσιν αἰτίου καὶ αἰτιατοῦ “κεχωρισμένως εἶναι”. Ἐπειτα ὁ ἰσχυρισμός τους ἔχει τὴ θέσι του μόνον σὲ στενῶς νομικίστικα πλαίσια, ἀλλ’ ὄχι στὰ πλαίσια τῆς ἐξετάσεως τῶν δύο θεσμῶν ὑπὸ τις ὀπτικές γωνίες τῆς Κοινωνιολογίας, τῆς Φιλοσοφίας τοῦ Κράτους, τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιολογίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Φιλοσοφίας τοῦ Χριστιανικοῦ Ἀνθρωπισμοῦ καὶ Πολιτισμοῦ, ὅπως ἐπισημαίνομεν κατωτέρω κατὰ τὸν σχολιασμό τῆς πεμπτοσύας τῆς ἐπιχειρηματολογίας των, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καὶ τὸν ἀποχρῶντα λόγον τῶν δεοντολογικῶν προτάσεών τους, πού κορυφώνονται στὴν ἀπαίτησι: «Ζητοῦμε τὸν χωρισμὸ Ἐκκλησίας καὶ δημοκρατικῆς Πολιτείας, δηλαδὴ τὴν ἐκκοσμίκευσί τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας» (§§ 2 καὶ 12).

5. Οἱ ὑπ’ ἀρ. 2 ἕως 6 παράγραφοι τοῦ μανιφέστου

Οἱ ἔνεκα πολλῶν ἐπαναλήψεων ἀλληλοπεριχωρούμενες παράγραφοι 2 ἕως 6 τοῦ μανιφέστου τῶν κ.κ. Δ. Τσάτσου καὶ Κ. Τσουκαλά, τίς ὁποῖες συνεξετάζομεν, ἔχουν ὡς ἑξῆς:

2. Ζητᾶμε τὸ χωρισμὸ τῆς δημοκρατικῆς Πολιτείας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Τί σημαίνει ὁμως αὐτό; Ὡς δημοκρατικὴ Πολιτεία ἐννοοῦμε ἓνα σύνολο κανόνων καὶ διαδικασιῶν πὸν διασφαλίζουν τὴν ἐλεύθερη καὶ αὐτόνομη λειτουργία τῆς κοινωνίας. Ἀναγκαία προϋπόθεσι μᾶς τέτοιας λειτουργίας τῆς Πολιτείας εἶναι ἡ νομικὴ ἀποδέσμευσί τῶν λειτουργιῶν τῆς ἀπὸ ὁποιαδήποτε μεταφυσικὰ –ἄρα καὶ θρησκευτικὰ– κριτήρια. Τέτοια κριτήρια ὑπάρχουν στὴν ἑλληνικὴ ἔννομη τάξι πολλά. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε τὴ “θρησκευτικὴ συνείδησι” ὡς σκοπὸ τῆς ἐκπαίδευσίς, τὴν ἐπίκλησι τῆς “ὁμοουσίου Ἁγίας Τριάδος” στὸ προοίμιον τοῦ Συντάγματος κ.ἄ. Τέτοια κριτήρια, τελικὰ, προδικάζουν τὴ λειτουργία τῆς δημοκρατίας καθ’ ὅτι περιορίζουν τίς πολιτικὲς ἐπιλογὲς σὲ ὅσες ὑπακούουν στὰ συγκεκριμένα μεταφυσικὰ –ἐδῶ θρησκευτικὰ– κριτήρια. Καὶ κατὰ τοῦτο τὰ στοιχεῖα αὐτὰ εἶναι στὴν οὐσία ἀντιδημοκρατικά.

3. Γι’ αὐτὸ ἀκριβῶς καὶ ὁ σύγχρονος εὐρω-

παϊκὸς συνταγματικὸς πολιτισμὸς ἀνέδειξε μιὰ μορφολογία δημοκρατικῶν Συνταγμάτων μὲ ἓνα κύριον χαρακτηριστικόν: τὸ Σύνταγμα –κείμενον πάντα σύντομον καὶ περιοριζόμενον στὰ θεμελιακὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτεύματος– ὀρίζει ἀπλῶς τὰ πλαίσια τῶν πολιτικῶν διαδικασιῶν καὶ κατοχυρώνει, μὲ τὰ θεμελιώδη δικαιώματα, τίς ἀφετηριακὲς ἀξίες τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητος πὸν ἐγγυῶνται τὴ δημοκρατικὴ ὀργάνωσι καὶ ἐξέλιξι τῆς κοινωνίας. Ἔτσι, θεμελιώδεις καὶ μὴ ἀναθεωρήσιμες διατάξεις τοῦ Συντάγματος συνήθως εἶναι, καὶ πάντως θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι, μόνον ἐκεῖνες οἱ ὁποῖες ἀναφέρονται εἴτε στὸν μορφολογικὸ πυρήνα τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος, εἴτε στὸν πυρήνα τῶν θεμελιωδῶν δικαιωμάτων. Ὅλες οἱ ἄλλες διατάξεις τοῦ πολιτεύματος ὑπόκεινται στὴν ἀδέσμευτη βούλησι τοῦ κυρίαρχου λαοῦ.

4. Ἡ προηγούμενη ἀναφορὰ μας στὸν πυρήνα τοῦ Συντάγματος, ὅπως τὸν ἀνέδειξε ἡ ἱστορία τοῦ εὐρωπαϊκοῦ, κυρίως, χώρου, ὡς πρὸς τὴ δημοκρατικὴ Πολιτεία σημαίνει τοῦτο: Ἡ δημοκρατικὴ Πολιτεία δὲν νομιμοποιεῖται νὰ αὐτοδεσμευεῖται στὴ βάση ἑνὸς μεταφυσικοῦ ἢ θρησκευτικοῦ ἢ πολιτικοῦ status quo πὸν θὰ ἐμπόδιζε τὸν συνεχὴ καὶ συνεχῶς μεταβαλλόμενο προσδιορισμὸ τῆς ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ ἐξέλιξι.

5. Ἀπὸ τὴν προηγούμενη σκέψι προκύπτει ὅτι στὴν ἐξουσία τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ στὴν ἀρχὴ τῆς πλειοψηφίας, ὑπόκεινται ὅλες οἱ ἐπιλογὲς ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνες πὸν δεσμεύουν τὴν Πολιτεία ὑπὲρ μᾶς καὶ μόνης μεταφυσικῆς. Ἐκφεύγουν ἔτσι τῆς ἀρχῆς τῆς πλειοψηφίας ἐκεῖνες οἱ ἀρχὲς πὸν ἐξασφαλίζουν τὴ μόνιμη ἐξέλιξι τῆς πολιτικῆς καὶ δὲν ἀναιροῦν τὴν ἀέναη δυνατότητα ἀναπαραγωγῆς τῆς. Τέτοιες ἀρχὲς εἶναι: πρῶτον, ὁ μορφολογικὸς τῆς πυρήνας πὸν συνίσταται στὴν ἐγγύησι τῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν, δεύτερον, ὁ ἀξιακὸς τῆς πυρήνας πὸν ἐκφράζεται μὲ τὰ θεμελιώδη δικαιώματα καὶ, τρίτον, ὁ ἱστορικὸς τῆς πυρήνας πὸν συνοψίζεται στὴν ἀναγνώρισι τῆς ἐξελιξιμότητος τῶν ἐπίμαχων πολιτικῶν ἐπιλογῶν μέσα στὸ χρόνο.

6. Σύμφωνα μὲ τὰ παραπάνω, ὁ χωρισμὸς δημοκρατικῆς Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας, δηλαδὴ ἡ ἐκκοσμίκευσί τῆς Πολιτείας, συνίσταται στὴ θεσμικὴ ἀποδέσμευσί τῶν πολιτειακῶν διαδικασιῶν ἀπὸ ὁποιαδήποτε προπολιτειακὴ ἐπιλογή. Τέτοια ἀκριβῶς εἶναι ἡ θρησκευτικὴ ἐπιλογή. Πράγματι, χωρὶς τὴν ἀποδέσμευσί αὐτὴ ἀναιρεῖται ἀκόμα καὶ

ή ἐλευθερία τῆς θρησκευτικῆς συνείδησης: ἄς θυμηθοῦμε ὅτι μὲ τὸ διάταγμα τῶν Μεδιολάνων ὁ πρῶτος χριστιανὸς ἡγεμόνας τῆς ἱστορίας, ὁ Μέγας, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ Ἅγιος, Κωνσταντῖνος θέσπισε ἀπλῶς τὸν σεβασμὸ πρὸς τὴν ὁποιαδήποτε Θεότητα. Χωρὶς αὐτὴ τὴ θεσμικὴ ἀποδέσμευση ἀναιρεῖται καὶ ἡ δυνατότητα τοῦ ἐλευθέρου λαοῦ νὰ προσδίδει νόημα στὴν ἐθνικὴ καὶ στὴ θρησκευτικὴ του ἰδιαιτερότητα. Ἀπὸ τὴ στιγμή δηλαδὴ ποὺ ἡ ἰδιαιτερότητα αὐτὴ θεσπίζεται καταστατικά, ἀναδεικνύεται ὡς δοτὴ καὶ μόνιμη καὶ τὸ περιεχόμενό της προσδιορίζεται ὄχι ἀπὸ τὴν ἐλεύθερα μεταβαλλόμενη κοινωνία, ἀλλὰ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ σὲ κάποια συγκυρία ἐξέφραζαν τὴν Πολιτεία. Κάτι τέτοιο ὅμως ἀντίκειται στὸ κεντρικὸ νόημα τῆς δημοκρατικῆς πολιτείας».

6. Κριτικὴ ἀξιολόγηση τῶν ὑπ' ἀρ. 2 ἕως 6 παραγράφων.

Πὰ τὸ περιεχόμενον τῶν ἀνωτέρω παρατεθέντων ὑπ' ἀρ. 2 ἕως 6 πέντε ἄρθρων (παραγράφων) τοῦ μανιφέστου περιορίζομεθα στὴ διατύπωση τῶν ἐξῆς σχολίων:

α) Οἱ δύο συντάκτες καταφεύγουν στὴ χρῆσι ἀρκετῶν σοφισμάτων ἢ λογικῶν σφαλμάτων, ὡς λ.χ. τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ ὅλου ἀπὸ τὸ μέρος, τῆς λήψεως τοῦ ζητουμένου, τῆς «τῶν ὄρων τετράδος» (quaternio terminorum), τῆς κατανοήσεως τῆς χωροχρονικῆς σχέσεως ὡς αἰτιώδους καὶ γενετικῆς.

β) Τὸ περιεχόμενον τῶν παραγράφων 2 ἕως 6 εἶναι τροχοδρομημένο σὲ παλαιότερες καὶ πρόσφατες διακηρύξεις τόσον τῶν ἰδίων, ὅσον καὶ ἄλλων (λ.χ. τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Κ. Σημίτη καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης κ. Μ. Σταθοπούλου) καὶ ἀποβλέπει –ἀνομολογήτως μὲν, ἀλλ' ὀφθαλμοφανῶς– στὴ στήριξι καὶ δικαίωσι παρομοίων διακηρύξεων τῶν τελευταίων καὶ τῆς χρήσεως ἀπὸ αὐτοὺς τῆς ἐξουσίας τοῦ Καίσαρος γιὰ τὴν πραγμάτωσιν σχεδιασμῶν ὄχι ἀπλῶς πρὸς διοικητικὴν ὀριοθέτησιν τῶν ὄντως “διακριτῶν” ρόλων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἀλλὰ καὶ πρὸς κλιμακωτὴν καὶ βαθμιαίαν ἐκκοσμίκευσι τοῦ κράτους διὰ τοῦ ἐξοβελισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ἐκ τῆς δημοσίας ζωῆς. Ἡ προσπάθεια τῶν δύο συναδέλφων ὑπενθυμίζει τὴν ἐκστρατεία τοῦ ἥρωος τοῦ γνωστοῦ μυθιστορηματός τοῦ Θερβάντες, διότι στηρίζεται στὴν οὐτοπιστικὴ ἀπόπειρα τῆς ἐντὸς ἀθειστικῶν κρατικῶν

ἐργαστηρίων καθεστωτικοῦ χαρακτῆρος μεταλλάξεως τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν σὲ ἀνθρωπόμορφα μεταλλικὰ ρομπότ, ποὺ δὲν θὰ ἔχουν εὐαίσθητη σάρκινη καρδιά μὲ αἷμα. Παρὰ τοὺς περὶ τοῦ ἀντιθέτου ἰσχυρισμούς των, οἱ δύο συνάδελφοι προτείνουν σὲ τελευταία ἀνάλυσι τὴ νέκρωσι τοῦ θεοτεύκτου ὀλοκληρωμένου προσώπου τῶν πολιτῶν καὶ τὴν κατασκευὴ διχασμένων καὶ διεσπασμένων ἀτόμων, ἐκ τῶν ὁποίων –κατὰ τὴν νομικῶς περιχαρακωμένη συμμετοχὴ τους στὰ πολιτειακῶς δρώμενα– θὰ ἔχη ἐκκριθῆ πᾶσα ἔμφυτη μεταφυσικὴ προδιάθεσις οἰαδήποτε στροφή πρὸς τὸ θεῖον, ἢ ὅποια στοὺς μὴ ἐκφυλισμένους ἀνθρώπους εἶναι ἀνάλογη πρὸς τὴ στροφή τῆς μαγνητικῆς βελόνας πρὸς τὸν βορρᾶν καὶ τοῦ ἡλιοτροπίου πρὸ τὸν ἥλιον, κάθε ἐσωτερικὸ σκίρτημα πρὸς συμπλήρωσιν ἢ καὶ ὑπερβασι τοῦ στενοῦ νομικιστικοῦ πνεύματος μὲ προνομικὰ καὶ προπολιτειακὰ κριτήρια.

γ) Οἱ κ.κ. Δ. Τσάτσος καὶ Κ. Τσουκαλᾶς παραθεωροῦν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθοδοξία, –ἐμφυχνώνοντας τὸ θετικὸ δίκαιο μὲ τὴν ὑπερθετικὴ παράδοσι τοῦ θεοσδότου “φυσικοῦ δικαίου”, τοῦ ἐκ Θείας Ἀποκαλύψεως “Δικαίου τῆς Χάριτος” καὶ τῶν ἑλληνορθοδόξων “ἐθιμικῶν” δικαιοπραξιῶν–, εὐλογεῖ καὶ ἐνθαρρύνει τὴ χρῆσι “προσυνταγματικῶν” ἢ “ὑπερσυνταγματικῶν” κριτηρίων, γιὰ νὰ συμπληρώνωνται οἱ νομικοὶ κανόνες, ποὺ ἀφοροῦν σὲ ἐξωτερικὰς πράξεις (legalitas) μὲ τοὺς ἀξιολογικοὺς - ἠθικοὺς, οἱ ὅποιοι ἀποβλέπουν στὴν ἐσωτερικὴ διάθεσι καὶ ἐκδήλωσι βιοθεωρητικῶν πεποιθήσεων (moralitas), συναρτωμένων πρὸς θρησκευτικοὺς καὶ κοσμοθεωρητικοὺς προσανατολισμούς. Στὴν Ἑλληνορθόδοξη αὐτὴ παράδοσι ὀφείλεται καὶ ἡ προστασία τῆς ιδιοτυπίας καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν μειονοτήτων.

δ) Κατ' ἐξοχήν ἡ προβαλλομένη ἀπὸ τοὺς δύο συντάκτες τοῦ μανιφέστου «ἀδέσμευτη βούλησι τοῦ κυριάρχου λαοῦ» (§ 3), ἐφ' ὅσον καὶ ὅταν προσανατολίζεται ἀπὸ τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἐμπνέεται ἀναποφεύκτως ἀπὸ συνυφασμένα μὲ τὰ μύχια βάθη τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως καὶ μὲ τὴν ἑλληνορθόδοξη παράδοσι “μεταφυσικά – ἄρα καὶ θρησκευτικὰ κριτήρια”, καὶ χρησιμοποιεῖ “προπολιτειακὰς ἐπιλογὰς” μὲ «προνομικὰ» ἢ πάντως «προθετικὰ» ἢ καὶ “ὑπερθετικὰ” ἀξιολογικὰ κριτήρια, τὰ ὅποια ἐπὶ πλέον εἶναι ἀναγκαῖα καὶ στὴν καθοδήγησι καὶ αὐτῶν τῶν δικαστῶν, ὅταν ἰδίως πρόκειται νὰ ἀντιμετωπισθοῦν νομοθετικὰ κενὰ,

όπως έχει τονίσει ο διακεκριμένος Άκαδημαϊκός και τ. Πρόεδρος της Άκαδημίας Άθηνών κ. Γεώργιος Μητσόπουλος.

ε) Έπειδή ή έρήμην του έλληνικού λαού, της Βουλής και αυτού του Έπουργικού Συμβουλίου κατά άκρως αντιδημοκρατικόν τρόπον ληφθείσα μοναρχική ή όλιγαρχική άπόφασις περι καταργήσεως της αναγραφής του θρησκειόματος στις ταυτότητες δέν έχει σοβαρά έπιχειρήματα υπέρ έαυτής, γι' αυτό οι διά του "άποφασίζομεν και διατάσσομεν" κατόπιν άθετήσεως ρητών ύποσχέσεων τους περι διαλόγου, έπιβαλλόντες την άπόφασι αυτή, για να την υπερασπίσουν τηρούν σιγήν ίχθύος έναντι της πλημμυρίδος των κατ' αυτής αιτιάσεων και προβάλλουν άλαζονικήν και πείσιμονα αντίστασι, κλεισμένοι και ώχρωμένοι στο φρούριο της προβολής των άνθρωπίνων δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Έπικαλοϋνται τα οϋδόλως κινδυνεύοντα δικαιώματα αυτά μέσα στο εϋνομούμενο Έλληνικό κράτος, ένω συγχρόνως προσπαθοϋν να έπιβάλλουν τον στρουθοκαμηλισμόν, ό όποιος εκδιώκει εκ του όπτικού πεδίου τα όντως φαλκιδευόμενα δικαιώματα των έκατομμυρίων των Όρθοδόξων Έλλήνων. Είμαι φανερόν ότι οι δύο Καθηγητές υίοθετοϋν την πολιτική αυτή.

στ) Η διακήρυξις (μανιφέστο) των δύο συναδέλφων συρρικνώνει με σμικρυντικούς φακούς τό γνήσιο δημοκρατικό περι Κράτους ιδεώδες. Έτσι παραθεωρείται ότι τά μέλη της Έκκλησίας, με τον ύγια άξιολογικό προσανατολισμό τους και την πεποιθήσι τους για τή θεμελίωσι της ίεραρχικής κλίμακος των άξιων πάνω στο αϊώνιο υπερβατικό θεμέλιό τους, τον Θεό, ό όποιος είναι ή «άξια των άξιων», συνδιαμορφώνουν ή πρέπει να συνδιαμορφώνουν όλγώτερον ίσως τό "κράτος της δυνάμεως ή της έξουσίας" (Machtsstaat) και όπωσδήποτε πολύ περισσότερο τό «κράτος του δικαίου» (Rechtsstaat), τό "κοινωνικό κράτος" ή "κράτος της προνοίας" (Sozialstaat ή Wohlfahrtsstaat ή Versorgungsstaat) και τό "κράτος του πολιτισμοϋ" (Kultursstaat). Τη συνδιαμόρφωσι αυτή των διαφόρων λειτουργιών του κράτους είναι δυνατόν να άρνοϋνται μόνον όσοι άρνοϋνται στην πρᾶξι τό γνήσιο δημοκρατικό ιδεώδες με τον άποκλεισμό της συμμετοχής στα πολιτειακά και πολιτικᾶς δρώμενα των Όρθοδόξων πιστών, οι όποιοι έχουν άναποφεύκτως και προσπολιτειακά μεταφυσικά κριτήρια.

Έπειδή μερικές άλήθειες, που παραθεωροϋνται

ή περιφρονοϋνται, πρέπει να έπαναλαμβάνονται και να προβάλλονται, ᾶς έπιτραπή να υπενθυμίσωμε στους δύο συναδέλφους ό,τι σχετικᾶς πρό όλίγων μηνών τονίσαμε στις στήλες του περιοδικού "Έκκλησία". Τονίσαμε ότι «στη διεξαγωγή του παιχνιδιοϋ της εφαρμογής των αναγκαίων διατάξεων και κανόνων του δημοκρατικού Συντάγματος οι συμπαίκτες είτε ως άτομα, είτε ως ομάδες, είτε ως κυβερνώντες, είτε ως κυβερνώμενοι, είναι πολυάριθμοι. Το Κράτος, που από την νομική άποψι θεωρείται ως υποκείμενο δικαίον, ως νομικό πρόσωπο, από κοινωνιολογική άποψι και από τή σκοπιὰ της Φαινομενολογικής Φιλοσοφίας της Πολιτείας δέν είναι ένας συμπαίκτης, αλλά ή δυναμική συνισταμένη και σύνθεσις των πτυχών της στρατηγικής, την όποία οι διάφοροι συμπαίκτες – με τή διανομή των ήγετικᾶν ή των άπλών, των πρωτεϋόντων ή δευτερεϋόντων ρόλων – αναπτύσσουν κατά τή διεξαγωγή του παιχνιδιοϋ. Έπομένως τά μέλη της Έκκλησίας και πρό πάντων οι ήγέτες τους μέσα στη διεξαγωγή του παιχνιδιοϋ της πραγματώσεως της δημοκρατίας πρέπει, όπως όλοι οι πολίτες, να έχουν είτε παραινετικήν φωνήν και λόγον συμβουλευτικόν για τά πολιτειακά ή πολιτικᾶς δρώμενα, είτε και ενεργόν κριτική άνάμξι άποτρεπτικοϋ ή προτρεπτικοϋ χαρακτήρος στους σχεδιασμούς των προσανατολισμών και της διαμορφώσεως των επί μέρους εκφάνσεων της πολιτειακής δομής και λειτουργίας.

» Έξ αυτών γίνεται φανερόν, ότι ό έπιδιωκόμενος από μερικούς "διαφωτιστές" όχι άπλᾶς διοικητικός αλλά πλήρης και οϋσιαστικός "χωρισμός" Έκκλησίας και Κράτους είναι ψευδαίσθησις και χίμαιρα, έφ' όσον στην πραγματικότητα – έάν πραγματώνεται με συνέπειαν τό ιδεώδες της άξιοποίησεως της βουλήσεως του λαού μέσα σε πλαίσια γνησίας δημοκρατικής κρατικής δομής – τά αναρίθμητα μέλη της επικρατούσης στην Ελλάδα Όρθοδόξου Έκκλησίας είναι δυναμικά στελέχη του δημοκρατικού Κράτους».

(Περ. "Έκκλησία", άρ. 6, Ιούνιος 2000, σ. 573).

Στις άνωτέρω έπισημάνσεις μας θα έπανέλθωμε με μερικές προσθήκες, όταν στο έπόμενο άρθρο μας θα σχολιάσωμε και τις ύπόλοιπες ύπ' άρ. 7 - 12 παραγράφους (ή άρθρα) της διακηρύξεως των δύο συναδέλφων, στις όποιες ύπάρχουν και έπαναλήψεις των λεχθέντων στις 6 πρώτες παραγράφους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Η τελετή της επίδοσης του τόμου «Μνήμες και Μαρτυρίες από τὸ '40 καὶ τὴν Κατοχή»

Τὴν Κυριακή, 26η Νοεμβρίου 2000, ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ πᾶσαν ἐπισημότητα παρουσίασε στὴν αἴθουσα Δ. Μητροπούλου τοῦ Μεγάλου Μουσικῆς Ἀθηνῶν ὀγκώδη τόμον ὑπὸ τὸν τίτλο "Μνήμες καὶ Μαρτυρίες ἀπὸ τὸ '40 καὶ τὴν Κατοχή. Ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας τὸ 1940 - 1944". Ὁ ἀφιερωματικὸς αὐτὸς τόμος ἐκ 560 σελίδων μεγάλου σχήματος μὲ χορηγία τῆς INTERAMERICAN ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸν Κλάδον Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν ἐπιμέλεια τοῦ Ἀρχιμανδρίτου π. Ἀγαθαγγέλου Χαραμαντίδη, Διευθυντοῦ τοῦ Κλάδου αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱ. Συνόδου.

Τὸ Πρόγραμμα τῆς τετράωρης ἐκδηλώσεως, μετὰ τοὺς σχετικὸς χαιρετισμοὺς τοῦ π. Ἀγαθαγγέλου Χαραμαντίδη καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Πέτρου Εὐθυμίου, περιελάμβανε παρουσιάσιν τοῦ Τόμου ἀπὸ τὸν Πρωτοπρεσβύτερον καὶ Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν π. Γεώργιον Μεταλληνόν, τὸν τ. Βουλευτὴ κ. Μανώλην Γλέζον, τὸν Πρύτανιν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γεώργιον Μπαμπινιώτην, τὸν Σύμβουλον Ἐκδόσεων καὶ Ἀρθρογράφον κ. Χρῆστον Πασαλάρην καὶ τὸν Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Βλάσιον Φειδᾶν. Ἡ παρουσίασις ὀλοκληρώθηκε μὲ ἐκτενῆ ὀμιλίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου ἐπὶ τοῦ θέματος: «Ἡ Ἐκκλησία στὴν Ἐθνικὴ Ἀντίσταση». Ἀκολούθησαν ἀφ' ἐνὸς Ἀνάγνωσις Συνοδικῆς Ἀποφάσεως ὑπὸ τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμανδρίτου π. Θεολόγου Ἀποστολίδη περὶ τῆς ἀπονομῆς τιμητικῆς ἐκκλησιαστικῆς διακρίσεως σὲ ἀγωνισθέντες Κληρικοὺς καὶ Ἱ. Μονές· ἀφ' ἑτέρου ἀπονομὴ τιμητικῶν ἐκκλησιαστικῶν διακρίσεων· τρίτον «Κατάθεσις Μνήμης ὑπὸ Ἀρχμ. Γερμανοῦ Δημάκου, Πρωτ. Δημητρίου Βασιτάκη, υἱοῦ Ἐθνομάρτυρος Ἱερέως, Ραφαήλ Φρεζῆ, Προέδρου Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος Βόλου», καὶ τέταρτον Συναυλία τῆς Χορωδίας τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς, τὴν ὀποία διηύθυνεν ὁ κ. Σταῦρος

Μπερῆς, ἐνῶ συνῴδευε στὸ πιάνο ὁ κ. Φρίξος Μόρτζος.

«Πράξις δίκαιη καὶ ταυτόχρονα ἐπιβεβλημένη»

Στὴ συνέχεια πρέπει νὰ ἐπισημανθῆ ὅτι στὸν ἀπευθυνόμενον «τοῖς ἐντευξομένοις» Πρόλογο ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος παρουσιάζει τὸν ἀποχωρῶντα λόγον τῆς ἐκδόσεως τοῦ Τόμου, τονίζοντας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Μία σοβαρὴ παράλειψη συνοδεύει τὶς τιμητικῆς ἐκδηλώσεις, πὺν ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία καθιέρωσε ἀπὸ ἐτῶν πρὸς τιμὴν τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης, καὶ πὺν συνεχίζεται ἐπὶ χρόνια νὰ ὑπάρχη. Πρόκειται γιὰ τὴν ἀγνόηση –σκόπημῃ ἄραγε;– τοῦ ἱστορικοῦ ρόλου πὺν ἔπαιξε ἡ Ἐκκλησία μας κατὰ τὴν ἴδια περιόδο καὶ γιὰ τὴν πελώρια συμβολὴ τῆς στὴν σωτηρία τοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ τόπου. Ρόλου πὺν διαδραματίσθηκε κυρίως στὰ μετόπισθεν, μέσα στὶς πόλεις καὶ στὰ χωριά, καὶ ἀναπτύχθηκε κυριολεκτικὰ "κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τοῦ ἐχθροῦ" καὶ πὺν ἀποσκοποῦσε στὴν οὐσιαστικὴ συμπαράσταση πρὸς τὸν λιμώττοντα πληθυσμὸ, στὴν σωτηρία αἰχμαλώτων καὶ ὀμῆρων ἀπὸ βέβαιο θάνατο, στὴν μέριμνα γιὰ τὶς χήρες καὶ τὰ ὀρφανὰ τοῦ Πολέμου. Χωρὶς ὑπερβολὴ μπορούμε νὰ ἰσχυρισθοῦμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία καθ' ὄλην αὐτὴ τὴν περίοδο στάθηκε ὁ φύλακας ἄγγελος τοῦ πονεμένου Λαοῦ, τὸ λιμᾶνι τῆς παρηγορίας του καὶ ὁ θύλακας τῆς σωτηρίας του. Τὸ προνοιακὸ καὶ λαοσωτήριο ἔργο τῆς ἔχει ἤδη προσλάβει τὶς διαστάσεις ἐνὸς ἱστορικοῦ Ἔπους, ὀμοιο τοῦ ὀποίου δὲν μπορεῖ νὰ συναντήση κανεὶς πουθενὰ ἄλλοῦ. Αὐτὴ ὑπῆρξε μὴ ἄλλη Ἀντίσταση κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἂν ὀχι μεγαλύτερη τοῦλάχιστον ἰσοστάσια καὶ ἐφάμιλλη τῆς ἔνοπλης πάνω στὰ βουνά. Καὶ αὐτὸς ἦταν ὁ λόγος πὺν μᾶς ὤθησε νὰ προτείνουμε στὴν Ἱερὰ Σύνοδο, τὸ ἔτος 1998, τὴν καθιέρωση ἐτήσιας ἀνάμνησης σὲ ὀλες τὶς Ἱερὲς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς λαμπρῆς αὐτῆς Ἐποποιίας μὲ ὀμιλίες, ἐκθέσεις φωτογραφιῶν καὶ ἄλλων ντοκουμέντων, ἐκδόσεις βιβλίων κ.λπ. καθὼς καὶ τὴν ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ εἰδικοῦ Ἀφιερωματικοῦ Τόμου, μέσα στὶς σελίδες τοῦ ὀποίου παρελαύνει ὀλη ἡ παρουσία καὶ

προσφορὰ τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ὄλων τῶν βαθμίδων, οἱ θυσίαι του, καὶ οἱ ἀγῶνες του ὑπὲρ τοῦ Λαοῦ. Πρόκειται γιὰ πράξη δίκαιη καὶ ταυτόχρονα ἐπιβεβλημένη ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τῆς τιμῆς πρὸς τὴν ἀκαταμάχητη ἀλήθεια καὶ τῆς διάσωσης τῆς μνήμης ζωτανῆς καὶ διδάσκουσας».

Συγχαρητήρια καὶ εὐχαριστίες

Ὁ Μακαριώτατος στὸν μνημονευθέντα Πρόλογο τοῦ Τόμου, ἀναφερόμενος στὸν Ἐπιμελητὴ Ἐκδόσεως, στοὺς Συγγραφεῖς καὶ στὸν Χορηγό, εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Τόμος αὐτὸς περιέχει συγκλονιστικὰ ἱστορικὰ στοιχεῖα ποὺ ἀντλήσε ἀπὸ τὸ ἀνέκδοτο Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων ὁ φιλότιμος, ρέκτης καὶ ἐρευνητὴς Ἀρχιμανδρίτης Ἀγαθάγγελος Χαραμαντίδης, Διευθυντὴς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου, τὸν ὁποῖο καὶ ἀπὸ τὴν θέση αὐτὴ συγχαίρουμε γιὰ τὸ ἐπίτιμο πλὴν καρποφόρο ἔργο του. Εὐχαριστοῦμε, ἐπίσης, καὶ ὄλους τοὺς συγγραφεῖς, Κληρικούς καὶ Λαϊκοὺς, ποὺ ἀνταποκρίθηκαν στὴν παράκλησή μας καὶ ἀπέστειλαν μελέτες τους πάνω σὲ πρόσωπα καὶ θέματα τῶν χρόνων ἐκείνων τὸν πολὺν Σεβασμώτατον Μητροπολίτην Πατρῶν κ. Νικόδημον, ποὺ ἔζησε τὰ γεγονότα ἀπὸ κοντά, ὡς Ἀρχιδιάκονος τοῦ τότε Ἀρχιεπισκόπου Χρυσάνθου, τοὺς Ἀρχιμανδρίτας κ. Θεολόγον Ἀποστολίδην, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κ. Χρυσόστομον Σκλήφαν, Γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κ. Μακάριον Φιλοθέου, Ἀναπληρωτὴν Διευθυντὴν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, κ. Δωρόθεον Πολυκανδριώτην, Γραμματέα τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης, Μουσικῆς καὶ τῶν Χριστιανικῶν Μνημείων, κ. Χρυσόστομον Τριανταφύλλου, Ἱεροκήρυκα, τὸν Ἐλλογμώτατον Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν κ. Βλάσιον Φειδᾶ, τοὺς ἀξιοτίμους κ. Χρῆστον Καραγιάννην, Θεολόγον, κ. Δημήτριον Παπαδάκην, Φιλολόγον - Ἱστορικόν, κ. Ἰωάννην Χατζηουρανίου, Θεολόγον, καὶ κ. Ἰωάννην Χατζηφώτην, Ἱστορικόν - Λογοτέχνην, Διευθυντὴν Συντάξεως τῆς Ἐφημερίδος "Ἡ Ἀλήθεια".

»Θερμὲς εὐχαριστίες ἀπευθύνουμε καὶ πρὸς τὸν Ἀξιότιμον κ. Δημήτριον Κοντομηνᾶ, Πρόεδρον τοῦ

Ὁμίλου ΙΝΤΕΡΑΜΕΡΙΚΑΝ, ὁ ὁποῖος εὐγενῶς καὶ φιλοτίμως ἤλθε ὡς Χορηγὸς τῆς πολυτίμου αὐτῆς ἐκδόσεως.

»Εἴμεθα πρὸς ὄλους εὐγνώμονες, γιὰτὶ ἐφώτισαν μιὰ περίοδο σκοτεινὴ, καὶ ἐχάρισαν στὸν Λαὸ μας, μιὰ ἀνάμνηση ποὺ θὰ παραμείνη ἀνεξίτηλη στὴν μνήμη ὄλων μας. Κυρίως θὰ θυμόμαστε τὴν θυσία τῶν ἀνθρώπων τῆς Ἐκκλησίας καὶ θὰ ἐγκανχώμεθα ἐν Κυρίῳ γι' αὐτήν».

Χρέος ἢ ἀνέγερσις ἀνδριάντος γιὰ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Χρῦσανθο

Στὴ συνέχεια ἂς ἐπιτραπῆ νὰ προσθέσωμε καὶ κάτι ἀκόμη, ποὺ συναρτᾶται πρὸς τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Χρῦσανθο. Μετὰ τὴν ἐξιστόρησι τοῦ ἐξαιρετοῦ ἀντιστασιακοῦ ἀγῶνος του ἀπὸ τὴν ὀμίλια τοῦ Μακαριώτατου κ. Χριστοδοῦλου, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐτόνισεν, ὅτι «χρέος μας εἶναι νὰ ἀνεγείρουμε τὸν ἀνδριάντα του στὸν πρὸ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ χῶρο, γιὰ νὰ διαωνίζεται ἡ μνήμη του καὶ νὰ διδάσκειται ὁ Λαὸς γιὰ τοὺς ἀξιους ποιμένες του».

Ἡ παρουσία τοῦ ἀνδριάντος αὐτοῦ πλησίον τοῦ ἀνδριάντος τοῦ ἀείμνηστου Ἀρχιεπισκόπου Δαμασκηνοῦ θὰ εἶναι συμβολικὴ ἔκφρασις ὅχι μόνον τοῦ κοινοῦ ἔναντι τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος ἀντιστασιακοῦ φρονήματος τῶν δύο μακαριστῶν Προκαθημένων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινῆς των προσφορᾶς στὸν τομέα τῶν ἔργων τῆς ποιμαντικῆς διακονικῆς ἀγάπης. Ὁ μὲν Ἀρχιεπίσκοπος Χρῦσανθος ἴδρυσεν στὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ τὴν «Ὑπηρεσία Προνοίας (τῶν Οἰκογενειῶν τῶν) Στρατευομένων», ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνὸς ἴδρυσεν τὸν «Ἐθνικὸ Ὁργανισμὸ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης».

Στὸ δεῦτερο τεῦχος τοῦ λαμπροῦ μηνιαίου ἐνημερωτικοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν "Τόλμη" ἐπισημαίνεται ἰδιαίτερος τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐπαφῆς τῶν δύο Ἀρχιεπισκόπων. Στὸ ἄρθρο "φῶς γλυκειᾶς ἐλπίδας" στὰ χρόνια τοῦ πολέμου καὶ τῆς Κατοχῆς» τονίζεται ἐκτὸς τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς: «Τὸ πείραμα καὶ τὰ φωτεινὰ ἐπιτεύγματα τῆς "Ὑπηρεσίας Προνοίας τῶν Οἰκογενειῶν τῶν Στρατευομένων" ἀπέδειξαν ὅτι ὑπάρχουν στὸν τόπο μας, πολλὲς ἑκατοντάδες προσώπων, τὰ ὁποῖα κατευθύνόμενα μέσα στὰ πλαίσια φωτισμένης ὀργανώσεως,

εἶναι δυνατόν νὰ ἐργασθοῦν ἐθελοντικῶς καὶ μὲ αὐτοθυσίαν πρὸς ἐπούλωσιν τῶν κοινωνικῶν πληγῶν καὶ τῆς πολύμορφης δυστυχίας. Ἐξ αὐτῶν εἶναι δυνατόν ἡ Ἐκκλησία νὰ στρατολογή τοὺς συνεργάτες καὶ τίς συνεργάτιδες τῆς, πού θὰ γίνουιν στελέχη μιᾶς ὀργανωμένης, συστηματικῆς καὶ ὀλοκληρωμένης διακοινωνικῆς ἐργασίας μέσα στὴν κοινωνία. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ κατενόησεν ὁ ἀείμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός, ὁ ὁποῖος κήρυξε τὴν Χριστιανικὴν Ἀλληλεγγύην ὡς ὑπέρτατον καθῆκον ὄλων τῶν Ἑλλήνων» καὶ ἴδρυσεν τὸν «Ἐθνικὸ Ὄργανισμὸ Χριστιανικῆς Ἀλληλεγγύης» (Ε.Ο.Χ.Α.).

Οἱ ἀνδριάντες τῶν δύο Ἀρχιεπισκόπων θὰ εἶναι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ὑπόμνησις γιὰ τὴν ὑποχρέωσιν πρὸς ὄλον ἐν καὶ μεγαλύτερη ἐντατικοποίησι τοῦ ποιμαντικοῦ διακανονικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας καὶ μάλιστα μὲ τὰ πνευματικὰ χριστοκεντρικὰ κριτήρια, πού εἶχαν ἰδιαίτερος προβληθῆ ἀπὸ συνεργάτη τοῦ Χρύσανθου καὶ ἐμψυχωτῆ τῆς «Προνοίας... Στατευομένων», Ἀρχιμανδριτῆ καὶ μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Ἰερώνυμο Κοτσῶν.

† Ἀρχιμ. Ἰωάννης Ἀλεξίου (1922 - 2000)

Τὴν 17ην Ὀκτωβρίου ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον τὸ διακεκομμένον μέλος τῆς ἀδελφότητος «Ζωὴ» Ἀρχιμανδριτῆς π. Ἰωάννης Ἀλεξίου. Τῆς Νεκρωσίμου Ἀκολουθίας προέστησαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης, συμπαραστατούμενοι ὑπὸ δεκάδος Ἱερέων, ἐνῶ παρευρίσκοντο συμπροσενχόμενοι πολλοὶ Ἀρχιερεῖς, Ἱερεῖς καὶ πλῆθος λαοῦ.

Τὸν ἐπικήδειο λόγο ἐξεφώνησε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, ὁ ὁποῖος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἶπε τὰ ἑξῆς: Ἐργάσθηκε «ὡς ἱεροκῆρυξ καὶ ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου στὴν Μυτιλήνη, στὴν Νίκαια καὶ τὴν Ἀθήνα... Μαθήτευσε κοντὰ στὸν ἀείμνηστο π. Σεραφεῖμ Παπακώστα καὶ στὸν Χριστιανὸ ποιητῆ Ἀλέξανδρο Γιάλα, τὸν γνωστὸ σὲ ὄλους μας μὲ τὸ ποιητικὸν ψευδώνυμον Γ. Βερίτης. Ἦταν γνώστης τῶν ἀγγλικῶν καὶ γαλλικῶν καὶ ἔλαβε μέρος σε πολλὰ Συνέδρια καὶ ταξίδευσε γιὰ ποιμαντικούς καὶ ἱεραποστολικούς λόγους, πολλές φορὲς καὶ στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀμερικῆ.

»Προσέφερε πολυτίμους ὑπηρεσίας στὸ ἱεροποστολικὸν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, μὲ θαυμαστὸ ζῆλο καὶ αὐταπάρησι καὶ μὲ ἐνθουσιασμὸ ψυχῆς.

»Κατὰ τὰ τελευταῖα 10 χρόνια ὑπῆρξε καὶ συνεργάτης τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ ΠΕΙΡΑΪΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ...

»Εἰδικότερα ὁ πατὴρ Ἰωάννης διακρίθηκε:

1) Ὡς ἄριστος λειτουργὸς τοῦ Ὑψίστου, τιμηθεὶς μὲ τὸ ὕψιστον λειτούργημα τῆς Ἱερωσύνης ὑπηρετήσε τὸ Θυσιαστῆριον μὲ κατάνυξι, εὐλάβεια καὶ ταπεινώσι. Οἱ Λειτουργίαι του ἦσαν ἀληθινὲς μυσταγωγίαι.

2) Ὡς πνευματικὸς πατέρας ὁ π. Ἰωάννης διέπρεψε. Διέθετε ἀγάπην περισσὴν πρὸς τὸν ἐξομολογούμενον. Ἦταν προσηγῆς καὶ ἀπλοῦς, ἤκουε μὲ πόνον πατρικὸν τὰ προβλήματα τοῦ ἐξομολογουμένου, εἶχε τὴν δυνατότητα νὰ διεισδύη στὰ ψυχολογικὰ προβλήματα τῶν ἐξομολογουμένων, νὰ δίδῃ τίς κατάλληλες συμβουλές, νὰ χειραγωγῆ εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ καὶ νὰ ἐπουλώνη τὰ ψυχικὰ τραύματα τῶν πολυπληθῶν πνευματικῶν του τέκνων, μὲ τὴν Θεία Χάριν πού ὁ Θεὸς τοῦ ἐνεπιστεύθη διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης.

Πνευματικὰ του παιδιὰ ἀνεδείχθησαν κορυφαῖο ἐπιστήμονες, κληρικοί, μοναχοί, ἀκόμη καὶ Ἐπίσκοποι. Καὶ οἱ πρότινος ἐκλεγέντες δύο βοηθοὶ Ἐπίσκοποι εἶχαν περάσει ὡς νέοι ἀπὸ τὸ ἐπιτραχίλιον τοῦ πατρὸς Ἰωάννου.

3) Ὡς Ἱεροκῆρυξ ὁ πατὴρ Ἰωάννης ἦταν γλαφυρὸς καὶ ἀνεπιτήδευτος, χριστοκεντρικὸς καὶ οἰκοδόμος. Τὸ κήρυγμά του ἦταν σύντομο, ἀλλὰ περιεκτικὸ καὶ ἐλκυστικὸ.

4) Ὁ πατὴρ Ἰωάννης ὑπῆρξε καὶ σπουδαῖος πολυγραφώτατος συγγραφεύς. Ἦταν θαυμάσιος χειροστής τοῦ γραπτοῦ λόγου. Συνέγραψε περὶ τὰ τεσσαράκοντα πέντε βιβλία, κυρίως ἱστορικοῦ περιεχομένου. Ἐγραψε ἀκόμη βιβλία λογοτεχνικά, δοκίμια, βιβλία κατάλληλα γιὰ νέους καὶ παρουσίασε μὲ ἄρθρα του ἀξιόλογες μορφές. Τοῦ ταιριάζει ἀπόλυτα ὁ τίτλος τοῦ λογίου κληρικοῦ, τοῦ συγγραφέως κληρικοῦ, τοῦ κληρικοῦ πού καλλιέργησε τὰ χριστιανικὰ γράμματα.

5) Ὁ πατὴρ Ἰωάννης ὑπῆρξε ἄνθρωπος ἀγάπης, καλωσύνης, συγκαταβάσεως, ἀπλότητος, ἠθικῆς καθαρότητος, βαθιὰ ποτισμένος ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξον χριστιανικὴν Πίστιν, τὴν ἀγάπην εἰς τὸν Χριστὸν καὶ

τὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν καλωσύνην καὶ ἐπιείκειαν. Ἄνθρωπος προσευχῆς, πρᾶος, εἰλικρινῆς, ἀνεπιτήδευτος, ἀφιλάργυρος, κληρικὸς μὲ ἦθος, μὲ ἀγάπην καὶ μὲ ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἱεραποστολικὴν Ἀδελφότητά του ἢ “ΖΩΗ”, τοὺς σκοποὺς τῆς ὁποίας μὲ αὐταπάρησι ὑπηρετήσῃ καὶ ὑπῆρξε σέμνωμά της.

»Ἦδη πορεύεται πρὸς τὴν μακαριότητα...».

Ἐγκαίνια νέου Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» στὴν Πάτρα

Τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ μεγάλη χαρὰ ἔλαβε γνῶσιν ὅτι ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπέκτησε καὶ τέταρτο μεγάλο Βιβλιοπωλεῖο. Ἐκτὸς τοῦ Βιβλιοπωλείου, πὸν ἔχει τὴν κεντρικὴ διάθεσι τῶν Ἐκδόσεών της (Ἰασίου 1, Ἀθήνα), εἶχεν ἕως τώρα τὰ Βιβλιοπωλεῖα τῶν Ἀθηνῶν (Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμῶνος) καὶ τῆς Θεσσαλονίκης (Ἐθνικῆς Ἀμύνης 9α καὶ Τσιμισκῆ). Τώρα ἄρχισε νὰ λειτουργῇ καὶ τὸ μεγάλο καὶ περικαλὲς Βιβλιοπωλεῖο της στὴν Πάτρα (Ρ. Φεραίου καὶ Φιλοπόιμενος). Τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνιά του ἔγιναν μὲ τὴν παρουσία τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου, Σεβ. Συνοδικῶν καὶ ὁμόρων Μητροπολιτῶν, τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς “Ἀποστολικῆς Διακονίας” Θεοφ. Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως κ. Πέτρου, ἐκπροσώπων τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, τοῦ Διευθυντοῦ Ἐκδόσεων τῆς “Ἀποστολικῆς Διακονίας” κ. Εὐαγγέλου Λέκκου κ.ἄ.

Εἶναι περιττὸν νὰ τονίσωμεν ὅτι καὶ τὸ νέον Βιβλιοπωλεῖον τοῦ Ἱεραποστολικοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖο βρῖσκεται σὲ κεντρικὴ θέσι τῆς ἀρχαῖκῆς πρωτευούσης θὰ εἶναι ἀκτινοβόλος φάρος, πὸν θὰ ἀκτινοβολῇ τὸ φῶς τῶν χριστιανικῶν βιβλίων καὶ ἰδίως τῶν Ἐκδόσεων τῆς “Ἀποστολικῆς Διακονίας”, οἱ ὁποῖες, συμφώνως πρὸς τὴν εὐφημῆ μνεῖα, πὸν ἔκαμε γι’ αὐτὲς ὁ Μακαριώτατος κατὰ τὸν σχετικὸν χαριετισμὸν του, διακρίνονται γιὰ τὴν καλαισθητὴ ἐμφάνισίν τους καὶ τὸ ἐκλεκτὸ περιεχόμενό τους. Στὶς Ἐκδόσεις αὐτὲς περιλαμβάνονται λ.χ. ἡ Ἁγία Γραφή, τὰ λειτουργικὰ βιβλία, ἡ Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων, οἱ “Βίοι τῶν Ἁγίων”, Κυριακοδρόμια, Κατηχητικὰ Βοηθήματα, Ἀντιαιρε-

τικὰ δημοσιεύματα, ἔργα Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Ἔθνους, Ποιμαντικὰ βιβλία, Ἐπιστημονικὲς μελέτες, σειρὰ Παιδικῆς Λογοτεχνίας, τὸ περιοδικὸν “Πάντα τὰ Ἔθνη”, τὸ φυλλάδιο “Φωνὴ Κυρίου”, Εἰκόνες κ.ἄ. Τὰ Βιβλιοπωλεῖα τῆς “Ἀποστολικῆς Διακονίας”, τὰ ὁποῖα διακινοῦν ἐπίσης δίσκους, CD’s καὶ κασέτες, συντελοῦν τὰ μέγιστα στὴν πνευματικὴ τροφοδοσία τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ καὶ τῶν ἰδίως Ἑλλήνων- Ὁρθοδόξων στίς πέντε ἡπείρους τῆς γῆς.

Ἡ παρουσίασις Λευκώματος περὶ τῆς Ἰ. Μονῆς Εἰκονοφοινίσσης

Τὴν 28η Νοεμβρίου 2000, ἐνώπιον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ ἐκπροσώπων τῆς παντοειδοῦς ἡγεσίας τοῦ τόπου ἔγινε στὸ ξενοδοχεῖο “Μεγάλη Βρετανία”, ἡ παρουσίασις τοῦ θαυμασίου ἐκ 336 σελίδων καλλιτεχνικοῦ λευκώματος ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Μονὴ Εἰκονοφοίνισσας, ἡ “Ἀχειροποίητος” τοῦ Παγγαίου Ὄρους. Θησαυροὶ καὶ Κεμήλια». Τὸ Λευκῶμα αὐτὸ ἔχει μεγάλο σχῆμα καὶ εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου τυπωμένο σὲ τετραχρωμία ἐπὶ πολυτελεστάτου χαρτοῦ. Ἡ ἐπιμέλεια καὶ γενικὴ ἐποπτεία τῆς παραγωγῆς, καθὼς καὶ ἡ συγγραφή τῶν κεμένων πραγματοποιήθηκαν ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ κ. Θεοχάρη Προβατάκη, ὁ ὁποῖος εἶναι γνωστὸς γιὰ τὴν μὲ ἐξαιρέτα δημοσιεύματά του προβολὴ σημαντικῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας.

Οἱ ὁμιλήσαντες κατὰ τὴν παρουσίασι τοῦ λευκώματος ἦσαν κατὰ σειρὰν ὁ κ. Ἰωάννης Χατζηφώτης, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος, ὁ διακεκρωμένος συγγραφεὺς - ἱστορικὸς κ. Σαράντος Καργάκος, ὁ κ. Θεοχάρης Προβατάκης, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος καὶ ὁ κ. Προδρόμος Ἐμφιετσόγλου, οἱ ὁποῖοι ἀνέπτυξαν καὶ ἐπεσήμαναν μερικὲς πτυχές, πὸν ἀναφέρονται στὴ σημασία τοῦ Λευκώματος. Ἡ σημασία αὐτὴ ἐξαίρεται καὶ σὲ “Δελτίο Τύπου” πὸν ἐκδόθηκε καὶ διανεμήθηκε ἀπὸ τὴν χρηματοδοτήσασα τὴν ἔκδοσι τοῦ λευκώματος “ΜΗΧΑΝΙΚΗΝ” (Ὁμίλον Ἐταιρειῶν). Τὸ δελτίο αὐτὸ τονίζει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἐξῆς: “Θαυμάσιες φωτογραφίες τοῦ τοπίου, τῶν χώρων, τῶν τοιχογραφιῶν, τῶν φορητῶν εἰκόνων, τοῦ τέμπλου, τῶν κειμηλίων κ.ἄ. θησαυρῶν τῆς μονῆς στολίζουν τὸ ἔργο

που είναι καλλιτεχνική παραγωγή της Polygramma Creative Services”, φιλοτεχνήθηκε από την “Top Color” και τυπώθηκε από την ΑΕΒΕ “Χαϊδεμένος”.

» Η μεγάλη ιστορική και καλλιτεχνική σημασία του έργου και ο έντονα εθνικός του χαρακτήρας εντοπίζονται στο γεγονός ότι σημαντικά κειμήλια και θησαυροί της Μονής –που θεωρείται «Η Τήνος της Βόρειας Ελλάδας»–, άρπάχθηκαν κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου από τον βουλγαρικό στρατό. Πολύτιμοι χειρόγραφοι κώδικες, αντικείμενα τέχνης, άμφια και λειτουργικά σκεύη που ανήκαν στην Μονή μεταφέρθηκαν στη Σόφια όπου και βρίσκονται μέχρι σήμερα.

» Στο λευκωμα, εκτός από την ολοκληρωμένη παρουσίαση της ιστορικής μονής (που αποτελεί καρπό επισταμένης επιστημονικής έρευνας στη Βουλγαρία, με συντονιστή τον Σύμβουλο πολιτιστικών θεμάτων Νομπέλ Άρμάν και τη συνεργασία της καθηγήτριας του Πανεπιστημίου της Σόφιας Δρ. Axinia Dzurova, Διευθύντριας του ιδρύματος Σλαβο-Βυζαντινών έρευνών «Ivan Dujsen» της Βουλγαρίας), παρουσιάζονται οι συληθέντες θησαυροί και κειμήλια της μονής και προβάλλεται το δίκαιο αίτημα του έπαναπατριsmού τους».

Η σημασία και άκτινοβολία της Ί. Μονής Είκοσιφοινίσης

Στη σημασία, την όποια έχει για την Όρθόδοξη Έκκλησία της Ελλάδος και για το Έθνος ή Ί.Μονή Είκοσιφοινίσης, αναφέρθηκαν με εύλωττον τρόπο και γλαφυρότητα όλοι οι όμιλήσαντες κατά την παρουσίαση του λευκώματος. Ο Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος, ό όποιος, ως έτόνισεν ό Μακαριώτατος, άνοικοδόμησεν και άνεκαίνισεν εκ βάθρων την έρειπωμένη Ί. Μονή και την κατέστησε θαυμάσιο κτιριακό συγκρότημα και ένδιαίτημα εύλαβοϋς και άκτινοβόλου γυναικείας μοναστικής άδελφότητας, έπεσήμανεν ιδιαίτερος με άλλους λόγους ό,τι έχει σημειώσει και έντός του λευκώματος στον γραπτό χαιρετισμό του: «Άν τότε (στο παρελθόν) –είπεν– ή Είκοσιφοίνισσα έντυπωσίαζε τον έπισκέπτην προσκυνητήν, “διά την μεγαλοπρέπειαν της οίκοδομής” και διά την περίπυστον εικόνα της, κατά τα τελευταία έτη έλκνει την προσοχήν και τό έπιστημονικόν ένδιαφέρον μελετητών, χωρίς να παύση οϋδεμίαν στιγμήν να άποτελή πόλον έλξεως χι-

λιάδων Χριστιανών, ότινες προστρέχουν εις την Χάρον της Παναγίας.. Η Ίερά μονή της Παναγίας Είκοσιφοινίσης, κατά την παράδοσιν, φημίζεται ως τό πρώτον μοναστήριον επί εύρωπαϊκού έδάφους, έχει όμως γνωστήν ιστορίαν 10 περίπου αιώνων. Κατά τον μακρόν βίον της έγνώρισε άλλεπαλλήλους καταστροφάς και άνακαινίσεις. Έπέτυχε να διατηρήση την Όρθοδοξίαν και την έλληνικότητά της, να καλλιεργήση τα γράμματα, να πρωτοστατήση εις τους έθνικούς άγώνας, να συμπαρασταθή εις τον δοκιμαζόμενον Έλληνισμόν της άνατολικής Μακεδονία και Θράκης. Έπιπλέον κατώρθωσε να συγκεντρώση σημαντικούς εκκλησιαστικούς θησαυρούς και κειμήλια και να τα διαφυλάξη, μέχρις ότου ταϋτα διαρπαγοϋν, καθ’ όν τρόπον διηρπάγησαν».

Η προσφορά του κ. Προδρόμου Έμφιετζόγλου

Στη συνέχεια πρέπει να σημειωθή ότι ό Μακ. Άρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος στον χαιρετισμόν Του, που δημοσιεύεται στην άρχή του λευκώματος, άφου εξαίρει τη σπουδαιότητα αυτού και την πολύτιμη συμβολή του κ. Θεοχάρη Προβατάκη στην προετοιμασία και έκδοσί του, αναφέρεται ιδιαίτερος στον χρηματοδοτήσαντα την έκδοσι Πρόεδρο της “ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ”. Τα όσα περι αυτού είπεν ό Μακαριώτατος είναι ή συνισταμένη των αισθημάτων και σκέψεων όλων, όσοι γνωρίζουν τον κ. Πρόδρομο Έμφιετζόγλου, ό όποιος με τό υπερνικών έξωτερικές δυσκολίες άδάμαστο ψυχικό σθένος και τον άξιοθαύμαστο πνευματικό δυναμισμό του διακρίνεται για την πολυδιάστατη και πλήρη άυτοθυσίας μεγάλη προσφορά του προς ανακούφιση πλήθους πασχόντων, προς ένίσχυσιν κοινωνικών πρωτοβουλιών, προς άνάπτυξιν και πολιτιστικήν πρόοδον των λαών των Βαλκανίων και της Άνατολικής Ευρώπης και ιδίως της Βορείου Ελλάδος, προς προβολήν του Γένους, της Έκκλησίας και του Μικρασιατικού Έλληνισμού, προς προώθησιν της Τέχνης και περιφρούρησιν των καλλιτεχνικών θησαυρών κ.λπ. Ο Μακαριώτατος τονίζει, εκτός των άλλων, τα έξής: «Τό έργο αυτό (δηλ. ή έκδοσις του λευκώματος), τό όμολογουμένως πολυδάπανο, δύσκολα θα έρχόταν στο φως χωρίς την άρωγή και την άφειδώλευτη συνδρομή του Προέδρου της “ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ” κ. Προδρόμου Έμφιετζόγλου, που στο πρόσωπό του άκμάζει ή πνευματική άρχοντιά

της Καπαδοκίας. Ο κ. Έμφιετζόγλου είναι επιχειρηματίας που μ' αυτά που επιχειρεί υπηρετεί και τον Κερδῶο και τον Λόγιο Έρμη, για να μπορεί να ενισχύει ποικιλότητα το Έθνος και την Έκκλησία του».

Και ο Σεβ. Μητροπολίτης Δράμας κ. Διονύσιος στον δημοσιευμένο στο λευκωμα Χαιρεισμόν του τονίζει ότι το πολύτιμο αυτό έργο «δεν θα ήταν δυνατόν να ἴδῃ το φῶς της δημοσιότητας ἄνευ της γενναίας χορηγίας του συγχρόνου εὐπατρίδου και μεγάλου εὐεργέτου και συμπαραστάτου εὐγενῶν έργων κ. Προδρόμου Έμφιετζόγλου, τὸν ὁποῖον και ἀπὸ της θέσεως ταύτης θερμῶς εὐχαριστοῦμεν, εὐλογοῦντες αὐτόν, τοὺς οἰκείους αὐτοῦ και τὰ έργα του».

Οἱ κατὰ τὴν παρουσίασιν τοῦ λευκώματος παρόντες ἰδιαίτερος συνεκινήθησαν ἐκ της συντόμου ὁμιλίας τοῦ κ. Έμφιετζόγλου, ἡ ὁποία ἀπεκάλυψε τὴν ἐσωτερικὴ πηγὴ της δυνάμεως και τὴν γενεσιουργὸ αἰτία της πολυπύχου προσφορᾶς του. Μίλησε γιὰ τὴν ψυχικὴ εἰρήνη, γαλήνη και ἐσωτερικὴ πνευματικὴ ἀγαλλίασι, πὸν πλημμυρίζει τὴν ψυχὴ παντὸς εὐλαβοῦς πιστοῦ, ὁ ὁποῖος κατηφορίζει τὸ Παγγαῖον Ὅρος, ἀφοῦ ἔχει προσκνήσει μὲ κατάνυξιν τὴν σεπτὴ εἰκόνα της Παναγίας στὴν Ἱ. Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης. Τὰ ἐνισχύοντα τὶς εὐγενεῖς προσπάθειές του ἐκλεκτὰ μέλη της οἰκογενείας του και οἱ προσεγγίζοντες τὸν κ. Πρόδρομο Έμφιετζόγλου ἐμπνέονται και ἀντλοῦν δύνάμιν ἐκ τοῦ θάρρους, της αἰσιοδοξίας και τῶν εὐγενῶν ὁραματισμῶν του.

Τὸ αἶτημα γιὰ τὸν ἐπαναπατρισμὸ τῶν διαρπαγέντων θησαυρῶν και κειμηλίων

Τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα ἐνισχύουν τὸ αἶτημα, πὸν κατὰ τὴν παρουσίασιν τοῦ λευκώματος διατυπώθηκε ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο και ὄλους τοὺς ἐκλεκτοὺς ὁμιλητές, γιὰ τὸ ὅτι πρέπει νὰ ἐνταθοῦν και συντονισθοῦν οἱ προσπάθειες γιὰ τὴν ἐπιστροφή στὴν Ἱερὰ Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης τῶν καλλιτεχνικῶν θησαυρῶν και κειμηλίων πὸν βρῖσκονται σήμερα ἐκτὸς Ἑλλάδος και ἰδίως στὴν Βουλγαρία. Ὅπως γράφει στὸν Πρόλογο τοῦ λευκώματος ὁ κ. Πρόδρομος Έμφιετζόγλου, «τὰ ἰδιαίτερα έργα τέχνης και πολιτισμοῦ, πὸν ἀποσπάρθηκαν βίαια ἀπὸ τὸ φυσικὸ χάρο της δημιουργίας τους, πρέπει νὰ ξαναγυρῶσιν στὴν κοιτίδα τους. Θὰ ἀποτελέσει πράγματι

ἔργο ὑψηλοφροσύνης και σημαντικὴ συμβολὴ στὴν εἰρηνικὴ συνεργασία τῶν λαῶν, ἐὰν αὐτὴ τὴν πρωτοβουλία τὴν ἀναλάβουν οἱ χῶρες ἢ οἱ ὀργανισμοὶ πὸν τὰ “φιλοξενοῦν”. Ἰδιαίτερα στὰ ταραγμένα Βαλκάνια, μία χειρονομία της Βουλγαρίας νὰ ἐπιστρέψει τὰ κειμήλια της Μονῆς, θὰ ἀποτελέσει παράδειγμα πρὸς μίμηση σὲ παγκόσμια κλίμακα και θὰ ἐκτιμηθεῖ ἰδιαίτερα ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ ἔθνος, ἀλλὰ και ἀπὸ ὀλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα».

Κατὰ παρόμοιον τρόπο ὁ ἐνθουσιώδης μελετητὴς της Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης κ. Θεοχάρης Προβατάκης τονίζει: “Μεγάλο μέρος ἀπὸ τὰ κειμήλια και τοὺς θησαυροὺς της Εἰκοσιφοινίσσης τοῦ Παγγαίου ὄρους βρῖσκονται σήμερα και ἐκτίθενται στὸ Ἑθνικὸ και Ἱστορικὸ Μουσεῖο Σόφιας Βουλγαρίας. Οἱ θησαυροὶ αὐτοὶ της Εἰκοσιφοινίσσης, ὅπως και οἱ ἄλλοι ἄλλων ἱερῶν μονῶν, της Ἀνατολικῆς Μακεδονίας και μάλιστα τοῦ Τιμίου Προδρόμου Σερρών, της Ἀρχαγγελιώτισσας Ξάνθης, της Παναγίας της Καλαμοῦς περιοχῆς Ξάνθης, ὅπως και οἱ κώδικες Κοινοτήτων ἑλληνικῶν περιοχῶν, πὸν βρῖσκονται σήμερα στὴ Βουλγαρία, πρέπει νὰ ἐπαναπατριθοῦν και νὰ ἀποδοθοῦν στοὺς φυσικοὺς ἰδιοκτῆτες τους, γεγονὸς πὸν ἐπιβάλλει τὸ δίκαιο, ὁ πολιτισμὸς, οἱ τέχνες, τὰ γράμματα, ἡ ἐπιστήμη και ἡ ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια (σ. 172).

Εἶναι φανερόν, ὅτι οἱ ἀρμόδιες Ὑπηρεσίες τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν σὲ συνεργασία μὲ τὴν Ἐκκλησία πρέπει μὲ διακριτικὴν λεπτότητα νὰ κινηθοῦν δραστηριῶς πρὸς πραγμάτωσι τοῦ αἰτήματος γιὰ τὸν ἐπαναπατρισμὸ τῶν συληθέντων θησαυρῶν και κειμηλίων.

Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ θησαυροὶ της Ἱ. Μητροπόλεως Σερρών και Νιγρίτης

Τὰ λεχθέντα στὴν προηγουμένη παρατήρησι περὶ τῶν συληθέντων θησαυρῶν και κειμηλίων της περιοχῆς Σερρών ὑπενθυμίζουν ὅτι σὲ πολλὰ μέρη της Β. Ἑλλάδος πὸν θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπαναπατριθοῦν, ἡ Ἐκκλησία καταβάλλει προσπάθειες, πρὸς διαφύλαξιν και προβολὴν σὲ Ἐκκλησιαστικὰ Μουσεία ἢ Λευκώματα τῶν σωζομένων θησαυρῶν της Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης. Ἐνα λαμπρὸ δεῖγμα της προσπάθειας αὐτῆς εἶναι ἡ πρωτοβουλία τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σερρών και Νιγρίτης κ. Μαξίμου, ὁ ὁποῖος

μέ την οικονομική συμβολή του Υπουργείου Πολιτισμού έχει εκδώσει θαυμάσιον αισθητικῶς λεύκωμα ἐπὶ πολυτελεστάτου χάρτου σὲ μεγάλο σχῆμα καὶ σὲ τετραχρωμίαν ὑπὸ τὸν τίτλο «Θησαυροὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸ Μουσεῖο».

Τὸ Λεύκωμα αὐτό, πὸν τυπώθηκε κατὰ θαυμάσιον τρόπο στὸ Τυπογραφεῖο «Μέλισσα» (Ασπροβάλλτας), προβάλλει τοὺς θησαυροὺς τοῦ ὑπὸ τοῦ Σεβ. κ. Μαξίμου ἰδρυθέντος Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου, στὸ ὁποῖο ἔχουν συγκεντρωθῆ ἑκθέματα, πὸν προέρχονται κυρίως ἀπὸ τὴν Ἱ. Μονὴ Τιμίου Προδρόμου Σερρών καὶ ἀπὸ ἄλλους ἰ. ναοὺς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Πρόκειται γιὰ εἰκόνες, ξυλόγλυπτα καὶ τεμάχια Τέμπλων, μεταλλικὰ καὶ χρυσοκέντητα. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἶναι ἐξαιρετὰ καὶ παρουσιάζουν γνωρίσματα τοπικῆς καλλιτεχνικῆς παραδόσεως. Τὰ ἑκθέματα παρουσιάζονται στὸ Λεύκωμα μὲ εὐστοχα κείμενα.

Στὸν Πρόλογο αὐτοῦ ὁ Σεβασμιώτατος κ. Μάξιμος, ἀναφερόμενος στὴ σημασία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσείου καὶ τοῦ Λευκώματος γράφει τὰ ἑξῆς: «... Τὰ ἑκθέματα τοῦ Μουσείου εἶναι ἢ διὰ τῶν αἰῶνων ἐπιβεβαίωση τῆς ζώσης θρησκευτικότητος τοῦ λαοῦ τῆς Μητροπόλεώς μας κὶ ἐπομένως σημεῖο ἀναφορᾶς καὶ ἀνίχνευσης αὐτῆς τῆς διάστασης τῆς

λαϊκῆς ψυχῆς... Ὑπάρχουν καὶ ἑκθέματα, ἢ δημιουργία τῶν ὁποίων ἀνάγεται ἀκόμη καὶ στὸν 14ο αἰῶνα... Σήμερα, πιστεύω, προσφέρουμε στὴν πόλη μας καὶ στὸ κοινό, πὸν ἀναζητεῖ τὴν ἀναβάπτιση στὴ βρυσομάνα τῆς θρησκευτικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς παράδοσῆς μας, κάτι σημαντικό· μικρὸ στὶς διαστάσεις καὶ στὴ φήμη, ἀλλὰ σπουδαῖο σὲ σημασία καὶ συμβολισμό. Μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα θρησκευτικὰ ἀξιοθέατα τῆς περιοχῆς θὰ μπορέσει νὰ ἀποτελέσει μιὰ κολυμβήθρα τοῦ Σιλῶμ στὶς ἐθνικὲς δοκιμασίες γιὰ τὸ δοκιμαζόμενο μοναχικὸ ὁδοιπόρο, πὸν πίσω ἀπὸ τὶς βιτρίνες καὶ τὰ ἐκτυφλωτικὰ φῶτα ἀναζητεῖ ἐναγωνίως μιὰ ὄσση ψυχικῆς γαλήνης καὶ στήριξης.

»Ἐν κατακλείδι, ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὶς εὐχαριστίες μου πρὸς τοὺς ἐκλεκτοὺς συνεργάτες μου στὴν προσπάθεια αὐτὴ Γιάννη Γκερέκο καὶ Ἀθανάσιο Κανλῆ. Στὸν πρῶτο γιὰ τὸ σημαντικό του ἔργο στὴ συντήρηση τῶν εἰκόνων καὶ προπάντων στὴ διαμόρφωση τοῦ ἐσωτερικοῦ χώρου τοῦ Μουσείου καὶ τὸν γεμάτο φαντασία, εὐαισθησία καὶ δύναμη τρόπο διάταξης τῶν ἑκθεμάτων. Στὸν δεύτερο γιὰ τὴν ἄοκνη καὶ κατὰ τρόπο ἐπιστημονικὴ συγκρότηση τοῦ ἀρχείου τοῦ Μουσείου. Ἐπίσης καὶ στοὺς δύο ταυτοχρόνως γιὰ τὴν ἀφιλοκερδῆ σύμπραξή τους στὴ συγγραφή τῆς παρούσης ἐκδόσεως».

Ε.Δ.Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 27ης Νοεμβρίου 2000

Συνήλθε ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, τὴν 6η, 7η, 23η καὶ 24η Νοεμβρίου ἐ.ἔ., στὴν τακτικὴ κατὰ μῆνα Συνεδρία τῆς ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Κατὰ τὶς Συνεδριάσεις:

Α. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, ἐνημέρωσε τὰ μέλη τῆς Δ.Ι.Σ.:

- Γιὰ τὴν ὡς τώρα πορεία τῆς διαδικασίας συλλογῆς τῶν ὑπογραφῶν γιὰ τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων, ἡ ὁποία προχωρεῖ σταθερὰ καὶ ἀταλάντευτα σὲ ὅλες τὶς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

- Γιὰ τὴν Ἐπίσκεψη τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου στὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε ὡς γνωστὸν ἀπὸ 18 ἕως 25 Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ.

- Γιὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσα ἐπιθυμία τοῦ Πάπα νὰ διέλθει, ὁδεύων πρὸς Δαμασκόν, ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ νὰ προσκυνήσει στὸν Ἱερὸ Βράχο τῆς Πνύκας τὴν Ἄνοιξη τὸ 2001.

- Γιὰ τὴν παρουσίαση τοῦ Τόμου σχετικὰ μὲ τὴν προσφορά τῆς Ἐκκλησίας στὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς, ἡ ὁποία θὰ πραγματοποιηθεῖ σὲ εἰδικὴ ἐκδήλωση τὴν 26η Νοεμβρίου ἐ.ἔ.

- Γιὰ θέματα τοῦ Γραφείου τῆς Ἐκκλησίας στὶς Βρυξέλλες.

- Γιὰ τὴν ἐκδημία πρὸς Κύριον τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτη Κασσανδρείας κυροῦ Συνεσίου.

- Γιὰ τὴν συγκληθεῖσα στὴν Κύπρο Μείζονα Σύνοδο ἡ ὁποία ἀσχολήθηκε μὲ τὴν ἐπίλυση τοῦ ζητήματος τῆς ἐκεῖ Ἐκκλησίας.

Β. Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡ Δ.Ι.Σ. ἀποφάσισε:

- Νὰ ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ Νέον Ἱερατικόν.

- Νὰ συμμετάσχει ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὸ Συνέδριο τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως γιὰ τὴν

Ποιμαντικὴ τῶν Φυλακῶν, ποὺ θὰ λάβει χώρα στὴ Δριβέργεν Ὀλλανδίας (8-14.5.2001).

- Νὰ ἐξετασθεῖ ἡ δυνατότητα ἰδιωτικῆς ἀσφάλισης τῶν Μοναχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καθ' ὅσον ἡ ἱατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη ποὺ παρέχεται σὲ αὐτοὺς ἀπὸ τὸν Ο.Γ.Α. δὲν θεωρεῖται ἀρκετὴ γιὰ νὰ καλύψει τὶς ἀνάγκες τους.

- Νὰ χορηγηθοῦν ὑποτροφίες σὲ ἀλλοδαποὺς Φοιτητὲς τῆς Θεολογίας.

- Νὰ ἐκπροσωπηθεῖ ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὸν ἐορτασμὸ τῆς 1700ῆς ἐπετείου ἐκχριστιανισμοῦ τῆς Ἀρμενίας.

- Νὰ περιαχθεῖ δίσκος, τὴν Κυριακὴ πρὸ τῶν Χριστουγέννων, σὲ ὄλους τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὶς ἀνάγκες συντήρησης τῶν κτιρίων τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας.

- Νὰ ἐξετασθεῖ ἀπὸ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ τὸ θέμα τῆς δημιουργίας μεταπτυχιακῶν τμημάτων τῆς Θεολογίας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

- Νὰ τιμηθοῦν σὲ εἰδικὴ Ἐκδήλωση στὸ Συνοδικὸ Μέγαρο τὴν 1η Δεκεμβρίου ἐ.ἔ., οἱ διακριθέντες Ὀλυμπιονίκες τῆς Παραολυμπιάδας τοῦ Σίδνεϋ.

- Νὰ ἐκπροσωπηθεῖ ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ δύο Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς στὴ Θρονικὴ Ἑορτὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὴν 30ῆ λήγοντος μηνὸς Νοεμβρίου ἐ.ἔ., μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς Ἱερᾶς Μνήμης τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου.

- Νὰ λειτουργήσουν Σεμινάρια Ἐκκλησιαστικῆς Δικονομίας γιὰ στελέχη τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων.

- Νὰ συσταθοῦν Ἐπιτροπὲς γιὰ τὴν ὑλοποίηση τῶν προτάσεων τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου τὶς ὁποῖες εἶχε ἀναπτύξει πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὴν τακτικὴ σύγκλησίν τῆς τὸν παρελθόντα μῆνα Ὀκτώβριο ἐ.ἔ.

Γ. Ἐπίσης ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἀσχολήθηκε μὲ διάφορα ὑπηρεσιακὰ θέματα τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, ἐγκρίσεις ἀποσπάσεων Κληρικῶν στὸ Ἐξωτερικόν, ἐκποιήσεις Μοναστηριακῶν ἀκινήτων, Κανονισμοὺς Ἰδρυμάτων Ἱερῶν

Μητροπόλεων, έγκρίσεις έσωτερικῶν Κανονισμῶν Ἱερῶν Μονῶν κ.λπ.

(Έκ τῆς Ἀρχιερατείας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ τῆς 1ης Δεκεμβρίου 2000

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος έβολιδοσκοπήθη ἀπὸ έκπρόσωπο τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐὰν θὰ εἶχε ἀντίρρηση γιὰ μία ἐνδεχόμενη επίσκεψη τῆς Α.Α. τοῦ Πάπα Ρώμης Ἰωάννου Παύλου τοῦ Β' τὴν προσεχῆ ἀνοιξη στὴν Ἀθήνα καθ' ὁδὸν ἀπὸ Δαμασκοῦ πρὸς Μάλταν, προκειμένου νὰ προσκυνήσει τὸ Βῆμα τοῦ Ἀποστόλου Παύλου στὴν Ἀκρόπολη.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴ σημερινή της Συνεδρία λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν α) τὴν σχετικὴν εἰσήγησιν τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὶς Διορθόδοξες καὶ Διαχριστιανικὲς Σχέσεις καὶ β) ἄλλα στοιχεῖα ποὺ περιήλθαν εἰς γνῶσιν της, ἀπεφάσισε:

1. Εἶναι δικαίωμα οἰουδήποτε προσώπου ἄρα καὶ τοῦ Πάπα νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴν χώρα μας καὶ μάλιστα γιὰ νὰ προσκυνήσει στὸν τόπο ὅπου ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐκήρυξε στοὺς Ἀθηναίους στὴν Πνύκα.

2. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος κρίνει ὅτι κατ' ἀρχὴν δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα νὰ συμφωνήσει ἢ ὄχι μὲ τὴν προσκυνηματικὴ αὐτὴ επίσκεψη καὶ οὔτε καὶ ἀντίρρηση.

3. Θεωρεῖ ὅμως ἀναγκαῖο νὰ ὑπογραμμίσει ὅτι κατὰ τὴν λήψη τῆς ὀριστικῆς ἀποφάσεως ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους, πρέπει νὰ συνεκτιμηθοῦν (καὶ ἀσφαλῶς θὰ συνεκτιμηθοῦν) ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὸν κανονικὸ, ἱστορικὸ, κοινωνικὸ καὶ θρησκευτικὸ περίγυρο τῆς χώρας μας καὶ εἶναι φυσικὸ νὰ ἐπηρεάζουν τὴν πραγματοποίησιν ἢ μὴ τῆς προσκυνηματικῆς αὐτῆς ἐπισκέψεως.

Πρὸς τὴν κατεύθυνση ἐξ ἄλλου αὐτὴ ἐκινήθη πρόσφατα καὶ ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἱεραρχία τῆς Ἑλλάδος.

(Έκ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 1ης Δεκεμβρίου 2000

Σήμερα, Παρασκευὴ 1η Δεκεμβρίου 2000 καὶ ὥρα 5.30 μ.μ., ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς, Μέλη τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,

ὑποδέχθηκαν στὴν αἴθουσα τοῦ Μεγάλου Συνοδικοῦ στὴν Ἱερὰ Σύνοδο, τοὺς Ἑλληνες ὀλυμπιονίκες, τοὺς λοιποὺς ἀθλητὲς καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς στοὺς Παραολυμπιακοὺς Ἀγῶνες τοῦ Σίδνεϋ τῆς Αὐστραλίας, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπιτυχοῦς παρουσίας τους στὴν ὥς ἂν διοργάνωση.

Ὁ Μακαριώτατος, μὲ αἰσθήματα ἀγάπης καὶ ἐνθουσιασμοῦ συνεχάρη ὅλους τοὺς ἀθλητὲς τόσο γιὰ τὶς ἀξιόλογες ἐπιδόσεις τους, ὅσον καὶ γιὰ τὸ φωτεινὸ τους παράδειγμα τὸ τόσο πολυσήμαντο γιὰ ὅλους τοὺς νέους, θεωρώντας ὡς πρώτη καὶ μεγάλη νίκη τὴν ἀπόφασίν τους νὰ μὴν ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὴν ζωὴ καὶ νὰ λάβουν μέρος στοὺς ἀγῶνες. Τόνισε, ὅτι οἱ προσωπικὲς ἐπιτυχίες τους συνέβαλαν στὴν διεθνή προβολὴ τῆς χώρας μας, ἀλλὰ καὶ στὴν ἀνύψωση τοῦ φρονήματος ὅλων ἐκείνων ὧν ἀντιμετωπίζουν δυσκολίες καὶ εἰδικὰ προβλήματα στὴ ζωὴ τους.

Ἐπίσης ἀναφέρθηκε στὴν βαθειὰ πίστη καὶ τὸ ἦθος ποὺ διέκρινε τοὺς ἀθλητὲς τῆς Ἑλλάδος στὴν διάρκεια τῶν ἀγωνισμάτων.

Τέλος ὁ Μακαριώτατος τοὺς εὐχήθηκε νὰ συνεχίσουν καὶ στὸ μέλλον τὴν ἐπίτευξιν ἀναλόγων νικηφόρων ἀποτελεσμάτων καὶ νὰ ἐπιδίδονται μὲ τὸν αὐτὸ ζῆλο καὶ στὰ πνευματικὰ ἀγωνίσματα τῆς ζωῆς τους, ὥστε «νομίμως ἀθλήσαντες» νὰ λάβουν ἀπὸ τὸν ἀθλοθέτη Κύριο «τὸν στέφανον τῆς ζωῆς».

Μετὰ τὸν Μακαριώτατο τὸν λόγο ἔλαβε ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἀποστολῆς στὸ Σίδνεϋ κ. Ἄρης Παναγὸς ὁ ὁποῖος ἐχαρακτήρισε ὡς ξεχωριστὴ ἐμπειρία τὴν ὑποδοχὴ τῶν Ὀλυμπιονικῶν ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο, ἀναφέρθηκε στὸν ἀγῶνα ὅλων τῶν Ἀθλητῶν, στὴν μεγάλη διάκρισιν ποὺ συνιστοῦν γιὰ τὴν Ἑλλάδα οἱ ἐπιτυχίες τους καὶ ἐτόνισε ὅτι τὰ παιδιὰ αὐτὰ εἶναι πρῶτα ἀθλητὲς καὶ μετὰ ἄνθρωποι μὲ ἀναπηρίες. Τελειώνοντας τὴν προσφώνησίν του προσέφερε στὸν Ἀρχιεπίσκοπο εἰδικὴ ἀναμνηστικὴ πλακέτα.

Στὴν συνέχεια ἔλαβε τὸν λόγο ὁ χρυσὸς Ὀλυμπιονίκης τοῦ ἄλματος εἰς μῆκος κ. Ἀθανάσιος Μπαράκας ὁ ὁποῖος μὲ τὴν προσφώνησιν του συνεκίνησε βαθύτατα τὸν Μακαριώτατο καὶ τοὺς παρευρισκομένους. Εὐχαρίστησε τὴν Ἐκκλησίαν γιὰ τὴν ἀγάπην της καὶ τὴν τιμὴν ποὺ τοὺς ἔκανε καὶ ὑποσχέθηκε στὴν Ὀλυμπιάδα τοῦ 2004 νὰ ἀνεβάσουν πολὺ ὑψηλὰ τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος.

Στή συνέχεια, απένειμε στους κατόχους τών Όλυμπιακών Μεταλλίων, ειδικά Μετάλλια τής Ίερās Συνόδου, άναμνηστικά δώρα σέ όλους τούς λοιπούς Άθλητές και τά μέλη τής Όλυμπιακής Άποστολής και τὸ Ίερὸ Βιβλίο τής Καινῆς Διαθήκης σέ όλους.

Μετὰ τὸ τέλος τής συνάντησης, ἡ Ίερά Σύνοδος παράθεσε δεξίωση σέ όλους τούς παρισταμένους.

(Έκ τής Άρχιγραμματείας τής Ίερās Συνόδου)

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Συνάντησις Πρεσβυτερῶν τής Άρχιεπισκοπῆς

Μὲ τὴν ἔναρξη τής νέας πνευματικῆς περιόδου και γιὰ τὴν προώθηση τής ἐπικοινωνίας και τής στήριξης τῶν ἱερέων και τῶν οἰκογενειῶν τους, καθῶς και τὴν ἐνημέρωση γιὰ τὸ Ποιμαντικὸ Ἔργο τής Άρχιεπισκοπῆς, τὴν Κυριακὴ 5 Νοεμβρίου, και ὥρα 4:00 μ.μ. στὴν Ἱ. Μονὴ Ἀσωμάτων Πετράκη και στὴν Αἴθουσα τής Άποστολικῆς Διακονίας, ὁργανώθηκε συνάντηση στὴν ὁποία προσκλήθηκαν και παρευρέθησαν οἱ σύζυγοι τῶν ἱερέων - Πρεσβυτέρους τής Άρχιεπισκοπῆς.

Τὸ πρόγραμμα ἄρχισε μὲ Ἑσπερινὸ στὸ Καθολικὸ τής Ἱ. Μονῆς Πετράκη, και ἀκολούθησαν οἱ κάτωθι εἰσηγήσεις:

Τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀχελῶου κ. Εὐθυμίου, μὲ θέμα: «Τὸ Ποιμαντικὸ Ἔργο τής Άρχιεπισκοπῆς».

Τῆς Πρεσβυτέρας Ἀναστασίας Πανουσοπούλου, μὲ θέμα: «Ἡ Πρεσβυτέρα στὸ χῶρο τής ἐνορίας».

Τῆς Πρεσβυτέρας Εὐαγγελίας Ἀνδρεάκη μὲ θέμα «Οἱ Πρεσβυτέρους, και ἡ ἐπικοινωνία μετὰ ξύ μας».

Τὸν συντονισμό τής συναντήσεως εἶχε ἡ κα Χριστίνα Βάγια, Καθηγήτρια ΤΕΙ Ἀθήνας και συνεργάτις τής Δ/σεως Ποιμαντικοῦ Ἔργου τής Άρχιεπισκοπῆς.

Ἀποφασίσθηκε ἡ στενότερη συνεργασία και ἐπικοινωνία μετὰ ξύ τῶν Πρεσβυτερῶν στὸ ἐπίπεδο τῶν 13 Περιφερειῶν τής Άρχιεπισκοπῆς.

(6.11.2000) (Έκ τής Κεντρικῆς Διευθύνσεως Ποιμαντικοῦ Ἔργου)

Κέντρα διαδόσεως χριστιανικοῦ βιβλίου

Μὲ ἀπόφαση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου, στὶς ἐνορίες τής Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, ἱδρύνονται «Κέντρα διαδόσεως χριστιανικοῦ βιβλίου».

Ἡ προσπάθεια αὐτὴ ἀποβλέπει στὸ νὰ προσφέρει στους ἐνορίτες τὴν δυνατότητα νὰ γνωρίσουν βαθύτερα τὰ διάφορα θέματα τής χριστιανικῆς πίστεως και ζωῆς.

Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ ἔχει ἰδιαίτερη ποιμαντικὴ σημασία ἐν ὄψει τής δραστηριότητος τῶν ποικίλων αἱρέσεων ποὺ διακινοῦν πάσης φύσεως ἐντυπα, τὰ ὁποία ἀποπροσανατολίζουν τούς πιστοὺς ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ και τὴν ὀρθόδοξη παράδοση.

(16.11.2000) (Έκ τής Κεντρικῆς Διευθύνσεως Ποιμαντικοῦ Ἔργου)

Συνάντηση τοῦ Μακαριωτάτου μὲ τὸν Πρόεδρο τής Δημοκρατίας τής Ἀρμενίας και τὸν Γενικὸ Πρόξενο τοῦ Οὐζμπεκιστάν στὴν Ἀθήνα

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα στὶς 10.15 τὸ πρωῖ στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο τὸν Πρόεδρο τής Δημοκρατίας τής Ἀρμενίας κ. Ρομπέρτ Κουσαριάν, ὁ ὁποῖος ἐπισκέπτεται ἀπὸ χθὲς ἐπίσημα τὴ χῶρα μας.

Ἡ συνάντηση, ποὺ διήρκεσε περίπου 40 λεπτὰ και στὴν ὁποία παρίστατο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης τής Ἀρμενικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴν Ἑλλάδα κ. Αἰθαζιάν, πραγματοποιήθηκε σὲ ἰδιαίτερα ἐγκάρδιο κλίμα. Ὁ Μακαριώτατος ἐπισήμανε τούς κοινούς ἱστορικοὺς δεσμούς ποὺ συνδέουν τούς Ἕλληνας και τούς Ἀρμένιους, δίνοντας ἔμφαση στὶς βυζαντινὲς τους καταβολές, ἐνῶ ἀναφέρθηκε ἐκτενῶς στὸ ρόλο ποὺ διαδραμάτισαν οἱ Ἐκκλησίες τής Ἑλλάδος και τής Ἀρμενίας στὴ διατήρηση τής ἰδιοπροσωπίας και τής ταυτότητας τῶν δύο λαῶν. Περαιτέρω, ὁ Μακαριώτατος ὑπενθύμισε τὶς κοινὲς περιπέτειες Ἑλλήνων και Ἀρμενίων και ἰδιαίτερα τὴ Γενοκτονία τῶν τελευταίων τὸ 1915, ἡ ὁποία ἔχει ἐπίσημα ἀναγνωρισθεῖ ἀπὸ τὴ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων και λίαν προσφάτως και ἀπὸ τὴ Γαλλικὴ Ἐθνοσυνέλευση. Μάλιστα, ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα νὰ ξεπεραστοῦν σύν-

τομα οί όποιες σκοπιμότητες και νά ακολουθήσει ή άναγνώριση τής Γενοκτονίας του ίστορικού λαού και από τις Ήνωμένες Πολιτείες.

Άπό τήν πλευρά του, ό Πρόεδρος τής Δημοκρατίας τής Άρμενίας κ. Κουσαριάν μίλησε και αυτός για τήν κοινή ίστορία των δύο λαών, ενώ ύπογράμμισε τή συμβολή τής Άρμενικής Έκκλησίας στη διάσωση του Έθνους τής Άρμενίας, ιδιαίτερα μάλιστα όταν αυτό δέν είχε άποκτήσει κρατική ύπόσταση. Τέλος, έπισήμανε τήν άνάγκη στενότερης έπαφής, έπικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των δύο λαών και των δύο Έκκλησιών.

Στις 11 π.μ. ό Μακαριώτατος δέχθηκε σέ έθιμοτυπική έπίσκεψη τόν Γενικό Πρόξενο του Ούζμπεκιστάν στην Άθήνα κ. Μπαχτιάρ Τουρσουνοβ. Ό κ. Πρόξενος εξέφρασε τή βαθιά εκτίμησή του στο πρόσωπο του Προκαθημένου τής Έλλαδικής Έκκλησίας, τόν όποιο και ένημέρωσε για τις έργασίες του Διεθνούς Συνεδρίου τής UNESCO για τόν διαθρησκειακό διάλογο, που διεξήχθη στην Τασκένδη από τις 14 έως τις 16 Σεπτεμβρίου έ.ξ.

(22.11.2000)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Έπίσημη έπίσκεψη του Μακαριωτάτου στην Πάτρα

Ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος θα έπισκεφθεί έπίσημα τήν Πάτρα τόν διήμερο 29 και 30 Νοεμβρίου έ.ξ. με τήν εύκαιρία τής έορτής του Πολιούχου της Άγ. Άνδρέου του Πρωτοκλήτου. Η έπίσκεψη έντάσσεται στο πλαίσιο των έορταστικών εκδηλώσεων για τόν Ίωθηλαίο των 2000 έτων από τή Γέννηση του Κυρίου ήμών Ίησού Χριστού.

Ό Μακαριώτατος θα άφιχθει στην πόλη των Πατρών στις 12 τόν μεσημέρι τής Τετάρτης και θα τελέσει τά έγκαίνια του βιβλιοπωλείου τής Αποστολικής Διακονίας τής Έκκλησίας τής Ελλάδος, τόν όποιο βρίσκεται στη συμβολή των όδων Ρήγα Φεραίου και Φιλοποίμενος.

Η έπίσημη ύποδοχή του Μακαριωτάτου από τις άρχες τής πόλεως, τόν κλήρο και τόν λαό της, θα γίνει στις 5.30 τόν άπόγευμα στη συμβολή των όδων Τριών Ναυάρχων και Άγ. Άνδρέου. Κατά τήν τελετή ύποδοχής τόν Προκαθημένο τής Έλλα-

δικής Έκκλησίας θα προσφωνήσει ό Δήμαρχος Πατρέων κ. Εύάγγελος Φλωράτος. Θα ακολουθήσει ή άντιφώνηση του Μακαριωτάτου. Στη συνέχεια, θα σχηματισθεί πομπή μέχρι τόν Ί. Ναό του Άγ. Άνδρέου όπου και θα τελεσθει Μέγας Πανηγυρικός Έσπερινός, χοροστατούντος του Μακαριωτάτου.

Τόν πρωί τής Πέμπτης 30 Νοεμβρίου έ.ξ., ό Μακαριώτατος, πλαισιούμενος από τούς Σεβ. Μητροπολίτες Πατρών κ. Νικόδημο, Καλαβρύτων και Αϊγιαλείας κ. Άμβρόσιο, Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιο, Ηλείας κ. Γερμανό, Λήμνου και Άγ. Ευστρατίου κ. Ίερόθεο, Ν. Ίωνίας και Φιλαδελφείας κ. Κωνσταντίνο, Ναυπάκτου και Άγ. Βλασίου κ. Ίερόθεο, Δημητριάδος και Άλμυρου κ. Ίγνάτιο, Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου κ. Δανιήλ, Άξώμης κ. Πέτρο, Καμερούν κ. Θεόδωρο και τόν Θεοφιλέστατο Έπίσκοπο Χριστουπόλεως κ. Πέτρο, θα προεξάρχει στο Πολυαρχιερατικό Συλλείτουργο που θα τελεσθει στον Πανηγυρίζοντα Ί. Ναό καθώς επίσης και στην Πανηγυρική Δοξολογία που θα ακολουθήσει, παρουσία του Προέδρου τής Έλληνικής Δημοκρατίας κ. Κων/νου Στεφανόπουλου. Άμέσως μετά θα πραγματοποιηθει ή Λιτάνευση τής Τιμίας Κάρας του Πρωτοκλήτου, με τή συμμετοχή των άρχων, του κλήρου και του λαού.

Τόν μεσημέρι ό Δήμος Πατρέων θα παραθέσει στο ξενοδοχείο «ΑΣΤΗΡ» τόν καθιερωμένο έπίσημο γεύμα προς τιμήν του Προέδρου τής Έλληνικής Δημοκρατίας κ. Κων. Στεφανόπουλου και του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστοδούλου.

(28.11.2000)

(Έκ του Γραφείου Τύπου)

Έπίσκεψη του Μακαριωτάτου σέ άσθενείς με AIDS στο νοσοκομείο «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

Κοντά στους άσθενείς με AIDS, «που χρειάζονται τήν άγάπη και τή συμπόνια όλων μας ως τόν ίσχυρότερο φάρμακο για τήν άντιμετώπιση τής νόσου τους», βρέθηκε σήμερα τόν μεσημέρι ό Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλος κατά τήν έπίσκεψή του στην ειδική πτέρυγα του νοσοκομείου «Εύαγγελισμός», με τήν εύκαιρία τής Παγκόσμιας Ημέρας κατά του AIDS.

Ὁ Μακαριώτατος συνομίλησε ἐπὶ μακρὸν μὲ τοὺς ἀσθενεῖς δίνοντάς τους μήνυμα αἰσιοδοξίας, ἐλπίδας καὶ ὀλόψυχης συμπαράστασης ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλὰ καὶ καταδικάζοντας μὲ τὸν πλέον κατηγορηματικὸ τρόπο τὴν ἀπόρριψη ἢ ἀκόμα καὶ τὴν περιθωριοποίησή τους ἀπὸ μερίδα τῆς κοινωνίας. Ὅπως ἐπίσημανε χαρακτηριστικὰ «τὰ ἄτομα αὐτὰ αἰσθάνονται ἔντονη τὴν ἐγκατάλειψη ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ συγγενικά τους πρόσωπα καὶ τὸ φιλικὸ τους περιβάλλον καὶ ἀντιμετωπίζουν ἕναν ἰδιότυπο ρατσισμό καὶ κοινωνικὸ ἀποκλεισμό, γεγονός που δὲν τιμᾷ τὸν πολιτισμὸ μας... Οἱ πάσχοντες ἀπὸ AIDS ἀντιμετωπίζουν τὴν ἀπειλὴ τοῦ θανάτου καὶ δὲν πρέπει νὰ πεθαίνουν πολὺ πιὸ μπροστὰ ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς ἐπέλευσής του. Εὐχομαι ὁ Θεὸς νὰ φωτίσει τοὺς ἐπιστήμονες προκειμένου νὰ βροῦν τὴ σωτήρια θεραπεία».

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἐξέφρασε τὴν ἔντονη ἀνησυχία του γιὰ τὴν αὐξησὴ τῶν κρουσμάτων τῆς σύγχρονης μᾶστιγας στὴ χώρα μας, ἰδιαίτερα μάλιστα στοὺς νέους ἀνθρώπους καὶ τόνισε ὅτι «ἡ Ἐκκλησία, ποὺ βλέπει τὸν ἄνθρωπο ὡς πρόσωπο ἀγάπης καὶ ὄχι ὡς ἀντικείμενο χρήσης, συνιστᾷ τὴν ἐγκρατὴ στάση ζωῆς».

Τέλος, ὁ Μακαριώτατος συνεχάρη τὸ ἐπισημονικό, νοσηλευτικὸ καὶ βοηθητικὸ προσωπικό του νοσοκομείου γιὰ τὴ μεγάλη ἀφοσίωση ποὺ ἐπιδεικνύει στὰ δύσκολα καθήκοντά του.

(1.12.2000)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Τὸ ἱστορικὸ καὶ ἔνδοξο νησί μας ἔζησε ἀπὸ τὶς 10-14 Νοεμβρίου ἐ.ἔ. μεγάλες στιγμὲς πνευματικῆς ἀνατάσεως. Ἐορτάσαμε τὰ 200 χρόνια ἀπὸ τῆς μαρτυρικῆς τελειώσεως τοῦ πολιούχου μας Ἁγίου Κων/νου τοῦ Ὑδραίου. Ἡ Μητρόπολή μας μὲ πρωτοβουλία καὶ ἔμπνευση τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας κ. ΙΕΡΟΘΕΟΥ ὀργάνωσε μὲ ἄριστο τρόπο ὅλες τὶς ἑορταστικὲς ἐκδηλώσεις.

Κορυφαῖο γεγονός ἡ διοργάνωση καὶ πολὺ ἐπιτυχημένη σύγκληση τοῦ Διορθοδόξου ἐπιστημονικοῦ συνεδρίου μὲ θέμα «ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΥΔΡΑΙΟΣ - ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ: Οἱ προάγγελοι τῆς

ἀναστάσεως τοῦ Γένους» Οἱ ἐργασίες τοῦ Διορθοδόξου συνεδρίου ἄρχισαν τὴν Παρασκευὴ 10η Νοεμβρίου μὲ ἀγιασμό ἀπὸ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ.

Ἀκολούθησε ἡ ἐπίσημος προσφώνηση τῶν συνέδρων ἀπὸ τὸν Σεβ. Ποιμενάρχη μας, οἱ χαιρετισμοὶ τῶν ἐκπροσώπων τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Βαλκανικῆς, ἐκπροσώπων τῆς πολιτείας, καὶ ἡ συνέχεια μὲ τὴν παρουσίαση τῶν εἰσηγήσεων καὶ ἀνακοινώσεων. Οἱ ἐργασίες τοῦ συνεδρίου ἔληξαν τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς 12η Νοεμβρίου. Οἱ 28 εἰσηγήσεις - ἀνακοινώσεις καθηγητῶν πανεπιστημίων, Σεβ. Μητροπολιτῶν, λοιπῶν κληρικῶν, καθὼς καὶ οἱ ἐνδιαφέρουσες παρεμβάσεις καὶ συζητήσεις προσέδωσαν ὑψηλὸ κύρος καὶ ἔσπεψαν μὲ μεγάλη ἐπιτυχία τὸ συνέδριο. Τὰ πορίσματα καὶ οἱ εἰσηγήσεις θὰ δημοσιευθοῦν σύντομα στὴν ἔκδοση τῶν πρακτικῶν.

Τὴν Δευτέρα 13η Νοεμβρίου παραμονὴ τῆς ἑορτῆς τὸ ἑσπέρας τελέσθηκε μέγας πανηγυρικὸς ἑσπερινὸς στὸν Καθεδρικὸ ναὸ προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως κ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ καὶ συμπροσευχομένων 7 ἀρχιερέων. Τὴν κυριώνυμον ἢ πανηγυρικὴ Πολυαρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία στὸν πάγκαλλο ναὸ τοῦ πολιούχου μας καὶ στὴν συνέχεια ἡ λιτάνευσις τῆς ἱερᾶς εἰκόνας καὶ τῶν τιμίων λειψάνων ποὺ κατέληξε στὸ μοναστήρι τῆς Παναγίας. Ἀκολούθησε ἐπίσημο γεῦμα εἰς τὸν χώρο τοῦ Κέντρου Νεότητος τῆς Μητροπόλεως.

Εἶναι γεγονός ὅτι οἱ φετινὲς ἐκδηλώσεις πρὸς τιμὴν τοῦ πολιούχου μας ἔγιναν μὲ ἰδιαίτερη λαμπρότητα. Αὐτὸ ὀφείλεται στὴν ἀγρυπνὴ μέριμνα τοῦ Σεβ. Ποιμενάρχου μας ὁ ὁποῖος μαζί μὲ τοὺς συνεργάτες του προσπάθησαν νὰ προβάλλουν ταπεινῶς τὸν Ἅγιο. Ἄς ἔχουμε τὴν χάρη καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου Κων/νου τοῦ Νεομάρτυρος, καὶ ὁ Θεὸς διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἁγίου μας νὰ χαρίζει πολλὰ ἔτη καὶ τὴν πολῦτιμον ὑγείαν στὸν πολυσέβαστο Ποιμενάρχη μας.

Π. Ακ. Δ.

Ἱερὰ Μητρόπολις Φθιώτιδος

Μὲ ἐκκλησιαστικὴ μεγαλοπρέπεια καὶ λαμπρότητα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Νι-

κόλαος έτέλεσε στην ιστορική Ίερά Μονή Αγίων Άναργύρων Άταλάντης, την Κυριακή 19 Νοεμβρίου, την Κουρά και την Ένθρόνιση τής Καθηγουμένης Φιλοθέης καθώς και την ρασοφορία δύο μοναζουσών εις τις όποιες έδωσε τά όνόματα Μακρίνα και Ταβιθά.

Εις την τελετήν εις την όποιαν είχε προσέλθει μεγάλο πλήθος προσκυνητών από την Άταλάντη και άλλα μέρη τής Μητροπόλεως παρευρέθησαν οί άδελφότητες καλογραιών τών Ίερών Μονών Αγίου Ίωάννου Μακρινού Μεγάρων υπό την Ήγουμένη Μακρίνα, Τιμίου Σταυρού Κορινθίας υπό την Ήγουμένη Μεθοδία, Αγίου Αύγουστίνου Φλωρίνης υπό την Ήγουμένη Συγκλητική και οί Καθηγούμενες τών Ίερών Μονών Φθιώτιδος Θεοδότη τής Ί. Μ. Δαμάστας, Μαγδαληνή τής Ί. Μ. Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Λιβανατών, Θεοπίστη τής Ί. Μ. Αγίου Γεωργίου Πελασγίας και Θεολογία τής Ί. Μ. Αγίου Γεωργίου Μαλεσσίνης με τις συνοδείες των.

Επίσης παρευρέθησαν ό Δήμαρχος Άταλάντης κ. Λάμπρος Μπρεκουλάκης με τον Άντιδήμαρχο κ. Γεώργιο Κολοβό, εκπρόσωποι τών φορέων, πολιτιστικών συλλόγων τής Άταλάντης, ό ιερός Κλήρος τών Άρχιερατικών Περιφερειών Άταλάντης και Όπουντίων και πολλοί κληρικοί, συγγενείς τών μοναζουσών, πνευματικές άδελφές και φοιτήτριες, πνευματικά παιδιά τής Καθηγουμένης Φιλοθέης. Κατά την τελετή τής Κουράς ό Σεβασμιώτατος εύχαρίστησε τον πνευματικό τών μοναζουσών Άρχιμ. Ίερόθεο Κοκονό, καθώς και τους οικείους αυτών οί όποιοι με πολλή συγκίνηση παρακολούθησαν την κατασκευτική άκολουθία του Μοναχικού Σχήματος. Έξέφρασε δε την ικανοποίησή του διότι ύστερα από 170 χρόνια αναβιώνει τό μοναχικό ιδεώδες εις την διαλελυμένη Ίερά Μονή και ύπεσχέθη άμέριστη συμπαράσταση εις τό δύσκολο έργο τής ανακαινίσεως τής Μονής.

Μετά την άκολουθία, υπό τον χαρμόσυνο ήχο τών ταλάντων και τών κωδώνων έν πομπή άνήλθαν όλοι εις τό άρχονταρίκι τής Μονής όπου οί νέες Μοναχές έδέχθησαν τις εύχές του ιερού κλήρου, τών επισήμων, τών μοναζουσών και του λαού.

Άξιοσημείωτο είναι ότι ό λαός τής Άταλάντης έδέχθη με μεγάλη χαρά και ικανοποίηση την πρωτοβουλία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου

μας δια την έπανασύσταση τής Ίεράς μονής τών Αγίων Άναργύρων και έπιδεικνύει έντυπωσιακό ένδιαφέρον και συμπαράσταση στην ιερά άδελφότητα.

Εύελπιστούμε ότι με την άοκνη πνευματική εργασία τών άδελφών ή Ίερά Μονή θα άναδειχθεί πνευματικός φάρος και καταφύγιον ψυχών εις δόξαν Θεού και οίκοδομή του λαού.

(20.11.2000)

Στις μέρες μας που περισσεύει ή άσπλαχνία και ή άδιαφορία για τον ανθρώπινο πόνο υπάρχουν εύγενικές ψυχές που δεν άδιαφορούν αλλά συμπάσχουν και συμπονούν στην κάθε περιπέτεια και δοκιμασία του συνανθρώπου των. Μιά τέτοια φιλάγαθη και φιλόανθρωπη ψυχή είναι ή έρίτιμος κυρία Αίκατερίνη Γαρδίκη σύζυγος του άειμνήστου Δικηγόρου Εύαγγέλου Γαρδίκη από την Στυλίδα Φθιώτιδος, ή όποία εις έκτέλεσιν επιθυμίας του μακαριστού συζύγου της έδώρησε εις τό Γηροκομείο τής Ίεράς Μητροπόλεως μεγάλη οίκοπεδική έκταση έντός σχεδίου πόλεως Στυλίδος δια να χρησιμοποιηθεί με όποιο τρόπο κρίνει ή Μητρόπολις δια την άνακούφιση, την στήριξη και την ένίσχυση τών τροφίμων του Γηροκομείου και τής Στέγης Κατακοίτων τής Ίεράς Μητροπόλεως.

Την άποδοχή τής μεγάλης αύτης δωρεάς υπέγραψε ό Σεβασμιώτατος στην Άθήνα, παρουσία τής κ. Αίκατερίνης Γαρδίκη εις την όποιαν εξέφρασε την εύγνωμοσύνη τής τοπικής μας Έκκλησίας, εύχήθηκε υπέρ άναπαύσεως τής ψυχής του άειμνήστου Εύαγγέλου Γαρδίκη και άνεκοίνωσε ότι έντός τών ήμερών με άπόφασή του θα άνακηρύξει τον άείμνηστο Εύάγγελο Γαρδίκη και την ίδια μεγάλους εύεργέτες τής Ίεράς Μητροπόλεως, θα άπονείμει δε εις αύτην τό άνώτατον παράσημον, τον Χρυσόν Σταυρόν τής Ίεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδος.

Εις πρόσκλησιν του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας κ. Νικολάου να παραστεί εις επίσημον τελετήν εις τον Μητροπολιτικόν Ναόν Λαμίας δια την επίδοσιν του άνωτάτου παρασήμου, ή έρίτιμος κ. Γαρδίκη δια λόγους ταπεινοφροσύνης παρεκάλεσε τον Σεβασμιώτατο να μη πραγματοποιηθούν οί μεγάλες υπέρ αύτης τελετές και να γίνει ή επίδοσις έν στενωφ κύκλω εις την έν Άθήναις οίκίαν της.

Έκφράζουμε και πάλι δημόσια τις όλοθμερες εύχαριστίες μας πρὸς τὴν ἐρίτιμον κ. Αἰκατερίνην Γαρδίκη ἢ ὁποία μὲ τὴν πράξη της αὐτὴ μᾶς ἐνισχύει ψυχικὰ στὸν ἀγῶνα καὶ στὴν προσπάθεια ποὺ ἔχει ἀναλάβει ἡ τοπικὴ μας Ἐκκλησία διὰ τὴν ὀργάνωση τοῦ φιλανθρωπικοῦ καὶ κοινωνικοῦ της ἔργου ποὺ ἀποσκοπεῖ στὴν ἀνακούφιση τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου καὶ στὴν συμπαράσταση κάθε δοκιμαζομένου συνανθρώπου μας.

(20.11.2000) (Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

**Ἀδελφότης Κληρικῶν Ἐκπαιδευτικῶν
«Κοσμάς ὁ Αἰτωλός»**

Τὸ νέο Δ.Σ. τῆς Ἀδελφότητος, τὸ ὁποῖο προῆλθε ἀπὸ τὶς ἀρχαιρεσίες τῆς 30ῆς Σεπτεμβρίου 2000, ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

Πρόεδρος ὁ π. Γεώργιος Φειδόπουλος
Ἀντιπρόεδρος ὁ π. Χρήστος Ἀργυρόπουλος
Γεν. Γραμματέας ὁ π. Παναγιώτης Σαμαρὰς
Ταμίας ὁ π. Ἀνδρέας Μαμαγκάκης
Μέλος ὁ π. Γεώργιος Μανδουράρης.

(14.10.2000)

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸ ἐξαίρετο γιὰ τὴν ἐνημερωτικὴ ὕλη του Δελτίου Τύπου τοῦ Ἰδρύματος «Pro Oriente» τῆς Βιέννης τὸν παρελθόντα μῆνα Νοέμβριον κατέστησε γνωστὸς λεπτομέρειες γιὰ τὴ Σύνοδο τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ὁρθόδοξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, ἢ ὁποία ἀπὸ τὴν 13ῃ ἕως τὴν 16ῃ Αὐγούστου 2000 συνῆλθε στὴ Μόσχα. Ἡ Σύνοδος ἐνέκρινε ἐκτενὲς Ἀνακοινωθὲν γιὰ τὶς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας πρὸς τὶς μὴ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες καὶ τὴν Οἰκουμενικὴ Κίνησι. Στὸ Ἀνακοινωθὲν αὐτό, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, λέγονται τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Ὁρθ. Ἐκκλησία εἶναι ἡ ἀληθὴς Ἐκκλησία, στὴν ὁποία φυλάσσονται χωρὶς ἀλλοίωσιν ἢ ἀγία Παράδοσις καὶ τὸ πλήρωμα τῆς σωτηριώδους Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Φυλάσσει τὴν ἀγίαν κληρονομίαν τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων στὴν ὁλότητα καὶ καθαρότητά της. Εἰς αὐτὴν ὑπάρχει ἡ πλήρης συμφωνία τῆς διδασκαλίας, τῆς λατρευτικῆς δομῆς καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πράξεως μὲ τὴν Παράδοσι τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας».

Μετὰ τὴν ὑπόμνησι τῶν διαφορῶν σχισμάτων

καὶ ἐνωτικῶν προσπαθειῶν, τὸ Ἀνακοινωθὲν τονίζει:

«Ἡ σχέσις πρὸς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν δυσχεραίνεται μὲ τὴν χειροτονία γυναικῶν στὴν ἱερωσύνη καὶ στὸν ἐπισκοπικὸ βαθμὸ. Οἱ διάλογοι μὲ τὴ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία, ἢ ὁποία γνωρίζει τὴν ἀποστολικὴ διαδοχὴ τῆς χειροτονίας καὶ σὲ μεγάλη ἔκτασι τὴν παράδοσι καὶ πνευματικὴ ἐμπειρία τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας, δυσχεράνηκαν, διότι ἡ Ἐκκλησία αὐτὴ ἀπὸ τὴν μεταβολὴ (μὲ τὴν πτώσι τοῦ Κομμουνισμοῦ) ἀσκεῖ πάνω σὲ περιοχὲς ὀρθοδόξου δικαιοδοσίας προσηλυτισμὸν καὶ ἰσχυροποιεῖ ἐκ νέου τὶς Οὐνιτικὲς ἐκκλησίες. Ὁ θεολογικὸς διάλογος μὲ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀναπτυχθεῖ παραλλήλως πρὸς τὴν κριτικὴ ἀντιμετώπισι τῶν σπουδαιότατων προβλημάτων στὶς ἀμοιβαῖες σχέσεις. Τὰ σπουδαιότατα θέματα τοῦ Διαλόγου εἶναι: Οὐνία καὶ Προσηλυτισμός».

Οἱ διμερεῖς διάλογοι μὲ τοὺς Λουθηρανούς καὶ ἄλλους Προτεστάντες ἀναφέρονται στὸ Ἀνακοινωθὲν θετικῶς, ἀλλὰ ὑπογραμμίζεται ὅτι ἐκεῖνο, ποὺ δυσχεραίνει τὴ συνάντησι μὲ τὸν Προτεσταντισμὸ εἶναι ἡ ἀπαράδεκτη δομὴ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν. Οἱ Ὁρθόδοξοι ζητοῦν νὰ ἀναθεωρηθῇ «τὸ ὄλον τωρινὸ ἦθος καὶ οἱ ἀρχές του... Σήμερα κυριαρχεῖ στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ προσπάθεια νὰ εἴμεθα ἱκανοποιημένοι μὲ μίαν “ὄχι πλήρη κοινωνίαν” καὶ νὰ σταθεροποιήσωμε τὸν σημερινὸ χωρισμὸ ὡς ἓνα φυσιολογικὸ μέτρο ἐπικοινωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν... Αὐτὸ εἶναι ποὺ ὠθεῖ τὴν Ὁρθόδοξο Ρωσικὴ Ἐκκλησία νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν σχέσι της πρὸς τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν».

Ε.Δ.Θ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Ὅπως ἔγινε γνωστὸν ἀπὸ περιγραφὲς τῶν ἐφημερίδων τῆς Βιέννης, ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Πεκίου, Μητροπολίτης Βελιγραδίου καὶ Καρλοβικίου καὶ Πατριάρχης τῶν Σέρβων κ. Παῦλος, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βιέννης Καρδινάλιου Cristoph Schönborn, μετέβη τὸν Ὀκτώβριο στὴ Βιέννη καὶ συναντήθηκε μὲ τὸν καρδινάλιο ἐντὸς τοῦ ὀρθοδόξου σερβικοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ ἀγίου Σάββα. Ἐκεῖ, μετὰ τὴν τελε-

σθεῖσα ἀπὸ τὸν Σέρβον Πατριάρχη Θ. Λειτουργία, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Βιέννης, ποῦ εἶχε ἐλθεῖ συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰδρύματος «Pro Oriente» Hans Märte, προσέφεραν ὡς δῶρον στὸν Πατριάρχη ἓνα τεμάχιον λειψάνου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, λέγοντας: «Εἴμεθα διὰ τῆς προσευχῆς συνδεδεμένοι μαζί σας καὶ μὲ ὄλους τοὺς πιστοὺς τῆς Σερβικῆς Ἐκκλησίας». Ὁ Σέρβος Πατριάρχης εὐχαρίστησε τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Βιέννης γιὰ τὸ πολύτιμο δῶρο του λέγοντας ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος εἶναι ἓνας «ἅγιος τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας», ὁ ὁποῖος ἦταν ἔτοιμος νὰ πάθῃ «γιὰ τὴν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου». Ἐπίσης ὁ Πατριάρχης Παῦλος ὑπενθύμισε, ὅτι στὴν Θ. Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου 30 φορές γίνεται λόγος γιὰ τὴν εἰρήνη, καὶ εὐχήθηκε νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ εἰρήνη στὴ Σερβία καὶ στὶς γειτονικὲς χώρες.

Στὴ συνέχεια ὁ Καρδινάλιος Schönborn συνῴδευσε τὸν Σέρβο Πατριάρχη στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ του Μέγαρο, ὅπου ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας συναντήθηκε μὲ τὸν Πρόεδρο τῆς Kommission τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως Romano Prodi, ὁ ὁποῖος γιὰ λίγες ὥρες ἦλθε στὴν Βιέννη ἀπὸ τὶς Βρυξέλλες εἰδικῶς γιὰ τὴ συνάντησι αὐτή. Ὁ Prodi ἀνεγνώρισε τὴ συμβολὴ τοῦ Σέρβου Πατριάρχου γιὰ τὸν ἐκδημοκρατισμὸ τῆς Σερβίας καὶ ἔκρινεν ἀναγκαῖα τὴ συνομιλία του μὲ αὐτὸν γιὰ τὶς «μελλοντικὲς προοπτικὲς» τῆς Σερβίας. Ἦθελεν, ὅπως εἶπε, «νὰ ἀκούσῃ τὶς ἀπόψεις τοῦ Πατριάρχου γιὰ τὶς ἱστορικὲς μεταβολὲς στὴ Σερβία», καὶ ἔτσι νὰ ἔχη κατανόησι «γιὰ τὰ ζωτικὰ ἐπίκαιρα ζητήματα» τῆς χώρας αὐτῆς.

Ε.Δ.Θ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἡ ἑλληνικὴ ἔφημερίς «Καθολικὴ» στὸ φύλλο τῆς 21ης Νοεμβρίου 2000 ἀφιερώνει ὁλόκληρες πανηγυρικὲς σελίδες γιὰ νὰ προβάλῃ τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ΡΚαθολικῶν ἑορτασμὸν τοῦ Ἰωβηλαίου 2000 καὶ μὲ τὸν Ἑσπερινό, τὸν ὁποῖο ἐτέλεσεν ἡ Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ τῶν ΡΚαθολικῶν Ἀθηνῶν τὴν 21η Ὀκτωβρίου στὸν Ἄρειο Πάγο, ἐκεῖ ὅπου κατ' ἔτος τὴν 29η Ἰουνίου τελεῖται ὁ

καθιερωμένος Ὁρθόδοξος Ἑσπερινός. Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ Προγράμματος ἐγίνε μὲ τὴ συνεργασία καὶ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνος Στεφανόπουλος ἔκρινε σκόπιμον νὰ παραστῇ, ἀνταποκρινόμενος εἰς σχετικὴν πρόσκλησι.

– Μετὰ τὴν Β' Σύνοδο τοῦ Βατικανοῦ ἡ εὐρύτερη καὶ σπουδαιότερη συνάντησις Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων ἐγίνε τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριο στὴ Ρώμη πρὸς συμμετοχὴν τῶν στὸν ἑορτασμὸ τοῦ Ἰωβηλαίου ἔτους 2000. Ὁμιλῶν ὁ Πάπας Ἰωάννης Παῦλος Β' πρὸς 1500 ἐπισκόπους κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν, τὴν ὁποία τέλεσε ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Ἁγ. Πέτρου, τόνισε ὅτι οἱ ἐπίσκοποι εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν ἀναζωογόνησι τοῦ ποιμαντικοῦ καὶ ἱεραποστολικοῦ ἔργου. Προσέθεσε καὶ τὰ ἑξῆς: Ἰδιαιτέρως σὲ μιὰ ἐποχῇ, ποῦ ὁ ὑποκειμενισμὸς καὶ ὁ σχετικισμὸς μολύνουν ἐκτεταμένους περιοχὰς τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ, οἱ ἐπίσκοποι «καλοῦνται νὰ ὑπερασπίζωνται καὶ νὰ προάγουν τὴν ἐνότητα τῶν πιστῶν τους στὴ διδασκαλία».

– Τὴν 25η Σεπτεμβρίου 2000, ὁ πρῶν Ἀρχιεπίσκοπος Βιέννης διακεκριμένος Καρδινάλιος Franz König, ἐξ ἀφορμῆς τῆς συμπληρώσεως τοῦ 95ου ἔτους τῆς ἡλικίας του, τέλεσε στὸν καθεδρικό ναὸ τοῦ Ἁγ. Στεφάνου Βιέννης Θεῖαν Λειτουργίαν μὲ συλλειτουργοῦντες τὸν διάδοχό του Ἀρχιεπίσκοπο Καρδινάλιο Cristoph Schönborn καὶ τὸν Πρόεδρο τοῦ Παπικοῦ Συμβουλίου γιὰ τὶς Ἀνατολικὲς Ἐκκλησίαι Καρδινάλιο Achille Silvestrini. Ἡ παρουσία τοῦ τελευταίου ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι ὁ Καρδινάλιος König εἶναι φίλος τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ ἐξυμνεῖται ὡς «γεφυροποιὸς» (Brückenbauer) ὄχι μόνον μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως. Ὁ Καρδινάλιος Silvestrini στὴν προσφώνησί του ἐξύμνησε τὶς οἰκουμενικὲς προσπάθειες τοῦ θαλεροῦ 95ετοῦς καρδινάλιου König. Παρόντες στὸν Ἅγιο Στέφανο ἦσαν πολλοὶ ἐπίσκοποι ἐκ Τσεχίας, Πολωνίας καὶ Πουγκοσλαβίας, 14 ἐκπρόσωποι τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀναριθμητὲς προσωπικότητες τῆς δημοσίας ζωῆς, μεταξὺ τῶν ὁποίων διακρινόταν αὐτὸς ὁ Πρόεδρος τῆς Αὐστρίας Thomas Klestil.

Ε.Δ.Θ.

ΤΑ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η ΜΕΙΖΩΝ ΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

(14 - 17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2000)

Ἡ Μείζων ἐν Κύπρῳ συνελθοῦσα Σύνοδος (14-17 Νοεμβρίου 2000) ἔμπροσθεν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου καὶ Νέας Ἰουστινιανῆς κ. Χρυσόστομος, δι' ἐπιστολῆς Αὐτοῦ ἀπὸ 27ης Ὀκτωβρίου 2000, ἐν συνοχῇ καρ-

---

Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου
κ. **ΚΥΡΙΑΛΟΥ ΜΙΣΙΑΚΟΥΛΗ**
Γραμματέως τῆς Σ.Ε. Δογματικῶν Ζητημάτων

δίας διὰ τὰ συνταράσσοντα τὴν Ἀγιοπάτην Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ἀπηυθύνθη πρὸς τὰ πρεσβυγενῆ Πατριαρχεῖα Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ἵνα γένωνται συνεργοὶ Αὐτῷ πρὸς ἀντιμετώπισιν ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος τὸ ὁποῖον ἐσχάτως ἐταλάνιζεν τὴν ἐν Κύπρῳ Ἐκκλησίαν. Διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὁ Μακαριώ-

τατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου ὡς προκαθήμενος Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, κάμνοντας χρῆσιν τῶν κανονικῶν αὐτοῦ προνομίων τῶν ἐπὶ τοῖς Ἱεροῖς Κανόσι ἐρειδομένων (Ἡ τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς, ΛΘ' τῆς Πανθέκτης καὶ ΙΔ' τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, Συνόδων) ἠτήσατο τὴν ἀποστολὴν εἰς Λευκωσίαν τοῦλάχιστον τεσσάρων Ἀρχιερέων ἐκ τῶν ὡς ἄνω Ἐκκλησιῶν, ὅπως οὗτοι συμμετάσχωσιν ὡς τακτικὰ μέλη εἰς συγκληθησομένην Μείζονα Σύνοδον τὴν 14ην Νοεμβρίου ἐ.ἔ., ἵνα αὕτη ἐπιληφθῆ καὶ ἐκδικάσῃ ὡς Μείζων Συνοδικὸν Δικαστήριον (ΙΒ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου) ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν, ἀφορῶσαν τὸν πανιερώτατον Μητροπολίτην Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιον, τῆς αὐτόθι Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀνταποκρινομένη εἰς τὸ ὡς ἄνω αἴτημα τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.

Χρυσοστόμου, διά τοῦ ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 4698/2260/7.11.2000 ἀπαντητικοῦ Γράμματος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, καί Προέδρου Αὐτῆς, κ. Χριστοδοῦλου, ἐγνώρισεν Αὐτῷ, ὅτι ἐκ μέρους τῆς Ἀγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος θά συμμετάσχουν εἰς τὴν συγκληθησομένην ἐν Κύπρῳ Μείζονα Σύνοδον οἱ ὡς κάτωθι Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι:

α) ὁ Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου κ. Προκόπιος.

β) ὁ Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος.

γ) ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων.

δ) ὁ Μητροπολίτης Ἡλείας κ. Γερμανός.

ε) ὁ Μητροπολίτης Σερρών καί Νιγρίτης κ. Μάξιμος.

στ) ὁ Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ πανοσιολογιοτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Κυρίλλου Μισιακούλη, Γραμματέως τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καί Νομοκανονικῶν Ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καί ἠυχήθη ἵνα ἡ συγκροτηθεσομένη Μείζων Σύνοδος ἀποδώσῃ δικαίαν κρίσιν καί διὰ τῶν ἀποφάσεων Αὐτῆς ἀποκαταστήσῃ τὴν διασαλευθεῖσαν εἰρήνην ἐν τοῖς κόλποις τῆς ἐν Κύπρῳ Ἀγιοτάτης Ἀδελφῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Τὸ Χρονικὸν τῶν ἐργασιῶν τῆς Μείζονος Συνόδου ἔχει ὡς ἀκολούθως:

Τρίτη 14 Νοεμβρίου

Ἐναρξίς τῶν ἐργασιῶν τῆς Μείζονος Συνόδου

Πρωινή Συνεδρία

Κατὰ τὴν καθιερωμένην ἐκκλησιαστικὴν τάξιν ἤρχισε τὴν 9.30' τῆς Τρίτης 14ης Νοεμβρίου 2000 τὰς ἐργασίας τῆς ἡ Μείζονος Συνόδου, τῆς ὁποίας μετεῖχον:

α) Ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας οἱ: ὁ Μακαριώτατος Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καί πάσης Ἀφρικῆς κ. Πέτρος (Πρόεδρος) μετὰ τῶν Ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου του, Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Πηλουσίου κ. Εἰρηναίου, Καρθαγένης κ. Χρυσοστόμου καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Μαρεώτιδος κ. Καλλινίκου καί Νιγρίας κ. Αλεξίου. β) Ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας οἱ: ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας καί πάσης Ἀνατολῆς κ. Ἰγνά-

τιος μετὰ τῶν Ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου του, Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Βηρυτοῦ κ. Ἡλία, Βεροίας καί Ἀλεξανδρέττας κ. Παύλου καί τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Πύργου κ. Ἰωάννου. γ) Ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου: ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς καί πάσης Κύπρου κ. Χρυσόστομος μετὰ τῶν Ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου Του, πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν, Πάφου κ. Χρυσοστόμου, Κιτίου κ. Χρυσοστόμου, Κυρηνείας κ. Παύλου, Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου, Μόρφου κ. Νεοφύτου, καί τῶν Θεοφιλεστάτων Χωρεπισκόπων Σαλαμίνας κ. Βαρνάβα, Τριμυθοῦντος κ. Βασιλείου, Ἀρσινόης κ. Γεωργίου. δ) Ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου κ. Προκόπιος, Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος, Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων, Σερρών καί Νιγρίτης κ. Μάξιμος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ κ. Δανιήλ.

Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ἀνεμένοντο νὰ προσέλθουν εἰς τὴν ἀπογευματικὴν Συνεδρίαν.

Οἱ μετέχοντες τῆς Συνόδου ἀφίκοντο τὴν 9ην π.μ. εἰς τὴν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν Κύπρου, ὅπου ὑπεδέχθη τούτους ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος.

Ἀκολούθως ἐν πομπῇ οἱ Μακαριώτατοι Πατριάρχαι, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου καί οἱ συμμετέχοντες Ἀρχιερεῖς μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Συνοδικοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, ὅπου ἐτελέσθη σύντομος δέησις ἔχουσα οὕτως:

Ἐψάλη ἐν ἀρχῇ τὸ «Εὐλογητὸς εἶ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν...», τὸ «Ὅτε καταβάς...». Ἐν συνεχείᾳ ὁ Διάκονος ἐδεήθη ὑπὲρ τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου καί τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καί Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, τῶν μετεχόντων τῆς Συνόδου, καί «ὑπὲρ εὐδοξίας τοῦ ἔργου τῆς Μείζονος Συνόδου». Τέλος ἀνεγνώσθη ὑπὸ τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Πέτρου, εὐχή ὑπὲρ τῶν ἀγνοουμένων Κυπρίων.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Συνόδου ἤρχισαν μὲ εἰσαγωγικὴν ὁμιλίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος προσηφώνησε τοὺς δύο Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας καί Ἀντιοχείας καθὼς καί τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτας, ἀναλύσας ἐν ἀδραῖς γραμμαῖς τὰ θέματα τῆς Συνόδου, καί παρεχώρησεν τιμητικῶς τὴν προεδρίαν τῆς

Συνόδου εἰς τὸν ἔχοντα τὰ πρεσβεῖα τῶν Θρόνων, Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κ. Πέτρον. Ἀντιφωνῶν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος, ἠὺχαρίστησε τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς διασαλευθείσης εἰρήνης ἐν τοῖς κόλποις τῆς Ἀγιοτάτης Ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ θὰ ἀποδοθῇ δικαία κρίσις εἰς τὴν κρινομένην ὑπόθεσιν.

Ἀκολούθως ἡ Μείζων Σύνοδος ἐχώρησεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐνώπιον Αὐτῆς τεθέντων θεμάτων, ὠρίσθη δὲ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, Καρθαγένης κ. Χρυσοστόμου (Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας) καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου (Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος) ἡ ὁποία ἀνέλαβε τὴν ἐνημέρωσιν τοῦ Τύπου.

Χρῆ Γραμματέως ἀνετέθησαν εἰς τὸν Αἰδεσιμολ. Πρεσβύτερον κ. Μάριον Δημητρίου, Γραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Κατόπιν διεξήχθη εὐρεία συζήτησις ἐπὶ τῶν τεθέντων θεμάτων εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος πλεῖστοι ὅσοι ἐκ τῶν Σεβασμιωτάτων Συνέδρων, καὶ ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις εἰδικῆς ἐξ Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένη ἐκ τῶν, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πηλουσίου κ. Εἰρηναίου (Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας) ὡς Προέδρου, Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Πύργου κ. Ἰωάννου (Πατριαρχείου Ἀντιοχείας), Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν Κιτίου κ. Χρυσοστόμου, Μόρφου κ. Νεοφύτου (Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου) καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ (Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος), ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς μελέτης τοῦ φακέλου τῆς ὑποθέσεως τοῦ κρινομένου ἐπισκόπου, τοῦ ἀνακριτικοῦ ὕλικου, καὶ τὴν ὑποβολὴν εἰσηγήσεως πρὸς ἐνημέρωσιν τῆς Συνόδου καὶ τῆς διευκολύνσεως Αὐτῆς εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος ἐπὶ τῆς οὐσίας. Χρῆ Γραμματέως τῆς ὡς ἄνω ἐπιτροπῆς ἀνετέθησαν εἰς τὸν Πανσο. Ἀρχιμανδρίτην κ. Κύριλλον Μισιακούλην, Γραμματέα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Δογματικῶν καὶ Νομοκανονικῶν Ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Μείζων Σύνοδος ἔδωκεν εἰς τὸν Τύπον τὸ κάτωθι

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Συνῆλθε σήμερον 14ην τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου 2000 εἰς τὴν πρώτην συνεδρίαν αὐτῆς ἡ συγκλη-

θεῖσα, πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου, Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος, εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Συνεδριῶν τοῦ Μεγάρου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου.

Ψαλείσης τῆς Ἐναρκτηρίου Ἀκολουθίας διεπιστώθη ὅτι τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου συμμετέχουν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Πέτρος μετὰ τεσσάρων Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἰγνάτιος μετὰ τριῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φιλίππων κ. Προκόπιος ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐξαμελοῦς ἐκ Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος μετὰ πάντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν Χωρεπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων ἀναμένεται.

Λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος προσεφώνησε τοὺς Συνέδρους, ἀναφερθεὶς εἰς τὸν σκοπὸν τῆς συγκλήσεως τῆς Μείζονος Συνόδου καὶ εὐχαρίστησε ἅπαντας τοὺς συμμετέχοντας, παραχωρήσας τὴν θέσιν του διὰ τὴν προεδρίαν εἰς τὸν ἔχοντα τὰ πρεσβεῖα Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κ. Πέτρον.

Ἐν συνεχείᾳ ἡ Ἱερὰ Μείζων Σύνοδος ἐνημερώθη ἐπὶ τοῦ τεθειμένου προβλήματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου καὶ ἐπηκολούθησεν εὐρεία συζήτησις εἰς τὴν ὁποίαν ἔλαβον μέρος πλεῖστοι τῶν Σεβασμιωτάτων Συνέδρων. Τελικῶς ἀπεφασίσθη ἡ συγκρότησις Εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία θὰ μελετήσῃ ἀμέσως τὰ πορίσματα καὶ τοὺς φακέλους τῆς ὑποθέσεως προκειμένου νὰ ἐνημερώσῃ λεπτομερῶς τὴν Σύνοδον περὶ τῆς κατανομῆς τοῦ ὕλικου ὥστε νὰ διευκολυνθῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ θέματος ἐπὶ τῆς οὐσίας.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Μείζονος Συνόδου

*Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου
τῇ 14ῃ Νοεμβρίου 2000*

Ἀπογευματινὴ Συνεδρία

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἰδίας ἡμέρας συνεχίσθησαν αἱ ἐργασίαι τῆς Μείζονος Συνόδου μετὰ τὴν συμμετοχὴν καὶ τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων ἀποτελουμένης ἐκ τῶν: Σεβ. Μητροπο-

λίτου Νεαπόλεως κ. Άμβροσίου καί τών Σεβ. Άρχιεπισκόπων, Άβήλων κ. Δωροθέου, Ίόπτης κ. Δαμασκηνού καί Κωνσταντίνης κ. Άριστάρχου.

Κατόπιν ό Μακαριώτατος Πρόεδρος έθεσε τό θέμα τής κανονικότητας τής συγκλήσεως τής Μείζονος ταύτης Συνόδου. Είς τήν γενομένην συζήτησιν οί Σεβασμώτατοι Σύεδροι ύπεστήριξαν τās απόψεις των. Άπαντες οί Ίεράρχαι συνεφώνησαν διά τήν κανονικότητα τής συγκλήσεως τής Μείζονος Συνόδου, ύπό του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου ό όποιος χρώμενος τών κανονικων Αύτου προνομίων (Η΄ τής Γ΄ Οίκουμνικής, ΛΘ΄ τής Πενθέκτης, ΙΑ΄ τής Άντιοχείας, Ίερων Κανόνων) συνεκάλεσεν ταύτην. Οί Πανιερώτατοι Μητροπολίται Πάφου κ. Χρυσόστομος, Κυρηναίας κ. Παύλος, Μόρφου κ. Νεόφυτος καί οί Θεοφιλέστατοι Χωρεπίσκοποι Σαλαμίνος κ. Βαρνάβας, Τριμυθοῦντος κ. Βασίλειος καί Άρσινόης κ. Γεώργιος, εκ τής Έκκλησίας τής Κύπρου, διετύπωσαν επιφυλάξεις ως προς τήν διαδικασίαν συγκλήσεως τής Μείζονος Συνόδου, έρειδομένας επί τών διατάξεων του Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Κύπρου. Έν τέλει όμως οί ως άνω επιφυλαχθέντες Ίεράρχαι έδήλωσαν ότι αποδέχονται τήν σύγκλησιν τής Μείζονος ταύτης Συνόδου καί θα συμμετάσχουν Αύτης καθως επίσης καί τās ληφθησομένας ύπ' Αύτης αποφάσεις.

Έν συνεχεία ό Μακαριώτατος Πρόεδρος τής Μείζονος Συνόδου έθεσε τό θέμα τής συνθέσεως καί τής μετατροπής Αύτης εις Μείζον Συνοδικόν Δικαστήριον, διά τήν εκδίκασιν τής ύποθέσεως του έγκαλουμένου Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Άθανασίου, όστις καί έξηρέθη τής Συνόδου. Ό έγκαλούμενος Μητροπολίτης, πριν έξέλθη τής αίθούσης ύπέβαλεν αίτησιν έξαιρέσεως τών: Πανιερωτάτων Μητροπολιτών Πάφου κ. Χρυσοστόμου, Μόρφου κ. Νεοφύτου καί τών Θεοφιλεστάτων Χωρεπισκόπων, Τριμυθοῦντος κ. Βασιλείου καί Άρσινόης κ. Γεωργίου. Η Μείζων Σύνοδος ήκουσεν τās απόψεις τών ύπό έξαιρέσιν Άρχιερέων καί έξελεθόντων αυτών τής αίθούσης, γενομένης ψηφοφορίας άπεφασίσεν κατά πλειοψηφίαν όπως έξαιρεθούν του Δικαστηρίου τής Μείζονος Συνόδου οί: Πανιερωτάτος Μητροπολίτης Πάφου κ. Χρυσόστομος καί ό Θεοφιλέστατος Χωρεπίσκοπος Άρσινόης κ. Γεώργιος.

Η Μείζων Σύνοδος έδωκεν εις τόν Τύπον τό κάτωθι

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Κατά τήν συνεχισθεισαν σήμεραν τό απόγευμα τής 14ης Νοεμβρίου 2000 Συνεδρίαν τής Μείζονος Ίεράς Συνόδου εις τήν αίθουσαν του μικροῦ Συνοδικου τής Ίεράς Άρχιεπισκοπής Κύπρου συνεχίσθησαν αι έργασίαι αύτης με τήν συμμετοχήν καί τών τεσσάρων Σεβασμωτάτων Μητροπολιτών μελών τής αντιπροσωπείας του Πατριαρχείου Ίεροσολύμων ύπό τόν Σεβασμώτατον Μητροπολίτην Νεαπόλεως κ.κ. Άμβρόσιον.

Ό Μακαριώτατος Πρόεδρος, Πατριάρχης Άλεξανδρείας κ.κ. Πέτρος, έθεσε εις τό Σώμα τήν ερώτησιν τής Κανονικότητας τής Μείζονος Ίεράς Συνόδου. Έπηκολούθησεν συζήτησις κατά τήν όποιαν οί Σεβασμώτατοι Σύεδροι έξέθεσαν τās απόψεις των. Τελικώς άπαντες οί Ίεράρχαι συνεφώνησαν διά τήν Κανονικότητα τής Μείζονος Ίεράς Συνόδου, αλλά οί Σεβασμώτατοι Μητροπολίται Πάφου, Μόρφου, Κυρηναίας καί οί Θεοφιλέστατοι Χωρεπίσκοποι Σαλαμίνος, Τριμυθοῦντος καί Άρσινόης διετύπωσαν επιφυλάξιν ως προς διατάξεις του «Καταστατικού» τής Άγιωτάτης Έκκλησίας τής Κύπρου. Όσαύτως άπαντες οί Σύεδροι έδήλωσαν ότι αποδέχονται τās ληφθησομένας αποφάσεις ύπό τής Μείζονος Ίεράς Συνόδου.

Έν συνεχεία ό Μακαριώτατος έθεσε τό θέμα τής συνθέσεως του δικαστηρίου καί τό ένδεχόμενον έξαιρέσεως μελών αυτου εκ τής διαδικασίας. Λαβών τόν λόγον ό Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Άθανάσιος άνέγνωσε από χειρογράφου τέσσαρες ενστάσεις έξαιρέσεως εκ του δικαστηρίου του Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Πάφου κ. Χρυσοστόμου, του Σεβασμωτάτου Μητροπολίτου Μόρφου κ. Νεοφύτου καί τών Θεοφιλεστάτων Τριμυθοῦντος κ. Βασιλείου καί Άρσινόης κ. Γεωργίου.

Είς τās ενστάσεις άπήντησαν οί Σεβασμώτατοι Μητροπολίται Πάφου, Μόρφου, Τριμυθοῦντος καί Άρσινόης. Έπηκολούθησε συζήτησις. Γενομένης ψηφοφορίας άπεφασίσθη κατά πλειοψηφίαν όπως έξαιρεθούν του Δικαστηρίου τής Μείζονος Συνόδου ό Σεβασμώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ. Χρυσόστομος καί ό Θεοφιλέστατος Χωρεπίσκοπος Άρσινόης κ. Γεώργιος.

Έκ του Γραφείου Τύπου τής Μείζονος Συνόδου.

*Έν τή Ίερά Άρχιεπισκοπή Κύπρου
τῆ 14η Νοεμβρίου 2000.*

Εἰς τὰς πρωϊνὰς καὶ ἀπογευματινὰς Συνεδρίας τῶν ἐπομένων ἡμερῶν, ἤτοι τῆς 15ης καὶ 16ης Νοεμβρίου ἐ.ἔ., ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος, ὡς Μείζον Συνοδικὸν Δικαστήριον, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Πέτρου, ἐξεδίκασεν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἐγκαλουμένου Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου. Ἐν ταῖς ὡς ἄνω συνεδρίας ἀνεγνώσθησαν ἅπαντα τὰ κατηγορητήρια ἔγγραφα, τὸ πόρισμα τῆς Τριμελοῦς Ἀνακριτικῆς ἐκ Κυπρίων Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ ἕτερα ἐκ τοῦ φακέλου τῆς υποθέσεως. Ὡσαύτως ἐδέχθη καὶ ἤκουσεν, κατόπιν ὑποβληθείσης ἐγγράφου αἰτήσεως αὐτῶν, τέσσαρας μάρτυρας κατηγορίας, οἵτινες οὐδὲν νεώτερον στοιχεῖον κατέθεσαν πέραν τῶν ἤδη καταγγεληθέντων καὶ ἐνόρκως ὑπ' αὐτῶν κατατεθέντων ἐνώπιον τῆς τριμελοῦς ἐξ Ἀρχιερέων Ἀνακριτικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ ἐν συνεχείᾳ κληθεὶς ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου ἐγκαλούμενος Μητροπολίτης ἀπελογήθη ἐκτενῶς καὶ ἀνήρρεσε ἰκανῶς τὰς κατ' αὐτοῦ κατηγορίας.

Περαιτωθείσης τῆς διαδικασίας ἐκδικάσεως τῆς υποθέσεως τοῦ ὑπὸ κατηγορίαν Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου, τὸ ἑσπέρας τῆς 16ης Νοεμβρίου ἐ.ἔ. γενομένης διασκέψεως ἐξεδόθη ἡ ἐτυμηγορία τοῦ Μείζονος εἰκοσιπενταμελοῦς Συνοδικοῦ Δικαστηρίου, διὰ τῆς ὁποίας παμψηφεί ἐκηρύχθη ἀθῶος ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεμεσοῦ κ. Ἀθανάσιος, τῶν ἀποδιδομένων αὐτῷ κατηγοριῶν. Τὴν Ἀπόφασιν ταύτην τοῦ Μείζονος Δικαστηρίου ἀνεκοίνωσεν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος τούτου, ἐνώπιον πάντων τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων, εἰς τὸν ὡς ἄνω Ἀρχιερέα.

Ἡ Μείζων Σύνοδος κατὰ τὰ συνεδρίας τῆς 15ης καὶ 16ης Νοεμβρίου ἐ.ἔ., ἔδωκεν εἰς τὸν Τύπον τὰ κάτωθι Ἀνακοινωθέντα:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος, συνεδριάζουσα σήμερον ὡς Συνοδικὸν Δικαστήριον δι' ἐκκλησιαστικὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, διέκοψε περὶ τὴν 10ην πρωινήν τὰς ἐργασίας αὐτῆς ἐπὶ 5λεπτον καὶ ἐτήρησεν ἐνός λεπτοῦ σιγὴν εἰς μνήμην τῶν ἡρώων καὶ τῶν θυμάτων τῆς μαρτυρικῆς νήσου Κύπρου, συμμετέχουσα οὕτως εἰς τὴν παγκύπριαν διαμαρτυρίαν κατὰ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ ψευδοκράτους τῶν τουρκοκυπρίων ποῦ ἰδρύθη κατὰ παράβασιν τοῦ διεθνοῦς δικαίου πρὸ δέκα ἐπτὰ ἐτῶν.

Ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Ὄργανισμὸν Ἠνωμένων Ἐθνῶν, πρὸς τὰς Κυβερνήσεις τῶν Κρατῶν τῆς Ε.Ε. καὶ ὄλους τοὺς Διεθνεῖς Ὄργανισμοὺς οἱ ὁποῖοι ὑπερασπίζονται τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα, διὰ νὰ διατρανώσῃ τὸ δίκαιον τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἐθνικῆς ἀκεραιότητος τῆς Κύπρου. Προσευχόμεθα πρὸς τὸν Θεόν, τονίζει ἡ Ἱερά Σύνοδος, καὶ εὐχόμεθα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου καὶ ἡ μαρτυρικὴ Κύπρος δικαιούται νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν ἐλευθερίαν της καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν της ὡς ἐν ἡνωμένον καὶ κυρίαρχον Κράτος, χάριν ὀλοκλήρου τοῦ δοκιμαζομένου λαοῦ της.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Μείζονος Συνόδου.

*Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου
τῇ 15ῃ Νοεμβρίου 2000.*

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ

Ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος ἐπεράτωσε κατὰ τὴν παρούσαν ἑσπέραν τῆς 16ης Νοεμβρίου 2000 τὰς Συνεδρίας αὐτῆς ὡς Μείζον Συνοδικὸν Δικαστήριον καὶ ἐξέδωκε τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος.

Ἡ Μείζων Ἱερά Σύνοδος, ὡς Μείζον Συνοδικὸν Δικαστήριον, συμμετεχόντων ἐν αὐτῇ 25 Ἱεραρχῶν, ἐν οἷς οἱ Πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας κ.κ. Πέτρος, Πρόεδρος, Ἀντιοχείας κ.κ. Ἰγνάτιος καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομος ἀπεφάσισε παμψηφεί τὴν ἀθώωσιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ.κ. Ἀθανασίου. Ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἀνεκοίνωσε τὴν ἀπόφασιν εἰς τὸν ἀθωωθέντα Ἱεράρχην.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Μείζονος Συνόδου.

*Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου
τῇ 16ῃ Νοεμβρίου 2000.*

Τὴν πρωΐαν τῆς 17ης Νοεμβρίου ἐ.ἔ. ἀνεγνώσθη καὶ ὑπεγράφη ὑπὸ πάντων τῶν Συνοδικῶν Συνέδρων ἡ ἀπόφασιν τοῦ Μείζονος Συνοδικοῦ Δικαστηρίου καὶ συνετάγη Μήνυμα πρὸς τὸν Ἱερόν Κλῆρον καὶ τὸν εὐσεβῆ Λαὸν τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἵνα ὁμονοῇ καὶ εἰρηνεῦῃ ἐν πάσῃ.

Ἀκολούθως ἅπαντες οἱ μετέχοντες τῆς Μείζονος ταύτης Συνόδου Ἀρχιερεῖς ἐν πομπῇ, τῶν κωδῶνων κρουομένων χαρμοσύνως μετέβησαν εἰς τὸν παρακείμενον καθεδρικὸν Ἱερόν Ναὸν Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Λευκωσίας, ἔνθα χορο-

στατούντος του Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Πέτρου ἐψάλη εὐχαριστήριος δέησις καὶ ἀνεγνώσθη ὑπ' Αὐτοῦ τὸ Μήνυμα τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐκηρύχθη τὸ πέρασ τῶν ἐργασιῶν τῆς Μείζονος, ἐν Κύπρῳ συνελθούσης, ταύτης Συνόδου.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Πρὸς
τὸν Ἱερόν Κλήρον καὶ τὸν εὐσεβῆ Λαὸν τῆς
Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου

Ἀδελφοί, χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε.

Ἡ Μείζων Ἱερὰ Σύνοδος, συγκληθεῖσα καὶ συγκροτηθεῖσα κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου καὶ συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἐπελήφθη τοῦ γνωστοῦ προβλήματος τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου ἀπὸ τῆς 14ης-16ης Νοεμβρίου ἐ.ε., δηλαδή ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας εἰς πρωινὰς καὶ ἀπογευματινὰς συνεδρίας.

Δοξάζομεν τὸ ὄνομα τοῦ ἐν Τριάδι Ἀγίου Θεοῦ, διότι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς ἀγίας καὶ Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπεσκέψατο ἡμᾶς, ὥστε νὰ ὀδηγηθῶμεν εἰς ὁμόφωνον ἀπόφασιν. Πρῶτον μὲν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀποδόσεως δικαιοσύνης εἰς κατηγορηθέντα καὶ ἤδη ἀθωωθέντα Ἱεράρχην, δεύτερον δὲ τῆς διασφαλίσεως τῆς ἐνότητος καὶ τῆς εἰρήνης εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.

Χαιρόμεθα διὰ τὴν στάσιν τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης τὴν ὁποῖαν ἐπεδείξατε πρὸς τὴν Μείζονα Ἱερὰ Σύνοδον, ἐπιβεβαιοῦντες ὅτι ἔχετε “τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκαμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ” (Κολ. α' 5).

Ἀπευθυνόμενοι σήμερον ἡμεῖς οἱ ἐπίσκοποι πρὸς σᾶς, μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ ὑπενθυμίζοντες ὅτι ἡμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἔχομεν τὴν ὑψίστην εὐλογίαν νὰ εἴμεθα τέκνα τοῦ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας, σᾶς προτρέπομεν διὰ τῶν λόγων τοῦ ἱεροῦ Ἀποστόλου Παύλου: “Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πί-

στει καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ” (Κολ. β' 6).

Σᾶς ὑπενθυμίζομεν, ὡσαύτως, ὅτι πᾶσα τοπικὴ Ἐκκλησία, ἐπιδιώκει καὶ ἐπιθυμεῖ διακαῶς νὰ εὐρίσκειται ὁ ἱερός Κλήρος καὶ εὐσεβῆς Λαὸς αὐτῆς ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Κυρίου διδασκομένης ἐνότητος εἰς τὴν πίστιν καὶ ἐντὸς τῆς ὁμοφροσύνης καὶ τῆς ὁμοψυχίας διὰ νὰ ἐπιτυγχάνεται καὶ διὰ τῶν καλῶν ἔργων ὁ σκοπὸς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ σωτηρίας ἡμῶν. Καὶ ἐὰν τοῦτο ἰσχύει διὰ πᾶσαν αὐτοκέφαλον Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀντιλαμβάνεσθε πόσον περισσότερο ἰσχύει διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Κύπρου, ὅταν σοβαρότατα ἐθνικὰ θέματα, μὲ ὄρατους τοὺς κινδύνους, ἀπειλοῦν τὴν ὑπόστασίν μας. Μὲ ὑψηλὸν αἶσθημα εὐθύνης ἐναντι τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, τῶν ἡρώων τῆς πίστεως καὶ τῆς προσφιλοῦς πατρίδος κρατήσατε ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ὁμοψυχίαν εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐθνικοῦ βίου.

Εἰδικώτερον, ἡμεῖς ἅπαντες οἱ Ἱεράρχαι τῶν προσκληθεισῶν εἰς τὴν Μείζονα Ἱερὰν Σύνοδον Ἐκκλησιῶν ἐκφράζομεν τὰ εἰλικρινῆ αἰσθήματα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς τιμῆς πρὸς τὸν Μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομον καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἱεράρχας καὶ τοὺς κληρικούς τῆς ἐνταῦθα Ἐκκλησίας, ἐπιδαψιλεύομεν δὲ εἰς ἅπασαν τὴν πολιτειακὴν ἡγεσίαν τῆς ἡρωικῆς νήσου Κύπρου τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐλογίας τῆς Μείζονος Ἱερᾶς Συνόδου, εὐχόμενοι τὰ βέλτιστα ἐπ' ὠφελείᾳ ὁλοκλήρου τοῦ λαοῦ τῆς Κύπρου. Δὲν θὰ παύσωμεν δὲ ποτὲ προσευχόμενοι διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν δικαίων πόθων τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ.

“Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε. Καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν” (Β' Κορινθ. ιγ' 11).

Εὐχέται πάντων ὑμῶν πρὸς Κύριον
ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας
Πέτρος
Πρόεδρος
Ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας
Ἰγνάτιος
ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου
Χρυσόστομος
καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς Ἱεράρχαι.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Κύπρου
τῇ 17ῃ Νοεμβρίου 2000.

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙ ΤΗ ΠΡΟΣ ΚΥΡΙΟΝ ΕΚΔΗΜΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΣΤΟΥ ΕΝ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΥΡΟΥ ΣΥΝΕΣΙΟΥ*

«Καὶ κατέπανσεν Ἰακώβ ἐπιτάσων τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ ἐξάρας τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κλίνην, ἐξέλιπε καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ» (Γεν. μθ' 33).

Μακαριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,
Σεβασμιώτατε Τοποτηρητὰ τῆς χηρευούσης ταύτης Ἱ. Μητροπόλεως,

---

Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου
κ. **ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ**
Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,
Τιμώτατοι ἀδελφοὶ συμπρεσβύτεροι καὶ διάκονοι,

Ἐντιμώτατοι ἐκπρόσωποι τῶν τε πολιτικῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν τῆς περιοχῆς ταύτης,

Λαεὶ τοῦ Κυρίου εὐλογημένε,

Κυκλοῦμεν σήμερον μετ' αἰσθημάτων, κατὰ Χριστόν, ἐλπίδος, ἀλλὰ καὶ κατ' ἄνθρωπον ὀδύνης, τὸ σεπτὸν σκῆνωμα τοῦ ἐν Κυρίῳ κοιμηθέντος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κασσανδρείας κυροῦ Συνεσίου, τοῦ πολυσεβάστου καὶ πολιοῦ ποιμενάρχου τῆς θεοσώστου ἐπαρχίας ταύτης. Προϊσταται τῆς ἱερᾶς καὶ πενθηφόρου ὀμηγύρεως ταύτης ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριος ἡμῶν κ. Χριστόδουλος συμπαραστατούμενος ὑπὸ πλειάδος σεπτῶν Ἱεραρχῶν τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἀγιωτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἀποδίδοντες τὸν ὕστατον ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν πρὸς τὸν ἐκδημήσαντα ἀπὸ τῶν «ρεόντων ἐπὶ τὰ ἐστῶτα» ἀδελφὸν καὶ συλ-

λειουργόν των. Ἐνταῦθα πάρεστι καὶ ὁ ἱερός κλῆρος τῆς εὐλογημένης ταύτης ἐκλογάδος, ὑποβάλλων εὐλαβῶς δι' ἐσχάτην φορὰν τὰ βαθύτατα σέβη αὐτοῦ πρὸς τὸν φιλόστοργον πνευματικόν του πατέρα καὶ χειραγωγόν εἰς Χριστόν. Ἐνταῦθα ἐκδηλοῖ κατὰ τρόπον συγκινητικόν τὴν ἀγάπην του, τὸν σεβασμόν, τὴν προσήλωσίν του καὶ τὸ εὐλογημένον πλήρωμα τῆς αὐτόθι λογικῆς μάνδρας τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Ποιμενάρχη του, τὸν ἠγαπημένον Ἐπίσκοπον, τὸν πηδαλιουχῆσαντα δεξιῶς τὸ νοητὸν σκάφος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μὲ τὸν οἶακα τοῦ χρέους στερεωμένον ἐπὶ τὴν ἐσχατολογικὴν προσδοκίαν τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν τοῦ πληρώματός του.

Αὕτη ἡ καθολικὴ σύναξις τοῦ κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, ἂν μὴ τι ἄλλο, ἀποτελεῖ τὴν ἀδιάψευστον μαρτυρίαν τοῦτο μὲν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἐπισκόπου τοῦτο δὲ τῶν ἰσχυρῶν καὶ ἀκαταλύτων πνευματικῶν δεσμῶν ποὺ ἀναπτύσσονται ἐντὸς «τῆς θεανθρωπίνου Ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας». Ἐπιβεβαιοῦται ἀναμφιλέκτως σήμερον ὁ ἐκφαντορικὸς λόγος τοῦ Ἀποστολικοῦ πατρὸς Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου διακελεύων καὶ λέγων ὅτι «ὄπου ἂν ὁ Ἐπίσκοπος φανῇ, ἐκεῖ καὶ τὸ πλῆθος ἔστω, ὥσπερ ὄπου ἂν ὁ Χριστὸς ἐκεῖ καὶ ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία». Ὁ Ἐπίσκοπος ἀποτελεῖ τὸ ὄρατὸν κέντρον τῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ ὁποίου σημαίνεται ἡ χριστοκεντρικότης Αὐτῆς, καθὼς οὗτος ἴσταται «εἰς τόπον καὶ τύπον Χριστοῦ». Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον εἶναι ἀγάπη πρὸς αὐτὸν τοῦτον τὸν Χριστόν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν του. Καὶ μίαν τοιαύτην ἀγάπην δὲν δύναται νὰ καταλύσῃ μήτε θλίψις, μήτε στενοχωρία, οὐδ' αὐτὸς ὁ θάνατος, ὁ ἐσχατος ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ποίαν ἰσχυροτέραν ἀπόδειξιν περὶ τούτου θὰ ἠδύνατο νὰ προσκομίσῃ τις ἀπὸ τὴν παροῦσαν ἱερὰν σύναξιν τῶν ποιμένων καὶ τοῦ ποιμνίου διὰ τὸν ἀποχαιρετισμὸν κοιμηθέντος Ἱεράρχου. Οὗτος, ὁ μακάριος

---

* Ἐκφωνηθεὶς κατὰ τὴν ἐν Πολυγύρῳ Χαλκιδικῆς ἐξόδιον ἀκολουθίαν, 12.11.2000.

προκείμενος ἡμῖν νεκρὸς εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἰώνιον καὶ ἀτελεύτητον ἑορτὴν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, διεπέρασεν τὰ ὄρια τοῦ χρόνου καὶ βηματίζει ἱεροπρεπῶς τὴν μεγάλην εἰσοδὸν τοῦ πρὸς τὴν ἀρχίφωτον δόξαν τῆς Παναγίας Τριάδος. Τὰ δὲ τέκνα αὐτοῦ τὰ πνευματικά, ὃ τε εὐαγγῆς κλῆρος καὶ ὁ φιλόχριστος λαός, θεωροῦσιν εἰσέτι αὐτὸν οἰκεῖον, ἡμέτερον, εὐλογοῦντα καὶ ἀγιάζοντα αὐτοὺς καθὼς ὁ ἐν Χριστῷ σύνδεσμος δὲν γνωρίζει φραγμοὺς τοπικούς, δὲν ἐγκλωβίζεται εἰς τὴν σχετικότητα τοῦ χρόνου, δὲν δύναται νὰ καταλυθῆ ἀπὸ τὸν θάνατον, δὲν ἔμπορεῖ νὰ ἀποτελέσῃ παρελθόν, ἀλλ' ὁράται καὶ βιοῦται ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς αἰωνιότητος. Τοιοῦτους πνευματικούς δεσμοὺς ἐσφυρηλάτησεν δι' ὅλης τῆς ἡγιασμένης βιοτῆς τοῦ ὀποιχόμενος Ἱεράρχης μετὰ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων, καὶ διὰ τοῦτο ἡ αἴσθησις τοῦ ἀπορφανισμοῦ τούτων τῶν τέκνων ἀπὸ τὸν ἑαυτῶν πατέρα καθίσταται τοῖς πᾶσι πασιφανῆς καὶ δυσχεραίνει ἔτι μᾶλλον τὸ ἔργον τοῦ ἱεροῦ τούτου ἄμβωνος, ὅστις διὰ τῆς εὐτολμίας τοῦ εὐσχήμονος θὰ χωρήσῃ εἰς τὴν διαζωγράφισιν τοῦ ἐν τῇ στρατευομένη Ἐκκλησίᾳ βίου καὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ ἐν Κυρίῳ κοιμηθέντος Ἱεράρχου εἰς ἀνθρώπους ποὺ ἠγάπησεν καὶ ὑπὸ τῶν ὁποίων μάλιστα ἠγαπήθη. Ἡμεῖς συστελλόμενοι σεβασμῶ καὶ τιμῇ ἐν σικᾷ μόνον θὰ ὑπομνήσωμεν τὰ περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς ἐν Χριστῷ πολιτείας τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Κασσανδρείας κυροῦ Συνεσίου, κατὰ κόσμον Κωνσταντίνου τοῦ Πικλῆν Βισβίκη. Ἐγεννήθη ὁ μακάριος οὗτος ἐν Αὐλίδι ὑπὸ εὐσεβῶν γονέων, οἱ ὅποιοι «αὐτὸν ἔπλαττον καὶ ἐμόρφουν τοῖς τῆς εὐσεβείας δόγμασιν» κατὰ τὸ ἔτος 1912. Διήκουσε τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν τῷ Βασιλικῷ Ἑλληνικῷ Σχολεῖῳ Χαλκίδος καὶ ἐν τῇ Ριζαρείῳ Ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ. Ἀκολούθως ἐπεράτωσεν τὰς Γυμνασιακὰς καὶ Θεολογικὰς του σπουδὰς ἐν τῇ γεραρᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης, ὁπόθεν καὶ ἀπεφοίτησεν ὡς ἀριστοῦχος τὸ ἔτος 1936 μὲ λαμπρὰς ἐπιδόσεις ἰδίᾳ εἰς τὸν τομέα τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου. Παιδιόθεν ἠγάπησεν μετὰ πάθους καὶ ἐνθέου ζήλου τὴν Ἐκκλησίαν, ἠράσθη τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς καὶ ἡ εἰσοδὸς τοῦ εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἀπετέλει δι' ἐκεῖνον ἐκ τῆς τρυφερᾶς εἰσέτι ἡλικίας του ὄνει-

ρον ζωῆς. Τὸ ἱερώτατον τοῦτο ὄραμα τοῦ ἀπὸ κοιλίας μητρὸς ἀφορισθέντος διὰ τὸ ὑψηλὸν Ὑπουργεῖον τῆς Ἱερωσύνης ἤρχισεν πραγματούμενον κατὰ τὸ ἔτος 1940 ὅτε περιεβλήθη τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα, καρεῖς μοναχὸς ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Ἱερουσαλήμ - Δαυλείας, λαβὼν καὶ τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης διὰ χειρῶν τοῦ μακαριστοῦ ἐν Ἱεράρχαις ἀεμνήστου Μητροπολίτου Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κυροῦ Συνεσίου, οὗτινος τὸ ὄνομα ἔλαβε κατὰ τὴν εἰς μοναχὸν ἱερὰν προσαγωγήν του. Ὁ ἱερός αὐτοῦ πόθος νὰ τελεῖ τὴν οὐρανομίμητον ἀναίμακτον λατρείαν καὶ τὰ σωτήρια μυστήρια, ἐν οἷς σημαίνεται τὸ τῆς Ἐκκλησίας πάντιμον ὄνομα, ἐγένετο πραγματικότης τὴν 9ην Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1941 ἐν χρόνοις δεινοῖς ἅμα δὲ καὶ ἐνδόξοις διὰ τὸ θεοσκέπαστον Ἔθνος ἡμῶν, ὅτε κατέστη οἰκονόμος τῆς ἱερατικῆς χάριτος προχειρισθεὶς ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ Ἀρχιμανδρίτης. Τὸ αὐτὸ ἔτος διωρίσθη ἱεροκέρυξ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Παραμυθίας, ἣ ἐκεῖσε ὁμως μετὰ βίας του ἠμποδίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰταλικοῦ στρατοῦ κατοχῆς, δι' ὃ καὶ οὗτος μετετέθη εἰς τὴν Ἱερὰν Μητροπόλιν Θηβῶν καὶ Λεβαδείας, ἐξ ἧς ἀπεσπάσθη ἀργότερον εἰς τὴν γειτνιαζούσαν Ἱερὰν Μητροπόλιν Χαλκίδος. Διὰ τὴν ἠρωομίμητον ἐθνικοθηρησκευτικὴν του δραστηριότητα κατὰ τὰ ἀφεγγῆ χρόνια τῆς γερμανοϊταλικῆς κατοχῆς, κατεδικάσθη εἰς θάνατον, μόλις διαφυγὼν τοῦτον. Διὰ τὴν παραδειγματικὴν του εὐτολμίαν καὶ εὐψυχίαν ὑπὸ τῆς μητρὸς Πατρίδος παρεσημοφορήθη. Διακονῶν εὐόρκως ὡς Ἱεροκέρυξ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Χαλκίδος εἰς ἣν κατέφυγε διασωθεὶς ἐκ βεβαίας ἐκτελέσεως ὑπὸ τῶν δεινῶν κατακτητῶν, καὶ μετὰ τὴν κατὰ Νοέμβριον 1957 προαγωγήν τοῦ Πρωτοσυγγέλλου Χαλκίδος Χρυσόστομου Ζέρβα, εἰς Μητροπολίτην Καρυστίας, διωρίσθη Πρωτοσύγκελλος τῆς ἱερᾶς ταύτης Μητροπόλεως. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἱερατικῆς καὶ ἱεροκηρυκτικῆς του διακονίας ἀνεδείχθη εἰς τύπον στοργικοῦ Πατρὸς εὐαγγελιζόμενος «ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ» (Ψαλμ. 95, 2), ἐργαζόμενος φιλοπόνως καὶ ἀνυστάκτως διὰ τὴν κατὰ Χριστὸν οἰκοδομήν τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τὴν πανθομολογουμένην εὐδόκιμον καὶ θεοφιλή αὐτοῦ διακονίαν ἔλαβεν παρὰ

τῶν ἀνθρώπων τὸν δίκαιον ἔπαινον καὶ τὴν ἀγάπην των, παρὰ δὲ τῆς Ἐκκλησίας τὴν προαγωγικὴν τῆς ἐπιβράβευσιν. Σεπτῇ ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὴν 10ην Μαΐου τοῦ σωτηρίου ἔτους 1960 ἀνῆλθεν εἰς τὸ μέγα τῆς Ἀρχιερωσύνης βαθμὸν κατασταθεὶς Ἐπίσκοπος καὶ Μητροπολίτης τῆς χηρευούσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κασσανδρείας, τῆς περιωνύμου ταύτης ἐπαρχίας τῆς πανενδόξου καὶ ἑλληνικοτάτης Μακεδονίας, τὸν ἱστορικὸν θρόνον τῆς ὁποίας θεοφιλῶς ἔκλεισεν ἐπὶ τεσσαράκοντα συναπτὰ ἔτη. Ὁ προκείμενος ἡμῖν ἱερός ἀνὴρ ἐδείχθη ἐν τε τοῖς λόγοις καὶ ταῖς πράξεσιν ἀνύστακτος ποιμὴν τοῦ λογικοῦ ποιμνίου, ἔμπιστος καὶ ἰκανὸς χειραγωγὸς τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, οἰακοστρόφος ἐπιδέξιος τῆς νοητὸς νηὸς τοῦ Χριστοῦ. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Ἀρχιερατικῆς του διακονίας ἐν τῷ θεῷ ἀμπελῶνι ἐπορεύθη ὡς ἀκέραιος ἄνθρωπος ἄνευ ἀμφικλινοῦς διψυχίας ἢ ταλαντεύσεως ἔχων πάντοτε πρὸ τῶν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν τὴν αἴσθησιν τοῦ χρέους καὶ τοῦ καθήκοντος. Κέντρον τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς πάντοτε ὑπῆρξεν ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ ὡς τρόπος ζωῆς καὶ ὑπάρξεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πιστῶν. Ἔργον του ἠγαπημένον τὸ κήρυγμα τῆς σωτηρίας, ἡ ἐρμηνεία τοῦ θείου λόγου διὰ τοῦ ὁποίου διανοίγονται οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀτενίζουσι τὴν ἐπέκεινα μακαριότητα. Ὁ λόγος του πάντοτε ἦτο δυνατός, ἐμπειρικός, ὀρθόδοξος καὶ διὰ τοῦτο οὐσιώδης καὶ πειστικός. Ἐθεώρει ὁ ἀοιδίμος τὴν παράδοσιν τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὡς τὴν αὐθεντικὴν προϋπόθεσιν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Ἐνενόει μάλιστα αὐτὴν ὄχι ὡς μίαν στεῖραν ἐπιστροφὴν εἰς τὸ παρελθόν, ἀλλ' ὡς τὴν χαρισματικὴν ἐν τῷ κόσμῳ πορείαν τῆς Ἐκκλησίας ἕως τὴν αὐγὴν τῆς ἀνεσπέρου καὶ ἀφθίτου ἡμέρας τοῦ Κυρίου.

Ὡς πεφωτισμένος καὶ διακριτικὸς πνευματικὸς ταγὸς ἠγωνίσθη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ἀφ' ἧς ἐνεθρονίσθη εἰς τὸ ἱερὸν Σύνθρονον τῆς κατὰ Κασσάνδρειαν Ἐκκλησίας, διὰ τὴν στελέχωσιν τῶν ἐνοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτελικῶν ποιμαντικῶν θέσεων δι' ἰκανῶν καὶ προσοντούχων κληρικῶν, ἐχόντων εὐσέβειαν, πίστιν ἀκλόνητον, μόρφωσιν καὶ διάθεσιν προσφορᾶς εἰς τὸν σύγχρονον

ἄνθρωπον. Διὸ καὶ πλείστους ὄσους προσήγαγεν ἐπὶ τὰ κράσπεδα τοῦ θεϊκοῦ θρόνου, χειροτονήσας αὐτοὺς λειτουργοὺς τοῦ Ὑψίστου καὶ διακόνους τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν «ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανε» (Ρωμ. 14, 15). Γνωρίζων ἐξ ἰδίας ἐμπειρίας τὸν σπουδαῖον ρόλον τοῦ Μοναχισμοῦ, τοῦ ἰσαγγέλου τούτου πολιτεύματος, εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἐπεμελήθη μετὰ ζήλου ἀποστολικοῦ τῆς ὀργανώσεως τῶν μοναστικῶν καθιδρυμάτων τῆς ἑαυτοῦ ἐπαρχίας. Οἱ παριστάμενοι ἐνταῦθα σήμερον περίλυποι μοναχοὶ καὶ αἱ θρηνωδοῦσαι μελανοφόροι μοναχαί, τὰ ἔμψυχα ταῦτα θυματήρια τῆς προσευχῆς, μαρτυροῦσι ἀψευδῶς περὶ τῆς γνησίας ἀγάπης καὶ τοῦ ἀμεταπτώτου ἐνδιαφέροντος τοῦ πρὸς Κύριον ἀποχομένου Ἱεράρχου διὰ τὸν μοναχισμόν.

Μορφὴν πραεῖαν καὶ μελιχίαν εἶχεν ὁ ἀπελθὼν πατὴρ καὶ Ἐπίσκοπος. Εἰς αὐτὴν ἀντικατωπτρίζετο ἡ ἀγνότης, ἡ ἀπλότης καὶ ἡ καλωσύνη τῆς μακαρίας αὐτοῦ ψυχῆς. Ὁλόκληρος ὁ ἐπὶ γῆς βίος του ἦτο μία ταπεινὴ προσφορὰ ἀγάπης καὶ διακονίας πρὸς τὸν συνάνθρωπον καὶ μάλιστα τὸν ἐλάχιστον ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. Μαρτύριον ἀψευδὲς τῶν φιλανθρώπων αἰσθημάτων καὶ ἔργων του, παρίστανται ἐνταῦθα οἱ ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετηθέντες, τῶν ὁποίων τὰ δάκρυα συνοδεύουσι σήμερον τιμητικῶς καὶ ἀπολογητικῶς τὴν ψυχὴν του πρὸς τὸν θρόνον τοῦ παντάνακτος Θεοῦ. Διασαλπίζει δὲ διατόρως τὸ πρὸς τὸν πλησίον αὐθεντικόν του ἐνδιαφέρον, ἡ ἄοκνος ποιμαντικὴ του μέριμνα ὑπὲρ τῶν ἐν φυλακαῖς ὄντων ἀδελφῶν, τοὺς ὁποίους συχνάκις ἐπεσκέπτετο κατὰ τὴν Κυριακὴν ἐντολὴν «ἐν φυλακῇ ἦμην καὶ ἤλθετε πρὸς με» (Μτθ, 25, 36) μετατρέπων τὰ κατὰ κόσμον δεσμὰ των εἰς ἐν Χριστῷ ἀναφαίρετον ἐλευθερίαν. Τὸ ἀκμαῖον φρόνημα καὶ ἡ ἀκλόνητος πίστις δὲν διέκρινον τὸν μεταστάντα μόνον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς χρυσοῦς νεότητος. Τὸναντίον πρὸς τὴν φορὰν τῆς φύσεως ταῦτα ἠῦξανον καὶ κατὰ τοὺς ὑστέρους χρόνους τῆς δοκιμασίας καὶ τῆς ἀπωλείας τῆς πρώτης δυνάμεως καὶ ἀντοχῆς. Ὅσον ὁ μακάριος ἐπολεμεῖτο ὑπὸ τῆς φυσικῆς φθορᾶς τόσον ἀνεδεικνύετο γενναῖος καὶ ἀκατάβλητος εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα. Ὅσον ἐβασανίζετο ὑπὸ τοῦ ἀσθε-

νοῦς, ἔνεκα τῆς ἡλικίας, σαρκίου του, τόσον ἔστε-
ρεοῦτο εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν δύναμιν. Ἰωβίως
ἀνέμενεν ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ τοῦ Κυρίου, ἐπαναλαμ-
βάνων δοξολογικῶς «εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλο-
γημένον» (Ίώβ 1, 21).

Σήμερα, Μακαριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα,
σεπτῆ τῶν Ἱεραρχῶν χορεία, εὐλογημένη Λαὸ τοῦ
Κυρίου, ἡ λαμπρὰ ἱστορία τῆς θεοσώστου ταύτης
Μητροπόλεως ὑπαντᾷ τὴν αἰωνιότητα. Σήμερα ὁ
Ποιμενάρχης τῆς τοπικῆς ταύτης Ἐκκλησίας
ἐξέρχεται τῆς ἡμετέρας παρεμβολῆς καὶ εἰσέρχεται
πεποικιλμένος τοῖς ἔργοις τοῖς ἀγαθοῖς εἰς τὴν
μακαριότητα τῆς αἰωνίου πατρίδος. Σήμερα ὁ
ἀρχιθύτης τῆς θείας ταύτης ἐκλογάδος μνημονεύει
τῶν ἑαυτοῦ τέκνων εἰς τὴν μακαρίαν ἐκείνην,
ἄληκτον καὶ φρικτὴν ὑπερουράνιον μυσταγωγίαν.
Σήμερα ἀνακαλύπτεται αὐτῷ ἡ ἀχλὺς τοῦ
παρόντος πολυκλαύστου βίου καὶ ἀποκαλύπτεται
ὁ θησαυρὸς τῶν αἰώνιων ἀγαθῶν «ἃ ἠτοίμασεν ὁ
Κύριος τοῖς ἀγαπῶσι αὐτόν» (Α΄ Κορινθ. 2,9).

Βημάτισον δίχα φόβου, τιμώτατε Δέσποτα,
τὸν δρόμον τοῦτον ὃν παιδιόθεν ἐπόθησας, τὸν
ὀδηγοῦντα πρὸς τὴν ἄληκτον μακαριότητα. Εἰσό-
δουσον εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, ἱερώτατε λειτουργ-
γὲ καὶ μύστα, ἐκεῖ ὅπου καὶ «οἱ Ἄγγελοι ἐπιθυ-

μοῦσι παρακῦψαι» (Α΄ Πέτρ. 1,12). Εὐλόγησον,
τὴν ἄνω Καθέδραν καὶ «εἰσελθε χαίρων εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ Κυρίου» (Μτθ. 25, 21). Συνοδεύουσί σε
σήμερα αἱ οὐρανομήκεις εὐχαὶ τῆς σεπτῆς Ἱε-
ραρχίας τῆς καθ' Ἑλλάδα Ἀποστολικῆς Ἐκκλη-
σίας, ἥστινος ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν διετέλεσας
τιμώτατον καὶ ἐπίλεκτον μέλος, μάλιστα δὲ προε-
ξαρχούσης τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος, τοῦ Ἀρχιε-
πισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυρίου
ἡμῶν κ. Χριστοδούλου, τοῦ τηλεκλυτοῦ καὶ μεγα-
τίμου Προκαθημένου αὐτῆς καὶ σύμπαντος τοῦ
θεολέκτου κλήρου. Συνηγοροῦσι ὑπὲρ σοῦ οἱ
ἀδιάλειπτοι ἄγωνες καὶ οἱ καθ' ἡμέραν ἀγωνί-
σου, τὰ δάκρυά σου τὰ ἀφανῆ καὶ οἱ στεναγμοί
σου, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ἀπολογοῦνται διὰ σὲ
διὰ τὰ κατ' ἄνθρωπον πλημμελήματά σου οἱ ὑπὸ
σοῦ, «ἐν ἔργοις τε καὶ λόγοις» (Πράξ. 7, 22) πλου-
σίως εὐεργετηθέντες. Πορεύθητι χαίρων πολιέ Γέ-
ρον καὶ μνήσθητι καὶ ἡμῶν ἀπάντων ἐνώπιον τοῦ
ἀδεκάστου Κριτοῦ.

Συνεσίου τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ θεοπροβλή-
του Μητροπολίτου τῆς Ἀγιοτάτης Μητροπόλεως
Κασσανδρείας, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου κόλλου
Θερμαϊκοῦ, ἡμῶν δὲ πατρὸς καὶ Ἱεράρχου, εἶη ἡ
μνήμη αὐτοῦ ἀγήρω καὶ ἐν τοῖς νῦν καὶ ἐν τοῖς
ἐπιγιγνομένοις. Γένοιτο.

ΛΟΓΟΣ ΧΕΙΡΟΤΟΝΗΤΗΡΙΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΕΡΜΟΠΥΛΩΝ ΙΩΑΝΝΟΥ

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι Άγιοι Άρχιερείς,

Γνωρίζετε πολύ καλά σέ ποιά κατάσταση άμηχανίας, δέους και φόβου εύρίσκεται ό έψηφισμένος πρεσβύτερος, ό όποϊσο ίσταται πρό τής Ήραίας Πύλης του Άγίου Βήματος, προκειμένου νά λάβει τή Χάρη τής Άρχιερωσύνης.

Γνωρίζετε ότι παρά τή χαρά, ή όποία γεμίζει τήν ψυχή του και όλη τήν ύπαρξή του από τό γεγονός τής τιμής, ή όποία του έγένητο με τήν έκλογή του από τήν Σεπτή Ήεραρχία, ώστε νά φθάνει στο σημείο αυτό, αυτή ή στιγμή δέν παύει νά είναι μά δοκιμασία.

Ναί, μά δοκιμασία.

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατοι Άγιοι Πατέρες,

Άδελφοί και συλλειτουργοί συμπρεσβύτεροι, εύλαβέστατοι διάκονοι του Κυρίου, τίμε και εύλογημένε λαέ του Θεού, πιστά τέκνα τής Άγίας μας Έκκλησίας,

άν αυτός που πρόκειται νά χειροτονηθεί είς τόν βαθμόν του επισκόπου, άναλογισθεί τήν σπουδαιότητα με τήν όποία ή θεολογία μας στοχάζεται επάνω στην ύπόθεση τής ιερωσύνης, και τής ευθύνης του επισκόπου, αλλά, και κυρίως του έργου, τό όποϊον άναλαμβάνει νά επιτελέσει συμβάλλοντας κατ' αυτόν τόν τρόπον και εκείνος είς τό όλον ποιμαντικόν έργον τής Έκκλησίας.

Μέσα στη δισχιλιετή ιστορία τής Έκκλησίας μας ή ιερωσύνη και κυρίως ό επισκοπικός βαθμός, έμειναν ένας ιερός θεσμός, άπόλυτα άναλλοίωτος και καθολικά σεβαστός, ή πλέον σαφής αλλά και ισχυρά άπόδειξη τής αγάπης του Θεού για τόν άνθρωπο.

Η όρθόδοξη ιερωσύνη δέν είναι μά ανθρώπινη έφεύρεση προκειμένου νά καλύψει ώρισμένες πνευματικές, ψυχολογικές ή κοινωνικές ανάγκες τών ανθρώπων. Είναι ένα δώρον του Θεού προς τόν άνθρωπο, τό όποϊον προσφέρεται μέσω τής Άγίας Έκκλησίας Του προκειμένου μέσω αυτής νά

διδάξει, νά αγιάσει και νά ποιμάνει τούς πιστούς στην όδó τής σωτηρίας.

Ό άγιος Διονύσιος Άρεοπαγίτης δίδει σαφώς τόν χαρακτηρισμό τής ιερωσύνης: «εί και έν γη πολιτεύεται, άλλ' ό σκοπός και τό τέλος αυτής ουράνιος έστι, είς μίμησιν Θεού άγουσα τόν άνθρωπον καθώς εκείνη τās θείας και ουρανίους δυνάμεις μιμείται».

Έπομένως τό επίγειο και ανθρώπινο έργο τής Έκκλησίας, τό όποϊον επιτελείται μέσω τής ιερωσύνης, δέν είναι δυνατόν ποτέ νά θεωρηθεί ως μία μορφή κοινωνικής προσφοράς και μάλιστα νά συγκρίνεται με όποιαδήποτε άλλη μορφή κοσμικού τύπου κοινωνικού έργου.

Άν ή ιερωσύνη άναμειγνύεται στην άγωνία και τόν μόχθο τών ανθρώπων, τοϋτο συμβαίνει με σκοπό νά εύλογήσει και νά αγιάσει τόν κόπο τους, και νά δώσει τήν ουράνια διάσταση στη ζωή τους.

«Τής θείας και τής ανθρωπίνης φύσεως ή ιερωσύνη ώσπερ μέση καθέστηκεν, ίνα, τήν μέν θεραπεύη, τήν δέ μεταβολήν έργάζηται κρείττονα», θεολογεί ό άγιος Ίσιδώρος ό Πηλουσιώτης.

Τό έργον τής Έκκλησίας καθ' όλους αυτούς τούς αιώνας επιτελείται από ανθρώπους με αδυναμίες και άτέλειες, οί όποϊοι ίσως δέν πληροϋν όλους τούς όρους και δέν έγγίζουν τίς θεολογικές διαστάσεις με τίς όποϊες οί πατέρες τής Έκκλησίας μας όρισθητουν τήν ιερωσύνη.

Όμως τολμοϋν νά καταθέτουν τὰ νεανικά τους όράματα, τήν αγάπη τους για τήν Έκκλησία και τό λαό του Θεού, τόν κόπο και τήν προσπάθειά τους, δεχόμενοι ταυτοχρόνως τήν περισσή Χάρη με τήν όποία τούς πλουτίζει και τούς ένδυναμώνει ό Θεός με τό Μυστήριο τής Ήρωσύνης.

Έχουν άπόλυτη έμπιστοσύνη στην ύπόσχεση του Κυρίου, τήν όποϊαν έδωσε στους μαθητάς του, όταν τούς καθιστοϋσε άποστόλους και τούς «χειροτονοϋσε» επισκόπους Του στην Έκκλησία Του και τούς έδιδε πνευματική έξουσία ώστε νά διδάσκουν τό λαό Του και νά Τόν αγιάζουν: «Ίδού έγώ

μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος».

Μέ εὐλοκρινή συναίσθηση τῆς ἀνεπαρκείας μου ἀλλά καί ἀκλόνητη ἐμπιστοσύνη στή Χάρη τῆς χειροτονίας δέχθηκα τοὺς δύο βαθμούς τῆς ἱερωσύνης σέ ἐτοῦτο τὸν Ἱερὸ Ναὸ πρὶν 30 χρόνια. Καί δὲν ἀπατήθηκα στὸ σημαντικό αὐτὸ κεφάλαιο τῆς Δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ μέσω τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἱερωσύνης.

“Ὅλοι γνωρίζουμεν ὅτι «πλείονα τῶν τὴν θάλατταν ταραπτόντων πνευμάτων χεμάζει κύματα τὴν τοῦ ἱερωμένου ψυχὴν», ὅπως μᾶς βεβαιώνει καί ὁ χρυσορρήμων Πατὴρ τῆς Ἐκκλησίας Ἰωάννης, καί ὅπως ὁ ἴδιος πάλι παρατηρεῖ: «πολλὰ ἐστὶ ἐν τῷ μέσω τὰ δυνάμενα τὴν τοῦ ποιμένος ψυχῆς ἀκρίβειαν ἐλκύσαι καί τὸν ἐπ' εὐθείας διακόψαι δρόμον». “Ὁμως μέ αὐτὴν τὴν δύναμη καί τὸν φωτισμὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος παραλλήλως μάλιστα καί μέ τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου, τὸ ποιμαντικὸν ἔργον δὲν διεκόπη καί ἡ καρποφορία ἀπὸ τὴν ἐργασία στήν Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση ἦταν πλούσια.

Μία ἀφορμὴ νὰ εὐχαριστήσω γιὰ μία εἰσέτι φορὰ τὸν Θεὸ γιὰ τὴν εὐλογία Του ἐπάνω στήν ἐκπαιδευτικὴ προσφορὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησία.

Καί μία εὐχαριστία ἀνήκει τόσο στοὺς συναδέλφους ἐκπαιδευτικοὺς μέ τὴν συνεργασία τῶν ὁποίων αἰσθάνομαι ὅτι ἐργάσθηκα πλέον ἀποδοτικά, ὅσο καί στοὺς ἱεροσπουδαστὰς οἱ ὅποιοι ἐδέχθησαν τὴ γνώση, τὴν προτροπὴ καί τὴν ποιμαντικὴ μέριμνα καί σήμερα πολλοὶ ἀπὸ τὶς ἑκατοντάδες οἱ ὅποιοι ἐχειροτονήθησαν στήν πατρίδα μας ἀλλὰ καί εἰς τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλληνικῆς διασπορᾶς, συμπροσεύχονται αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὸν ἱερὸ τοῦτο ναό.

“Ὁμως τὸ κύριον ἔργο τοῦ ἱερέως εἶναι ἡ ποιμαντικὴ του προσπάθεια, ὄχι μόνον μέσα ἀπὸ τὸ κήρυγμα καί τὴ διδασκαλία ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ μυστηριακὴ ἐπικοινωνία μέ τοὺς πιστοὺς μέ σπουδαιότερη ὁδὸ ἐπικοινωνίας τὴν Ἱερὰ Ἐξομολόγηση.

Βαθύτατα συγκινοῦμαι καί λαμβάνω δύναμη πολλὴ ὅταν αἰσθάνομαι τὶς προσευχῆς τῶν τριάκοντα καί πλέον κληρικῶν οἱ ὅποιοι μέ τὴν ταπεινὴ μου συμμαρτυρία προσῆλθαν στήν ἱερωσύνη ἐκ τῶν ὁποίων μάλιστα τινὲς συλλειτουργοῦν αὐτὴ τὴ στιγμὴ καί οἱ ὑπόλοιποι συμπροσεύχονται. Τοὺς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν παρουσία τους, γιὰ τὶς προσευ-

χῆς τους, γιὰ τὴν ἔντιμη καί καρποφόρο διακονία τους, ὅπου τοὺς ἔταξε ὁ Θεὸς νὰ Τὸν ὑπηρετοῦν.

Ἀπὸ τὴν διακονία σέ κυρίως δύο ἐνορίες, τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Π. Φαλήρου καί Ἁγίου Γεωργίου Χαλανδρίου, μοῦ μένουν προπάντων οἱ εὐχάριστες ἀναμνήσεις καί οἱ χαρὲς πὺ γέυεται ὁ ἐφημέριος στὶς κοινὲς προσπάθειες μαζί μέ τοὺς ἐνοριίτες του.

Ἡ ποιμαντικὴ οἰκογένεια εἶναι ἕνας τομεὺς ἰδιαιτέρως σημαντικὸς καί ἀποτελεῖ τὸ μέλλον καί τὴν ἐλπίδα τῆς Ἐκκλησίας μας, ὅταν μάλιστα διακονεῖται ὄχι μόνον μέ τακτικὴ κατήχηση καί συμπαράσταση στὰ καθ' ἡμέραν προβλήματα ἀλλὰ κυρίως μέ τὰ ἱερὰ μυστήρια τῆς Θείας Εὐχαριστίας καί τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως τόσον τῶν γονέων ὅσον καί τῶν παιδιῶν τους.

Μία ὁμάς νεαρῶν ζευγαριῶν ἀποτελεῖ ἐπὶ 20 ἔτη καί πλέον μία ζωντανὴ ἐλπίδα γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας καί τοὺς εὐχαριστῶ γιὰ τοὺς ἀγῶνες τους καί τὴν ὑπομονὴ στὶς δοκιμασίες τους.

Δύναμη πνευματικὴ δι' ἐμὲ ἀποτελεῖ καί ἡ νεανικὴ συντροφιά τῆς ἐνορίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Χαλανδρίου ἡ ὁποία θὰ εἶναι καί ὁ συνεκτικὸς πνευματικὸς κρῖκος, ὁ ὁποῖος θὰ συνεχίσει νὰ μέ συνδέει ἐνεργῶς μέ τὴν ἐνορία αὐτὴ, ἐὰν Σεῖς Μακαριώτατε, εὐλογήσετε αὐτὴ τὴν συνέχεια.

Εὐλογημένη ἡ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποία πρὶν 31 χρόνια ὁ Θεὸς ὁδήγησε τὰ βήματά μου εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Πεντέλης, φυσικὸν τόπον καταφυγῆς πνευματικῆς δι' ἕνα νέον, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη καί ἔζησε ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Ἡ στοργὴ καί ἡ ἀγάπη τοῦ ἀειμνήστου ἡγουμένου π. Θεοκλήτου Φεφὲ ἐνίσχυσαν τὴν ἐπιθυμία μου νὰ ἐγκαταβιώσω εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν καί ἐξ αὐτῆς ὀρμώμενος νὰ ἐπιτελῶ τὰ ποιμαντικὰ μου ἔργα.

Εὐχαριστῶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Μονῆς, καθὼς καί τοὺς λαϊκοὺς συνεργάτες μου, οἱ ὅποιοι συμπαιρῶνται σέ κάθε πνευματικὴ προσπάθεια καί συνεργάζονται ὥστε ἡ Μονὴ νὰ παραμένει ὡς πνευματικὸς φάρος εἰς τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος.

Μία ἀπὸ αὐτὲς τὶς πνευματικὲς ἐκδηλώσεις ἡ ὁποία καί τιμᾶ τὴν Μονὴν εἶναι ἡ συνάντησις μιᾶς ὁμάδος ἀνωτάτων δικαστῶν οἱ ὅποιοι προσέρχον-

ται και άντλοϋν πνευματικὴν δύναμιν ἀλλὰ συγχρόνως ἐπιτελοϋν ἀθορύβως ἔργα εϋποΐας και φιλανθρωπίας.

‘Ο Θεός νά τοϋς εϋλογοῖ ὅπως μέχρι σήμερα.

Μακαριώτατε, ἀπό τῆς ἐκλογῆς Σας εἰς τὸν Ἀρχιεπισκοπικὸν θρόνον μὲ ἐτιμήσατε μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην ἀλλὰ και μὲ τὴν ἀπό πολλῶν ἐτῶν γνωστήν εἰς ἐμὲ ἀγάπην Σας, ἐπικυρώνοντας διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὴν διὰ τῆς ψήφου τῆς ἀδελφότητος ἐκλογὴν μου ὡς ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Ἐπὶ πλέον δὲ ἀπό διετίας Σεῖς, Μακαριώτατε, και ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς ὁποίας εἴσθε Πρόεδρος, μὲ τιμᾶτε μὲ τὸν διορισμὸν ὡς τακτικῶς μέλους τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῆς Κεντρικῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας μας. Θὰ ἤθελα τόσο ἐσᾶς διὰ πολλοστήν φορὰν, ὅσον και τοϋς Σεπτοϋς Ἱεράρχας, οἱ ὁποῖοι μὲ περιβάλλετε μὲ τόσο μεγάλη ἐμπιστοσύνη και τιμῆ, νὰ εϋχαριστήσω ἐκ βάθους ψυχῆς.

Ἀλλὰ και τοϋς Σεβασμιωτάτους ἀρχιερεῖς οἱ ὁποῖοι ἀπαρτίζουν τὴν διοικοῦσα Ἐπιτροπὴ καθὼς και τοϋς κληρικοϋς και λαϊκοϋς μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς και τῆς Ὑπηρεσίας Οἰκονομικῶν, εϋχαριστῶ διὰ τὴν καλὴν συνεργασίαν.

Εἰς τὴν ἀνατολικὴν πτέρυγα τῆς Μονῆς, στεγάζεται τὸ Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἰδρύθη τὸ ἔτος 1971.

‘Ο Θεός μὲ ἀξίωσε νὰ συνεργασθῶ ἀπό τῆς ἐποχῆς τοῦ καταρτισμοῦ τῶν σχεδίων ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου και ἀργότερα εἰς τὴν διοργάνωση συνεδρίων και ἄλλων ἐκδηλώσεων αὐτοῦ τοῦ τόσο σημαντικῶ πνευματικῶ ὀργανισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας καθὼς και μέχρι σήμερα εἰς τὴν ὀργάνωση και λειτουργία τῆς Βιβλιοθήκης. Διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ εϋχαριστήσω ἐσᾶς, Μακαριώτατε, και τὴν Ἱερὰν Σύνοδον διὰ τὸν διορισμὸν μου ὡς Διευθυντοῦ τοῦ Διορθοδόξου Κέντρον.

Ἡ διορθόδοξος, διεκκλησιαστικὴ και διατὶ ὄχι, ἴσως, ἡ διαθρησκειακὴ ἐπικοινωνία τῆς Ἐκκλησίας μας καθίσταται ὅλως ἀναγκαία εἰς ἐποχὴν ἀκμῆς τῆς ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων.

Κυρίως δὲ ἡ ἐπικοινωνία τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ τὶς ἀδελφῆς ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες γειτονικῶν χωρῶν ἐπιβάλλεται μετὰ τὶς ραγδαῖες ἐξελίξεις τῆς τελευταίας δεκαετίας εἰς τὶς χώρες αὐτές.

Τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικῶ ἔργου ἔλαβε σοβαρῶς ὑπ’ ὄψιν ἡ Ἁγία και Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας μας ὅταν ἀπεφάσισε τὴν προαγωγή τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Κέντρον εἰς τὸν ἐπισκοπικὸν βαθμὸν προκειμένου αὐτὸς νὰ ἐπιτελεῖ τὰ καθήκοντά του μὲ περισσότερο κύρος και ἀποτελεσματικότητα.

Και ἰδοῦ, ἴσταμαι ἐνώπιόν Σας, μετὰ τὴν χθεσινὴ ἐκλογὴ τῆς ταπεινότητός μου ἀπό τὴν Σεπτὴ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀδυνατοῦν οἱ λόγοι μου νὰ ἐκφράσουν τὴν εϋγνωμοσύνην μου πρὸς Ἐσᾶς, Μακαριώτατε, διὰ τὴν πρότασή Σας πρὸς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο, νὰ καταστῶ βοηθὸς ἐπίσκοπος δικός σας μὲ ἰδιαίτερον καθήκον τὴ διευθύνη τοῦ Διορθοδόξου Κέντρον.

Εϋχαριστῶ και τοϋς Σεπτοϋς Ἱεράρχας οἱ ὁποῖοι μὲ ἐτίμησαν μὲ τὴν ψήφον τους, και ταυτοχρόνως μοῦ δίδουν τὴν εϋκαιρία νὰ ἐργασθῶ διὰ τὴν πραγματοποίηση νέων και ὑψηλῶν στόχων τῆς προσπάθειάς τῆς Ἐκκλησίας μας. Ταυτοχρόνως ὁμως ἀκούω τὴ φωνὴ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου Χρυσόστομου νὰ μοῦ λέγει «Ὁ Θεός σὲ ἐξελέξατο, αὐτὸς σοι ἐνεπίστευσεν, οὐκ ἀνθρωπίνῃ γέγονας ψήφω μὴ ὑβρίσης, μὴ κατασχύνῃς τοῦ Θεοῦ τὴν ψήφον».

‘Ομως τὸ ἐπισκοπικὸ ἔργο δὲν δύναται νὰ περιορισθῆ μόνο εἰς ἓνα τομέα. ‘Ο ἐπίσκοπος «ὡσπερ κοινός τις ἐστι πατὴρ τῆς οἰκουμένης. Πάντων τοίνυν ἄξιον αὐτὸν κηδεσθαι, καθάπερ και ὁ Θεός, ὃ ἱεράται», μᾶς λέγει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος. Και κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ ἔργον του καθίσταται ἐπίπονον και ἐπικίνδυνον διότι «ὅσον τὸ ὕψος και τὸ ἀξίωμα, τοσοῦτον και ὁ κίνδυνος τῷ ἱερωσύνῃ ἔχοντι» κατὰ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν. ‘Ο δὲ ὁ συνώνυμος αὐτοῦ ἱερὸς Χρυσόστομος ἐφιστᾶ τὴν προσοχή μας λέγων: «Ἀρκεῖ και ἐν κατόρθωμα ἐπισκοπῆς ἀνενεγκεῖν εἰς τὸν οὐρανόν, και ἐν ἀμάρτημα εἰς αὐτὴν ἐμβαλεῖν τὴν γέεναν».

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Ταπεινῶς καταθέτω ἐνώπιόν Σας τὴν ὁμολογίαν ὅτι, κατὰ τὴν τριακονταετὴ θητεία μου εἰς τὴν ἱερωσύνη, ἐγεύθηκα πολλές πνευματικῆς χαρῆς, ἴσως μετὰ ἀπό ὑπερβάλλοντα κόπο και ἐξαντλητικὰ ὠράρια ἐργασίας.

Αἰσθάνομαι εϋτυχῆς γιὰ ὅλες τὶς ποιμαντικῆς

έμπειρίες τις οποίες με άξιωσε ό Θεός νά ζήσω.

Εύγνωμονώ και δοξάζω τόν Τριαδικό Θεό για τις πρωτόγνωρες και άνεπανάληπτες αυτές δωρεές Του.

Εύχαριστώ τήν Ύπεραγία Θεοτόκο, προστάτιδα και Κυρία τής Ίερᾶς Μονῆς τής όποίας προϊσταμαι.

Εύχαριστώ τόν θαυματουργό άγιο Τιμόθεο, άρχιεπίσκοπο Εύρίπου, τόν κήτορα και προστάτη τής Μονῆς μας, ό όποιος με ένα μυστικό και θαυματουργό τρόπο καθοδηγεί τά μοναστικά και ποιμαντικά βήματά μου όλα αυτά τά έτη.

Εύχαριστώ και τόν προσωπικό προστάτη μου άγιο Ίωάννη τόν Βαπτιστή του Κυρίου μας ό όποιος καθ' όλην τή ζωή μου με προστατεύει και διασώζει.

Εύγνώμονες σκέψεις επιτρέψατέ μου νά αφιερώσω εις τόν πνευματικό μου πατέρα Ίωάννη Άλεξίου, ό όποιος επί 44 χρόνια καθοδηγεί ποιμαντικά με ύπομονή και άγάπη τήν ψυχή μου και συνέβαλε τά μέγιστα ώστε νά μορφωθεί και νά διαμορφωθεί ή έννοια του καλού ποιμένος μέσα στο νου και τήν ψυχή μου. Αυτές τις ήμέρες δοκιμάζεται σκληρά. Ό Θεός νά του άνταποδώσει τις ευεργεσίες που προσέφερε στην ψυχή μου και γενικότερα στη ζωή μου.

Λίγες στιγμές εύγνώμονος μνήμης στην εύγενική μορφή του κατά σάρκα πατρός μου τόν όποιο ό Θεός έκάλεσε κοντά του, πολυ ένωρις, κατά τά έφηβικά μου χρόνια και στην άγία μορφή τής μητρός μου, ή όποία έκαυχάτο και έχαιρε δια τήν χαράν τής ίερωσύνης μου, έλάχιστα έτη τής όποίας άξιώθηκε νά άπολαύσει.

Τέλος, εύγνωμώνως ένθυμούμαι τούς καθηγητάς μου εις τήν Βαρβάκειον Πρότυπον Σχολήν, εις τήν Θεολογικήν Σχολήν του Πανεπιστημίου Άθηνών και τήν Θεολογικήν Σχολήν του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου, δια τήν πολύτιμον γνώσιν, τήν όποιαν μου μετέδωσαν. Είναι πολλοί εκείνοι οι έπώνυμοι και όσων τά όνόματα δέν ένθυμούμαι, οι όποιοι με

εύεργέτησαν κατά τήν παιδικήν και έφηβικήν ήλικίαν, πνευματικώς με τήν κατήχηση, ύλικώς καλύπτοντες άμεσες άνάγκες. Εις όλη τήν ύπόλοιπη ζωή μου δέχθηκα τήν προστασία, βοήθεια και συμπαράσταση πολλών άδελφών και θά ήθελα νά κλείσω τόν κατάλογο των έπωνύμων εύεργετών μου με τó όνομα του μακαριστου Μητροπολίτου Νέας Σμύρνης Χρυσοστόμου Βούλτσου, ό όποιος με έπροστάτευε εις δυσκόλους στιγμάς τής ίερατικής μου ζωής. Όλους εκ βάθους ψυχής εύχαριστώ.

Πιστεύω εις τήν στιγμινήν αυτήν.

Ζητώ τó έλεος του Θεού για τις άμαρτίες και τά λάθη μου.

Προσδοκώ τή Χάρη Του για μιά άρχιερωσύνη πιστή και άγια ένώπιον του Θεού, διδακτική, άγιαστική και καρποφόρο για τó λαό Του. Άμήν.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ό Θεοφιλέστατος Ήπίσκοπος Θερμοπυλών κ. Ίωάννης Σακελλαρίου γεννήθηκε στην Άθήνα τó 1940. Άπεφοίτησε από τήν Βαρβάκειο Πρότυπο Σχολή και έλαβε τó πτυχίο τής Θεολογικής Σχολής Άθηνών και τυγχάνει Διδάκτωρ τής Θεολογίας του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Χειροτονήθηκε Διάκονος και Πρεσβύτερος τó 1970. Διετέλεσε Ήρατικώς Προϊστάμενος του Ίερού Ναού Άγίου Άλεξάνδρου Παλαιού Φαλήρου και του Ίερού Ναού Άγίου Γεωργίου Χαλανδρίου.

Διετέλεσε Καθηγητής τής Θεολογίας στην Έκκλησιαστική έκπαίδευση και στην Άνωτέρα Έκκλησιαστική Σχολή Άθηνών καθώς και καθηγητής τής Άγγλικής γλώσσης στη Μέση Έκπαίδευση. Είδικεύθηκε σε θέματα Ποιμαντικής τής Οικογενείας και τής Νεότητος.

Άπό τó 1994 έξελέγη Ήγούμενος τής Ίερᾶς Μονῆς Πεντέλης. Είναι επίσης Διευθυντής του Διορθοδόξου Κέντρου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος και Μέλος τής Διοικούσης Ήπιτροπής τής Έκκλησιαστικής Κεντρικής Ύπηρεσίας Οικονομικών.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΟΣΧΑΣ

... Ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Μόσχας και πάσης Ρωσίας κ. Αλέξιος ΙΙ έλαβε τὸ ἐκδοθὲν βιβλίον Σας ὑπὸ τὸν τίτλον "Ἐκκλησία καὶ Ταυτότητες, θεολογικὴ καὶ νομικὴ θεώρηση τοῦ ζητήματος τῶν ταυτοτήτων" μὲ ἐπιχειρήματα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐπισήμων ἐκπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῆς παραδοσιακῆς ἀναγραφῆς τῆς ὁμολογίας στὶς ἑλληνικὲς ταυτότητες.

Ἐκ μέρους τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος Σᾶς εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὸ ἀποσταλὲν ὑλικόν, ποῦ εἶναι χρήσιμο γιὰ τὴν πρὸ λεπτομερῆ μελέτη μας τῆς θέσεως τῆς Ὑμετέρας Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ ὡς ἄνω ζητήματος.

Δεόμεθα τοῦ Κυρίου, ἵνα δυναμώσῃ τὴν ἀδελφὴν καὶ θερμῶς ἠγαπημένην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος στὸν καλὸ ἀγῶνα τῆς πίστεως καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Παραδόσεως.

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ Σᾶς εὐλογῆσῃ καὶ δυναμώσῃ.

Ὁ Πρῶτος Ἀντιπρόεδρος
τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν
Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας
Ἀρχιεπίσκοπος ΚΑΛΟΥΓΑΣ καὶ ΜΠΟΡΟΒΣΚ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ πρ. ΦΛΩΡΙΝΗΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

Πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Μακαριώτατε,
Σεβασμιώτατε ἅγιοι Ἀδελφοί,

Δὲν εὐρίσκω καταλλήλους λόγους εὐχαριστίας πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον διὰ τὴν ἀπονεμομένην εἰς τὴν ταπεινότητά μου τιμητικὴν διάκρισιν.

Ἡ τιμὴ ἀνήκει εἰς ὅλους τοὺς γνωστούς καὶ ἀγνώστους ἐργάτας τοῦ Εὐαγγελίου, οἱ ὅποιοι μὲ ἀφάνταστον αὐτοθυσίαν προέβαλον, κατὰ τὴν ἀπαισίαν μνήμης περιόδου τῆς Κατοχῆς ἀλλὰ καὶ ἐν συνεχείᾳ, μίαν ἄλλου εἶδους ἀντίστασιν, ἀρμόζουσιν εἰς τὸν χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀντίστασις, ἢ «ἀντίστασις τῆς ἀγάπης», ὡς εὐστόχως ἐχαρακτηρίσθη, δὲν ὑπολείπεται εἰς εὐψυχίαν καὶ γενναιότητα τῆς ἄλλης ἐνόπλου ἀντιστάσεως, δυνάμεθα δὲ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὑπῆρξε πάντοτε ἀποτελεσματικὴ καὶ οὐδέποτε αἰτία δυσμενῶν συνεπειῶν διὰ τὸν λαόν μας. Ὑπῆρξε δικαία καὶ θαρραλέα, ἀγαθὴ καὶ οὐσιαστικὴ, ἀθόρυβος καὶ ἀνιδιοτελής.

Προσωπικῶς αἰσθανόμεθα, ὅτι δὲν ἐπράξαμε τίποτε περισσότερο ἀπὸ τὸ καθῆκον, τίποτε περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι ἤρμοζεν εἰς τὸν τελευταῖον ὀρθόδοξον ῥασοφόρον.

Θερμῶς εὐχαριστῶν τὴν Ἱ. Σύνοδον καὶ τὸν Μακαριώτατον διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ταύτην τιμὴν, εὐχομαι ὁ

γέρων ἐγώ, ὅπως ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν, συνεχίζουσα τὴν μακρὰν παράδοσιν αὐτῆς, ἐξακολουθῆ ν' ἀποτελῆ τὴν ψυχὴν τοῦ γένους τῶν Ἑλλήνων, ἐκ δὲ τῶν ταπεινῶν λειτουργῶν τῆς μὴ παύσῃ ν' ἀναδεικνύῃ εἰς πᾶσαν γενεὰν πεπαρησιασμένους καὶ εὐσυνειδήτους προμάχους τῆς ἀληθείας, τοῦ δικαίου, τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀγάπης.

(21.11.2000)

Ἐλάχιστος ἐν Χριστῷ ἀδελφός
† Ὁ πρ. Φλωρίνης Αὐγουστίνος

Ο ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΑΡΟΝΑΞΙΑΣ

Ἐλάβομεν τὸ προφρόνως ἀποσταλὲν ἡμῖν βιβλίον «Ἐκκλησία καὶ Ταυτότητες, Θεολογικὴ καὶ Νομικὴ Θεώρηση τοῦ ζητήματος τῶν ταυτοτήτων», καὶ ὀλοθέρμως Σᾶς εὐχαριστοῦμεν (...)

Ἡ ἔκδοσις περὶ τοῦ θέματος τῶν ταυτοτήτων, ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην ἐποπτεῖαν σας, ἀποτελεῖ πολυτιμον συμβολὴν εἰς τὴν κατανόησιν τῆς βαθυτέρας σημασίας τοῦ θέματος, ἀλλὰ καὶ μίαν εὐχρηστον πηγὴν μελέτης αὐτοῦ.

Ὅθεν, ἐπευχόμενοι τὰ βέλτιστα εἰς τὸ παραγωγικόν ἔργον τοῦ νευραλγικοῦ τομέως, τοῦ ὁποίου ἐπαξίως προΐστασθε, ὀλοκαρδίως Σᾶς συγχαίρομεν καὶ διατελοῦμεν,

Μετὰ βαθείας ἀγάπης Χριστοῦ ἀσπαζόμεθα
† Ὁ Παρναξίας Ἀμβρόσιος

Ο τ. ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Ι.Σ.Κ.Ε.

Μακαριώτατε,

Παρακαλῶ ὅπως δεχθῆτε τὰ θερμὰ συγχαρητήρια ὀλόκληρου τοῦ Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν ὠραία καὶ ἐθνικὴ ἰδέα ποῦ εἶχατε καὶ γιὰ τὴν ἀπόφασιν ποῦ πήρατε νὰ ἐκδοθῆ τὸ νέο βιβλίον ΚΑΤΟΧΗ 1940-44, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει καὶ γνωστοποιεῖ σὲ ὅλο τὸν κόσμον ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ τὸ μεγαλεῖον ὅλων τῶν θαμνίδων τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου - Ἱεραρχῶν - Ἀρχιμανδριτῶν - Ἱερέων - Ἱεροδιακόνων καὶ Μοναχῶν ποῦ μὲ τὴν ἀγάπην τους γιὰ τὴν πίστη καὶ ἐλευθερία ἀγωνίστηκαν - ἐβασανίστησαν καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐμαρτύρησαν. Ἡ γνωστοποίηση αὐτῆ ποῦ κάνατε στὴν παρουσίασιν τοῦ βιβλίου τῆς μεγάλης προσφορᾶς τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τὴν ἐποχὴ τῆς κατοχῆς ἀνέβασε τὸ κύρος, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησίν του καὶ λάμπρυνε ἀκόμη περισσότερο τὴν Ἐκκλησίαν μας. Ἐσεῖς Μακαριώτατε μὲ τὴν ἱστορικὴ ὀμιλία Σας ἐνθουσιάσατε ὅλο τὸν εὐσεβῆ Λαόν μας ποῦ σᾶς ἀγαπᾷ πολύ. Εὐχομαι ὅπως ὁ Πανάγιος Θεὸς σᾶς χαρίζῃ ὑγείαν καὶ μακροήμερευση ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους μας.

Μὲ πολλὴ ἀγάπην

π. Σπυρίδων Κοράκης, τ. Πρόεδρος Ι.Σ.Κ.Ε.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ ΙΕΡΑ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΠΑΜΜΕΓΙΣΤΩΝ ΤΑΞΙΑΡΧΩΝ ΝΕΑΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ ΝΑΥΠΛΙΑΣ

Είς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς Μίας Ἁγίας, Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Ἐχουσαι ὑπ' ὄψει καὶ διεξερχόμεναι ἐπισταμένως μετὰ προσοχῆς καὶ σπουδῆς, τὸν Καταστατικὸν Χάρτην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ν. 590/1977 ἄρθρον 39 παρ. 4, τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, τὰς Μοναχικὰς Παραδόσεις, τὰς διδασκαλίας «ὄροι κατὰ πλάτος» τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, τῶν παραγγελμάτων τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ὁσίας βιοτῆς αὐτῶν καὶ τῆς ἀκριβοῦς μοναχικῆς πολιτείας, τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἐπίσης, τοὺς προγενεστέρους Ἐσωτερικοὺς Κανονισμοὺς τῶν ἀειμνήστων Ἱεραρχῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀργολίδος, Ἰωάννου Παπασαραντοπούλου 10.6.1942, Χρυσοστόμου Ταβλαδωράκη 17.1.1954 καὶ Χρυσοστόμου Δεληγιαννοπούλου 17.1.1975, προέβημεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἀκολουθοῦντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῶν Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Νέας Ἐπιδαύρου Ναυπλίας, κατόπιν τῆς προσηκούσης εὐλογίας, ἐγκρίσεως καὶ παραίνεσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀργολίδος κ.κ. Ἰακώβου μερίμνη Αὐτοῦ, πρὸς δημοσίευσιν εἰς τὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Ἄρθρον 1 Ἰδρυτικὸν τῆς Μονῆς

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Νέας Ἐπιδαύρου Ναυπλίας, ὡς ἀνδρῶα μονή, χρονολογικῶς τοποθετεῖται εἰς τὸ 1450 μ.Χ. περίπου. Ἐκτοτε μὲ τὴν πτώσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως περιήλθεν εἰς πολλὰ δεινά, ἐκ πειρατῶν, ἐξ αἰχμαλωσίας, ἐκ διώξεων, καταπατητῶν κ.ἄ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1945 τὴν 22αν Σεπτεμβρίου διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος, κατόπιν ἐνεργειῶν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἀργολίδος κυροῦ Ἀγαθονίκου, μετετράπη εἰς Γυναικεῖαν Κοινοβιακὴν Μονήν.

Ἐκτοτε ἤρχισεν σταδιακά, μετὰ πολλῶν δυσκολιῶν καὶ κόπων, τὴν οὐσιαστικὴν αὐτῆς ἐπαναβίωσιν ὑπὸ τοῦ Ἱερομονάχου Θεοκλήτου Σαμιώτου, ὅπου μετὰ τριετῆ ἐγκαταβίωσιν, ἐντατικὰς προσπάθειάς καὶ δικαστικοὺς κατ' ἀνάγκην ἀγῶνας, ἔθεσεν εἰς κάποιον ρυθμὸν τὰ πράγματα τῆς Μονῆς.

Τὸ ἔτος 1945 ὁ Μητροπολίτης Ἀργολίδος κυρὸς

Χρυσόστομος Ταβλαδωράκης, ἐμερίμνησεν διὰ τὴν ἀναστήλωσιν καὶ ἀνασυγκρότησιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Μετὰ πολλῶν δυσχερειῶν, κόπων καὶ προσωπικῆς ἐνασχολήσεως συνέβαλεν εἰς τὴν ὅλην ἀνακαίνισιν τῆς Μονῆς καὶ τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν αὐτῆς πρὸς ἐγκαταβίωσιν μοναζουσῶν, προσεκαλέσατο δὲ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1949 ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Ζούρβας τῆς Ὑδρας, τὴν ἐγκαταβιούσαν εἰς αὐτὴν Μοναχὴν Χριστονύμφην Παναγιωτοπούλου καὶ ἀνέθεσεν εἰς αὐτὴν τὴν ἡγουμενίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ταξιαρχῶν.

Ἐκτοτε ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἐπιτελεῖται οὐράνιον ἔργον, καθιστῶν αὐτὴν πρότυπον γυναικείας Μοναστικῆς Ἀδελφότητος, εἰς αἶνον καὶ δόξαν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ εἰς σωτηρίαν ψυχῶν.

Πρὸς τούτοις, ἐποιήθη καὶ ἰδία σφραγίς, στρογγύλη, φέρουσα εἰς τὸ μέσον αὐτῆς τὴν εἰκόνα τῶν Ἀρχαγγέλων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ γύρωθεν τὴν γραφὴν «Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Νέας Ἐπιδαύρου». Κύκλῳ δὲ τῆς εἰκόνας, ἐπάνωθεν, ἀναγράφει «Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος».

Ἄρθρον 2 Σκοπὸς Ἱερᾶς Μονῆς

Ὁ σκοπὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱεροὺς κανόνας, τὰς παραδόσεις τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν εἶναι:

α) Ἡ κατ' ἐξοχὴν εὐάρεστος λογικὴ λατρεία καὶ δοξολογία τῆς Παναγίας Τριάδος.

β) Ὁ ἁγιασμὸς καὶ ἡ ἐν Χριστῷ τελείωσις καὶ θέωσις τῶν ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ διαβιούντων ἐξασκουμένων ἀδελφῶν.

γ) Ἡ πνευματικὴ, ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ προσφορὰ εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν Ἱερὰν Μονήν, οὕτως ὥστε εἰσερχόμενοι ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς νὰ αἰσθάνονται καὶ νὰ προγεύονται τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ.

Ἄρθρον 3 Κανονικαὶ δικαιοδοσίαι οἰκείου Μητροπολίτου

Ἡ λειτουργία τῆς Ἱερᾶς Μονῆς διέπεται ἐκ τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐκ τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὁ δὲ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀργολίδος (κ.κ. Ἰάκωβος) ἀσκεῖ τὴν ἀνωτάτην ἐποπτεῖαν πατρικῶς καὶ προστατευτικῶς.

Ἐχουσαι καὶ ἡμεῖς τοιοῦτον Ἀρχιερέα εὐσεβάστως τιμοῦμεν καὶ τηροῦμεν τὰς κανονικὰς δικαιοδοσίας Αὐτοῦ:

α) Μνημονεύεται ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς κατὰ τὸ τυπικὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς ἱστάμενος ἐν μέσῳ ἡμῶν, εἰς τύπον καὶ τόπον Χριστοῦ.

β) Ἐπικυροῖ τὰς ἐκλογὰς τῆς Ἡγουμένης καὶ τῶν Ἡγουμενοσυμβούλων ὑπὸ τῆς μοναχικῆς Ἀδελφότητος.

γ) Χειροθετεῖ καὶ ἐνθρονίζει δι' εἰδικῆς ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς τὴν ἐκλεχθεῖσαν Ἡγουμένην.

δ) Παρέχει τὴν κανονικὴν ἐγκρισιν καὶ εὐλογίαν διὰ τὴν εἰσαγωγὴν καὶ κουράν τῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἀδελφῶν καὶ ἐπιτελεῖ αὐτὰς αὐτοπροσώπως.

ε) Ἐγκρίνει καὶ χορηγεῖ ἄδειαν ἀπουσίας εἰς τὰς μοναχὰς ἐκτὸς Μητροπόλεως.

ς) Μεριμνᾷ διὰ τὰς λατρευτικὰς ἀνάγκας τῆς μοναχικῆς Ἀδελφότητος, διορίζει δέ, προτάσει αὐτῆς, τὸν Πνευματικὸν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ ἀποστέλλει Ἐφημέριον διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν.

ζ) Ἐλέγχει τὴν νομιμότητα τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἐγκρίνει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν καὶ ἐπικυρώνει τὸν ἀπολογισμὸν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτῆς. Ἀπασα αἱ πράξεις τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ὑποβάλλονται πρὸς ἐγκρισιν εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην καὶ καταχωροῦνται εἰς τὸ βιβλίον τῶν πράξεων.

η) Ἀσκεῖ πειθαρχικὸν ἔλεγχον προτάσει τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου εἰς τυχόντα σοβαρὰ παραπτώματα εἰς τὰς Μοναχὰς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Ἄρθρον 4

Διοίκησις Ἱερᾶς Μονῆς

Τὴν Διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀποτελοῦν: α) Ἡ Ἡγουμένη β) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον καὶ γ) Ἡ Γενικὴ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος.

Ἄρθρον 5

Ἡγουμένη

Καθήκοντα καὶ δικαιοδοσία αὐτῆς

α) Ἡ Ἡγουμένη προΐσταται τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ὡς πνευματικὴ Μήτηρ καὶ ποδηγέτης τῆς ἐν Χριστῷ Ἀδελφότητος καὶ ὡς «ἱερούργουσα τῷ Θεῷ τὴν τῶν πειθομένων αὐτῇ σωτηρίαν» (Μ. Βασίλειος). Ὅφειλεται δὲ αὐτῇ ἢ κατὰ Θεὸν ὑπακοῇ πασῶν τῶν ἀδελφῶν.

β) Ὡς πνευματικὴ Μήτηρ τῆς Ἀδελφότητος ἀσκεῖ ὑπεύθυνον πνευματικὴν ἐπιστάσιαν ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν. Πρὸς τούτοις δέον ὅπως διακρίνεται ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ, ἐξόχων ἠθικῶν, θρησκευτικῶν καὶ διανοητικῶν προσόντων, ἐξαιρέτως δὲ νὰ συγκεντρώη τὰς ἀρετὰς τῆς ἀγάπης, τῆς ταπεινοφροσύνης, τῆς μακροθυμίας, τῆς διακρίσεως καὶ δι' αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας νὰ διακονῇ καὶ ἐργάζεται τὴν σωτηρίαν τῶν ἀδελφῶν.

γ) Νὰ διακρίνεται δι' ὀρθὴν πίστιν καὶ γνώσιν εἰς τὰ δόγματα τῆς Ὁρθοδοξίας μας, δι' ἐκκλησιαστικὴν μόρφωσιν καὶ διὰ διοικητικὴν ἱκανότητα. Ὡς πνευματικὴ Μήτηρ νὰ ἐπιβλέπῃ μὲ ἀγρυπνον ὄφθαλμὸν καὶ ἐποπτεῖ τὴν ζωὴν τῶν ἀδελφῶν καὶ νὰ ἐπιμελεῖται τὸν καταρτισμὸν καὶ ἀγίασμὸν τῶν ψυχῶν ἐν φόβῳ Θεοῦ,

ἐργαζομένη ἀόκνως διὰ τὴν εὐδόωσιν τοῦ ὄλου σκοποῦ τῆς συστάσεως τῆς Μοναχικῆς πολιτείας.

δ) Νὰ στηρίξῃ, νουθετῇ, καθοδηγῇ διὰ λόγου καὶ ἔργου, νὰ προλαμβάνῃ ἀταξίαν σιωπηλῶς καὶ μὲ πραότητα νὰ ἀνέχεται μακροθύμως τῶν ἐξ ἀπειρίας ἐλλοιμπανόντων τι τῶν καθηκόντων (Μ. Βασίλειος, «ὄροι κατὰ πλάτος», ΜΓ'2, 35).

ε) Ὅριζει τὸν κανόνα προσευχῆς, τὴν μελέτην ἐκάστης ἀδελφῆς, ἀναλόγως τῆς πνευματικῆς καταστάσεώς της, ἐλέγχει καὶ παρακολουθεῖ τὴν ὅλην διακονίαν καὶ ἀσχολίαν τῶν ἀδελφῶν ἐν τῷ κελίῳ, τὰς ἐπισκέψεις εἰς ἱατρὸν καὶ δέχεται τὰς ἀδελφὰς ἅπαξ τῆς ἐβδομάδος πρὸς πνευματικὴν ἐπικοινωνίαν.

ς) Ἐπιτιμᾷ μετὰ πραότητος «συναθλεῖν τοῖς ἰσχυροῖς, τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν τὰ ἀσθενήματα καὶ πάντα ποιεῖν καὶ λέγειν δυνάμενον πρὸς καταρτισμὸν τῶν συνιόντων» (Μ. Βασίλειος ὡς ἀνωτέρω).

ζ) Νὰ εἶναι ὑπογραμμὸς, συνεπῆς εἰς ὅλας τὰς μοναχὰς καὶ μὲ φόβον Θεοῦ νὰ ἐπιμελεῖται τὴν ὁμαλὴν ἐγκαταθίωσιν τῶν ἀδελφῶν, φροντίζουσα τὴν περίπτωσιν μίας ἐκάστης καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτῶν καὶ ἀναλόγως μετ' ἀγάπης νὰ θεραπεύῃ.

η) Συγκαλεῖ πρὸς πνευματικὴν οἰκοδομὴν τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος εἰς τακτὰ χρονικὰ διαστήματα ὀριζόμενα ὑπ' αὐτῆς.

θ) Ἀποβλέπουσα εἰς τὸ πνευματικὸν συμφέρον τῶν ἀδελφῶν, τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν ἰσορροπίαν τοῦ κοινοβίου κατανέμει ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου πάσας τὰς διακονίας τῆς Ἀδελφότητος «καθ' ὃ ἐκάστη ἐπιτηδίως ἔχει» (Μ. Βασίλειος ὡς ἀνωτέρω).

ι) Προΐσταται τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος, τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν καὶ τῆς τραπέζης. Πρωτοστατεῖ εἰς τὰς ἀγρυπνίας, τὴν νηστείαν καὶ πᾶσαν σωματικὴν ἄσκησιν, μετὰ ταπεινοφροσύνης καὶ κύρους, μηδὲν ἐπιτρέπουσα τὴν ἀλλοίωσιν εἰς τοὺς ἱεροὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας, τοὺς Κοινοβιακοὺς θεσμοὺς καὶ τὰς ἐπιταγὰς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

ια) Ὅριζει κατὰ τὴν κρίσιν μίαν ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς διὰ νὰ τὴν ἀναπληροῖ ἐν ἀπουσίᾳ της ἢ ἐν ἀσθενείᾳ. Ἐὰν μὴ συμβεῖ τοῦτο, ἢ Ἡγουμένη ἀναπληροῦται ἀπὸ τὴν κατέχουσα τὴν πρώτην θέσιν μετὰ τὴν Ἡγουμένην.

ιβ) Παρέχει εἰς τὰς ἀδελφὰς ἄδειαν ἀπουσίας (ἐκτὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς) ἢ ἔνεκα ἀσθενείας. Προτείνει εἰς τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τὴν πρόσληψιν ἢ τὴν ἀποβολὴν Δοκίμων. Ἐγκρίνει τὴν κουράν τῶν κατηρτισμένων περὶ τὴν Μοναχικὴν πολιτείαν ἀδελφῶν ὡς καὶ τὴν Μεγαλοσχημίαν τῶν πνευματικῶς ὠρίμων Ρασοφόρων.

ιγ) Δέχεται τοὺς ἐπισκέπτας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τοὺς συγγενεῖς τῶν μοναχῶν καὶ ὀρίζει τὰ τῆς φιλοξενίας, ἀναθέτουσα τὴν φροντίδα εἰς τὴν ὑπεύθυνον τοῦ διακονήματος τούτου.

ιδ) Ἐκπροσωπεῖ τὴν Ἱερὰν Μονὴν ἐνώπιον πάσης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ὡς καὶ Δημοσίας Ἀρχῆς Φυσικοῦ ἢ Νομικοῦ προσώπου. Ἐπὶ κωλύματος τῆς Ἡγουμένης ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ὀριζομένων ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης. Εἰς

ειδικήν υπόθεσιν ή έκπροσώπησις τής Άδελφότητος ανάτιθεται εις ειδικόν νομικόν Σύμβουλον.

ιε) Υπογράφει όλα τὰ έγγραφα τής Ίερᾶς Μονῆς, πρακτικά, διπλότυπα εισπράξεως και πληρωμῶν, τὰς συμβάσεις κατόπιν ἐξουσιοδοτήσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

ις) Ἡ Ἡγουμένη καλεῖται ὑπό τῶν ἀδελφῶν διὰ τῆς ὀσακῆς προσωνυμίας «Γερόντισσα», αἱ δὲ ἀδελφαὶ μεταξὺ τῶν «Ἀδελφῆ» μετὰ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς.

ιζ) Ἡ Ἡγουμένη καταρτίζει τὸ ὠρολόγιον πρόγραμμα τῶν ἀκολουθιῶν, τῆς ὄλης πνευματικῆς κινήσεως και ἐργασίας, τὰ διακονήματα και καταβάλλει κάθε προσπάθειαν νὰ τηρῆται κανονικῶς και ἀρτίως ἀπὸ ὄλην τὴν Ἀδελφότητα τὸ πρόγραμμα και ἡ τάξις τοῦ Κοινοβίου.

ιη) Ἐν κατακλειδί ἡ Ἡγουμένη, ὡς ἀπὸ Θεοῦ λαβοῦσα τὴν διακονίαν, ἔχει τὴν ἀπόλυτον πνευματικὴν εὐθύνην (ἐξουσίαν), ἀλλὰ και τὴν ἱερὰν ὑποχρέωσιν ὅπως «ἀναμφίλεκτον ἀπαιτεῖ τὴν ὑπακοήν» (ΕΠΕ τόμ. 9ος σελ. 486) τῶν μοναζουσῶν, ὑποδεικνύουσα μετὰ κύρους και ἀκρίβειας πρὸς διόρθωσιν και πνευματικὴν τελείωσιν τῶν ἀδελφῶν.

ιθ) Ἡ θέσις τῆς Ἡγουμένης χηρεύει ἔνεκα θανάτου, παύσεως ἢ παραιτήσεως, ὁπότε προσωρινῶς χρέη Ἡγουμένης ἐκτελεῖ ἡ μοναχὴ ποὺ ἔχει τὰ πρεσβεία κουράς, ἡ ὁποία ἔχει χρέος ἐντὸς ἐπτὰ (7) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χηρείας τῆς θέσεως τῆς Ἡγουμένης νὰ συγκαλέσῃ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον, τὸ ὁποῖον ὀρίζει τὴν ἡμερομηνίαν τῆς διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν ἀπὸ τὴν Γενικὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος. Ἡ ἡμερομηνία τῶν ἐκλογῶν δέον νὰ μὴ ἀφίσταται πέραν τῶν τεσσαράκοντα (40) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς χηρείας τῆς θέσεως τῆς Ἡγουμένης. Ἡ Ἡγουμένη παύεται μόνον λόγῳ ἀσθενείας ἢ ἐὰν ὑποπέσῃ εἰς παράπτωμα κανονικὸν κατὰ τὶς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 39 § 5 τοῦ Ν. 590/1977.

Ἄρθρον 6

Ἐκλογὴ Ἡγουμένης

α) Ἡ Ἡγουμένη ἀναδεικνύεται δι' ἐκλογῆς ἐὰν κενωθῇ καθ' οἷονδῆποτε τρόπον ἢ θέσις τῆς. Ἡγουμένη ἀναλαμβάνει ὡς τοποτηρήτρια, ἀμέσως και αὐτοδικαίως ἢ ἔχουσα τὰ πρεσβεία ἀρχαιότερα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

β) Ἡ ἐκλογὴ διεξάγεται τὸ ἀργότερον τεσσαράκοντα (40) ἡμέρας μετὰ τὴν κένωσιν τῆς θέσεως τῆς Ἡγουμένης και γνωστοποιεῖται εἰς τὰς ἀδελφὰς τῆς Ίερᾶς Μονῆς, δι' ἐπικολλήσεως τῆς σχετικῆς ἀνακοινώσεως εἰς τὴν θύραν τῆς τραπέζης, ἔξ (6) ἡμέρας ἐνωρίτερον.

γ) Τῆς ἐκλογῆς προηγεῖται τριήμερος νηστεία.

δ) Δικαίωμα ψήφου ἔχουν ἅπασαι αἱ ἀδελφαὶ αἱ ἐγγεγραμμέναι εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Ίερᾶς Μονῆς Ρασφόροι και Μεγαλόσχημοι.

ε) Διὰ τὸ διακόνημα τῆς Ἡγουμένης ἐκλέγεται ἀδελφὴ ἔχουσα μόνιμον ἐγκαταθίωσιν εἰς τὴν Ίερὰν Μονήν, διακρινομένη διὰ τὴν σωματικὴν και ψυχικὴν αὐτῆς κατάστασιν, διὰ τὴν βαθειὰν εὐσέθειαν, τὴν προσήλωσιν εἰς τοὺς Μοναχικοὺς κανόνες, τὸ γνήσιον ὀρθόδοξον και ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα, τὰς πνευματικὰς και ἀσκητικὰς ἐμπειρίας, τὰς διοικητικὰς ἱκανότητας τοῦ

ποιμαίνειν ψυχὰς και ἰατρεύειν πάθη. Ὡς και τῆς διαφυλάξεως και διατηρήσεως τῆς Μοναστικῆς πειθαρχίας και τάξεως ἐν τῷ κοινοβίῳ (ἴδε Π. Παναγιωτάκου, Σύστημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰσχὺν αὐτοῦ, τόμος 4ος. Τὸ Δίκαιον τῶν Μοναχῶν. Ἐν Ἀθήναις, τυπογρ. Μυρτίδη, 1957, σελίδες 354, 357 - 358).

ς) Τὰ τῆς προετοιμασίας και διεξαγωγῆς τῶν ἐκλογῶν ἐκτελεῖ τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον μετὰ δύο μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, τοῦ ἀρχαιότερου και νεωτέρου τῆ τάξει, ἐκ τῶν ὁποίων ὀρίζεται ἐκ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἐν μέλος ὡς γραμματεὺς.

ζ) Ἡ ἐκλογὴ διενεργεῖται μετὰ τὸ πέρασ τελεσθείσης πρὸς τοῦτο θείας λειτουργίας ἐν τῷ καθολικῷ Ναῷ τῆς Ίερᾶς Μονῆς.

η) Ἐκάστη ψηφοφόρος ἀδελφὴ λαμβάνει ἐσφραγισμένον ψηφοδέλιον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἀναγράφῃ ἐν μόνον ὄνομα ἐκ τῶν ἐκλογίμων και τὸ ρίπτει ἐντὸς ἐσφραγισμένης ψηφοδόχου. Ἐπειτα ὑπογράφει εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς καταρτισθέντα κατάλογον τῶν ἐκλογέων.

θ) Μετὰ τὸ πέρασ τῆς ψηφοφορίας ἀποσφραγίζεται ἡ ψηφοδόχος και καταμετροῦνται αἱ ψῆφοι ἐνώπιον τῆς Ἀδελφότητος. Ἐὰν ἀναγράφονται περισσότερα τοῦ ἐνὸς ὀνόματα τὸ ψηφοδέλιον θεωρεῖται ἄκυρον.

ι) Ἡ λαβοῦσα τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν (+1) ἐκλέγεται Ἡγουμένη. Ἐὰν καμμία δὲν συγκεντρῶναι τὴν ἀπαιτουμένην πλειοψηφίαν, ἐπαναλαμβάνεται ἡ ψηφοφορία. Ἐὰν και εἰς τὴν δευτέραν ψηφοφορίαν δὲν ἐπιτευχθῇ ἡ ἀπαιτουμένη πλειοψηφία, ἀκολουθεῖ και τρίτη ψηφοφορία κατὰ τὴν ὁποίαν θεωροῦνται ὑποψήφια αἱ δύο πλειοψηφίσασαι εἰς τὴν δευτέραν ψηφοφορίαν και ἐκλέγεται Ἡγουμένη ἢ ἔχουσα τὰ πρεσβεία.

ια) Περαιτωθείσης τῆς ἐκλογῆς συντάσσεται ὑπὸ τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς πρακτικόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναγράφονται ὁ ἀριθμὸς και τὰ ὀνόματα τῶν ψηφισασῶν και τῶν ἐψηφισμένων ἀδελφῶν, αἱ ψῆφοι τὰς ὁποίας ἐκάστη ἔλαβε και τὸ ὄνομα τῆς ἐκλεχθείσης Ἡγουμένης, ὑπογράφεται παρὰ πάντων τῶν ψηφισασῶν ἀδελφῶν και ὑποβάλλεται ἐντὸς τριημέρου εἰς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, ὁ ὁποῖος ἐπικυροῖ τὴν ἐκλογὴν.

ιβ) Τῆς ἐκλογῆς ἀκολουθεῖ εὐχαριστήριος δέησις ἐν τῷ καθολικῷ τῆς Ίερᾶς Μονῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἢ ἐκλεγείσα Ἡγουμένη ἐγκαθίσταται ἐκκλησιαστικῶς ὑπὸ τοῦ οἰκεῖου Μητροπολίτου εἰς σχετικὴν ἀκολουθίαν, και ἀκολουθῶς ἢ Ἡγουμένη ἀναλαμβάνει τὰ καθήκοντά της και ἀσκεῖ ταῦτα ἰσοβίως (Ν. 590/1977 ἄρθρο 59 § 5).

Ἄρθρον 7

Χηρεία θέσεως Ἡγουμένης

α) Ἐνεκα θανάτου.

β) Ἐνεκα παραιτήσεως ἢ ὁποία γίνεται δεκτὴ διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῆς Γενικῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος.

γ) Ἐνεκα τῆς ἐκπτώσεως τῆς Ἡγουμένης ἤτοι: Ἐὰν παραχαράττη ἢ παραβιάζῃ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ Μοναχι-

κοῦ βίου ἢ ἐὰν ἀθετῆ τινὰς ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Ἑσωτερικοῦ Κανονισμοῦ ἠθελημένως ἢ ἐξ ἀμελείας, παρὰ τὰς γενομένας συστάσεις πρὸς διόρθωσιν μετὰ τοῦ προσήκοντος σεβασμοῦ, ἅπαξ καὶ πολλακίς ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἀδελφῶν πρὸς αὐτήν. Ἐὰν καὶ πάλιν ἐμμένει εἰς τὴν παρατυπίαν ἢ τὸ σφάλμα τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ἐπιλαμβάνεται τοῦ θέματος καὶ συγκαλεῖ τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἡ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος συγκαλεῖται καὶ εἰς περιπτώσιν ἀνεπαρκείας τῆς Ἡγουμένης εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τῆς ἔνεκα βαρείας ἀσθενείας προκαλοῦσης ἀνικανότητα, χρονίας νόσου ἢ ἀπὸ βαθῆ γῆρας ἢ οἰουδήποτε ἄλλου λόγου ἐξόχως σοβαροῦ, ὡς αἰρετικῶν ἢ βαρέων ἠθικῶν ἢ κανονικῶν παραπτωμάτων.

Ἡ ἀπόφασις τῆς Συνάξεως περὶ τυχόν παύσεως τῆς Ἡγουμένης κατὰ τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις λαμβάνεται διὰ πλειοψηφίας τῶν 2/3 τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος, ἢ ὅποια ἀνακοινῶνται δι' ἐγγράφου εἰς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπιληφθῆ τῶν περαιτέρω.

Ἄρθρον 8

Ἡγουμενοσυμβούλιον

α) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον εἶναι τὸ διαρκὲς διοικητικὸν ὄργανον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Εἶναι τριμελὲς συμπεριλαμβανομένης πάντοτε ὡς προέδρου τῆς Ἡγουμένης, συγκροτούμενον ἐξ ἀδελφῶν ἐπιλεγομένων ἐκ τῶν εὐλαβεστέρων. Δύναται διὰ κοινῆς μετὰ τῆς Ἡγουμένης συσκέψεως νὰ ἐπιλύει τὰ πάσης φύσεως διοικητικὰ ἢ πνευματικὰ θέματα τῆς Ἀδελφότητος.

β) Τὰ μέλη τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ὡς ἐμπειστευμένα τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ κοινοβίου, τὴν προστασίαν καὶ καθοδήγησιν τῶν ἀδελφῶν, εἶναι ἀνάγκη ὅπως διακρίνωνται διὰ τὴν ἀκρίβειαν καὶ συνέπειαν τῆς Μοναχικῆς ζωῆς, τὸ ταπεινὸν φρόνημα, τὸ ὀρθόδοξον ἠθος, τὴν διοικητικὴν ἰκανότητα καὶ τὸ πνεῦμα συνεργασίας, διὰ νὰ συντρέχουν ὑπεύθυνα εἰς τὴν ὅλην λειτουργίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

γ) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον συγκαλεῖται τακτικῶς μία φορὰ τὸ μῆνα ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης, ἐκτάκτως δὲ ὅταν προκύψῃ κάποιον πρόβλημα. Εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ τῶν τριῶν μελῶν, ὡς τριμελὲς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἅπαντα τὰ μέλη αὐτοῦ ἐκφράζουν ἐλευθέρως τὰς ἀπόψεις των, συμπεριφέρονται δὲ ἔναντι ἀλλήλων μὲ ἀπόλυτον σεβασμὸν καὶ σεμνοπρέπειαν.

δ) Τὰ μέλη τοῦ Ἡγεμονοσυμβουλίου ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ἀνά τετραετίαν καὶ εἶναι ἐπανεκλέξιμα.

Ἄρθρον 9

Ἐκλογή Ἡγουμενοσυμβουλίου

α) Ἡ ἐκλογή τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου διεξάγεται ἐντὸς τῆς τελευταίας ἐβδομάδος πρὸ τῆς λήξεως τῆς θητείας του.

β) Τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐκλογῆς ρυθμίζει ἐφορευτικὴ ἐπιτροπὴ ἀποτελούμενη ἐκ τῆς Ἡγουμένης καὶ δύο ἀδελφῶν, τῆς ἀρχαιότερας καὶ τῆς νεωτέρας τῆ τάξεως.

γ) Δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι ἔχουν αἱ συμπληρώσασαι τριετίαν ἀπὸ τῆς ἐγγραφῆς των εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ διακρινόμεναι διὰ τὸ χρηστὸν ἠθος, ἀκεραιότητα καὶ σταθερότητα εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν, ταπεινὸν φρόνημα, ἀκρίβειαν, συνέπειαν, ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐγκύκλιον παιδείαν, ὡς καὶ διοικητικὴν ἰκανότητα.

δ) Εἰς τὰ ψηφοδέλτια τὰ συνταχθέντα ὑπὸ τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων. Κάθε ἀδελφὴ ἀναγράφει ἰδιοχείρως εἰς τὸ ψηφοδέλτιον δύο μόνον ὀνόματα (μὲ σταυρούς).

ε) Εἰς περιπτώσιν ἰσοψηφίας καταρτίζονται νέα ψηφοδέλτια μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἰσοψηφῶν καὶ ἡ ἐκλογή ἐπαναλαμβάνεται εὐθύς. Ἐὰν ἐκ νέου προκύψῃ ἰσοψηφία τίθεται κληρὸς. Αἱ ἐπιλαχοῦσαι ὀρίζονται ὡς ἀναπληρωματικὰ μέλη τούτου μὲ τὴν αὐτὴν διάρκειαν θητείας.

Ἄρθρον 10

Καθήκοντα Ἡγουμενοσυμβουλίου

α) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον συγκαλεῖ τὴν προτάσει τῆς Ἡγουμένης τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος.

β) Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος, διεξάγει τὴν ἐν γένει οἰκονομικὴν, διαχειριστικὴν καὶ ταμειακὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἀποδέχεται ἢ ἀποποιεῖται δωρεὰς ἢ κληρονομίας, συνάπτει δάνεια, προβαίνει εἰς ἀγορὰς καὶ πωλήσεις ἀκινήτων οἰασδήποτε ἀξίας, ἀποφασίζει διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν οἰκοδομικῶν συγκροτημάτων τῆ ἐγκρίσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου, ὑπογράφει πρακτικὰ, διαχειρίζεται πᾶσαν κινήτην καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, μεριμνᾷ διὰ τὴν προμήθειαν πάντων τῶν ἀναγκαίων πραγμάτων καὶ ἐφοδίων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

γ) Ἀποφασίζει διὰ τὴν πρόσληψιν ἢ ἀποβολὴν Δοκίμων, περὶ Ρασοφορίας καὶ Μεγαλοσχημίας τῶν ἀδελφῶν.

δ) Συντάσσει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμὸν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ ὑποβάλλει τούτους πρὸς ἐγκρίσιν εἰς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην.

ε) Διὰ τὴν λήψιν ἀποφάσεως ἐπὶ οἰουδήποτε θέματος, ἐπὶ ἰσοψηφίας, ὑπερισχύει ἢ ἀποφισ μὲ τὴν ὅποιαν συμφωνεῖ ἡ Ἡγουμένη.

ς) Διὰ εἰδικὰς περιπτώσεις τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον δύναται νὰ ἐξουσιοδοτῆ ἢ νὰ προσλάβῃ Νομικὸν Σύμβουλον πρὸς ἐκπροσώπησιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ζ) Ἐν γένει δὲ ἀποφασίζει καὶ ἐνεργεῖ διὰ πᾶν ἕτερον θέμα ὑλικὸν ἢ πνευματικὸν τὸ ὅποῖον δὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν παρόντα Κανονισμὸν καὶ θὰ συντελέσῃ πάντως εἰς τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν τοῦ κοινοβίου.

η) Ἐκλέγει μίαν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Οἰκονόμου, Γραμματέα καὶ τὴν Ταμίαν.

θ) Ἡ Γραμματεὺς ἀναλαμβάνει τὴν πάσης φύσεως ἀλληλογραφίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ ἐνημερώνει διὰ πᾶν εἰσερχόμενον καὶ ἐξερχόμενον ἔγγραφο. Συντάσσει τὰ πρακτικὰ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος. Τηρεῖ τὰ βιβλία εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων (πρωτόκολλον), τῶν πρακτικῶν τῶν Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆς Συνάξεως τῆς

Ἀδελφότητα, ὑλικῆς (κινητῆς περιουσίας), τὸ Μοναχολόγιον, τὸ βιβλίον ἐγγραφῆς Δοκίμων, τὸ κτηματολόγιον, κατάλογον Ἁγίων Λειψάνων καὶ ἱερῶν κειμηλίων. Φυλάσσει τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τὴν σφραγίδα αὐτῆς.

ι) Ἡ Ταμίας διενεργεῖ εἰσπράξεις καὶ πληρωμὰς δι' ἐνσφραγίστων καὶ ἐπικυρωμένων, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου καὶ προσυπογραφομένων ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης καὶ τῆς ἰδίας Ταμίου, εἰδικῶν μπλόκ. Παρακολουθεῖ καὶ φροντίζει διὰ τὰς ὑλικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

ια) Ἡ Ταμίας διενεργεῖ κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ τῆ ἐγκρίσει τοῦ Μητροπολίτου ἀναλήψεις χρημάτων παρὰ Τραπεζῶν καὶ οἰωνδήποτε ἄλλων πιστωτικῶν ὀργανισμῶν.

ιβ) Ἡ Ταμίας τηρεῖ μὲ ἀκρίβειαν καὶ συνέπειαν τὸ βιβλίον Ταμείου, Καθολικόν, Ἐσόδων - Ἐξόδων, βιβλίον Δωρεῶν καὶ βιβλίον Ἀποθήκης [1) Α. Πετρακάκου «Μοναχικὸν Θεσμοί», σελ. 59. 2) Α. Πετρακάκου «Τὸ Μοναχικὸν Πολίτευμα ἐν Ἀγίῳ Ὄρει Ἄθω» 1935, σελ. 10, 3) Χρυσ. Παπαδοπούλου «Ὁσιος Μελέτιος ὁ Νέος» 1935, ὑποσ. 5 σελ. 9. 4) Δ' ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆ Σύνδοδος, Η' Κεφάλαιον τοῦ Νομοκανόνος τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου. 5) Ν. Ἀρκά «Ἀθανάσιος Πάριος» σελ. 79-80].

Ἄρθρον 11

Γενικὴ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος

Τὴν Σύναξιν τῆς Ἀδελφότητος συγκροτοῦν ἅπασαι αἱ ἐγγεγραμμένοι εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ἀδελφοὶ (πλὴν τῶν Δοκίμων). Κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου δύνανται νὰ μετέχουν καὶ αἱ Δόκιμοι εἰς ὠρισμένας συνάξεις ἄνευ ψήφου. Συγκαλεῖται ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης καὶ τῶν μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου.

α) Ἡ πρόσκλησις ἀπευθύνεται εἰς τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος πρὶν ἀπὸ πέντε (5) τοῦλάχιστον ἡμέρας, γίνεται προφορικῶς καὶ ἐπαναλαμβάνεται τοῦλάχιστον τρεῖς φορές. Ἡ Γενικὴ Σύναξις εὐρίσκεται εἰς ἀπαρτίαν ὅταν παρίστανται τὰ 2/3 τῶν μελῶν τῆς.

β) Εἰς περίπτωσιν ἐκτάκτου καὶ λίαν σοβαροῦ θέματος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, προκειμένου νὰ ζητηθῆ ἡ γνώμη τῆς Ἀδελφότητος ἢ πρὸς ἐνημέρωσιν αὐτῆς.

γ) Πρὸς ἐκλογὴν Ἡγουμένης καὶ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἔγκρισιν προϋπολογισμοῦ καὶ ἀπολογισμοῦ καὶ τροποποιήσιν τῶν μὴ βασικῶν διατάξεων τοῦ Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ.

δ) Διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος δι' ἕκτακτα θέματα ἐκκλησιαστικοῦ ἢ ἐθνικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τὴν ὀμαλὴν συνεργασίαν προϊσταμένης Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς ἢ Κρατικῆς τοιαύτης.

ε) Αἱ ἀποφάσεις τῆς Γενικῆς Συνάξεως λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφίαν. Ἐὰν κρίνεται ἀπαραίτητον ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης τηροῦνται πρακτικὰ ὑπὸ τῆς Γραμματέως καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

ς) Εἰς τὴν Γενικὴν Σύναξιν αἱ συζητήσεις γίνονται μὲ ταπεινώσιν, ἀγάπην, ἡθος μοναχικόν. Ἐλεγχοὶ καὶ προσωπικὰς ἐπιθέσεις ἀπαγορεύονται αὐστηρῶς.

ζ) Ἡ Γενικὴ Σύναξις εὐρίσκεται ἐν ἀπαρτίᾳ παρόντων τῶν 2/3 τῶν μελῶν αὐτῆς ἢ τοῦλάχιστον τοῦ ἡμί-

σεος σὺν μιᾷ αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἄρθρον 12

Ἐφημέριος Ἱερᾶς Μονῆς

Διὰ τὰς λειτουργικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ὡς ἐφημέριος διορίζεται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, μετὰ πρότασιν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, ἱερεὺς ὅστις νὰ εἶναι πρόσωπον σοβαρόν, προκεχωρημένης ἡλικίας, μὲ χριστιανικὸν ἦθος καὶ κατὰ Χριστὸν μόρφωσιν καὶ πνευματικότητα.

Ἀσχολεῖται μόνον περὶ τὰ ἐφημεριακὰ καὶ λειτουργικὰ καθήκοντά του ἄνευ οὐδεμίᾳ παρεμβάσεως εἰς τὴν διοίκησιν, εἰς πνευματικὰς καὶ οἰκονομικὰς ὑποθέσεις τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, εἰ μὴ μόνον ὅταν ζητηθῶν γνῶμαι ἢ συμβουλαὶ ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης.

Ἐνδιαίτῃται εἰς ἰδιαιτέρον χώρον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Δέον δὲ ὅπως περιποιηθῆται τοῦτον ἢ πλεον ἡλικιωμένη ἐκ τῶν ἀδελφῶν.

Ἄρθρον 13

Πνευματικὸς Ἱερᾶς Μονῆς

α) Ὁ Πνευματικὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς διορίζεται ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, αἰτήσῃ τῆς Ἡγουμένης καὶ κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος.

β) Ὁ Πνευματικὸς δέον νὰ εἶναι πρόσωπον σοβαρόν, ὠρίμου ἡλικίας, ἔχων τὴν μεγίστην ἀρετὴν τῆς διακρίσεως, μορφωμένος πνευματικῶς, ἔμπειρος καὶ κανὼν τῆς Μοναχικῆς πολιτείας, μετὰ συνέσεως καὶ δικαιοσύνης, ἐπιεικίας καὶ αὐστηρότητος, μετὰ ζήλου δὲ νὰ ἀσχολεῖται εἰς τὴν Ἱεράν ἐξομολόγησιν τῆς Ἀδελφότητος διὰ τὸν καταρτισμὸν καὶ τὴν πνευματικὴν πρόοδον αὐτῆς.

γ) Ὁ Πνευματικὸς ἐξομολογεῖ, τελεῖ ἐφημεριακὰ καθήκοντα ὡσὰκις δύναται, συνεργάζεται μετὰ τῆς Ἡγουμένης διὰ θέματα πνευματικῆς φύσεως ἐντὸς τῆς Μοναχικῆς Ἀδελφότητος καὶ ἐὰν τὸ ἀπαιτοῦν αἱ ἀνάγκαι τῶν μοναζουσῶν τελεῖ καὶ συνάξεις, συγκαλουμένας ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης, διὰ συμβουλὰς πρὸς τὰς ἀδελφὰς διὰ τὴν καλυτέραν πνευματικὴν βελτιώσιν καὶ ἐπίδοσιν αὐτῶν.

δ) Ὁ Πνευματικὸς οὐδέποτε παρεμβαίνει εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ἐκτὸς μόνον ὅταν ζητηθῆ ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης ἢ γνώμη ἢ συμβουλή του ἐπὶ παντὸς θέματος τῆς Ἀδελφότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ἄρθρον 14

Ὀργάνωσις, Τάξις καὶ Λειτουργία Ἱερᾶς Μονῆς

Ἡ Ἱερά κοινοβιακὴ Μονὴ ὡς ὀργανωμένη ἔκφρασις τῆς ἀπλανοῦς καὶ ἰδεώδους Μοναχικῆς βιοτῆς, ἀποτελεῖ θεοσυστάτον ἐξαιρετικῶς καὶ τελείως διακεκριμένην κοινωνίαν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀνθρωπίνων ὀργανώσεων. Ὡς τοιαύτη δὲ κοινωνία (πολιτεία) ἐμφανίζει ἰδιάζουσαν ἐν τῇ συστάσει αὐτῆς διοργάνωσιν, τῆς ὁποίας ἐμπνευστῆς καὶ δημιουργὸς εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ὁποίου, κανονικαὶ νομοθεσίαι

καί ὑποθῆκαί ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Ἁγίων Πατέρων, συγκροτεῖται τὸ Μοναχικὸν πολίτευμα καὶ προσδιορίζεται ἡ τάξις καὶ ἡ ὅλη λειτουργία τοῦ κοινοβίου.

Ἄπασαι αἱ ἀδελφαὶ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ, συνιστῶσαι «ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα», διακρίνονται κατὰ τὴν τάξιν εἰς Δοκίμους, Ρασοφόρους καὶ Μεγαλοσχήμους.

Ἄρθρον 15 Δόκιμοι ἀδελφαὶ

Ἡ συγκαταρτίθμησις προσερχομένης Δοκίμου μεταξὺ τῆς Ἀδελφότητος γίνεται κατόπιν προσεκτικῆς δοκιμασίας.

Ἡ εἴσοδος Δοκίμου εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν γίνεται κατόπιν σχετικῆς αἰτήσεως αὐτῆς πρὸς τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιον, εἰς τὴν ὁποίαν ἀναφέρεται ρητῶς ὅτι ἐλευθέρως καὶ ἀβιάστως καὶ ἔχουσα ζῆλον κατ' ἐπιθυμωσιν ἐπιθυμεῖ νὰ ἀσπασθῇ τὸν Μοναχικὸν βίον, οὕσα ἄγαμος.

Τὸ κατώτατον ἔτος τῆς ἡλικίας ὀρίζεται εἰς τὸ 18ον, μὴ ὑπερβαίνουσα κατὰ κανόνα τὸ 45ον, ἐκτός ἐάν ὑπάρχῃ ἰδιάζουσα περίπτωσις, διὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἀποφανθῇ τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιον.

Εἰς ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις χηρῶν ἢ ἐγγάμων ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ μονάσουν ἀποφαίνεται ἡ Γενικὴ Σύναξις τῆς Ἀδελφότητος κατόπιν ἐμπεριστατωμένης ἐξετάσεως καὶ εἰσηγήσεως τῆς Ἱγουμένης, συμφώνως πρὸς τὰ διατασσόμενα ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 39/1972 Καταστατικοῦ κανονισμοῦ.

Ἡ ὑποψηφία Δόκιμος ὀφείλει νὰ διαθέτῃ διανοητικὴν, ψυχικὴν καὶ σωματικὴν ὑγείαν, πιστοποιουμένην ὑπὸ ἱατροῦ τῆς Ἱερᾷς Μονῆς διὰ τὴν διαμόρφωσιν τῆς Μοναχικῆς προσωπικότητος καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τυχόν προβλημάτων εἰς τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τῆς Ἀδελφότητος.

Ἐάν κατὰ τὸν χρόνον τῆς δοκιμασίας, κατὰ τὸν ὅποιον παραμένει εἰς τὴν Ἱεράν Μονήν, διαπιστωθῇ ὅτι ἡ Δόκιμος δὲν διαθέτει τελείαν ψυχοσωματικὴν ὑγείαν, ἐπιβάλλεται λήψις ἀποφάσεως τῆς Γενικῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος, ἔγκυρος ἰατρικὴ γνώματευσίς καὶ γνώμη τοῦ Πνευματικοῦ.

Ἐάν ἡ ὑποψηφία ὡς Δόκιμος εἶναι ἄγνωστος παντελῶς εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν δὲν γίνεται εὐκόλως ἀμέσως δεκτὴ.

Ἰκανὸς χρόνος ἐπικοινωνίας καὶ συχνῆς ἐπισκέψεως εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν τῆς ὑποψηφίας Δοκίμου καὶ παραμονὴ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ διὰ νὰ μελετηθῇ καὶ γνωσθῇ ἐπισταμένως ἢ αἰτήσις καὶ ἡ ἔνθεος αὐτῆς ἐπιθυμία πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς τὸν Μοναχικὸν βίον.

Ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν Πνευματικὸν τῆς Ἱερᾷς Μονῆς, τὰς μοναζούσας ἀδελφὰς καὶ ἰδίᾳ μετὰ τῆς Ἱγουμένης, τὴν ὁποία ἐνημερώνει σχετικῶς καὶ καταλεπτῶς περὶ τῆς ζωῆς τῆς, τῆς ὑγείας τῆς καὶ διαφορῶν ὑποχρεώσεων καὶ περιστάσεων τῆς ζωῆς τῆς.

Μετὰ ἐξάμηνον παρέλευσιν ἢ ὑποψηφία Δόκιμος λαμβάνει γνώσιν διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς μελέτης τοῦ παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾷς Μονῆς καὶ ἐάν, ἐν συνόλῳ καὶ συνειδήσει, ἀποδεχθῇ τοῦτον καὶ παραμένει σταθερὰ εἰς τὴν Ἱεράν ἀπόφασίν τῆς, ὑποβάλλει

ἔγγραφον προσωπικὴν αἴτησιν εἰς τὸ Ἱγουμενοσυμβούλιον δι' ἐγγραφὴν τῆς εἰς τὸ Δοκιμολόγιον καὶ κατόπιν τῇ εἰσηγήσει τοῦ Πνευματικοῦ, τῆς Ἱγουμένης καὶ ἀπόφασιν τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου, ἐγκρινομένην ὑπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, ἐγγράφεται εἰς τὸ Δοκιμολόγιον τῆς Ἱερᾷς Μονῆς καὶ ἐνδύεται ὑπὸ τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου τὴν κεκανονισμένην ἐνδυμασίαν τῆς Δοκίμου.

Ἡ διάρκεια τῆς δοκιμασίας ὀρίζεται τριετῆς, ὡς ὀρίζουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες καὶ ἡ Δόκιμος ὀφείλει νὰ παρακολουθῇ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν βίον καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς Ἱερᾷς Μονῆς, καὶ νὰ ἐκτελῇ τὰ διακονήματα καὶ πᾶσαν ἐντολὴν τῆς Ἱγουμένης εἰς νηστείας, στερήσεις, ἱερὰ ἀκολουθίας κ.λπ.

Ὁ χρόνος τῆς δοκιμασίας ἐπιτρέπεται νὰ μειωθῇ ἢ νὰ παραταθῇ κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, τῇ κρίσει καὶ εὐθύνη τῆς Ἱγουμένης καὶ μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν μελῶν τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς δοκιμασίας, ἡ Δόκιμος ὀφείλει ἀπαραιτήτως νὰ ἐγκαταδιδοί συνεχῶς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ.

Κατὰ τὸ χρονικὸν αὐτὸ διάστημα ἡ Δόκιμος ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ γνωρίσῃ εἰς τὴν πρᾶξιν τὴν διαβίωσιν τῆς Μοναχικῆς πολιτείας, ἢ δὲ Ἱγουμένη καὶ ὁ Πνευματικὸς τῆς Ἱερᾷς Μονῆς ἔχουν τὸν χρόνον νὰ διακριθῶσιν τὴν ὑπαρξιν ἢ οὐχὶ παρ' αὐτῇ τῆς Μοναχικῆς κλίσεως.

Ἐν τούτοις ἡ Δόκιμος ἀδελφὴ ὀφείλει νὰ ἐπιμελεῖται μὲ ἰδιαίτερον ζῆλον καὶ ἀγρυπνον προσοχὴν τὴν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν τῆς καλλιέργειαν, ἐφαρμόζουσα πιστῶς τὰς συμβουλὰς καὶ ἐντολὰς τῆς Ἱγουμένης καὶ τοῦ Πνευματικοῦ πατρὸς τῆς Ἱερᾷς Μονῆς.

Ἡ Δόκιμος ὀφείλει νὰ συμμετέχῃ εἰς τὴν ὅλην διαβίωσιν καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς Ἀδελφότητος ἄνευ διαμαρτυρίας καὶ γογγυσμοῦ ὡς βοηθὸς εἰς τὰ διακονήματα τῶν ἀδελφῶν, ἐφ' ὅσον δὲν εἶναι ἔτι ὀριστικὸν μέλος τῆς Ἀδελφότητος.

Ἡ Δόκιμος εὐθύς ὡς εἰσέλθει εἰς τὴν Ἱεράν Μονὴν ὀφείλει νὰ παραδῶσῃ ἅπασαν τὴν κινητὴν περιουσίαν τῆς εἰς τὴν Ἱγουμένην, τὴν δὲ ἀκίνητον, μέχρι τῆς κουρᾶς τῆς, διαχειρίζεται ἐν συνεργασίᾳ καὶ ὑποταγῇ μετὰ τῆς Ἱγουμένης.

Ἡ Δόκιμος ἀδελφὴ ἐάν ἀποδειχθῇ ἀνυπάκουος, προβληματικὴ, σκανδαλοποιός, μὴ τηροῦσα τὸν παρόντα Κανονισμόν καὶ οὕσα ἀνεπίδεκτος βελτιώσεως, ἀποβάλλεται ἐκ τῆς Ἱερᾷς Μονῆς, κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου καὶ τῇ ἐγκρίσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Ἀποχωροῦσα αὐτοθελήτως δικαιοῦται νὰ παραλάβῃ τὴν περιουσίαν τῆς, κινητὴν καὶ ἀκίνητον, τὴν ὁποίαν ἔφερεν κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῆς εἰς τὴν Ἱεράν Μονήν.

Ἡ Δόκιμος ἀδελφὴ ἐάν ἀσθενήσῃ θανασίμως καὶ ζητήσῃ ὡς τελευταίαν ἐπιθυμίαν νὰ καρῆ μοναχῇ, εἶναι δυνατόν, ἀποφάσει τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου καὶ ἐγκρίσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, νὰ λάβῃ τὸ Μικρὸν Σχῆμα, ἐάν διακρίνεται διὰ τὴν πνευματικὴν τῆς πρόοδον, ἄλλως γίνεται Ρασοφόρος.

Ἄρθρον 16 Ρασοφόροι - Μεγαλόσχημοι

Ἄμα τῇ ἐκπνεύσει τοῦ χρόνου τῆς κανονικῆς δοκι-

μασίας και προετοιμασίας της Δοκίμου αδελφής, προτάσει της Ήγουμένης, συγκαταθέσει του Πνευματικού, αποφάσει του Ήγουμενοσυμβουλίου, εγκρίσει δέ και εύλογία του οικείου Μητροπολίτου, ρασοφορείται ή κείρεται εις Μεγαλόσχημον. Ἐπὶ τούτοις καταγράφονται τὰ στοιχεία της Ρασοφόρου ἢ Μεγαλοσχήμου εις τὸ Μοναχολόγιον θιβλίον της Ἱερᾶς Μονῆς.

Συμφώνως πρὸς τοὺς κανονισμοὺς ἢ περιουσία τῶν κεκαρμένων μοναχῶν Μεγαλοσχήμων περιέρχεται αὐτοδικαίως εις τὴν Ἱερὰν Μονήν. Τὸ Ήγουμενοσυμβούλιον ὀφείλει τρεῖς (3) μῆνας πρὸ της κουρᾶς ἀδελφῆς εις Μεγαλόσχημον, νὰ γνωστοποιήσῃ εις αὐτὴν ὅτι μετὰ τὴν κουρὰν της πᾶσα ἢ τυχοῦσα περιουσία αὐτῆς θὰ ἀνήκῃ εις τὴν Ἱερὰν Μονήν καὶ ὅτι μόνον μέχρι της κουρᾶς της δύναται νὰ διαθέσῃ ταύτην ὅπως βούλεται. Ἐπίσης καὶ μετὰ τὴν κουρὰν της ἀδελφῆς ὅ,τι περιουσιακὸν στοιχείον, ἐκ δωρεᾶς ἢ κληρονομίας, ἀποκτήσῃ περιέρχεται εις τὴν Ἱερὰν Μονήν ὡς ὁ νόμος ὀρίζει.

Ἡ κεκαρμένη ἀδελφὴ Μεγαλόσχημος συμφώνως μὲ τὸν 21ον κανόνα της Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τὸν 4ον κανόνα της Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου δεσμεύεται νὰ παραμείνῃ εις τὴν Ἱερὰν Μονήν ὡς τὸ τέλος τοῦ βίου αὐτῆς, διότι διὰ της κουρᾶς δημιουργεῖται ἱερός, αἰώνιος καὶ ἀκατάλυτος δεσμός.

Δύναται δὲ νὰ ἀποχωρήσῃ ἐκ της Ἱερᾶς Μονῆς κατ' οἰκονομίαν (18' Κανὼν Νικηφόρου Κων/πόλεως) α) ὅταν ἢ Ἁγουμένη ὑποπέσῃ εις αἵρεσιν, β) εις περίπτωσιν εἰσόδου ἀνδρῶν εις τὴν Ἱερὰν Μονήν καὶ γ) ἐὰν παιδία μανθάνωσιν κοσμικὰ ἐν τῷ κοινωσίῳ.

Πρὸς τούτοις ἐὰν ἀδελφὴ θελήσῃ νὰ ἀποχωρήσῃ ἐκ της Ἀδελφότητος, δύναται νὰ αἰτήσῃ κανονικὸν ἀπολυτήριον ἐκ της Ἱερᾶς Μονῆς ἐκ τοῦ Ήγουμενοσυμβουλίου, ἐὰν ὑφίστανται ἀποχρῶντες λόγοι καὶ ἀφοῦ ἐξασφαλισθῇ ἢ συγκαταθέσῃ τοῦ Μητροπολίτου εις τὴν ἐπαρχίαν τοῦ ὁποίου ὑπάγεται ἢ νῆα Μονῆς εις τὴν ὁποίαν ἢ ἀδελφὴ ἐπιθυμεῖ νὰ μονάσῃ ἐφεξῆς.

Εἰς τὴν ὀριστικὴν ἀποχώρησιν ἐκ της Ἱερᾶς Μονῆς ἢ Μοναχῆ δύναται νὰ λάβῃ τὰ αὐστηρῶς προσωπικῆς αὐτῆς χρήσεως εἶδη καὶ μόνον κατόπιν εύλογίας της Ἁγουμένης.

Ρασοφόροι καὶ Μεγαλόσχημοι μοναχαὶ ἀπὸ ἄλλην Μονήν δὲν γίνονται δεκτοὶ εις τὴν Ἀδελφότητα, παρεκτός ἐξαιρετικῶν περιπτώσεων καὶ κατόπιν ἀποφάσεως της Γενικῆς Συνάξεως της Ἀδελφότητος.

Αἱ μοναχαὶ αὐταὶ ὀφείλουν νὰ ἔχουν κανονικὸν ἀπολυτήριον ἐκ της Μονῆς της μετανοίας των ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ ἐκεῖσε κυριάρχου Μητροπολίτου, καθὼς ἐπίσης καὶ της ἐγγράφου συγκαταθέσεως τοῦ οικείου Μητροπολίτου της ἡμετέρας Ἱερᾶς Μονῆς.

Ἄρθρον 17

Ἐπιπλοὶ καὶ καθήκοντα τῶν ἀδελφῶν

α) Ἄπασαι αἱ ἀδελφαὶ εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ διαβιῶν συμφώνως πρὸς τὰς περὶ Μοναχισμοῦ διατάξεις της Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς αὐταὶ ἐβιῶθησαν ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ κατεγράφησαν ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Συνόδων εις τοὺς αἰώνιους κύρους κανό-

νας των, συμφώνως πρὸς τὴν μακράκινα ἱστορίαν τοῦ παλαιφάτου Μοναχισμοῦ.

β) Ἐκάστη ἀδελφὴ δέον νὰ μὴ λησμονῇ ὅτι ἀπὸ τὴν ὥραν της κουρᾶς της εἰσῆλθεν εις μίαν νέαν κοινωνίαν, κατάστασιν καὶ τάξιν. Γεννᾶται καὶ καταγράφεται εις νέαν πνευματικὴν οἰκογένειαν, στηριζομένην εις θεῖους, αἰώνιους καὶ ἀκαταλύτους δεσμούς.

γ) Ἡ θεμελιώδης Μοναχικὴ ἀρχὴ εἶναι ἡ ὑπακοή, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἔχῃ ἐκάστη Μοναχὴ πρὸς τὴν Ἁγουμένην, «μηδὲν παρά γνώμην αὐτῆς διαπράττουσα» (Μ. Βασίλειος). Αἱ ὑποτακτικαὶ θὰ ὑπακούουν ἀδιακρίτως εις τὰς ἐντολὰς της Ἁγουμένης, εις τὴν ὁποίαν θὰ ἀναφέρουν λεπτομερῶς καὶ ἐπακριβῶς πάντα τὰ κρύφια της διανοίας καὶ της καρδίας των διὰ της παραδεδομένης Μοναχικῆς ἐξαγορεύσεως.

δ) Ἡ ὑποχρέωσις αὐτῆς ἀπολύτου καὶ ἀδιακρίτου ὑπακοῆς καὶ ἀναφορᾶς της ὑποτακτικῆς πρὸς τὴν Ἁγουμένην –πνευματικὴν Μητέρα– ἀποτελεῖ τὴν φυσικωτάτην ἀπόρροιαν τοῦ πνευματικοῦ καὶ αἰώνιου δεσμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐνώνει τὰς δύο ψυχάς. Ἡ Ἁγουμένη, τονίζει ὁ Μ. Βασίλειος, «τὸ τοῦ Σωτῆρος πρόσωπον ἐπέχουσα ἐν τῇ Ἀδελφότητι ἱερουργεῖ τῷ Θεῷ τὴν τῶν πειθομένων αὐτῇ σωτηρίαν». Μεταξὺ δὲ Γεροντίσεως καὶ ὑποτακτικῆς συνάπτεται σύμβασιν πνευματικῆς συμβιώσεως «ἄλυτον καὶ αἰώνιον τὴν συνάφειαν κεκτημένη», διὰ τοῦτο συμπληρώνει, ὁ ἄπαξ εις σύνδεσμον καὶ συνάφειαν ἐλθὼν πνευματικῆς Ἀδελφότητος «οὐχ οἶος τ' ἂν ἢ ἀποκόπτεσθαι καὶ χωρίζεσθαι τούτων, οἷς συνηρμόσθη ἐφ' ὅσον ἢ πνευματικῆς κοινωνία συναρμοσθεὶς ὑπ' αὐτῷ μάρτυρι καὶ μεσίτῃ τῷ Πνεύματι, ὑπόδικος ἐπὶ τῷ χωρισμῷ γίνεται» (Ἀσκητικαὶ Διατάξεις Μ. Βασιλείου κα', κβ').

ε) Μία ἐκ τῶν θεμελιωδῶν ὡσαύτως ἀρχῶν της Μοναχικῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἀκτημοσύνη. Κατὰ συνέπειαν τὸ κελλίον, τὸ ἐνδυμα, τὰ ὑποδήματα καὶ ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ἀτομικὰ εἶδη της μοναχῆς δὲν εἶναι ἰδικὰ της. Δίδονται καὶ παραχωροῦνται εις αὐτὴν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Μονήν της διὰ τὴν ἐξυπηρέτησίν της κατὰ τὸν χρόνον της ἐπιγείου ζωῆς της. Διὰ τοῦτο τὰ χρησιμοποιεῖ μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς.

ς) Ἐκ τῶν πρωταρχικῶν Μοναχικῶν ὑποσχέσεων καὶ ἐπιδιδώσεων της μοναχῆς εἶναι ἡ διατήρησις της καθαρότητος καὶ ἀκεραιότητος ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος.

ζ) Ἡ παραμονὴ καὶ διανυκτέρευσις ἀδελφῆς εις κελλίον ἐτέρας, παρεκτός μεγάλης ἀνάγκης - ἀσθενείας, τῆς ἀδείας καὶ εύλογίας της Ἁγουμένης, δὲν ἐπιτρέπεται.

η) Ἡ εἴσοδος ἀνδρῶν ἐν τοῖς κελλίοις τῶν ἀδελφῶν της Ἱερᾶς Μονῆς, παρεκτός τοῦ σαρκικοῦ πατρὸς καὶ κατόπιν ἀδείας της Ἁγουμένης, ἀπαγορεύεται. Ὡσαύτως ἀπαγορεύεται καὶ ἡ εἴσοδος εις τὰ κελλία τῶν μοναχῶν κοσμικῶν προσώπων.

θ) Αἱ ἀδελφαὶ δὲν ἐξέρχονται της Ἱερᾶς Μονῆς ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου. Ἡ ἐξοδος αὐτῶν εἶναι ἐπιτρεπτὴ διὰ λόγους ἀσθενείας ἢ ἐξ ἄλλης ἀνάγκης ἐπιβαλλούσης τοῦτο καὶ μόνον κατόπιν ἀδείας καὶ εύλογίας της Ἁγουμένης.

ι) Κέντρον της ζωῆς τῶν μοναχῶν εἶναι ὁ ἱερός να-

ός, τὸ Καθολικόν, τῆς Ἱερᾶς Μονῆς καὶ αἱ μοναχαὶ δι' οὐδεμίαν ἄλλην αἰτίαν συνήχθησαν ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἢ μὴ διὰ τὴν λατρεύουσαν διὰ παντὸς τὸν Κύριον. Διὰ τοῦτο ἅπασαι αἱ ἀδελφαὶ ὀφείλουν νὰ συμμετέχουν εἰς τὰς ἱεράς ἀκολουθίας, τὰς καθοριζόμενας ὑπὸ τοῦ τυπικοῦ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐκτελοῦν ταύτας μετὰ τῆς προσηκούσης εὐλαθείας, προσοχῆς, κατανύξεως «τὸ τοὺς θεοὺς ἀναπέμποντας ὕμνους φόβῳ πολλῶν συνεσταλμένους καὶ εὐλαθείᾳ κεκοσμημένους οὕτω προσφέρειν τούτους» (ὁμιλία Ἱ. Χρυσοστόμου ΧΙ εἰς τὸν Ματθαῖον). Μετὰ πάσης τάξεως, ἄνευ θορύβων, μετὰ δακρύων καὶ ταπεινώσεως.

Μετὰ προσοχῆς, ἄνευ σφαλμάτων, τροποποιήσεων ἢ ἀλλοιώσεων τῶν εὐχῶν, ἀναγνωσμάτων καὶ ψαλμάτων, καθορίζοντας ἐκ τῶν προτέρων καὶ ἐκ περιτροπῆς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν ψαλμωδίαν εἰς τὰς μοναχάς, δι' ἀποφυγὴν ἀταξίας καὶ συγχύσεως ἐν ὥρᾳ ἀκολουθίας.

Ἄπασαι αἱ μοναχαὶ προσέρχονται εἰς τὸ Καθολικόν διὰ τὰς ἀκολουθίας εὐπρεπισμένα ἐν εὐσχήμῳ περιβολῇ (ράσων καὶ κάλυμμα), ἐνῶ εἰς τὰς λατρευτικὰς ἐκδηλώσεις, τὰς καθιερωμένας ἐκ τῆς Μοναχικῆς παραδόσεως, αἱ Μεγαλόσχημα ἀδελφαὶ φέρουσι τὸ κουκούλιον καὶ τὸ Μέγα Σχήμα.

ια) Ἄπασαι αἱ μοναχαὶ, παρεκτὸς περιπτώσεων ἀσθενείας ἢ δικαιολογημένης ἀνάγκης, τῇ εὐλογίᾳ τῆς Ἱγουμένης, ἐσθίουσιν εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν ἐν σιωπῇ καὶ εὐλαθείᾳ, ἀκροώμεναι μετὰ προσοχῆς τὴν καθιερωμένην ἀνάγνωσιν κειμένων ἐκ τοῦ Συναξαρίου τῆς ἡμέρας ἢ ἐκ Πατερικῶν συγγραμμάτων.

Ἡ ἀνάγνωσις γίνεται ἐκ περιτροπῆς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, εἰς τὸ κέντρον ἐν ἰδίῳ τόπῳ τῆς τραπέζης, ἢ δὲ ἀναγνώστρια ἀδελφὴ λαμβάνει τὴν τροφήν τῆς μετὰ τὸ πέρας τῆς τραπέζης.

ιβ) Καθῆκον ὄλων τῶν ἀδελφῶν εἶναι ἡ ἐνσυνειδήτως ἄσκησις καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη. Αὗται ἐξαφανίζουσι τὰς φευκταίας κακίας τοῦ φθόνου, τῆς κατακρίσεως, τῆς μεμονωμένης ἢ μερικῆς φιλίας, τῆς ἀντιλογίας, τῆς ἰδιορρυθμίας καὶ ἐξουδετερώνουν ὅσα διαβιβρώσκουν καὶ ὑποσκάπτουν τὰ θεμέλια τῆς ἐνότητος τοῦ κοινοβίου καὶ τὴν πορείαν τοῦ πρὸς λύτρωσιν καὶ σωτηρίαν.

Οὐδεμία ἀδελφὴ ἐπιπλήττει ἄλλην, οὔτε παρατηρεῖ ἢ διορθώνει, πλὴν τῆς Ἱγουμένης καὶ τῆς τυχόν ὑπ' αὐτῆς ὀρισθείσης ἀναπληρωτρίας ἢ μιᾶς ἐκ τῶν Συμβούλων.

Ἡ ὑπεύθυνος διακονήματος ἐπεμβαίνει μόνον εἰς ὅ,τι σχετικόν εἶναι μὲ τὸ ἰδικόν τῆς διακόνου. Διὰ ὅτι-δήποτε ἄλλο ἀναφέρεται εἰς τὴν Ἱγουμένην, ἥτις ἐνεργεῖ κατὰ τὴν κρίσιν τῆς.

Τὸ σφάλμα τῆς ἀδελφῆς ποτὲ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ αἰτία σχολιασμοῦ, κατακρίσεως καὶ ἐξουθενώσεως, ἀλλὰ αἰτία προσεγγίσεως καὶ συμπαραστάσεως, «τῇ φιλαδελφείᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι» (Ρωμ. ιβ' 10).

Αἱ ἀδελφαὶ ὀφείλουν νὰ διατηροῦν μετὰ τῶν τῆν «ἐνότητα τοῦ πνεύματος». Παραπτώματα ὡς ἡ κατάκρισις, ἡ καταλαλιά, ὁ σχολιασμός, ἡ παρεξήγησις, ἡ ψυχρότης δέον νὰ ἀπουσιάζουν ἐκ τῆς Ἀδελφότητος.

Αἱ ἀνωφελεῖς, ἀπρεπεῖς καὶ κοσμικαὶ συζητήσεις, οἱ ἀστείμοι καὶ οἱ ἐντονοι γέλωτες, οἱ ψιθυρισμοὶ καὶ τὰ νεύματα, αἱ φωνασκίαι καὶ ἡ εὐτραπελία εἶναι ξένα διὰ

τὴν μοναχὴν, ἥτις ἐπιποθεῖ νὰ μορφωθῇ ἐν αὐτῇ Χριστός.

Αἱ ἀδελφαὶ ὀφείλουν νὰ ἐξαγορεύωσιν τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν εἰς τὴν Ἱγουμένην, ὡς καὶ ὁ Μ. Βασίλειος ὀρίζει: «Μηδὲν κίνημα ψυχῆς ἀπόκρυφον φυλάσσειν παρ' ἑαυτῶ».

Ὅλαι αἱ ἀδελφαὶ ὑποχρεωτικῶς ἔχουν κοινὸν Πνευματικόν, τὸν Πνευματικόν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

ιγ) Ἡ ἄσκησις τῶν μοναχῶν εἰς τὰ διακονήματα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι ἀναποσπάστως συνδεδεμένη μετὰ τὴν μοναχικὴν τῶν τελείων καὶ ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἀπαραιτήτων καὶ βασικῶν προϋποθέσεων διὰ τὸν καρτισμὸν καὶ τὴν πνευματικὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς προσωπικότητος αὐτῶν. «Ἐπεὶ διπλοῦς ὁ ἄνθρωπος, διπλοῦν εἶναι προσήκει καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς σπούδασμα, πόνος τε σώματος καὶ ψυχῆς ἀσκήμασι κατορθούμενον. Πόνοι δὲ σώματος οὐχ ἡ ἀργία ἀλλὰ τὸ ἔργον ἐστί» (Μ. Βασίλειος).

Διὰ τοῦτο πᾶσαι αἱ ἀδελφαὶ ὀφείλουν νὰ ἐργάζονται, ἐκάστη κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων τῆς, ἐκτελοῦσαι μετὰ ζήλου καὶ ἐπιμελείας πᾶσαν ἀνατιθεμένην διακονίαν, δεδομένου ἄλλωστε, ὅτι πᾶσα ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ ἐργασία εἶναι προσφορὰ πρὸς τὸν Θεόν.

Αἱ ἀδελφαὶ ὀφείλουν νὰ ἐκτελοῦν τὰς ὑπὸ τῆς Ἱγουμένης εἰς αὐτὰς ἀνατιθεμένας διακονίας ἄνευ διαμαρτυρίας καὶ γογγυσμοῦ ὑπηρετῶσαι «ὡς ἐκ Θεοῦ κατενώπιον Θεοῦ ἐν Χριστῷ», ἥτοι ἐν πλήρει συναισθήσει τῆς παρουσίας «τοῦ Δεσπότη Θεοῦ τοῦ τὰ πάντα ἐφορῶντος» (Μ. Βασίλειος). Ἄρνησις ἀδελφῆς εἰς ἐργασίαν διακονήματος εἶναι ἀνυπακοή, ἢ δὲ ἐπιμονὴ εἰς τὴν ἄρνησιν συνεπάγεται ἐπιτίμιον.

Διὰ τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς αἱ ἀδελφαὶ ἀκολουθοῦν κατὰ τὰς ἀκολουθίας καὶ ἄλλας ἐκδηλώσεις τὴν σειρὰν τῆς ἱεραρχίας. Ἡ σειρὰ ἀρχαιότητος τῶν ἀδελφῶν καθορίζεται ἀπὸ τὴν προτεραιότητα ἐγγραφῆς αὐτῶν εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Αἱ ἀδελφαὶ καὶ εἰς τὰς μετὰ τῶν σχέσεως δέον νὰ τηροῦν τὴν ἱεραρχικὴν τάξιν μετὰ σχολαστικότητος. Αἱ νεώτεροι ὀφείλουν νὰ ὑπακούουν καὶ νὰ σέβονται τὰς ἀρχαιότερας ἀδελφάς, αἱ δὲ ἀρχαιότεροι νὰ ἀγαποῦν καὶ νὰ συμπάριστανται εἰς τὰς νεωτέρας.

ιδ) Τὰ βασικότερα διακονήματα εἰς τὰ ὁποῖα δέον νὰ ἀσχολοῦνται αἱ ἀδελφαὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι: 1) τῆς Γραμματέως, 2) τῆς Οἰκονόμου, 3) τῆς Ἐκκλησιαστικῆς, 4) τῆς Βηματαρίσεως, 5) τῆς Ἀρχονταρίσεως, 6) τῆς Βιβλιοφύλακος, 7) τῆς Μαγειρίσεως, 8) τῆς Τραπεζαρίσεως, 9) τῆς Εὐτρεπιζούσης τὴν Ἱεράν Μονήν, 10) τῆς Κηπουροῦ κ.λπ.

Τὰ διακονήματα ταῦτα ἐναλλάσσονται κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἱγουμενοσυμβουλίου καὶ τὰς ἰδιαίτερας ἐπιδόσεις τῶν ἀδελφῶν.

ιε) Ἐκάστη ἀδελφὴ ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ καθημερινῶς τὸν ἀτομικὸν τῆς κανόνα, ὁ ὁποῖος εἶναι 1) διὰ τὴν Μεγαλόσχημον 12 κομβοσχοῖνια τῶν 100 κόμβων καὶ 120 μεγάλοι μετάνοιοι 2) διὰ τὴν Ρασοφόρον 6 κομβοσχοῖνια τῶν 100 κόμβων καὶ 60 μεγάλοι μετάνοιοι καὶ 3) διὰ τὰς Δοκίμους ὀρίζεται τῇ κρίσει τοῦ Πνευματικοῦ καὶ τῆς Ἱγουμένης.

ις) Ἀδελφὴ ἀποχωροῦσα ὀριστικῶς οἰκειοθελῶς ἐκ τῆς Ἀδελφότητος γίνεται δεκτὴ ἐκ νέου, μετὰ ἀπὸ εἰλι-

κρινή μετάνοιαν και ἐφ' ὅσον τοῦτο ἤθελεν ἀποφασίσει ἡ Ἀδελφότης διὰ πλειοψηφίας τῶν 4/5 αὐτῆς. Ὅμως ἀπόλλυσι τὴν ἱεραρχικὴν τῆς σειρὰν καὶ λαμβάνει τὴν τελευταίαν πρὸς τῶν Δοκίμων θέσιν.

Ἄρθρον 18

Πειθαρχικός ἐλεγχος

Διὰ τὴν προστασίαν καὶ ἁρμονικὴν συμβίωσιν τῆς Ἀδελφότητος, ἣτις ἀπειλεῖται ἐκ τῆς ἀνυπακοῆς καὶ ἀνταρσίας, ἀλλὰ καὶ διὰ λόγους κυρίως ποιμαντικούς (τὴν βελτίωσιν καὶ θεραπείαν τῶν ψυχικῶν ἀσθενειῶν, ἀδυναμιῶν, ἀτελειῶν καὶ τῶν νοσηρῶν ἐν γένει ἐκδηλώσεων καὶ τὴν καθοδήγησιν τῶν ψυχῶν πρὸς τὴν τελείωσιν καὶ τὴν ἐν Χριστῷ ἀπολύτρωσιν) ἐθεσπίσθησαν ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ὀργανώσεως τῆς Μοναχικῆς πολιτείας τὰ ἐπιτίμια.

α) Ὑπὸ τῆς Ἡγουμένης ἐπιβάλλονται τὰ ἐξῆς ἐπιτίμια: 1) Νουθεσία καὶ κατ' ἴδιαν παρατήρησις, 2) Ἐπίπληξις ἐνώπιον τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, 3) Ἐπίπληξις ἐνώπιον τῆς Ἀδελφότητος, 4) Κανὼν διὰ κομβοσχοινίων, 5) Ἀποχὴ ἐκ τῆς τραπέζης δι' ὠρισμένης ἡμέρας.

β) Ὑπὸ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου ἐπιβάλλονται αἱ ποιναὶ: 1) Παῦσις διακονήματος καὶ ἀνάθεσις ἄλλου κατωτέρου, 2) Ὑποβιβασμὸς εἰς τὴν ἱεραρχικὴν σειρὰν προσωρινὸς ἢ μόνιμος, 3) Προσωρινὴ ἀπομάκρυνσις ἐκ τῆς Ἀδελφότητος καὶ ἀποστολὴ εἰς ἐτέραν Ἱερὰν Μονὴν διὰ χρονικὸν διάστημα ὀλιγότερον τοῦ ἐνὸς (1) ἔτους, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου. 4) Ὅριστικὴ ἀποβολὴ ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Αἱ ποιναὶ (3) καὶ (4) ἐπιβάλλονται ὑπὸ τῆς Γενικῆς Συνάξεως τῆς Ἀδελφότητος καὶ κατόπιν ἐγκρίσεως τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, συμφώνως πρὸς τοὺς Ἱεροὺς κανόνας καὶ τοὺς Ἐκκλησιαστικούς νόμους.

Πρὸ τῆς ἐπιβολῆς οἴουδήποτε ἐκ τῶν ὡς ἄνω ἐπιτιμίων καὶ ποινῶν δεόν νὰ ἀκουσθῇ ἡ ἐπιτιμωμένη ἀδελφὴ ἣτις εἰς τὰς ὡς ἄνω περιπτώσεις ἐπιτιμίων καὶ ποινῶν δύναται νὰ ὑποβάλλῃ γραπτὴν ἀπολογίαν, ἀφοῦ ἔχει ἐγγράφως ἐγκληθῆ παρὰ τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, τὸ ὁποῖον πρὶν ἀπὸ κάθε ἀσκησιν πειθαρχικοῦ ἐλέγχου, δεόν ἀπαραιτήτως νὰ συμβουλευέται τὸν Πνευματικὸν τῆς ἀδελφῆς. Νὰ ἐνθυμοῦνται δὲ ὅτι ἐπιτελοῦν λειτουργίαν τὸ ὁποῖον ἀποσκοπεῖ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἀπροσκόπτου λειτουργίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, κυρίως ὅμως εἰς τὴν θεραπείαν τῆς νοσοῦσης ἀδελφῆς.

Διὰ τοῦτο ἐκ μέρους τῶν, κατὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ Μ. Βασιλείου, δεόν νὰ ἐπιδεικνύεται σύνεσις, ἀγάπη, πραότης, δικαιοσύνη καὶ ἀντικειμενικὴ κρίσις. Ὡσαύτως τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον, ὅπου ἀσκεῖ τὸν πειθαρχικὸν ἐλεγχον, πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν του, διὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τρόπου τῆς ἐπιτιμώσεως, τὸν ἰδιάζοντα χαρακτήρα, τὴν σωματικὴν ἀντοχὴν καὶ τὸ μέγεθος τοῦ παραπτώματος τῆς νοσοῦσης ἀδελφῆς.

Ἄρθρον 19

Φιλοξενία

α) Ἡ Ἱερὰ Μονὴ δέχεται προσκυνητὰς εἰς καθορισμένας ὥρας, αἱ ὁποῖαι ἀναγράφονται εἰς ἐμφανῆς σημείον τῆς εἰσόδου, ἥτοι ἀπὸ τῆς 7ης πρωΐνης ἕως τῆς 8ης ἀπογευματινῆς. Δι' ἐξαιρετικὰς περιπτώσεις τὴν

εὐθύνην φέρει ἡ Ἡγουμένη.

β) Τοὺς ἐπισκέπτας ὑποδέχεται ἡ τεταγμένη πρὸς τοῦτο ἀδελφὴ (Ἀρχοντάρισσα), μετὰ προσηνείας, συνέσεως καὶ σοβαρότητος. Συνομιλία μοναχῶν μετὰ ἐπισκεπτῶν δὲν ἐπιτρέπονται, ἐκτὸς μόνον ὅταν ὑπάρχει ἀνάγκη καὶ κατόπιν ἀδείας τῆς Ἡγουμένης.

γ) Οἱ φιλοξενούμενοι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσέρχονται εἰς τὰ διαμερίσματα τῶν μοναχῶν, σεβόμενοι τὴν ἰερότητα τοῦ χώρου. Ἀκολουθοῦν δὲ τὸ ἡμερήσιον πρόγραμμα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Ἡ φιλοξενία τῶν ἀγνώστων ἐπισκεπτῶν περιορίζεται εἰς ἓνα εἰκοσιτετράωρον. Τῶν γνωστῶν καὶ συγγενῶν παρατείνεται κατὰ τὴν κρίσιν τῆς Ἡγουμένης. Ἀνθρωποὶ ποὺ πάσχουν ἀπὸ εἰδικὰ, ἐπικίνδυνα νοσήματα δὲν φιλοξενοῦνται εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν.

δ) Οἱ ἐπισκέπτες, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὀφείλουν νὰ εἰσέρχονται εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν μὲ σεμνοπρεπῆ ἐνδυμασίαν, μὲ σεβασμὸν ἐκ μέρους τῶν πρὸς τὴν ἰερότητα τοῦ χώρου.

ε) Ἀπαγορεύεται τὸ κάπνισμα ἐντὸς τῆς ἐσωτερικῆς αὐλῆς καὶ τοῦ ὅλου χώρου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ἐπίσης ἀπαγορεύονται αἱ φωτογραφίαι ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὡς ἐπίσης καὶ αἱ φωτογραφίαι μοναχῶν μετὰ κοσμηκῶν.

ς) Μουσικὰ συγκροτήματα, χοροὶ, ραδιόφωνα καὶ ὀτιδήποτε ἄλλο μέσον ἢ τρόπος ψυχαγωγίας ἀπαγορεύονται αὐστηρῶς κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Ἡ ἀπαγόρευσις ἰσχύει δι' ὅλους τοὺς χώρους ποὺ ἀνήκουν εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Ἄρθρον 20

Πόροι Ἱερᾶς Μονῆς

α) Οἱ πόροι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς εἶναι: 1) Αἱ ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ προερχόμενοι πρόσοδοι, 2) Ἐκ τοῦ ἐργοχείρου τῶν ἀδελφῶν, 3) Αἱ πρόσοδοι ἐξ ἐκμεταλλεύσεως τῆς τυχόν κινητῆς ἢ ἀκινήτου περιουσίας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, 4) Αἱ πάσης φύσεως δωρεαὶ καὶ 5) Αἱ τυχόν Κρατικαὶ ἐπιχορηγήσεις.

β) Αἱ ἐκ τῶν ἄνω πρόσοδοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς διατίθενται ὡς ἐξῆς: 1) Διὰ τὴν συντήρησιν τῆς Ἀδελφότητος, 2) Διὰ τὴν συντήρησιν τῶν κτιρίων καὶ τῶν ἐν γένει ἀναγκῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, 3) Διὰ τὴν τυχόν ἀνοικοδόμησιν νέων κτισμάτων, 4) Διὰ τὴν φιλοξενίαν, 5) Διὰ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς καὶ 6) Διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 21

Περὶ Μετοχιῶν

Ναοὶ ἢ οἰκήματα, ὅπουδήποτε κείμενα, περιερχόμενα εἰς τὴν Ἱερὰν Μονήν διὰ διαθήκης, δωρεᾶς ἢ κατ' ἄλλον τρόπον καθίστανται αὐτοδικαίως Μετόχια τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Τὰ Μετόχια τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, ὡς μὴ συνιστῶντα ἴδιον Νομικὸν Πρόσωπον, λειτουργοῦν ὡς ὀρίζει τὸ ἄρθρον 4 § α' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 39/1972 Καταστατικοῦ κανονισμοῦ. Ὡς ἐκ τούτου, πᾶν ὅ,τι ἰσχύει διὰ τὴν κυρίαρχον Ἱερὰν Μονήν, συμφώνως πρὸς τὸν παρόντα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ίερά Μητρόπολις Γυθείου και Οιτύλου

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παράγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς ἰ. ναοῖς

- 1) Ἁγίου Γεωργίου - Γυθείου
- 2) Ἁγίας Τριάδος - Γυθείου
- 3) Κοιμήσεως Θεοτόκου - Κάμπου Ἀθίας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 7ῃ Νοεμβρίου 2000

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἑφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

- α) Κοιμήσεως Θεοτόκου Κλοκωτοῦ
- β) Ἁγ. Κυριακῆς χωρίου Ἁγ. Κυριακῆ
- γ) Ἁγ. Κων/νου Διασέλλου
- δ) Ἁγ. Νικολάου Πολυνερίου
- ε) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μεσοχώρας

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρων κενῶν θέσεων.

Ἐν Τρικάλοις τῇ 10ῃ Νοεμβρίου 2000

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Σερβίων καὶ Κοζάνης

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἑφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

- 1) Ἁγίου Δημητρίου - Ἁγίου Δημητρίου
- 2) Ἁγίου Γεωργίου Κλείτους

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κοζάνῃ τῇ 15ῃ Νοεμβρίου 2000

† Ὁ Σερβίων καὶ Κοζάνης ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Έχοντες υπ' όψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεράς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἑφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

- 1) Γεν. Θεοτόκου Σκιάθου
- 2) 8' θέσις Ἁγ. Μαρίνης Χαλκίδος
- 3) Ἁγ. Ἀναργύρων Καμαρίων
- 4) Ἁγ. Παντελ. Καμματριῶν Ἰστιαίας
- 5) Ἁγ. Γεωργίου Πηλίου
- 6) 6' θέσις Ἁγ. Ἰωάν. Θεολ. Μαντουδίου
- 7) Ἁγ. Τριάδος Καμαρίτης
- 8) Παναγίας Παραβουνιώτισσας Ἐρετρίας
- 9) Ἁγ. Ἰωάννου Βουτᾶ
- 10) Ἁγ. Παρασκευῆς Καστανιώτισσας
- 11) Κοιμ. Θεοτ. Ν. Πύργου Ἰστιαίας
- 12) Ἁγ. Γεωργίου Βούνων
- 13) Ζωοδ. Πηγῆς Τσοῦκας

Ἐσωτερικὸν Κανονισμὸν, ἰσχύει ἀπαραλλάκτως καὶ διὰ τὰ Μετόχια αὐτῆς.

Ἄρθρον 22

Πᾶν θέμα μὴ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ παρόντος Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ ρυθμίζεται δι' ἀποφάσεως τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου, τῆ ἐγκρίσει τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου.

Ἄρθρον 23

Ὁ παρὼν Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς, ρυθμίζων τὴν ὀργάνωσιν, τὸν τρόπον λειτουργίας καὶ διοικήσεως

τῆς Ἱεράς Μονῆς, δὲν δύναται νὰ τροποποιηθῆ ἢ νὰ συμπληρωθῆ παρ' οὐδενὸς προσώπου ἢ Ἀρχῆς, ἢ μὴ μόνον ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος μὲ ἀπόφασιν πλειοψηφίας τῶν 4/5 αὐτῆς.

Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, 15.6.1997

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον

Ἡ Ἡγουμένη:

Μοναχὴ Χριστονύμφη Παναγιωτοπούλου

Αἱ Σύμβουλοι:

Μοναχὴ Μακρίνα Ἡλιοπούλου

Μοναχὴ Χριστονύμφη Μαυρίκη

14) Άγ. Δημητρίου Δάφνης

15) Άγ. Θεοδώρων Πευκίου

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμιν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά δια τήν κατάληψιν τών άνωτέρων κενών θέσεων.

Έν Χαλκίδι τή 15η Νοεμβρίου 2000

† Ό Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μεσογαίας και Λαυρεωτικής

Έχοντες υπ' όψει τās διατάξεις: α) τών άρθρων 38, παράγρ. 2 και 67 του Ν. 590/1977, β) του Ν. Δ. 1398/1973, γ) του Ν. 673/1977 και προκειμένου ίνα προβώμεν εις άνακήρυξιν ύποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τής κενής θέσεως τακτικού Διακόνου έν τῷ ί. ναῶ

Άγίου Δημητρίου Κερατέας Άττικής καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμιν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά δια τήν κατάληψιν τής άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Σπάτα τή 16η Νοεμβρίου 2000

† Ό Μεσογαίας και Λαυρεωτικής ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Άρτης

Έχοντες υπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του υπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Ίερας Συνόδου «Περί Ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου να πληρώσωμεν τήν κενήν όργανικήν θέσιν τακτικού έφημερίου του Ίερου Ναου

Άποτομής Προδρόμου Λεπιανών Άρτης καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμιν τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά δια τήν κατάληψιν τής άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Άρτη τή 20η Νοεμβρίου 2000

† Ό Άρτης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

Έχοντες υπ' όψει τās διατάξεις: α) τών άρθρων 38, παράγρ. 2 και 67 του Ν. 590/1977, β) του Ν.Δ. 1398/1973, γ) του Ν. 673/1977 και προκειμένου ίνα προβώμεν εις άνακήρυξιν ύποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τών κενών θέσεων τακτικών Διακόνων έν τοίς ί. ναοίς

1. Ζωοδόχου Πηγής Άμπελοκήπων

2. Άγ. Πάντων Θεσσαλονίκης

3. Άγ. Δημητρίου Συκεών

καλούμεν τούς βουλομένους ίνα καταλάβωσι τās

Διακονικάς ταύτας θέσεις και έχοντας τὰ υπό του υπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού «Περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων» προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμιν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά δια τὰ περαιτέρω.

Έν Νεαπόλει τή 20η Νοεμβρίου 2000

† Ό Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ίεραπότνης και Σητείας

Έχοντες υπ' όψει τās διατάξεις α) του άρθρου 20 του Ν. 1476/1984, β) του άρθρου μόνου του Π.Δ. 225/1985, γ) του άρθρου 1 του Π.Δ. 334/1987, δ) του άρθρου 47 του Ν. 4149/1961 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής έν Κρήτη Όρθοδόξου Έκκλησίας», ε) τās διατάξεις του υπ' αριθ. 5/1978 Κανονισμού τής Ίερας Συνόδου τής Έκκλησίας τής Ελλάδος «Περί Κώδικος Έκκλησιαστικών Υπαλλήλων», στ') Τήν υπ' αριθ. 89/16.5.2000 άπόφασιν τής Έπιτροπής του άρθρου 2 παρ. 1 τής υπ. αριθ. 55/1998 Π.Υ.Σ. (άρθρο 1 παράγ. 51 του Ν. 2412/1996), και ζ) τήν υπ' αριθ. 36/2000 Ημετέραν Άπόφασιν, προκειμένου να προβώμεν εις τήν κατ' εξαίρεσιν δι' έπιλογής πλήρωσιν μίας (1) κενής θέσεως Κλητήρος κατηγορίας Γ', κλάδου ΥΕ Διοικητικών Υπαλλήλων Μητροπολιτικού Γραφείου τής καθ' ήμās Ίερας Μητροπόλεως, καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τὰ υπό τών κειμένων διατάξεων και Κανονισμών προβλεπόμενα προσόντα, όπως εντός είκοσι (20) ήμερών από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης προκηρύξεως εις τὸ περιοδικόν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» υποβάλωσιν εις τὰ Γραφεία τής Ίερας Μητροπόλεως τὰ απαιτούμενα δικαιολογητικά δια τήν κατάληψιν τής άνωτέρω κενής θέσεως.

Έν Ίεραπέτρα τή 23η Νοεμβρίου 2000

† Ό Ίεραπότνης και Σητείας ΕΥΓΕΝΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Ζακύνθου

Έχοντες υπ' όψει τās διατάξεις: α) τών άρθρων 38, παράγρ. 2 και 67 του Ν. 590/1977, β) του Ν. Δ. 1398/1973, γ) του Ν. 673/1977 και προκειμένου ίνα προβώμεν εις άνακήρυξιν ύποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τής κενής θέσεως τακτικού Διακόνου έν τῷ ί. ναῶ

Άγίου Λαζάρου πόλεως Ζακύνθου

καλούμεν τούς βουλομένους ίνα καταλάβωσι τήν Διακονικήν ταύτην θέσιν και έχοντας τὰ υπό του υπ' αριθ. 2/1969 Κανονισμού «Περί Ίερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων» προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως εντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμιν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικά δια τὰ περαιτέρω.

Έν Ζακύνθω τή 11η Δεκεμβρίου 2000

† Ό Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ» ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΟΖ' (2000)*

ΕΟΡΤΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝΤΑ

Οίκουμ. Πατριάρχου **Βαρθολομαίου**, Πατριαρχική Απόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις, σ. 3. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Μήνυμα Πρωτοχρονιάς 2000, σ. 5. – Οἴκουμ. Πατριάρχου **Βαρθολομαίου**, Γράμμα εὐχαριστήριον πρὸς τὸν Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν, σ. 9. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Πασχαλινὸ Μήνυμα, σ. 250. – **Ἱεραῶς Συνόδου**, Μήνυμα γιὰ τοὺς ἱεροσπουδαστές, σ. 302. – Οἴκουμ. Πατριάρχου **Βαρθολομαίου**, Πατριαρχική Απόδειξις ἐπὶ τῷ Ἁγίῳ Πάσχα, σ. 383. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Μήνυμα πρὸς τοὺς ἐργαζομένους μετὰ τὴν εὐκαιρία τῆς Πρωτομαγιάς, σ. 384. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Χαιρετισμὸς πρὸς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν Ὁρθ. Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν συνδιάσκεψιν τῶν εἰς Θεσ/νίκην διὰ τὸ Ἰωβηλαῖον, σ. 385. – **Ἱεραῶς Συνόδου**, Ἀνακοινωθὲν 26ης Μαΐου 2000 (Γιὰ τὸ θέμα μὴ ἀναγραφῆς τοῦ θρησκευάτου στὶς νέες ταυτότητες), σ. 487. – Μηνύματα συμπαραστάσεως Προκαθημένων Ὁρθ. Ἐκκλησιῶν (διὰ τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων): Οἴκουμ. Πατριάρχου **Βαρθολομαίου**, σ. 520, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Πέτρου, σ. 521. – Πατριάρχου Ἱεροσολύμων **Διοδώρου**, σ. 521. – Πατριάρχου Μόσχας **Ἀλεξίου**, σ. 522. – Πατριάρχου Σερβίας **Παύλου**, σ. 523. – Πατριάρχου Ρουμανίας **Θεοκτίστου**, σ. 524. – Πατριάρχου Βουλγαρίας **Μαξίμου**, σ. 525. – Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου **Χρυσόστομου**, σ. 525. – Ἀρχιεπισκόπου Ἀλβανίας **Ἀναστασίου**, σ. 526. – Ἐπὶ τῇ 150νταετηρίδι ἀπὸ τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Ἀὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Μηνύματα τῶν: Οἴκουμ. Πατριάρχου **Βαρθολομαίου**, σ. 911, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας **Πέτρου**, σ. 911. – Ἀλληλογραφία γιὰ τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων, σ. 916. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Μήνυμα ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις, σ. 980. – **Ἱεραῶς Συνόδου**, Μήνυμα γιὰ τὴν παγκόσμια ἡμέρα κατὰ τοῦ AIDS, σ. 995. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Μήνυμα γιὰ τὸ AIDS, σ. 996. – **Τοῦ ἰδίου**, Μήνυμα γιὰ τὴν

Ἡμέρα ἀνθρώπων μετὰ εἰδικὲς ἀνάγκες, σ. 998.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ - ΕΠΙΣΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἐγκύκλιον Σημείωμα τῆς 23.2.99 (κατάταξις εἰς τὸ Ἁγιολόγιον τῶν Ἐμμελείας καὶ Ἀνθούσης), σ. 100. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 29.12.1999 («Ἀναγνωστὰ περικοπή τὴν 1ην Κυριακὴν τοῦ Δεκεμβρίου»), σ. 100. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 18.2.2000 (Ἀνασυγκρότησις καὶ ἀναζωπύρωσις τῆς ἐνοριακῆς ζωῆς), σ. 196. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 8.3.2000 (Κοινοποίησις ἐγγράφου Ὑπ. Ἐσωτερικῶν περὶ ψηφοφορίας Κληρικῶν), σ. 251. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 9.3.2000 (Ὑπαγωγή τοῦ Γραφείου Ναοδομίας εἰς Τεχν. Ὑπηρεσίαν ΕΚΥΟ), σ. 252. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 14.3.2000 (Συνέδριον: Ἐκκλησία καὶ ἀθλητισμὸς μετὰ ὄραμα τὴν 3η χιλιετία), σ. 253. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 14.3.2000 (Περιομαχία δίσκου ὑπὲρ χεμαζομένων Μοζαμβίκης καὶ Τσετσενίας), σ. 254. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 16.3.2000 (Παμμοναστικὴ Ἀγρυπνία εἰς Ἁγ. Τριάδα Αἰγίνης), σ. 255. – **Ἐγκύκλιος 2690** (Περὶ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου καὶ τῶν ἐλευθεριῶν τῆς Πατρίδος), σ. 256. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 20.3.2000 (Ἀποστολὴ τῆς Ἐγκ. 2341/1982 περὶ Ἑβδομάδος Ἱερατικῶν Κλήσεων), σ. 258. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 21.3.2000 (Κοινοποίησις ἀποφασισθέντων ὑπὸ Δ.Ι.Σ. ἀπὸ 7-10.3.2000), σ. 259. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 21.3.2000 (Ἀπόφασις ἐκδόσεως τόμου «Μνήμες καὶ μαρτυρίαι ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς Κατοχῆς», σ. 261. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 21.3.2000 (Διενέργεια Μαθητικῶν Διαγωνισμῶν εἰς τὰ πλάισια τοῦ Ἰωβηλαίου), σ. 261. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 21.3.2000 (Παιδαγωγικὴ ἀξιοποίησις τοῦ Ἀθλητισμοῦ), σ. 262. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 22.3.2000 (Συνέδριον διὰ θέματα Μετανοίας καὶ Ἐξομολογήσεως), σ. 263. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 22.3.2000 (Ἀποστολὴ προϊόντος δίσκου), σ. 264. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 31.3.2000 (Δυνατότης φιλοξενίας παιδιῶν ὁμογενῶν εἰς ἐκκλησ. κατασκηνώσεις), σ. 264. – **Ἐγκ. Σημείωμα** τῆς 31.3.2000 (Ὁδηγία πρὸς κατάρτισιν δηλώσεων τοῦ Ἑθν. Κτηματολογίου), σ. 265. – **Ἐγκύκλιος 2691** (Λήξις μαθημάτων Κατηχ.

* Τὰ Περιεχόμενα κατήρτισεν ὁ Εὐάγγελος Π. Λέκκος

Σχολείων), σ. 387. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 10.4.2000 (Άποστολή στοιχείων δια τὰ «Δίπτυχα - 2001»), σ. 388. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 10.5.2000 (Πληροφορίες περί τοῦ Κοινοτικοῦ Προγράμματος «Πολιτισμός 2000»), σ. 389. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 11.5.2000 (Προκήρυξις διαγωνισμοῦ προσλήψεως προσωπικοῦ εἰς ΕΚΥΟ), σ. 391. – **Έγκ. σημείωμα** τής 18.5.2000 (Κοινωνία ἐν ἀγάπῃ μετὰ τῶν λαϊκῶν θεολόγων), σ. 392. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 18.5.2000 (Συναρίθμησις ἐν τοῖς Ἁγίοις Θεοφάνους, ἐπισκ. Περιθεωρίου), σ. 393. – **Έγκύκλιος 2694** (Άποφυγή δηλώσεων Μητροπολιτῶν ἐπὶ ἐκκλησ. θεμάτων), σ. 394. – **Έγκύκλιος 2695** (τῆς Ἱεραρχίας, δια τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων), σ. 493. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 9.6.2000 (Διοργάνωσις «Λαοσυνάξεων» εἰς Θεσ/κην καὶ Ἀθήνας), σ. 497. – **Έγκύκλιος 2693** (Περὶ προαιρετικῆς εἰσφορᾶς τῶν Μονῶν ὑπὲρ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ τοῦ ἔργου αὐτῆς), σ. 607. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 19.5.2000 (Όργάνωσις Ἡμερίδων κατὰ Μητροπόλεις πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν πιστῶν ἐπὶ θεμάτων σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας), σ. 607. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 29.5.2000 (Καθαίρεισις κληρικῶν Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας), σ. 608. – **Έγκύκλιος 2696** (Κατάταξις εἰς Ἀγιολόγιον Ἱεροθέου ἐπισκ. Οὐγγαρίας καὶ Στεφάνου Α΄ βασιλέως Οὐγγαρίας), σ. 608. – **Έγγραφο**ν 3623/16.8.2000 πρὸς τὸν ὑπουργὸν Παιδείας (διὰ τὸ Μάθημα τῶν Ἐρησκειτικῶν), σ. 679. – Ἡ ἀπάντησις τοῦ Ἱπουργοῦ (48/23.8.2000), σ. 680. – Ἡ ἀνταπάντησις τῆς Ἱ. Συνόδου (3783/31.8.2000), σ. 681. – **Έγγραφο**ν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου πρὸς τὸν Καθολικὸν Ἀρχιεπ. Νάξου Νικόλαον, σ. 684. – Καὶ **Δελτίον Τύπου** (ἐπὶ τοῦ θέματος) τῆς 16.8.2000), σ. 685. – **Έγκύκλιος 2697/30.6.2000** (εὐχαριστίαι πρὸς συνεργήσαντας εἰς ἐπιτυχή διοργάνωσιν Λαοσυνάξεων), σ. 687. – **Έγκύκλιος 2698/31.8.2000** (Περὶ συλλογῆς ὑπογραφῶν πρὸς διενέργειαν δημοψηφίσματος δια τὰς ταυτότητας), σ. 689. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 23.6.2000 (Καθιέρωσις τῆς 29ης Ἰουνίου ὡς ἡμέρας Ἐθνοικῆς Ἑορτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος), σ. 692. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 4.7.2000 (Συγκρότησις Εἰδ. Σ. Ε. δια τὰ Χριστιανικά Μνημεῖα), σ. 692. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 17.7.2000 (Περιοργάνωσις δίσκου ὑπὲρ πυροπαθῶν Σάμου καὶ Φθιώτιδος), σ. 693. – **Έγκ. Σημείωμα**

τῆς 2.8.2000 (Σύγκλησις Πανελληνίου Μοναστικοῦ Συνεδρίου εἰς Μετέωρα), σ. 693. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 7.8.2000 (Γνωστοποιήσις καταστροφέντων δασῶν ἀνηκόντων εἰς φορεῖς ἐκκλησιαστικούς), σ. 694. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 8.8.2000 (Σύσκεψις ἐκπροσώπων Ἱ. Μητροπόλεων δια τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων), σ. 694. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 17.8.2000 (Νὰ ὑποβληθοῦν στοιχεῖα προσφορᾶς κληρικῶν καὶ μοναχῶν κατὰ τὴν περίοδον 1940-44), σ. 695. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 21.8.2000 (Όργάνωσις Α΄ Πανελληνίου Συνεδρίου Ψαλτικῆς), σ. 696. – **Έγκύκλιος 2699** (Τελικὸς Πίναξ ὑποψηφίων δι' ἔγγραφὴν εἰς τὸν κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν ἐκλογίμων), σ. 815. – **Έγκύκλιος 2700** (Ἐναρξις μαθημάτων Κατηχητικῶν Σχολείων), σ. 816. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 19.9.2000 (Ζητεῖται ἡ συμπλήρωσις ἐντύπου δι' ἀξιοποίησιν Χριστιανικῶν Μνημείων), σ. 817. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 21.9.2000 (Νὰ ἐνημερωθῇ ἡ ΔΙΣ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπογραφάντων δια τὰς ταυτότητας), σ. 818. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 22.9.2000 (Νὰ μὴ γίνεται φωτοτυπικὴ ἀναπαραγωγή τῶν δελτίων δια τὰς ταυτότητας), σ. 818. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 27.9.2000 (Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸ Internet), σ. 819. – **Έγκύκλιος 2701** (Πορεία τῆς συλλογῆς ὑπογραφῶν δια τὰς ταυτότητας), σ. 912. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 17.10.2000 (Μέρμινα τῶν Ἱεραρχῶν δι' ἀνάρτησιν εἰκόνων εἰς Δημόσια Καταστήματα), σ. 913. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 18.10.2000 (Γνωστοποιήσις ἀποφάσεων Ἐκκλησ. Δικαστηρίων), σ. 914. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 26.10.2000 (Προγραμματισμὸς φιλοξενίας νέων ἐκ βαλκανικῶν χωρῶν εἰς ἐκκλησ. κατασκηνώσεις), σ. 915. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 30.10.2000 (Νὰ γνωσθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν συλλεγισῶν ὑπογραφῶν), σ. 915. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 20.11.2000 (Όργάνωσις ἑβδομάδος ἱερατ. κλήσεων, σ. 991. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 20.11.2000 (Δημιουργία ἐπιμορφωτικῶν Σεμιναρίων πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς νεωτέρους κληρικούς), σ. 991. – **Έγκ. Σημείωμα** τής 24.11.2000 (Διατήρησις ἐπιδόματος ὁδοιπορικῶν ἐξόδων Ἱεροκηρύκων), σ. 992.

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Σ. Ε. Τύπου, Ἐκκλησία καὶ πολιτιστικὴ ταυτότητα, σ. 102. – Σ. Ε. Θείας Λατρείας καὶ Ποιμ.

Έργου, Έκθεσις περὶ τοῦ Ἀ΄ Πανελληνίου Λειτουργικοῦ Συμποσίου Στελεχῶν Ἱ. Μητροπόλεων, σ. 274. – Σ. Ε. **Χριστ. Ἀγωγῆς** καὶ Νεότητος, Ἕνας ἀρχικὸς προβληματισμὸς γιὰ τὰ βιβλία «Ἡ γλῶσσα μου», σ. 278. – Εἰδικὴ Σ. Ε. **Βιοηθικῆς**, Βασικαὶ θέσεις ἐπὶ τῆς ἠθικῆς τῶν μεταμοσχεύσεων, σ. 280. – Διορθόδοξον Θεολογικὸν Συνέδριον: «Ὁρθοδοξία 2000. Παρελθὸν - Παρὸν - Μέλλον», σ. 397. – Σ. Ε. **Ἐκκλ. Τέχνης** κλπ., «Εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ καταρτίσεως Κανονισμοῦ Ἱεροφάλτου», σ. 419 – Σ. Ε. **Χριστ. Ἀγωγῆς**, Ὑποεπιτροπὴ 3ου τέκνου, σ. 420. – Σ. Ε. **Κοιν. Προνοίας** (Ἀρχμ. Τιμοθέου Ἄνθη), Ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία ὡς φορέας σχεδιασμοῦ καὶ ὑλοποιήσεως προγραμμάτων Κοιν. Προνοίας, σ. 421. – Εἰδικῆς Σ. Ε. **Ἀκαδημίας Ἐκκλ. Τεχνῶν** (Ἀρχμ. Δωρ. Πολυκανδριώτη), Ὁ Κανονισμὸς λειτουργίας τῆς (133/1999), σ. 424. – Σ.Ε. **Θείας Λατρείας**, Ἡ λειτουργία τοῦ ἁγίου Ἰακώβου καὶ ἡ λειτουργικὴ ἀγωγή τῶν πιστῶν, σ. 426. – Εἰδικὴ Σ. Ε. Ἐπὶ τῆς **Βιοηθικῆς**, σ. 562. – Σ. Ε. **Θείας Λατρείας**, Β΄ Πανελλήνιο Λειτουργικὸν Συμπόσιο, σ. 565. Εἰδικὴ Σ.Ε. διὰ τὰ **Χριστιανικὰ Μνημεῖα**, σ. 566. – Μητροπ. Ναυπάκτου **Ἱεροθέου**, Ἡ δυναμικὴ τοῦ Βαπτίσματος στὸν σύγχρονο κόσμος, σ. 611. – Ἀρχμ. Ἀγαθαγγέλου **Χαραμαντίδη**, Τὸ ἔργο τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε., σ. 622. – Ἀρχμ. Κυρίλλου **Μισιακούλη**, Ζητήματα γάμου, σ. 624. – Σ. Ε. **Κοιν. Προνοίας**, Τὸ ἔργον τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς, σ. 626. – Ἀρχμ. Τιμοθέου Ἄνθη, Ἐκθεσις πεπραγμένων τῆς Σ. Ε. Κοιν. Προνοίας καὶ Εὐποιίας (Ὀκτ. 1999 ἕως Αὐγ. 2000), σ. 730. – Πρωτοπρ. Κυριακοῦ **Τσουροῦ**, Εὐρώπη καὶ Αἰρέσεις – Τρία ψηφίσματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου γιὰ τὶς νεοφανεῖς αἰρέσεις, σ. 864. – Σ. Ε. **Διορθοδόξων καὶ Διαχριστ. Σχέσεων**, Ὁ Θεολογικὸς Διάλογος Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν, σ. 934. – Εἰδικὴ Σ.Ε. Πὰ τὰ Χριστιανικὰ Μνημεῖα, σ. 999. – Σ.Ε. **Μοναχισμοῦ**, Ἰδρυση Ἱ. Μονῆς Τιμίου Σταυροῦ Κονίτης, σ. 999. – Ἀσφάλιση Μοναχῶν, σ. 1000. – Σ.Ε. **Νεότητος**, Τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς, σ. 1001 – **Υ/Ἐπιτροπὴ Ὀλυμπ. Ἀγώνων**, Συγκρότησις καὶ Πεπραγμένα, σ. 1001. – **Κλάδου Ἐκδόσεων ΕΜΥΕΕ**, Ἡ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας τὸ ἔ40 καὶ τὴν Κατοχή, σ. 1003.

ΝΟΜΟΙ, ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ, ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣ. ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Κανονισμὸς 141/1999 (Διάρθρωσις καὶ λειτουργία τοῦ Συνοδ. Γραφείου Ἐκκλησ. Τάξεως καὶ Ἐθιμοτυπίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος), σ. 84. – Κανονισμὸς 142/1999 (Ἀπονομὴ Ἐκκλησιαστικῶν Ὀφφικίων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος), σ. 167. – Κανονισμὸς 143/1999 (Ἀπονομὴ τιμητικῆς ἐκκλησιαστικῆς διακρίσεως «παράσημον Ἄπ. Παύλου»), σ. 170. – Πρᾶξις 44/1999 (Ἐκκλ. Κέντρο Νεότητος «τὸ ὄραμα» Ἱ. Μητρ. Καλαβρύτων), σ. 173. – Πρᾶξις 45/1999 (Ἐκκλ. Βρεφονηπιακὸς Σταθμὸς Αἰγίου «Τὰ ἀγγελουδάκια»), σ. 176. – Καταστατικὸ - Κανονισμὸς τῆς «Μονάδας φροντίδας ἠλικιωμένων [Φουντουλάκειο Ἰδρυμα] «Ὁ Ἀπόστ. Τίτος» Κρήτης», σ. 180. – Κανονισμὸς 39/1972 «Περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι Ὁρθοδόξων ἱερῶν Μονῶν καὶ Ἡσυχαστηριῶν», σ. 341. – Κανονισμὸς Πνευμ. Κέντρου ἱ. ναοῦ Ἁγίου Βασιλείου Τριπόλεως, σ. 346. – Κανονισμὸς Ἱεροῦ Προσκυνηματος «Ἅγιος Ραφαήλ» Ἱ. Μητρ. Κυδωνίας, σ. 349. – Τυπικὸν (Κανονισμὸς) Συνοδικῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Συμεῶν Ν. Θεολόγου, σ. 352. – Κανονισμὸς Πνευμ. Κέντρου Ρίου «Κοσμᾶς Φλαμιᾶτος» Ἱ. Μητρ. Πατρῶν, σ. 362. – Ἔσωτ. Κανονισμὸς Ἱ. Μονῆς Κομ. Θεοτόκου Καλαμίου Ναυπλίας, σ. 365. – Κανονισμὸς 144/2000 (Σύστασις, λειτουργία, διοικήσις Ἀὐτοτελοῦς Ὑπηρεσίας Βοηθείας χεμιζομένων Σέρβων καὶ λοιπῶν Βαλκανικῶν Χωρῶν), σ. 469. – Κανονισμὸς Ἰδρύματος «Ἅγιος Αἰμιλιανός» Καλλιμασιᾶς Χίου, σ. 473. – Σύστασις Ἐνορ. Κέντρου ἱ. ναοῦ Ἁγίου Βασιλείου Βόλου «Ἡ Βασιλείας», σ. 664. – Κανονισμὸς λειτουργίας Ἐκκλ. Ἰδρύματος «Παύλειον» πολιτισμικὸν Ἰδρυμα Ἱ. Μητροπ. Βεροίας, σ. 668. – Κανονισμὸς Ἰδρύματος «Ἐκκλ. Γηροκομεῖον Ἱ. Μητροπ. Κίτρους...», σ. 787 – Κανονισμὸς Πνευμ. Κέντρου Ἱ. Μητρ. Κίτρους «Ὁ Ἅγιος Φώτιος», σ. 791. – Κανονισμὸς Ἐκκλ. Πολιτισμικοῦ Κέντρου Ἱ. Μητροπ. Λαγκαδᾶ, σ. 798. – Ἀπόφασις ὑπαγωγῆς τοῦ οἰκισμοῦ «Δρυὸς» Πάρου εἰς ὄμορον ἐνορίαν, σ. 904. – Κανονισμὸς 145/2000 (Τροποποιήσις Καν. 72/1995 περὶ λειτουργίας τοῦ προσκυνηματικοῦ ναοῦ «Ἄπ. Παῦλος» τῆς Ἱ. Συνόδου), σ. 973. – Κανονισμὸς 146/2000 (Λειτουργίας προσκυνηματικοῦ ναοῦ Ἁγ. Ἰωάννου Προδρόμου Σαμοθρά-

κης), σ. 974. – Κανονισμός Ίδρύματος Ήπικοινωνιακού και Μορφωτικού «Άγιος Σπυρίδων» Κερκύρας, σ. 976. – Έσωτ. Κανονισμός Ή. Μονής Παμμ. Ταξιαρχών Νέας Ήπιδάουρου Ναυπλίας, σ. 1061.

ΣΥΓΚΛΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ήκτακτος τής 6.6.2000 (διά τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων), σ. 489. – Τακτική τής 10-13 Ήκτωβρίου 2000, σ. 923.

ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

(Του Διευθυντου Συντάξεως τής “Ήκκλησίας”
Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου)

Προκλήσεις ἐκ του ἔτους 2000, σ. 6 – Φιλενωτικές ἐκδηλώσεις καὶ προσδοκίες («Σταγόνες ὕδατος πέτρας κοιλαίνουσιν»), σ. 97. – Προσκνηματικές ἐπισκέψεις στὴν Μικρὰ Ἀσία, σ. 193. – Ὁρθοδοξία καὶ Παγκόσμιον Συμβούλιον Ήκκλησιῶν, σ. 295. – Οἰκουμενικὴ Κίνησις – Ἀποκατάστασις τής χριστιανικῆς Ήνότητος, σ. 443. – Σχέσεις Ήκκλησίας καὶ Πολιτείας (Δεοντολογικὸν Μνημόνιον), σ. 571. – Συμπληρωματικές ἐπισημάνσεις καὶ ἐρωτήματα γὰ τὸ «ζήτημα τῶν ταυτοτήτων», σ. 629. – Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς καὶ τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων, σ. 747. – Συλλογὴ ὑπογραφῶν καὶ Δημοκρατία (ἀπάντησις σὲ ἀντιδημοκρατικὸς ἰσχυρισμὸς), σ. 875. – «Δημοκρατία καὶ Ήκκλησία» (Κριτικὴ ἀξιολόγησις διακηρύξεως τῶν Καθηγητῶν κ.κ. Δ. Τσάτσου καὶ Κ. Τσουκαλά), σ. 949, 1027.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΚΛΟΓΙΜΩΝ

Εἰς τὰς σελίδας 101, 254, 697, 815.

ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ - ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Άρχμ. Βαρνάβα **Λαμπρόπουλου**, Σύστασις καὶ περιεχόμενον του Μυστηρίου τής Ήξομολογήσεως, σ. 732. – Παναγ. **Ι. Μπούμη**, Θεολογικὴ θεώρησις του Μυστηρίου του Γάμου, σσ. 739, 936.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ

Αἱ Συνοδικαὶ Ήπιτροπαί, σ. 267. – Ἡ Δ. Ι. Σύνοδος τής 144ης περιόδου, σ. 701.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Παναγ. **Ι. Μπούμη**, Περί τής μνημονεύσεως του ὀνόματος του Πρώτου στὴν Ὁρθόδοξη Ήκκλησία, σ. 16. – Σπυρ. **Ν. Τρωιάνου**, Τὸ καθεστὼς διοικήσεως τῶν ἱερῶν Μονῶν, σ. 29. – **Ι. Μ. Κονιδάρι**, Ζητήματα του Δικαίου τῶν ἱερῶν Μονῶν καὶ Μοναχῶν, σ. 32. – Μητροπ. Πατρῶν **Νικοδήμου**, Περί τής διοικητικῆς καὶ δικαστικῆς ἐξουσίας τῶν ἐπισκόπων ἐπὶ τῶν «συνταξιούχων» κληρικῶν, σ. 197.

ΥΜΝΟΛΟΓΙΚΑ - ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ - ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑ - ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΚΑ

Ήωάννου **Φουντούλη**, Ἡ μυστηριακὴ ζωὴ τής Ήκκλησίας καὶ τὰ ΜΜΕ, σ. 107. – Πρωτοπρ. Δημ. **Τζέρπου**, Νέαι ἀσματικαὶ Ἀκολουθία ἐγκριθεῖσαι ὑπὸ τής Ή. Συνόδου κατὰ τὸ σωτήριον ἔτος 1999, σ. 198. – π. Γεωργίου **Μεταλληνου**, «Ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος» (Ἡ Θεολογία του ἁγίου Βαπτίσματος), σ. 287. – Πρωτοπρ. Δημ. **Τζέρπου**, Ἡ Λειτουργία του ἁγίου Ἰακώβου καὶ Ἡ λειτουργικὴ ἀγωγή τῶν πιστῶν, σ. 426.

ΕΚΛΟΓΑΙ, ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑΙ, ΕΝΘΡΟΝΙΣΕΙΣ

Ήνθρονιστήριος λόγος του Μητροπ. Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων **Θεοκλήτου**, σ. 10. – Ήνθρονιστήριος λόγος του Μητροπ. Καισαριανῆς **Δανιήλ**, σ. 200. – Ήνθρονιστήριος λόγος του Μητροπ. Φλωρίνης **Θεοκλήτου**, σ. 304. – Λόγος κατὰ τὴ χειροτονία του Ήπισκόπου Ἀχαΐας **Ἀθανασίου**, σ. 968. – Λόγος κατὰ τὴ Χειροτονία του Ήπισκόπου Θερμοπυλῶν Ἰωάννου, σ. 1056.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

Άρχμ. Δωρ. **Πολυκανδριώτη**, Ὁ πρ. Νικοπόλεως καὶ Πρεβέξης Στυλιανός, σ. 124. – Άρχμ. Θεολόγου **Ἀποστολίδη**, Ὁ Κασσανδρείας Συνέσιος, σ. 1052.

ΟΜΙΛΙΑΙ - ΛΟΓΟΙ - ΔΙΑΦΟΡΑ

Άρχμ. Θεολόγου **Ἀποστολίδη**, Πανηγυρικὸς λόγος ἐπὶ τὴ μνήμη του ἱεροῦ Φωτίου, σ. 104. – Γρηγ. **Θ. Στάθη**, Οἱ Τρεῖς Ήεράρχες ὕμνολογούμενοι καὶ μελωδούμενοι, σ. 113. – Άρχιεπ. Ἀθηνῶν

Χριστοδούλου, «Έν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος Αὐτοῦ», σ. 297. – Στυλ. Γ. **Παπαδοπούλου**, Ἡδὴ, Ἐκκλησία καὶ Θεολογία, βαδίζουμε στὴν Γ' χιλιετία, σ. 312. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Ἐναρκτήριοσ ὁμιλία εἰς τὸ Συνέδριον «Ὁρθοδοξία 2000 – Παρελθόν, Παρόν, Μέλλον», σ. 397, καὶ Χαιρετισμὸς ἐπὶ τῇ λήξει αὐτοῦ, σ. 412. – Γεωργίου **Φίλια**, Τὸ Μυστήριο τοῦ Χρισματος (εἰσήγησις), σ. 432. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν ἑλληνικὴ οἰκογένεια καὶ μητρότητα, σ. 446. – **Τοῦ ἰδίου**, Ὁμιλία κατὰ τὴ Λαοσύναξ τῆς Θεσσαλονίκης, σ. 498, καὶ τῶν Ἀθηνῶν, σ. 509. – **Τοῦ ἰδίου**, Ὁμιλία εἰς τὸ γεῦμα τῶν Ξένων Ἀνταποκριτῶν (31.5.2000), σ. 574. – **Τοῦ ἰδίου**, Λόγος καὶ ρόλος τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἐνωμένη Εὐρώπη, σ. 631. – **Τοῦ ἰδίου**, Μήνυμα πρὸς τὸ Συνέδριον τοῦ Ecumenical Forum of European Christian Women, σ. 638. – **Τοῦ ἰδίου**, Ἡ περὶ τοῦ Θεοῦ Λόγος διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, σ. 704. – **Τοῦ ἰδίου**, Ὁ ἀναλλοίωτος Ὁρθόδοξος Μοναχισμὸς, ἐλπίδα σωτηρίας στὴν ἀνατολὴ τῆς 3ης χιλιετίας, σ. 712. – Μητροπ. Νικοπόλεως **Μελετίου**, Τὸ Συνέδριον γιὰ θέματα τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καὶ Ἐξομολογήσεως, σ. 720. – Μητροπ. Ναυπάκτου **Ἱεροθέου**, Συνέντευξις στὰ Μ.Μ.Ε. (1.9.2000) γιὰ τὴν συλλογὴ ὑπογραφῶν, σ. 725. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Ἐθνικὴ, Εὐρωπαϊκὴ καὶ Διεθνὴς Προοπτικὴ τῆς Θράκης, σ. 854. – **Τοῦ ἰδίου**, «Ἐπιστήμες, Τεχνολογίες αἰχμῆς καὶ Ὁρθοδοξία», σ. 861. – Παν. Ι. **Μπούμη**, Τὸ μάθημα τῶν θρησκευτικῶν, σ. 868. – Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν **Χριστοδούλου**, Προσφώνησις κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Ἀθήναις Γραφείου τοῦ Οἴκουμ. Πατριαρχείου, σ. 932.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ

Ι. Μ. **Χατζηφώτη**, Χρονικὸ τῆς ἐπισήμου ἐπισκέψεως τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος (20.5.-5.6.1999), σσ. 45, 128, 205. – Ἀρχιμ. Ἀγαθαγγέλου **Χαραμαντίδη**, Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπ. κ. Χριστοδούλου στὴν Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας (20-25.5.2000), σ. 529. – Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ **Μεντζελόπουλου**, Ἡ Ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Χριστοδούλου στὸ Πατριαρχ-

χεῖο Ἱεροσολύμων (24-30.8.2000), σ. 823. – Ἀρχιμ. Κυρίλλου **Μισιακούλη**, Ἡ μείζων ἐν Λευκωσίᾳ Σύνοδος, σ. 1046.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ (Συντάκτης: Εὐάγγελος Δ. Θεοδώρου)

Βαρυσημαντον Μήνυμα τῶν Προκαθημένων. – Ἀνύψωσις «εἰς τὸ θεῖον καὶ ἄρρητον κάλλος». – «Παρακλητικὸ καὶ ἐπιστηρικτικὸ μήνυμα», σ. 65. – Εὐχαριστία, μετάνοια καὶ ἐλπίς. – «Ἡ πίστις τρέφει τὴν ἐλπίδα γιὰ τὴν ἀλλαγὴ». – Ἡ Ὁρθοδοξία στὴν Εὐρώπη. – «Καλλιέργεια τοῦ λατρευτικοῦ ἀνθρώπου», σ. 66. – Ἀλληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ. – Ἡ «μήτρα» τῶν σοβαροτέρων πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν κατακτῆσεως τῆς χιλιετίας, σ. 67. – «Ἰγνηλάτες» τῶν πόθων καὶ τῶν ὄνειρων τῶν νέων. – «Δικὴ μας ἀντανάκλασις». – Ἡ εὐθύνη τῶν διανοουμένων καὶ ἐκπαιδευτικῶν, σ. 142. – Ἀπονομὴ τιμητικῶν διακρίσεων ἀπὸ τὴν Ἱ. Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. – «Ἄς βαδίσωμεν μὲ προσήλωσιν εἰς τὰ βήματα τοῦ ἱεροῦ Φωτίου», σ. 143. – Πρὸς σύγκλησιν Διεθνoῦς Συνεδρίου γιὰ τὸν ἱ. Φώτιον τὸν Μέγαν. – Πιλοτικὸν πρότυπον λειτουργικῆς ἀνανεώσεως, σ. 144. – «Ἐχθρικὲς πρὸς τὴν Ἐκκλησία δηλώσεις», σ. 145. – «Ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν», σ. 146. – Ἐπίσκεψις τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὸ Φανάρι. – Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς «Ἐνώσεως Σμυρναίων». – «Πανόραμα 20 αἰῶνων Χριστιανισμοῦ – Πρόσωπα καὶ Γεγονότα 2000 χρόνων», σ. 238. – Ὁ τρόπος τῆς ἐπιλογῆς καὶ ἐκθέσεως τῆς ὕλης τοῦ «Πανοράματος» τῶν 2000 ἐτῶν Χριστιανισμοῦ. – Ἐλπιδοφόρο γεγονός: Ἐπιστήμονες - Κληρικοί, σ. 239. – «Ἐχει ξεπεράσει κάθε ὄριο». – «Μυθοπλαστικὴ ψευδολογία». – Τὰ θεμέλια τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως», σ. 240. – Πνευματικὴ καὶ ἐθνικὴ ἐλευθερία. – Οἱ εἰκονοκλάστες ἠττώνται πάντοτε. – «Ἡ ἐπιβουλὴ τῆς παγκοσμιοποιήσεως», σ. 337. – Ὁ συγκριτισμὸς ὡς τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ τελικὸν αἴτιον τῆς παγκοσμιοποιήσεως. – Τὸ «Mea Culpa» τῶν Ἐκκλησιῶν γιὰ τὰ σφάλματα τῶν ἐκπροσώπων καὶ μελῶν τους, σ. 338. «Θαυμαστὲς ἰσορροπίες» στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. – Θὰ ἔχη κοπῆ ὁ ὀμφάλιος λῶρος; σ. 339. – Ὅχι «στάσις ἀνεκτῆς γειτονίας», σ. 340. – Θέματα φλέγοντα. – Δεσμοὶ Ἐκκλησίας καὶ Πανεπιστημίου, σ. 449. – «Θεσμοθετημένος θεματοφύλακας τῶν

ἀξιῶν καὶ παραδόσεων τοῦ Ἔθνους μας», σ. 450. – Ὁργάνωσις παλαιῶν συγκεντρώσεων. – Ἡ μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν τρίτη χιλιετία. – «Ἡ Πολιτεία ὠφελεῖται», σ. 597. – Ἐκδηλώσεις πρὸς τιμὴν τῆς ἁγίας Λυδίας. – «Σύνδεσμος Γυναικείων Χριστιανικῶν Σωματείων». – Ἀνατριχαστικά στοιχεῖα, σ. 598. – Ὁργανωμένα ἐγκλήματα, σ. 599. – Πανορθόδοξον Ἐπιστημονικὸν Συμπόσιον. – Οἰκουμενικὴ συνεργασία στὰ Ἱεροσόλυμα. – Προσπάθειες γιὰ τὴν καταπολέμησι τῆς πείνας στὴν Ἀφρική, σ. 660. – Ἀπαιτεῖται κινητοποίησι ὅλων τῶν Χριστιανῶν. – Ἐκδηλώσεις γιὰ καὶ ἀπὸ Ὁρθόδοξα νεῖατα, σ. 661. – Συναλληλία τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας. – Ἐξαιρετὸν μυσταγωγικὸν καὶ ἀναγωγικὸν μουσικὸν σύνολον, σ. 662. – Τιμητικὴ παρουσίασις τῶν βιβλίων τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πισιδίας κ. Μεθοδίου, σ. 663. – Πατριαρχικὴ ἔκκλησις γιὰ ἐνότητα καὶ ὁμοψυχία. – Ἡ προσφορὰ τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου στὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸ Γένος. – Ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου στὴν Ἐκκλησία τῶν Ἱεροσολύμων, σ. 750. – Ἐγκαίνια Ἑλληνορθοδόξου ναοῦ στὴν πόλι «Μπελογιάννης». – Τὸ Θ' Διεθνὲς Συνέδριον περὶ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, σ. 751. – Προσωπογραφία τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης. – «Σιαμαῖον μόρφωμα», σ. 752. – Τὸ «μεγάλον θέμα» τῆς διδασκαλίας τῶν κεμένων τῶν Πατέρων, σ. 753. – Ἀπάντησις σὲ πολεμίους τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως. – Νέα ἀπόπειρα θρησκευτικοῦ ἀποχρωματισμοῦ τῆς Ἑλλάδος, σ. 754. – Δύο πόλοι: τὸ θῦμα καὶ ὁ θύτης, σ. 755. – Ὁ Μοναχισμὸς εἶναι ἡ «σπονδυλικὴ στήλη» καὶ τὰ «νεῦρα» τῆς Ἐκκλησίας. – Μοναχισμὸς καὶ Ἐπίσκοποι, σ. 878. – Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες. – Ἡ ἀκτινοβολία τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας. – Ἀντίκρουσις αἰτιάσεων, σ. 879. – Καρποφόρος ἐπισκοπικὴ ὑπερτριακονταετία. – Οἱ θρησκευτικὲς τάσεις τῆς σύγχρονης κοινωνίας, σ. 880. – Σχέσεις Θρησκείας - Κράτους στὴν Η.Π.Α. – Προσωπογραφία τριῶν Διδασκάλων τοῦ Γένους, σ. 881. – Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Παναγ. Οἰκουμ. Πατριάρχου στὴν Ἑλλάδα. – Οὐσιώδεις διαφορῆς μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ ΡΚαθολικῶν στὴ Βαλτιμόρη τῶν Η.Π.Α. – «Εἰς μηδενικὴν βᾶσιν», σ. 951. – «Λατρεύσωμεν τῷ Θεῷ εὐαρέστως», σ. 952. – Α' Πανελλήνιον Συνέδριον Ἱεροψαλτικῆς Τέχνης. – Πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ Πανεπιστημιακοῦ

Ναοῦ Ἀθηνῶν, σ. 953. – Ἡ βίωσις τῆς Ἀναστάσεως στὴν ὀρθόδοξη πνευματικότητα. – Ἐκτακτον Δελτίον τῆς ἡμερηίδος KathPress, σ. 954. – «Εὐτυχῆς περίπτωσις γιὰ τὴν Αὐστρία», σ. 955. – Ἡ τελετὴ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ τόμου «Μνήμες καὶ Μαρτυρίες ἀπὸ τὸ '40 καὶ τὴν Κατοχὴ» – «Πράξις δίκαιη καὶ ταυτόχρονα ἐπιβεβλημένη», σ. 1031. – Συγχαρητήρια καὶ εὐχαριστίες. – Χρέος ἡ ἀνέγερσις ἀνδριάντος γιὰ τὸν ἀείμνηστο Ἀρχιεπίσκοπο Χρῦσανθο, σ. 1032 – † Ἀρχιμ. Ἰωάννης Ἀλεξίου (1922 - 2000), σ. 1033. – Ἐγκαίνια νέου Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας» στὴν Πάτρα – Ἡ παρουσίαις Λευκώματος περὶ τῆς Ἱ. Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης, σ. 1034. – Ἡ σημασία καὶ ἀκτινοβολία τῆς Ἱ. Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης – Ἡ προσφορὰ τοῦ κ. Προδρόμου Ἐμφιετζόγλου, σ. 1035. – Τὸ αἶτημα γιὰ τὸν ἐπαναπατρισμὸ τῶν διαρπαγέντων θησαυρῶν καὶ κειμηλίων. – Οἱ ἐκκλησιαστικοὶ θησαυροὶ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σερρών καὶ Νιγρίτης, σ. 1036.

BIBΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Γρ. Θ. **Στάθη**, Δίπτυχα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 2000. Κανονάριον – Ἐπετηρίς, σ. 163. – Κων. Β. **Σκουτέρη**, Χαλκηδόνα. Μνήμη Μελίτωνος Χατζῆ, σ. 334. – Ἰωάννου Φ. **Ἀθανασόπουλου**, Παρουσίαση τῆς Ἀσματικῆς Ἀκολουθίας τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν κ. Νικοδήμου γιὰ τὸ Ἰωβηλαῖο Ἔτος 2000 μ.Χ., σ. 580. – Ἀρχιμ. Χρυσόστομου **Σαββάτου**, VI. I. Phidas, Droit Canon. Une perspective orthodoxe, σ. 782.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ - ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Τμήμα Ὁρθοδόξου Θεολογίας τοῦ Πανεπ. τοῦ Μονάχου, σ. 464. – Τὸ Β' Πανελλήνιο Συνέδριον τοῦ Ἐπιμελητηρίου Εἰκαστικῶν Τεχνῶν Ἑλλάδος, σ. 648. – Μηνύματα συμπαραστάσεως διὰ τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων, σ. 650-657. – Ἡ ἐξέτασις τοῦ Μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν (τῆς Π.Ε.Θ.), σ. 779. – Μὲ τὴν συλλογὴ ὑπογραφῶν οἱ Ἕλληνες μετράνε τὴ δημοκρατία τους, σ. 780. – Ἀνακοίνωσις τῆς Π.Ε.Θ. Μαγνησίας, σ. 896. – Ὁμοσπονδία Συλλόγων Ἱεροψαλτῶν Ἑλλάδος, σ. 966. – Ἀδελφότης Κληρικῶν Ἐκπαιδευτικῶν «Κοσμάς ὁ Αἰτωλός», σ. 1044.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

(Έπιμέλεια: Εὐάγγελος Π. Λέκκος)

Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σσ. 68-71, 147-152, 241-242, 321-323, 451-453, 585-589, 641-645, 756-770, 883-891, 956-961, 1038-1040.

Ἐκκλησιαστική Κεντρική Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν (Ε.Κ.Υ.Ο.), σσ. 71-73.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν, σσ. 73-79, 152-158, 242-244, 323-329, 453-461, 589-590, 646-647, 770-776, 891-895, 961-965, 1040-1042.

Ἱεραὶ Μητροπόλεις:

Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας, σ. 590.

Ἀττικῆς, σ. 591.

Γουμενίσσης, σ. 776.

Δημητριάδος, σ. 461, 777, 895.

Ἡλείας, σ. 158.

Θεσσαλιώτιδος, σ. 777.

Ἱερισσοῦ, σ. 79.

Καλαβρύτων, σσ. 80, 159, 244, 329, 591, 647, 648, 778.

Κερκύρας, σ. 778.

Κορίνθου, σ. 245, 461, 778.

Λήμνου, σ. 80, 593.

Μονεμβασίας, σ. 965.

Μεσσηνίας, σ. 648.

Νεαπόλεως, σ. 81, 462, 593.

Ν. Ἰωνίας, σ. 245.

Νικαίας, σ. 160, 245, 331, 463, 896.

Πατρῶν, σ. 594.

Πολυανῆς, σ. 896.

Ύδρας, σ. 1042.

Φθιώτιδος, σ. 1042.

Φιλίππων, σ. 332, 463.

Χίου, σ. 594.

ΟΡΘΟΔΟΞΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Οἰκουμενικόν, σσ. 463.

Ἀρχιεπισκοπή Αὐστραλίας, σ. 896.

Ἱεροσολύμων, σ. 595.

Σερβίας, σ. 464, 1044.

Ρουμανίας, σ. 160.

Βουλγαρίας, σσ. 83.

Ἀρχιεπισκοπή καὶ Μονὴ Σινᾶ, σ. 246.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΙΣΜΟΣ, σσ. 83, 161, 246, 333, 464, 596, 657, 781, 897, 966, 1045.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ, σ. 333, 464, 967.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ, σσ. 84, 162, 334, 596, 967.

ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ, σ. 334.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Εἰς τὰς σελίδας 658-659, 800-801, 898-900, 981, 1060.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προκηρύξεις ἐκλογῆς:

Ἐφημερίων: σσ. 94, 95, 96, 190, 191, 192, 247, 248, 373, 374, 375, 376, 479, 480, 600, 672, 802, 803, 901, 902, 903, 983, 984, 1070, 1071.

Διακόνων: σσ. 94, 95, 96, 190, 191, 247, 373, 376, 470, 672, 802, 803, 804, 805, 901, 902, 903, 904, 982, 983, 1070, 1071.

Ἱεροκηρύκων: σσ. 191, 247, 373, 600.

Ἐκκλησ. ὑπαλλήλων: σ. 672, 984, 1071.

Κλήσις κατηγορουμένων: σ. 375, 600.

Ἀποφάσεις Ἐκκλησ. Δικαστηρίων: σσ. 93, 479, 982.

Διορισμὸς μελῶν Ἰδρυμάτων: σσ. 805, 901.

ΕΙΚΟΝΕΣ - ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Σωτὴρ τοῦ Κόσμου, ἐπὶ τῷ Ἰωβηλαίῳ ἔτει 2000, σ. 2. – Ἡ Χριστοῦ Γέννησις, σ. 4. – Ὁ Θεσσαλιώτιδος Θεόκλητος, σ. 11. – Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου εἰς Ἑλλάδα, σσ. 48, 49, 52, 56, 129, 132, 136, 217-224. – Ὁ πρ. Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Στυλιανός, σ. 125. – Ὁ Φλωρίνης Θεόκλητος, σ. 305. – Συνοδικοὶ καὶ ὁ Ρώσος Πρέσβυς, σ. 324. – Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν Λαοσύναξιν τῆς Θεσσαλονίκης, σ. 503 καὶ τῶν Ἀθηνῶν, σ. 513. – Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν εἰς τὴν Ρουμανίαν, σσ. 545-552. – Ἡ Δ. Ι. Σύνοδος τῆς 144ης περιόδου, σ. 701. – Ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, σσ. 833-840. – Ἀπὸ τὴν τακτικὴν σύγκλησιν τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, 10 - 13.10.2000, εἰς τὰς σελ. 923 κ. ἐξ. – Ἀπὸ τὴν παρουσίαση τοῦ τόμου: Μνήμης καὶ Μαρτυρίας ἀπὸ τὸ ἔ40 καὶ τὴν Κατοχὴ, εἰς τὰς σελ. 1005, 1008, 1011, 1017, 1021.